Les Bibliothèques Virtuelles Humanistes

Extrait de la convention établie avec les établissements partenaires :

- ces établissements autorisent la numérisation des ouvrages dont ils sont dépositaires (fonds d'Etat ou autres) sous réserve du respect des conditions de conservation et de manipulation des documents anciens ou fragiles. Ils en conservent la propriété et le copyright, et les images résultant de la numérisation seront dûment référencées.
- le travail effectué par les laboratoires étant considéré comme une « oeuvre » (numérisation, traitement des images, description des ouvrages, constitution de la base de données, gestion technique et administrative du serveur), il relève aussi du droit de la propriété intellectuelle et toute utilisation ou reproduction est soumise à autorisation.
- toute utilisation commerciale restera soumise à autorisation particulière demandée par l'éditeur aux établissements détenteurs des droits (que ce soit pour un ouvrage édité sur papier ou une autre base de données).
- les bases de données sont déposées auprès des services juridiques compétents.

Copyright - © Bibliothèques Virtuelles Humanistes

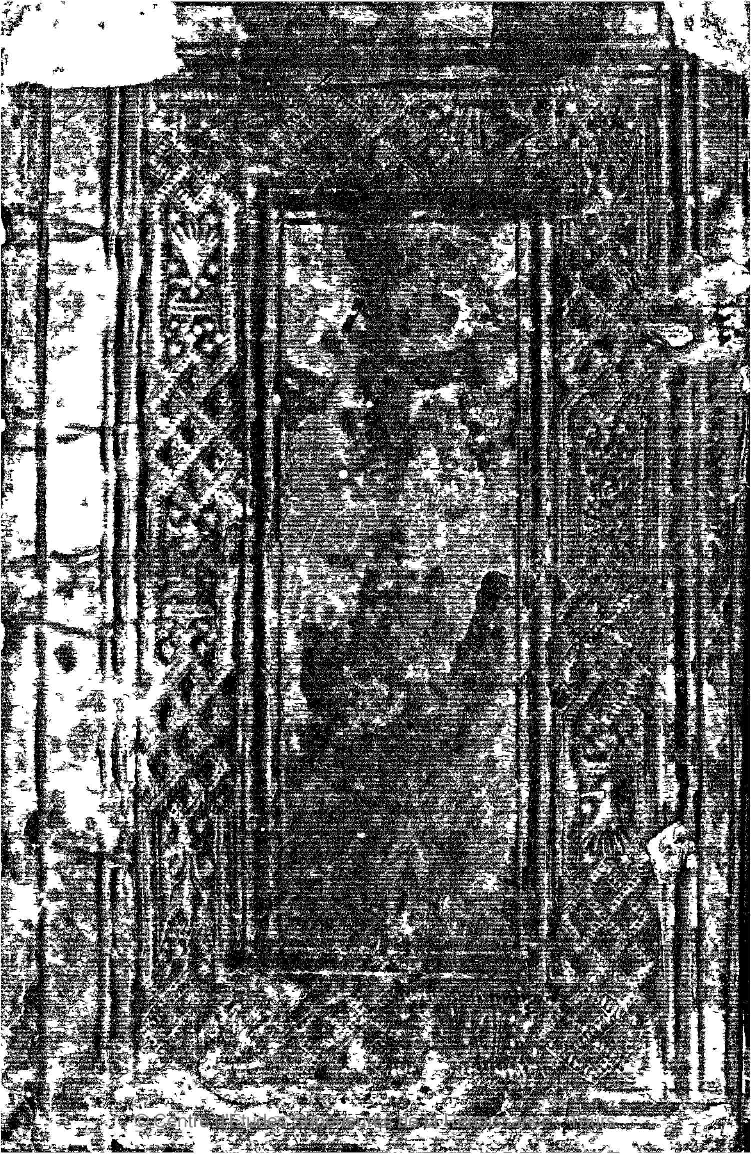

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

N°347
Fa-12
© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

1523

GRAECE

ET LATINE.

MORALIA QVAEDAM INSTItuta, ex uarijs authoribus.

Cato noſter, Maximo planude græco interprete.

Aurea carmina Pythagoræ.

Phocylidis poema exhortatorium.

Senarij morales, diuerſorum poetarum.

Cebetis Tabula

Sententiæ morales, multorum uirorũ illuſtriũ.

καλὸν φύουσι καρπὸν οἱ σεμνοὶ τρόποι.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

REVERENDO IN CHTISTO PATRI et dño D. Ioanni dicto ſchrot, monaſterij duo rũ Vdalrici & Afre auguſtenſis, Abbati digniſsimo Ottomarus Luſcinius ar= gẽtinus. S. d.

QVm multa ſint medicorũ placita, Abbas ſumma pietate, pariq; uitæ ſanctimonia ſpectatiſſime, quibus bonam corporum habitudinem conſtabilire ſtudent, aut prauam emendare, illa mihi demum præſtare cæteris uidentur, quæ cibos docent appetere ſalutares, ac fugere noxios. Atq; ea ratio quando obtinet in fouendo corpore, bonaq; conſeruanda ualetudine, quis non maiore ſtudio annitatur hæc obſeruare in doctrina, quam mentis conſtat eſſe certam alimoniã, ut ea amplecti coneris quæ uitæ per uirtutem probe inſtituendæ conducunt, ac reijcias ſi qua bonis ad uirtutẽ conatibus uidebuntur officere? Itaq; ſi liceat parem ei qui fit in re medica, in bonis quibuſuis ſcriptoribus agere delectum (quanquàm certo non deſuturos ſciam non nullos qui hoc ceu craſſius, mox damnaturi ſint iudiciũ ex omni authorum utriuſq; linguæ mũdo, ego eos dumtaxat bonos deſinierim, è quorum lectione ad bonã frugem nobis liceat aſpirare. Nam ſi quis temperate utatur uictu τοῦ καλοῦ χυμοῦ, id eſt boni ſucci, con-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ſentaneum eſt illum uitam inoffenſa ualetudine uiuere, alioqui morbo laboraturum, ſi peſtiferis alatur. Ad hunc modũ ut longo experimento didicimus, tales cuiuſq; mores euadunt, quales quotidiana efficiũt ſtudia. Alius philoſophicum induit ſupercıliũ, alius dialecticas rixas moleſta quadam moroſitate ſectatur. Eſt qui in explicabilibus numerorum ſeſe labyrinthis implicat, hic terram metitur, ille pelagus, et quod magis mireris, quidã aſtrorum magnitudinem. Præclara ſunt hæc nimirũ bonæ indolis argumenta, quis neſciat? Verum quo pacto hijs rationibus in bonos uiros proficiamus, ego nõ uideo, qum tamen id unicum eſſe debeat in uotis, & eò referri ceu in ſcopum cuncta ſtudia, eiuſq; ſolius cauſa ſudor ille literarius uiſus fuerit tolerandus, longaq; tedia negligenda. Cæterum probatur Ciceroni uehementer Socratis factum, quia philoſophiam primus à rebus occultis auocauerit adduxeritq; ad uitam cõmunem, & de uirtutibus ac uicijs diſputauerit, cœleſtia aũt uel procul eſſe à naturæ cognitione cenſuerit: uel ſi maxime cognita ſint, nihil tamen ad bene uiuendum conferre. Atq; hoc quidẽ nil eſt aliud q̃ è cœlis ad homines deducere pulcherrimarũ rerũ cognitionẽ. Proinde pudet hoc loco referre poetarum commenta, qui dijs ſuis adulteria, furta, cædes, ſtupra, aliaq; id genus humana facinora tribuerunt utilius ut idẽ, author eſt Cicero, diuina ad homines tra ducturi. Potior igitur ea philoſophiæ pars eſt quam uo-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

tant ἠθικήν, id eſt moralem, quòd non argutias in-
uehit ingenio, ſed uiros bonos effi.it, quare nihil eſt qđ
ad laudem hominis poſsit felicius atq; decentius accede-
re. Satiſfactum olim ethnicis ueteribus uiſum eſt, ſi Io-
uem ſuum optimũ maximum dicerent, quaſi non poſsit
ſublimius præconium excogitari quod deo congruat, q̃
ut optimum uoces. Deinde nihil eſſe quod maximũ dicas
niſi idem prius ſit optimus. Inuenias enim hodie q lon-
ge lateq; imperant, qui uitæ ſubditorum ac necis habẽt
poteſtatẽ, quiq; bellicis machinis, quas uocant bombar
das, Iouis etiam fulmina imitantur, ut merito appellare
maximos huiuſmodi poſsis, at qui niſi ad hoc ſint opti-
mi, nullum aptius nomen in eos competit q̃ tyrranni.
Oratorem item definiunt, uirũ bonum, dicendi peritum
quòd priores ſint illius partes, ut ſit bonus ac bene dicen
di poſterius. Laudatur mihi quidam hoc nomine bonus
muſicus, admirabor atq; ſuſpitiam ſi inprimis fuerit
bonus. ſic bonus iuriſcon. plurimum mihi de ſe præſtitiſ
ſe uidebitur, ſi bonitatem & integritatem præſeferat,
alioqui rectius dixeris impoſtores ac uanos. Hanc itaq;
philoſophiã, unde boni fabricantur uiri, a Græcis qbuſ
dam non ſegniter olim tractatam adiecta tralatioue la
tina, tuo auſpitio Abbas ornatiſsime ſtudioſis linguæ
græce ædidimus. Cui enim inſcius dedicauerimus mo-
ralem librum, q̃ ei qui ſit morum ſanctitate inſigni ſpe-
ctabilis: aut unde felicius auſpicabimur Græcorũ autho

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

authorum æditionem, quàm ab hijs quæ non tam lin guam ærudiunt quàm uitam? Equidem CHRISTO opt. max. duce. Clariſsimus uir Sigiſmundus Grimmius Auguſtenſis medicus, ita induxit in animũ ut nullis unq̃ parcere uelit impendijs, dum in hac re bonorum commodet ſtudijs, idq; ſedulo præſtare ne aliorum opera in pari conatu ſuperetur. Valeat diutiſsime tua ueneranda paternitas, & ab Ottomaro tuo qui iure hoſpitalitatis, pro acceptis beneficijs tibi debet omnia, tantilla hæc quæ poteſt, ſerena fronte ſuſcipito, Iterum uale uirtutis & literarum præcipuum columen. Ex literaria officina, monaſterij R. P. T. Idibus decembris, Anno redditæ ſalutis. M D XXIII.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ΚΑΤΩΝΟΣ ῬΩΜΑΙΟΥ

γνῶμαι παραινετικαὶ δίστιχοι ἃς μετήνεγκεν ἐκ τῆς λατίνων φωνῆς εἰς τὴν ἑλλάδα διάλεκτον μάξιμος ὁ πλανούδης.

Προοίμιον.

Ἀναπολήσας ἐγὼ κατὰ νοῦν ὡς πλεῖστοι δὴ τῶν ἀνθρώπων περὶ τῶν ἠθῶν ὁδοῦ παρατρέπονται, συλληπτέον τε εἶναι καὶ γνώμην συνεισακτέον ᾠήθην δεῖν ταῖς σφῶν ὑπολήψεσιν ἵν᾽ ὅτι μάλιστα σὺν εὐδοξίᾳ τε βιώσαιεν. καὶ τιμῆς ἐπιτύχοιεν δεῦρο τοίνυν σε φίλτατε υἱὲ διδάξω τρόπον ἵνα τὰ τοῦ σοῦ νοὸς ἤθη κοσμήσεις, οὕτω δ᾽ οὖν ἀναλέγου τὰς δὲ τὰς ἐμὰς ἐντολὰς ὥστε καὶ συνιέναι αὐτῶν τὸ γάρ τοι ἀναγινώσκειν καὶ μὴ γινώσκειν, καταγινώσκειν ἐστίν.

καὶ δὴ τὰ θεῷ λάτρευε,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

CATONIS ROMANI SEN-
tentiæ morales diſtichæ, uerſæ ex Latino in Græcum à maximo pla- nude.

PROOEMIVM.

CVm animaduerterem quàm plurimos homines errare grauiter in uia morum, ſuccurrendum & conſulendum opininioni eorum fore exiſtimaui, maxime ut glorioſe uiuerent, & honorem contingerent. Nunc te fili chariſſime docebo quo pacto mores tui animi componas, Igitur mea præcepta legito, ut intelligas. Legere enim & non intelligere, negligere eſt.

Itaq; deo ſupplica

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

γονέας ἀγάπα.

τοὺς προσήκοντας τίμα

τὸ πιστευθέν σοι τήρει.

σαυτὸν τῷ βουλευτηρίῳ δεξιὸν πάρεχε.

τὸν καθηγητὴν δέδιθι.

τὴν σαὐοικον στέργε

ἀγαθοῖς ὁμίλει.

μὴ πρότερον εἰς βουλὴν παρέλθῃς πρὶν ἂν κληθείης

καθάρειος ἴσθι.

ἀσμένως ἀσπάζου.

τῷ μείζονι ὑπεξίστασο.

τὴν αἰδῶ φύλαττε.

τὰ ὑπάρχοντα φρούρει.

τῇ ἀκριβείᾳ πρόσεχε.

τῆς οἰκίας ἐπιμελοῦ.

δάνειον πάρεχε.

σκόπει δ᾽ ᾧτίνι παρέχεις.

σπανιάκις συμποσίαζε,

καὶ ἀποχρῶν καθεῦδε.

ὅρκον τήρει.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Parentes ama.

Cognatos cole

Datum ſerua.

Foro te para

Magiſtrum metue

Coutubernales ama

Cum bonis ambula

Ad conſilium ne acceſſeris anteq̃ uoceris

Mundus eſto

Saluta libenter

Maiora cæde

Verecundiam ſerua

Rem tuam cuſtodi

Diligentiam adhibe

Familiam cura

Mutuum da

Cui des uideto

Conuiuare raro

Quod ſatis eſt dormi

Iuſiurandum ſerua

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

οἴνῳ σεαυτὸν μὴ ζάννυε.

γράμματα μελετᾶν θέλε.

καλολογίας ἀφίστασο.

βραχέα ἐν συμποσίῳ λάλει.

ἑταίρας φεῦγε

εὐποιίας ἧς ἔτυχες μνημονεύειν.

δυσπραγοῦντα μὴ χλευάσῃς,

μάχου ὑπὲρ πατρίδος.

μηδὲν προπετέστερον πίστευε.

τὰς βίβλους διέρχου.

τῶν ἀνεγνωσμένων μέμνησο,

τὰ φίλτατα παίδευε,

ἤπιος ἔσο.

τὴν ὑπόνοιαν ἔπεχε.

εἰς δίκην προκληθεὶς πάριθι.

τὰ δίκαια κρίνε.

μὴ ψευδέσθαι βούλου.

τὴν ὀργιλότητα κίρνα.

τοὺς τεκόντας ὑπομονῇ νίκα,

τὸν ἐλάττω μὴ ἀποσκυβαλίσῃς.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Vino te tempera

Literas diſce

Maledicus ne eſto

Pauca in conuiuio loquere.

Meretricem fuge

Beneficij accepti memor eſto

Miſerum ne irriſeris

Pugna pro patria

Nil temere credideris

Libros lege

Quod legeris memento

Liberos erudi

Blandus eſto

Exiſtimationem retine

Iuditio adeſto

Aequum iudica

Nec quicquam mentiare

Iracundiam tempera

Parentes pacientia uince

Minorem te ne contempſeris

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

μηδὲν τῇ τῆς ἰσχύος κρίσει διαπράξῃ.

τοὺς ἀγαθοὺς ἀγαθὸν ποίει.

ἀσφαλῶς βουλεύου.

μὴ ὀργίζου ἀναιτίως.

τῷ πραιτωρίῳ ἐμφιλοχώρει

σύμβουλος ἴσθι

ἀρετῇ χρῶ.

σφαίραις ἄθυρε.

κύβων ἀπέχου.

μηδένα κατακρίνῃς.

φέρε νόμον, ὃν αὐτὸς ἄλλοις ἐπέθηκας.

ἀλλοτρίων μὴ ἐπιθύμει

τὸ δίκαιον. ποίει,

ἀσπασίως φίλιαν φέρε

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Nihil ex arbitrio uirium feceris
Boniis bene facito
Tuto conſule
Iraſci ab re noli
Ad prætorium ſtato.
Conſultus eſto
Vtere uirtute
Throcho lude
Aleas fuge.
Neminem condemnato
Patere legem quam ipſe tuleris
Aliena noli concupiſcere
Amorem libenter ferto
Quod iuſtum eſt age.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Ι ὁ θεὸς νοός ἐσθ᾽ ὡς τῶν λογίων πυθόμεσθα.

ε καὶ καθαρῷ νόῳ τὸν δὲ σέβου προσιώσια πάντων

ἀγρύπνει τὸ πλέον. μὴ γὰρ ὕπνοις ἔκδοτος ἔασο

μακρὸν γὰρ τἀνάπαυμα ζοφὴν παθέεσσι χορηγεῖ

πρωτίστην ἀρετῶν οἶμαι τὸ γλῶσσαν ἐπίσχειν.

ἐγγύθι δ᾽ ὄντα θεοῦ, τὸν σὺν λόγῳ εἰδότα σιγᾶν,

μὴ ἀντιμάχου σαυτῷ, μὴ σαυτῷ ἐναντίος εἴης.

ὃς γὰρ ἑαυτῷ μὴ συμφωνεῖ, πῶς ἑτέροισιν,

ἣν μ ζόπων ἐπίδης βίον. ἢ δὲ καὶ ἤθεα πάνδε,

οὐδὲν ἀναίτιον εἴση, κἂν μέμφοιντο πρὸς ἄλλους,

εἰ βλαβερὸν κατέχεις τί, καὶ εἰ φίλον ἔπλετο, ῥῖψον.

δεῖ γοῦν προκρίνειν τό γε συμφέρον ἔσθ᾽ ὅτι πλούτου,

ἐμβριθὴς ἔσο καὶ πραΰς ὡς ῥεῖα πράγματ᾽ ἀπαιτεῖ

πρὸς γὰρ τοὺς καιροὺς ὁ σοφὸς μεταβάλλει τἀμέμ

μεμφομένης ἀλόχου δ᾽ ὅλως, προσπειστέον μὴ ἄπ(ε)ιθ᾽ ὡς

πολλάκι γὰρ τὸ πόσις φιλέει, συγέει παράκοιτις κούσης

εἰσὺ προσαινεῖς μὲν ὕτινι, κεῖνος δ᾽ οὐκ ἐπακούει,

καὶ μιν ἂν ἐς τὰ μάλιστα φιλῇς μὴ ἀφίσασο τὸ ὀργοῦ

μὴ ἀνθίστασο μὴ δ᾽ ἐρίδαινε λάλοις ἀδολέσχαις.

ὅτι λόγος δέδοται πᾶσι, ξύνεσις δ᾽ ὀλιγίστοις,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

SI deus eſt animus, nobis ut carmina dicunt,
Hic tibi præcipue ſit pura mente colendus.
Plus uigila ſemper, nec ſomno deditus eſto,
Nam diuturna quies uitijs alimenta miniſtrat.
Virtutem primam eſſe puta, compeſcere linguam,
Proximus ille deo, qui ſcit ratione tacere.
Sperne repugnando tibi tu contrarius eſſe.
Conueniet nulli, qui ſecum diſſidet ipſe.
Si uitam inſpicias hominū, ſi deniq; mores,
Qum culpent alios, nemo ſine crimine uiuit.
Quæ nocitura tenes, quàmuis ſint cara, relinque.
Vtilitas opibus præponi tempore debet.
Conſtans & lenis, ut res expoſtulat, eſto
Temporibus mores ſapiens ſine crimine mutat.
Nil temere uxori de ſeruis crede querenti,
Sæpe etenim mulier, quem coniunx diligit, odit.
Qumq; mones aliquem, nec ſe uelit ipſe moneri.
Si tibi ſit charus, noli deſiſtere cæptis.
Contra uerboſos noli contendere uerbis,
Sermo datur cunctis animi ſapientia paucis.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ὡς ἑτέρους φίλει ὡς καὶ σαυτῷ φίλτατος εἶναι.
ὡς καλοῖς καλὸς ἴσθ᾽ ὡς μὴ βλαβερόν τί σοι ἥξειν,
θρύλλους φεῦγε. νέος μὴ μυθοπλάστης δόξῃς.
οὐδένα μὲν σιγὴ, τὸ δ᾽ ἐναντίον ἤκαχε πολλούς,
σεῦτο τί σοι τὶς, μὴ σὺ τό δ᾽ αὖ ἑτέρῳ καθυπόσχῃ.
ἡ πίστις σπανία γὰρ, πλείστων λεγόντων.
εὖ τε τὶς αἰνείησε, δικαστὴς ἴσθι σεαυτοῦ
μὴ δ᾽ ἑτέροις πείθου πλέον ἢ σαυτῷ περὶ σαυτοῦ.
εὖ ποίην εἰ ἔροιο, διεξέρχου πολέεσσιν.
εὖ δὲ σὺ ποιήσας ἕτερον, σιγῇ τόδε κεῦθε.
ἔργα λόγους τε διηγήσῃ πολλῶν περὶ γήρας.
τοιάδε γοῦν νέος ὢν ἔρδ᾽ ὄφρα λέγῃς ἅσσα τῆμος
μὴ μελέτω σοι εἴ τινι τὶς κρύφα κοινολογεῖται.
πᾶς γὰρ ὑπαίτιος ὢν αὐτοῦ πέρι πάνθ᾽ ὑφορᾶται
οὐ γὰρ αἰεὶ τά γελοῖα τοῖς προτέροισι συνάδει
εὖ πράττων στέργε, καὶ τἀναντία πάντα φυλάσσου
ἀμφιβόλου τε καὶ ἀδρανέος, βίου ἄμμι δοθέντος,
εἰν ἑτέρου θανάτῳ μὴ ἐλπίδας ὑποτιθείης,
εἴ σοι δῶρα πένης φίλος εὐτελῆ ἐγγυαλίξοι,
δέχνυσο τ᾽ ἀσπασίως. κἀκείνῳ δὴ χάριν ἴσχειν,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Diligeſic alios,ut ſis tibi charus amicus
Sic bonus eſto bonis,ne te mala damna ſequantur,
1. Rumores fuge,ne incipias nouus auctor haberi,
2. Nam nulli tacuiſſe nocet,nocet eſſe locutum.
Rem tibi promiſſam,certo promittere noli.
Rara fides,ideo,quia multi multa loquuntur.
3. Qum quis te laudat,iudex tuus eſſe memento.
4. Plus alijs de te,q̃ tu tibi credere noli.
5. Officium alterius multis narrare memento.
6. Atq; alijs qum tu benefeceris,ipſe,ſileto.
Multorum qum facta ſenex & dicta recenſes,
Fac tibi ſuccurrant,iuuenis quæ feceris ipſe
Ne cures,ſi quis tacito ſermone loquatur.
Conſcius ipſe ſibi de ſe putat omnia dici,
Qum fueris felix,quæ ſunt aduerſa caueto.
Non eodem curſu,reſpondent ultima primis,
Qum dubia & fragilis ſit nobis uita tributa,
7. In morte alterius ſpem tu tibi ponere noli.
8. Exiguum munus,qum dat tibi pauper amicus
9. Accipito placide,plene & laudare memento.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

γυμνὸν ἔπειγε φύσις βρέφος ἔπλασεν ὥστ' ἄμ.
μνώεο μοι πενίης κραπρώτατα φόρτον ἀείρειν.
μὴ τρομέειν θάνατον. βιότης πέρας ὕςατον ὄντα.
ὅς γὰρ τὸν δε δέδοικε καὶ ὀξὺ πᾶν ἀποβάλλει.
εἴσοι μηδεὶς εὖ τι παθὼν παρὰ σοῦ χάριν ἴσχει,
μὴ σύγε μέμφεο μοι θεὸν, ἀλλὰ γοῦν ἄρχε σεαυτόν.
ὄφρα τι μὴ σπανίσῃς, σέο χρήμασι φειδομένως χρῶ
ὄφρα τὰ ὄντα δὲ τηρῇς. αἰεὶ σπανίσειν τὰ νόμιζε,
πᾶν ὃ δύνῃ σὺ δοῦναι, μήποτε δ' ἶς καθυπόσχῃ.
μὴ σὺ καλὸς δοκέειν ἐθέλων ἀνεμώλιος εἴης,
τὸν σαίνοντα λόγοις, μὴ δ' ὄντα φίλον κραδίηθεν,
καὶ σὺ δράσων ὅμοια. τέχνη γὰρ τέχνην παίζει,
μὴ σφόδρα μαλακοῖσι βροτοὺς ἔπεεσι μετέρχου
ὅτι καὶ ἐξ εὐνῆς ὄρνιν, ἀπατῶν γλυκὺ μέλπει,
εἴσοι τέκνα πενητεύουσι πέλει, τάδε τέχνας.
γυμνάζειν, βίαν ὄφρα πένητα χοῖεν ἀπῶσαι,
εἰ τόγε τίμιον ἐν πλεῖς, ὧς δὲ καὶ ἔμπαλιν οἴει,
οὔτ' οὖν φειδωλὸς δόξῃς. οὔτ' αὖ πλέον ἔκτῃ.
πᾶν ὃ συμέμφεαι ἔθος ἴσχεις, μήποτε ῥέξῃς.
παιδοτρίβησι γοῦν αἶκος ἐλέγχεσθαι παίοντας.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Infantem nudum qum te natura creauit,
Paupertatis onus patienter ferre memento.
Ne timeas illam, quæ uitæ eſt ultima finis.
Qui mortem metuit, quod uiuit, perdit idipſum.
Si tibi pro meritis nemo reſpondet amicus,
Incuſare deum noli, ſed te ipſe coherce.
Ne tibi quid deſit, quæſitis utere parce.
Vtq; quod eſt, ſerues ſemper tibi deeſſe putato.
Quod præſtare potes, ne bis promiſeris ulli.
Ne ſis uentoſus, dum uis urbanus haberi.
Qui ſimulat uerbis, nec corde eſt fidus amicus,
Tu quoq; fac ſimile, ſic ars diluditur arte.
Noli homines blando nimium ſermone probare,
Fiſtula dulce canit, uolucrem dum decipit auceps.
Si tibi ſint nati, nec opes, tunc artibus illos
Inſtrue, quo poſſint inopem defendere uitam.
Quod uile eſt charum, quod charum eſt, uile putato.
Sic tibi nec parcus, nec auarus habeberis ulli.
Quæ culpare ſoles, ea tu ne feceris ipſe.
Turpe eſt doctori qum culpa redarguit ipſum.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

αἴτει ἀεὶ τὸ δίκαιον ὄν, τὸ δ' οὐδὲν καλὸν εἶναι
ὡς ἀμαθὲς αἰτεῖν χάριν, ὅ ἂν τὸ δίκαιον ἀπείπῃ.
μή ποτ' ἄγνωτα προτιμότερον γνωστοῖο λογίσῃ.
τὸν γὰρ γνωστὸν ἔγνως κείνας. τὰ δ' ἄγνωστα τυχηρὰ
τοῦ βίου ἀμφιβόλου φανεροῖς ἐπὶ πήμασιν ὄντος
πᾶς μοχθῶν πρὸς κέρδος, κέρδος ὅπερ ζητεῖς ἡγοῦ.
ἔσθ' ὅτε νικᾶν οἷος τ' ὢν, ἑτάροις ὑπόεικε.
καὶ γὰρ μετριότητι, φίλοι γλυκεροὶ συνέχονται.
μὴ ὄκνει μεγάλ' αἰτίζων, τά γε μικρὰ προέσθαι.
ὅτι χάρις φιλέοντας ἐν ἀλλήλοισι συνάπτει.
νείκεα τοῖς ἑτάροισι κομίζειν πάγχυ φυλάσσου.
μῖσος γὰρ τρέφει ὀργή, ἀμόφρονα νῦν φιλίαν δέ.
εἴσετε πρὸς ὀργὴν ἀμπλακίη δμώων ὀροθύνει.
σαυτὸν μαλθάσσειν, ὡς τῶν οἰκείων φείσῃ,
οὐ κρατέειν δύνῃ, ἔσθ' ὅτε κ' ἠπειρίη περιγίγνου.
κ' ἠπειρίη γὰρ ἀεὶ ἀρετάων ἐστὶ μεγίστη.
φρούρει ὅτι μάλιστα τὰ πράγματα τοῖς ἐπορίσω.
ἐν ζημίῃ γὰρ κάματος, πενίην ἐπωφέλλει.
εὖ πραγέων, εὐεργετικὸς μὲν πολλάκι γίγνου.
σοῖ φίλοισ. σαυτῷ δ' εὐεργετικώτατος ἀιεί.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Quod iuſtum eſt,petito,uel quod uideatur honeſtum.
Nam ſtultum eſt petere,quod poßit iure negari.
Ignotum tibi,tu noli præponere notis.
Cognita iudicio conſtant,incognita caſu.
Quum dubia in certis uerſetur uita periclis,
Pro lucro tibi pone diem,quicunq; laboras.
Vincere qum poßis interdum cede ſodali,
Obſequio quoniam dulces retinentur amici.
Ne dubites,qum magna petas,impendere parua.
His etenim rebus coniungit gratia charos.
Litem inferre caue,cum quo tibi gratia iuncta eſt.
Ira odium generat,concordia nutrit amorem.
Seruorum ob culpam qum te dolor urget in iram,
Ipſe tibi moderare,tuis ut parcere poßis.
Quem ſuperare potes,interdum uince ferendo,
Maxima enim morum ſemper patientia uirtus.
Conſerua potius,quæ ſunt iam parta labore.
Quum labor in damno eſt,creſcit mortalis egeſtas.
Dapſilis interdum notis,charis,& amicis,
Quum fueris felix,ſemper tibi proximus eſto.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

εἰ μὲν γεωπονίας ἐθέλεις μαθέειν πολυκάρπου

Ἡσιόδου μέτιθι κλυτοῦ. εἰ δ' αὖ εἰδέναι αἱρῇ.
τὰς βοτανῶν δυνάμεις, Νίκανδρος τάς σε διδάξει.
εἰ δὲ φρυγῶν ποθέεις Δαναῶν τε δαῆναι ἀγῶνας,
δίζεο θεῖον Ὅμηρον ὃς ἀρετὴν ἐξαγορεύει.
εἰ δ' ἐγ' ἐρᾶν βούλει. τοῦ ἐρᾶν τε τέχνην ἐπιγνῶναι,
στεῖχε θεόκριτον ἀμφὶ γυναιμανῆ. εἰ δὲ μέλει σοι
σὺν σοφίῃ ζώειν, κλῦθ' ἐμοὶ κείνων ἀμαθεῖν χρή.
ὧν δ' ἴα, πᾶς βίοτον παθέων δίχα πάντα διοικεῖ·
δεῦρ' ἴθι γνῶ καί, τίπτε πελεσοφίη σύγε μυοῦ,
εἰ δύνασαι καὶ ἀλλοτρίοις ὄφελος ποτὲ γίγνου.
ὅττι φίλους πεπόρηκας κέρδιον ἢ βασιλεύειν,
λεῖπε θεοῦ μυστήρια καὶ π' ἄλλον ὅστις ἐρευνᾶν.
θνητὸς ἐὼν γάρ, καὶ περὶ θνητῶν ἔασον ζιμυῶν,
ῥίπτε φόβον θανάτου ἀλόγιστον γὰρ διὰ παντὸς
πότμον δειμαίνοντα, βίου τέρψεις ἀποβάλλειν.
ὀργισθεὶς περὶ πράγματος ἀμφιβόλου μὴ ἐρίζειν,
θυμὸς γὰρ πάντη νόον εἴργει τ' ἀτρεκὲς ἀθρεῖν, (τῇ,
ἐν δαπάναις, χρῶ μείζοσιν εὖτε τὰ πράγματ' ἄπαι

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

TElluris ſi forte uelis cognoſcere cultus,
Vergilium legito, quòd ſi mage noſſe laboras
Herbarum uires, Macer tibi carmine dicet,
Si Romana cupis, & punica noſcere bella,
Lucanum quæras, qui Martis prælia dicet.
Si quid amare libet, uel diſcere amare legendo,
Naſonem petito, ſin autem cura tibi hæc eſt,
Vt ſapiens uiuas, audi quo diſcere poſſis,
Per quæ ſemotum uitijs traducitur æuum
Ergo ades, & quæ ſit ſapientia, diſce legendo.
Si potes, ignotis etiam prodeſſe memento.
Vtilius regno, meritis adquirere amicos.
Mitte arcana dei, cælumq; inquirere quid ſit.
Quum ſis mortalis, quæ ſunt mortalia cura.
Linquæ metum lethi, nam ſtultum eſt tempore in omni
Dum mortem metuis, amittis gaudia uitæ.
Iratus de re incerta contendere noli.
Impedit ira animum, ne poſſit cenere uerum.
Fac ſumptum propere, qum res deſiderat ipſa.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

πρὸς δὲ τὰ πράγματα καὶ σοῦ κατανάλισκε δεόντως
φεῦγε ἀεὶ τὸ ἄγαν· τὰ δὲ μέτρια καὶ μάλα βέλτω.
βαιῶν γὰρ ποταμῶν, ἀκλυστοτέρη φέρεται ναῦς.
πᾶν δὲ φίλοις σοῖς ἄλγος προσκρίνει μάλα κεῦθε.
μὴ μέμψονται σε πλεῖστοι, ὅ σε μοῦνον ἀνιᾷ.
μηδέ γε τοὺς ἀλιτροὺς δόκει ἀμπλακίης ἀπόνασθαι
πρὸς καιρὸν γὰρ ἔλκεσαν, καὶ σῶν διαῦφανες οὔπῃ,
σώματος οὐδ' αὐτοῦ δύναμιν μὴ θῇς παρὰ φαύλου
βουλῆς γὰρ κρατεῖ, ἔσθ' ὅτε τὸν, φύσεις εἰσ' ἀκηδνὸν
ὃν νόεις σέο μείονα, τῷ δὲ δὲ καὶ σῷ ὑπείκειν.
πολλάκι γὰρ κρείσσων πρὸς χείρονος ἧτταν, ὑπέστη,
μὴ νείκει μηδ' ἀντιλέγειν θέλε σοῖσιν ἑτάροις.
ἐκ τυτθῶν μύθων γὰρ ἔρις μέγα πολλάκις ἀέξει.
κληδόσι μὴ ἴχνευε, τί βούλεται εἰς σὲ τὸ θεῖον.
ὅττι γὰρ ὥρισε σοῦ πέρι, καὶ σέο νόσφι τελέσσει.
βασκανίην φυλακῆς πάσῃ τὰ μάλιστα φυλάσσου.
ἣ κῆρ μὴ βλάπτῃ γε, φέρειν γε μέν ἐστι βαρεῖα.
κἂν δ' ἑτερόφρων ἔσο καὶ ἢν ἀδίκως σὺ πρὶν κρίσιν ἥλως
οὐκ εἰς μακρὰν γὰρ γελάσει νικῶντες ἀθέσμως
οἰχομένης ἔριδος, μὴ λοιδορίας ἀνενέγκῃς.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Dandum etenim eſt aliquid, qñ tempus poſtulat, aut res
Quod nimium eſt, fugito, paruo gaudere memento.
Tuta mage eſt puppis, modico quæ flumine fertur,
Quod pudeat, ſocios prudens celare memento.
Nec plures culpent id, quod tibi diſplicet uni.
Nolo putes prauos homines peccata lucrari.
Temporibus peccata latent, & tempore patent.
Corporis exigui uires contemnere noli,
Conſilio pollet, cui uim natura negauit.
Quem ſcieris non eſſe parem tibi tempore cede
Victorem à uicto ſuperari ſæpe uidemus.
Aduerſus notum noli contedere uerbis,
Lis minimis uerbis interdum maxima creſcit.
Quid deus intendat, noli perquirere ſorte.
Quid ſtatuat de te, ſine te deliberat ipſe.
Inuidiam nimio cultu uitare memento,
Quæ ſi non lædit, tamen hanc ſufferre moleſtum eſt.
Eſto animo forti, qum ſis damnatus inique.
Nemo diu gaudet, qui iudice uincit iniquo.
Litis præteritæ noli maledicta referre.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

σκαιὸν γὰρ μεμνῆσθαι μηνιθμοῖο μετ' ἔχθραν.
μήτε σεαυτὸν ἐπαίνει, μήτ' αὖθις ψέγε. τὸ γὰρ
τοῦτ' ἀνόητοι δρῶσι κενὴ τοὺς δόξα τυφλάσσει.
ἔστ' ἀνάλωμα μέτρει, χρῶ χρήμασι σοῖς ὀλιγοστῶς.
βαιῷ γάρ τε χρόνῳ, τὸ μακρῷ πεπορισμένον ἔρρει.
ἄφρων γίγνου. ὥστε δὲ πρᾶγμα ἢ ὁ καιρὸς ἀπαιτεῖ.
ἀφροσύνην γὰρ σοῦ πλάττειν, ἄκρη ἐστὶ φρόνησις.
φεῦγε ἀσωτίην καὶ σμικρολόγου κακότητα.
αἱ δὲ γὰρ ἀντίπαλοι, φήμης ἀγαθῆς τελέθουσι.
μὴ πίστευε ἀεὶ τοῖς ἀπαγγέλλοντεσσι ἅπαντα.
τὴν πίστιν δ' ὀλίγην νέμε πλείστων πλεῖστα λεγόντων.
ἤλιτες οἴνῳ σφαλλόμενος, μὴ σαυτὸν ἀθώου.
πλημμελίη τις γὰρ ποτ' ἐγλεύκους, τοῦ δὲ πιόντος.
βουλὴν κοίνου ἀπόρρητον γνωστῷ ἐχεμύθῳ.
πιστῷ δ' ἰητρῷ πίστευε χρόνος θεραπείην.
μὴ φέρε μοι βαθέως εὐκηρίας ἀκολάστων.
εὐμενέει γὰρ τοῖς τύχη ὄφρα κακῶς ἂν χοίη (νῆς
πρόβλεπε μοῖραν ἐπερχομένην. ἵνα τὴν, εὖ ὕπο μεί
κουφότερον σὲ λυπῇ, πᾶν ὃ προειδόμενον ἥξειν.
μὴ κατάπιπτ' ἀπογινώσκων ἐν δυσπραγίῃσιν.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

poſt inimicitias iram meminiſſe, malorum eſt.
Nec te collaudes, nec te culpaueris ipſe.
Hoc faciunt ſtulti, quos gloria uexat inanis.
Vtere quæſitis modice, qum ſumptus abundat.
Labitur exiguo, quod partum eſt tempore longo.
Inſipiens eſto qum tempus poſtulat, aut res.
Stultitiam ſimulare loco, prudentia ſumma eſt.
Luxuriam fugito, ſimul & uitare memento,
Crimen auariciæ, nam ſunt contraria famæ.
Noli tu quædam referenti credere ſemper.
Exigua eſt tribenda fides, qui multa loquuntur.
Quod potu peccas, ignoſcere tu tibi noli.
Nam nullum crimen uini eſt, ſed culpa bibentis.
Conſilium arcanum tacito commite ſodali.
Corporis auxilium medico committe fideli.
Succeſſus indignos noli ferre moleſte.
Indulget fortuna malis, ut lædere poßit.
Proſpice qui ueniunt, hos caſus eſſe ferendos,
Nam leuius lædit, quicquid præuideris ante.
Rebus in aduerſis animum ſubmittere noli.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ἀλλ' ἔχου ἐλπίδος οὐδενὶ πότμῳ ἄνδρας ἐώσης,
πὰν ὅσον αὐτοῦ πρόσφορον οἶδας. μήτι παρέλθῃς.
ὅττι μέτωπα κομῶντα μετ' οὔπω λύεται μὲ φαλακρὴ
δέρκεό μοι τὰ τ' ἐόντα τὰ τ' ἐσόμεν' ὕστερον αὖθις.
ζηλῶν ἐν τούτῳ θεὸν, ὃς διὸ ταῦτα δοκεύει,
ἔσθ' ὅτε γίγνου καὶ ὀλιγοδεὴς, ὄφρ' ὑγιαίνοις.
παῦρα τρυφῇ ἐνδίδου. τῷ δ' εὐκτέων γε τὰ πλείω
μὴ ψήφου δήμοιο μονώτατος ἐξολιγώρει.
μή ποτε οὐκ ἀρέσῃς τινὶ, πολλοῖς ἀντία βάζων.
ἔστω σοι μελεδώνων πρώτη φροντὶς ὑγείας,
καὶ μὴ καιροὺς αἰτιῶ, ἤν σοι νόσος ἐπέλθῃ,
ῥίπτε ἐνύπνια. νοῦς μερόπων γὰρ ἃ βούλεται αἰεί.
ἐγρήσσων τ' ἐλπίζει, καὶ ἐν ὕπνοις ἰθεᾶται,

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ὦ σὺ δὴ ταῦτ' ἔπεα ξυνετῶς ποθέεις σάφα γνῶναι
τὰς δ' ὑποθημοσύνας μελέων, ὄφελος βίου οὔσας
σὸν ῥυθμίζε διδάγμασι νοῦν, εἰ μήποτε πανδρῆς.
εἰκὼν γὰρ θανάτου βίος ἄμμορος ὢν διδαχάων.
ἔνθεν δ' ἠπολυκέρδος ἀποίσεαι. εἰ δ' ἀμελήσεις,
οὐκ ἐμὲ τὸν γράψαντα σεαυτὸν δ' ἐξαθερίσεις,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Spem retine,ſpes una hominem nec morte relinquit.
Rem tibi quàm noſcis aptam,dimittere noli.
Fronte capillata,poſt hæc occaſio calua,
Quod ſequitur,ſpecta,quodq; imminet,ante uideto.
Illum imitare deum,qui partem ſpectat utranq;.
Fortior ut ualeas,interdum partior eſto.
Pauca uoluptati debentur,plura ſaluti.
Iudicium populi nunquàm contempſeris unus.
Ne nulli placeas dum uis contemnere multos.
Sit tibi præcipue,quod primmum eſt,cura ſalutis.
Tempora ne culpes,qum ſis tibi cauſa doloris
Somnia ne cures,nam mens humana quod optas.
Qum uigilat ſperans per ſomnum cernit idipſum.

LIBER TERTIVS.

HOc quicunq; uelis carmen cognoſcere lector.
Hæc præcepta feres, quæ ſunt gratiſſima uitæ.
Inſtrue præceptis animum,nec diſcere ceſſes.
Nam ſine doctrina uita,eſt quaſi mortis imago.
Commoda multa feres,ſinautem ſpreueris illud.
Non me ſcriptorem,ſed te neglexeris ipſe.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ὀρθῶς ζῶν, μύθων μὴ ἐπιστρέφου ἀφρονεόντων.
οὐδὲ γὰρ ἡ μέτρον διζῆναι μῦθον ἑκάστου,
κληθεὶς μάρτυς σωζομένης πρότερον σέο τιμῆς.
ὅσσον ἔνεστι κάλυψον ἀμαρτάδα σοῖο φίλοιο,
μύθους μαλιχίους τε καὶ αἱμυλίους πεφύλαξο.
νημερτής ἁπλότης ἀγαθή, δολίη δ' ἡ ἐπακτή,
νωθρείην φύγε. ἀργίην τοῦ ζωτικοῦ οὖσαν.
ψυχῆς ἀσθενέος γὰρ χαύνωσις χρόα τήκει,
ἔσθ' ὅτε παραβολάδην φροντίσι μίγνυε τέρψεις.
ὄφρα φέρειν θυμὸς φίλος ὅντινα οὖν πόνον ἴσχῃ
μήτε λόγου μήτ' ἔργου ἐπιδράξῃ ἑτέροιο.
μὴ τῶν σῶν παραδείγματι καὶ, σέ τις ἄνθι γελάσσῃ,
κλῆρον ὃν ἔχες πατρόθεν, ἔγγραφε μοι πινάκεσσιν
καί μιν ἀέξων φρούρει μήτι κακῶς ἐπακούσῃς,
ἢν ἄφενός τι πλεῖστος ἔοι ποτὶ γήραος οὐδῷ.
σμικρολόγος μὴ ἴσθι. φίλοισι δὲ πλουσιόδωρος,
ὠφέλιμον θεράποντος βουλὴν μή τι παρέλθῃς.
μὴ δ' ἑτέροιο τινὸς γνώμην εἰσύμφορος εἴη,
εἰ μὴ χρήματά σοι καὶ κτήματα ὡς πάρος εἴη.
ζῆσον τοῖς δ' ἀγαθῶν, ἃ τέως σοι ὁ καιρὸς ὀπάζει.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Qum recte uiuas, ne cures uerba malorum
Arbitrij noſtri, non eſt, quid quiſq; loquatur.
Productus teſtis, ſaluo tamen ante pudore,
Quantumcunq; potes, celato crimen amici.
Sermones blandos, bleſosq; cauere memento,
Simplicitas ueri ſana eſt, fraus ficta loquendi.
Segniciem fugito, quæ uitæ ignauia fertur,
Nam qum animus languet, conſumit inertia corpus.
Interpone tuis interdum gaudia curis.
Vt poßis animo quemuis ſufferre laborem.
Alterius dictum aut factnm ne carpſeris unquàm.
Exemplo ſimili ne te derideat alter.
Quæ tibi ſors dederit tabulis ſuprema notato,
Augendo ſerua, ne ſis quem fama loquatur.
Qum tibi diuitiæ ſuperant in fine ſenectæ,
Munificus facito uiuas, non parcus amicis.
Vtile conſilium dominus ne deſpice ſerui.
Nullius ſenſum, ſi prodeſt, tempſeris unquàm.
Rebus, & in cenſu, ſi non eſt, quod fuit ante,
Fac uiuas contentus eo, quod tempora præbent.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

μὴ ποτε κουριδίην ἄλοχον ἀγάγῃς διὰ φέρνην.
ὡς μὴ ἀνάγκην ἔχῃ. σκαιότερον ἐπαχθῆ περ ἐοῦσην,
τῶν πολλῶν παραδείγματι μάνθανε τί πρέπει ῥέξεις,
ἢ φθέγξῃ. βίοτος γὰρ τῶνδε διδάσκαλος ἄμμιν.
τοῖς δυνατοῖς ἐπιχείρει. μή ποτε τοῖς δὲ πιεσθεὶς
μαψίδιον προλίπῃς χῶρον, καὶ ματΐζειν ἀπείπω.
μὴ σίγα τό περ ἔγνως. οὐκ ὀρθῶς διαπραχθὲν
μὴ σκαιοὺς ζηλῶν δόξῃς τὰ τοιαῦτα σιωπῶν,
ἵσεο συμμαχίην κριθεὶς περὶ θεσμὰ δικαστοῦ.
καὐτοὶ γὰρ τε νόμοι ποθέουσι δίκην δὲ ἕπεσθαι.
ἢν τι δικαίως πάσχῃς, καρτερικῷ φέρε θυμῷ.
καὶ σαυτῷ παίσας, σαυτὸν σὺ τίνυε δικαστήν.
βιβλία πάνυ μετέρχεο πολλὰ μετέρχεο πλεῖστα.
ποιηταὶ θαυμαστὰ γάρ, ἀλλ' οὐ πιστὰ λέγουσι,
σύνεσι τῶν ἑτάροις καὶ μέτροις λόγον ἴσθι.
μὴ κόβαλος δόξῃς, ὅτε κόσμιος ἔμμεν ὀφείλεις
σοὺς ὀργιζομένους καὶ ἀλόχου μὴ δείδιθι φωνάς.
τῆμος γὰρ ῥοιτεύχει ἐνεδραγωνὴ ὅτε κλαίει. (χρῶ·
χρῶ σοῖς χρήμασι καὶ μὴ ἀπλήστως τοῖς δὲ κατὰ
τῶν σῶν γὰρ δαπανηθέντων, τὰ ξεῖνα μαστεύσεις,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Vxorem fuge, ne ducas ſub nomine dotis.
Nec retinere uelis, ſi cœperit eſſe moleſta.
Multorum diſce exemplo, quæ facta ſequaris,
Quæ fugias; uita eſt nobis aliena magiſtra.
Quod potes, id tentes operis ne pondere preſſus,
Succumbat labor, & fruſtra tentata relinquas.
Quod noſti haud recte factum, nolito tacere,
Ne uideare malos imitari uelle, tacendo.
Iudicis auxilium, ſub iniqua lege rogato.
Ipſe etiam leges cupiunt, ut iure tegantur.
Quod merito pateris, patienter ferre memento.
Qumq; reus tibi ſis, ipſum te iudice damna.
Multa legas facito, perlectis perlege multa,
Nam miranda canunt, ſed non credenda poetæ.
Inter conuiuas fac ſis ſermone modeſtus.
Ne dicare loquax, dum uis urbanus haberi.
Coniugis iratæ noli tu uerba timere.
Nam lachrymis ſtruit inſidias, dum fœmina plorat.
Vtere quæſitis, ſed ne uidearis abuti,
Qui ſua conſumunt qum deeſt, aliena ſequuntur.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ἀσφάλιζε αὐτοῦ ἦτορ, μὴ ταρβεῖν ποτιπότμον.
ὃς κἂν μὴ καλὸς ᾖ, πλὴν τῶν γε κακῶν τέλος ἐστί.
μὴ ψυχῆς ὀργῇ σοὺς ἀμφαγάπαζε τοκῆας.
μητέρι μὴ προσκρούε θέλων ἀρέσαι γενετῆρι,

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ἀσφαλέα ζωὴν ὅστις διάγειν ἔρον ἴσχεις.
καὶ παθέων ἀμιγὲς φρουρεῖν κέαρ ὀλεσιθύμων.
τάσδε παραιφάσιας ἀναγινώσκοις ὅσαι ὧραι
δήεις γάρ τι παρ' αὐταῖς τῷ, προσέχειν σε ἄνωγα,
πλούτου ὕπερ φρόνει. ἢν ἐθέλῃς νόον ὄλβιος εἶναι.
οὗ ὁ ἐελδόμενος, τητώμενος αἰὲν ἀπαιτεῖ,
τἀγαθὰ γὰρ φύσεως οὐκ ἄν ποτέροι ἐπιλείψει.
ἢν ἀγαπᾷς, κείνοις, ἐς ἅπερ χρέος κατήπειγε
ἢν ἀφύλακτος ἐὼν ἀλόγως τὰ σὰ πάντα διοικῇς
μὴ τὺ τύχην λέγε τυφλήν, μὴ τοίνυν περ ἐοῦσαν,
ἀργυρίῳ χρῷ. ἀργυρίου φιλίην δ' ἀπόλειπε.
ἣν οὐδεὶς σοφὸς οὐδεὶς τίμιος ἠγάσατ' ἀνήρ.
ἀφειδὸς γεγονὼς ὑγιῆ σέο τὴν χρόα τήρει.
ὄλβον ἔχει. νοσέων γὰρ πλούσιος, οὐχὶ καὶ αὐτόν.
πληγὰς ἔσθ' ὅτε μυσοπόλοιο φέρων παρὰ χειρὸς

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Fac tibi proponas mortem non eſſe timendam,
Quæ bona ſi non eſt, finis tamen illa malorum eſt.
Vxoris linguam, ſi frugi eſt ferre memento.
Namq; malum eſt, nil uelle pati, nec poſſe tacere.
Dilige non ægra charos pietate parentes,
Nec matrem offendas, dum uis bonus eſſe parenti.

LIBER QVARTVS.

SEcuram quicunq; cupis traducere uitam,
Nec uitijs hærere animum, quæ moribus obſunt.
Hæc præcepta tibi ſemper relegenda memento.
Inuenies aliquid, in quo te utare magiſtro
Deſpice diuitias, ſi uis animo eſſe beatus.
Quas qui ſuſpiciunt mendicant ſemper auari.
Commoda naturæ nullo tibi tempore deerunt.
Si contentus eo fueris quod poſtulat uſus.
Qum ſis incautus nec rem ratione gubernes.
Noli fortunam quæ non eſt, dicere cæcam.
Dilige denarium ſed parce dilige formam.
Quam nemo ſanctus, nec honeſtus captat habere,
Qum fueris locuples, corpus curare memento.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

πλήθει καὶ ἐμβρίμημα χολωομένοιο τοκῆος.
πράττε τὰ ὠφέλιμα. προσέχων δὲ φύλασσε ἐκεῖνα.
εἰς τίσιν ὁ μφίβολος πέλει ἢ τοῦ κέρδους ἐλπίς.
πᾶν ὀδύνη δοῦναι χάριν αἰτίζοντι χαρίζου.
τοὺς ἀγαθοὺς γὰρ εὐρέξαι σὺν μέρει ἔπλετο κέρδους.
πᾶν ὅ τι περ ὅρ ὑποπτόνεροι, ταχέως ἀπορέου.
ὅ τι φιλεῖ τὰ πάρος ὀλιγωρηθέντα λυμαίνεσθαι.
ἣν ἀκόλαστος ὄρεξις ἐνοχλοίη σε κυθείρης,
μὴ θέλε χρηστένεσθαι λαιμῷ γαστρός ἑταίρῳ
ἣν προκέηται θηρία πάντ' ἔχειν διὰ δειμόν,
ἔν κέλομαι προμέειν στερὸν ἄνθρωπον πέρι πάντ
εἰσθένος εὐπάλαμον σέο δὴν χρόα σὺν περιφράττε
αἰνῦδε καὶ εὐφρονέειν, ὡς γὰρ δόξεις ἀνδρεῖος,
συμμαχίην παρὰ γνωστῶν αἰτεῖν εἴποτε κάμνῃς.
πιστοῦ γὰρ φίλου ἰκτῆρ προφερέστερος οὐδείς.
εἰς ὕπταίσῃς, τί θνήσκεις σου ἔχει τὸ θῦμα.
ἀφραδὲς εἶν ἑτέρου μόρφῳ, ἔλπεσθαι σωθῆναι.
εὖ τὰν ἑταῖρον ἢ ἄπιστον φίλον ὣ φιλέδιζη.
οὐχὶ τύχῃ μερόπων, ὅβιος δ' ἰχνευτέος ἦτω.
χρῶ παῖς κερδηθεῖσι κυΐπικς οὔνομα φεύγων.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Aeger diues habet nummos, ſed non habet ipſum.
Verbera qum tuleris diſcens aliquando magiſtri,
Fer patris imperium, cum uerbis exit in iram.
Reges age quæ proſunt, rurſus uitare memento,
In quibus error ineſt, nec ſpes eſt certa laboris.
Quod donare potes, gratis concede roganti,
Nam recte feciſſe bonis in parte lucroſum eſt.
Quod tibi ſuſpectum eſt, conſeſtim diſcute quid ſit.
Namq; ſolent primo quæ ſunt neglecta nocere.
Qum te detineat Veneris damnoſa uoluptas,
Indulgere gulæ noli, quæ uentris amica eſt.
Qum tibi proponas animalia cuncta timere.
Vnum hominem tibi præcipio plus eſſe timendum.
Qum tibi præualidæ fuerint in corpore uires,
Fac ſapias, ſic tu poteris uir fortis haberi.
Auxilium à notis petito, ſi forte laboras,
Nec quiſquàm melior medicus, q̃ fidus amicus.
Qum ſis ipſe nocens, moritur cur uictima pro te?
Stultitia eſt morte alterius ſperare ſalutem.
Qum tibi uel ſocium, uel fidum quæris amicum,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

τίπτ' ὄφελος πλούτου εἰ πλουτεῖς αἰὲν ἀπαιτῶν,
τίμιον εἰ φῆμιν ἐθέλοις βιόων προφυλάσσειν,
σπεῦδε φυγεῖν κραδίηθε κακὰς τέρψεις βιότοιο.
ἀρτίφρων τελέθων νόα μὴ χλεύαζε γεραιόν.
πάντεσι γὰρ πολιοῖς παίδων φρένες εἰσὶ νεογνῶν.
καὶ τέχνην μάθε, ὅτι τύχης τροχαλῶς ἀπιούσης.
τέχνην μὴ μνεῖ, καὶ μερόπων βίον οὐκ ἀπολείπει.
φράζεο πάντα σιωπῇ τίπτ' ἐλέγουσιν ἕκαστοι
ἤθεα γὰρ μερόπων γυμνοῖ λόγος ἠδὲ καλύπτει.
ἄσκει ἑὴν τέχνην, καίπερ τὴν δ' ἐκ μεμετήρας
ὡς μελέτη γὰρ νῷ ταῖς χερσὶν ἐθισμὸς ἀρήγει.
μή ποτ' ἐπερχομένης ὥρης ἐμπάζεο τότμον
οὐ γὰρ δείδιεν οἶτον, ὅς οἱ δὲ βίον διαπαίζειν. (τοὺς
μάνθανε πρῶτα πρὸς εἰδότος, ἂν δὲ σοφιστὰς διδάσκ
τῶν ἀγαθῶν. διὰ γὰρ δόριμον τελέθει τὸ δίδασμα
τόσσον πῖν' ὅσσον δ' ὠνῇ. ἢν ἐθέλῃς ὑγιαίνειν
πᾶσα γὰρ οἴνου σπατάλη δ' ἐνῆς νόσου ἐστὶν ἀφορμή.
αἰνεῖς ἀμφαδίην τε. καὶ ὡς καλὸν δοκιμάζεις.
ἄθρει μὴ τοῦτ' ἂν πάλιν εὐκολίῃ καταμέμψῃ.
εἰν εὐκμαζίῃ. τἀναντία πάντα φυλάσσου.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Non tibi fortuna eſt hominis,ſed uita petenda.
Vtere quæſitis opibus,fuge nomen auari
Quid tibi diuitiæ proſunt,ſi pauper abundas?
Si famam ſeruare cupis,dum uiuis,honeſtam,
Fac fugias animo quæ ſunt mala gaudia uitæ.
Qum ſapias animo,noli irridere ſenectam,
Nam quicunq; ſenet,ſenſus pucrilis in illo eſt.
Diſce aliquid,nam qum ſubito fortuna recedit,
Ars remanet,uitamq; hominis non deſerit unquàm.
Perſpicito cuncta tacitus,quid quiſq; loquatur,
Sermo hominum mores,& celat,& indicat idem.
Exerce ſtudium,quàmuis perceperis artem,
Vt cura ingenium,ſic & manus adiuuat uſum.
Multum ne cures uenturi tempora fati
Non timet is mortem,qui ſcit contemnere uitam.
Diſce ſed à doctis,indoctos ipſe doceto,
Propaganda etenim rerum doctrina bonarum.
Hoc bibe quod poßis,ſi tu uis uiuere ſanus,
Morbi cauſa mali eſt homini quandoq; uoluptas.
Laudaris quodcunq; palam,quodcunq; probaris,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ἔμπαλι δυσπραξέων ἢ τὰ κρείττονα προσδόκα ἥ
μάνθανε μὴ λήθων μελέτη σοφίην γὰρ ἀέξει. (ξειν.
καὶ μακρῇσι ζιβαῖς ὀλίγη συνεργὶς ἐπορίσθη.
αἰνεῖ φειδόμενος ἐν πολλάκι γὰρ δοκιμάζεις.
ἦμαρ ἐν ἐμφανίσει σοι ποῖός τις φίλος ἦεν.
μὴ αἰσχυνθῇς ταῦτα μαθεῖν. ἅπερ οὐδ' ἐδάηκας
αἶσχος μήτι μαθεῖν ἐθέλειν, τὸ δ' ἐναντίον ἐστὶν ὅς.
εὐφροσύνη καὶ ἔρις βάκχῳ, παφίῃ τε σύνερειν,
ὧν τὸ μὲν, ἀσπάζου. φεύγειν δ' ἔριδας κέλομαί σε.
τοὺς θυμῷ μαλακοὺς καὶ σιγαλέους πεφύλαξο
εὔκηλος ποταμὸς γὰρ ἀεὶ τάχα βένθεα κεύθει
ἔστ' αὐτῇ τῇ σῶν ἄχθη χαλεπῶν φίλος αἰρῇ. (ρων
βλέψον ἐς ἄλλου δυσπραγίαν πόσον ἔπλετο χεῖ
τοῖς δυνατοῖς ἐπιχείρει, ἅπλα δὲ τῶν ἐρετμοῖς
θῖνα βεβαιότερον ἢ λαῖφος ἐς ὕψος ἀείρειν.
ἀντίον ἀνδρὶ δικαίῳ μὴ φλαύρως ποτ' ἐρίσῃς.
τὰς ἀδίκους ὀργάς. γὰρ ἀμύνεται ἶφι τὸ θεῖον.
γυμνωθεὶς τῶν σῶν μὴ ἀνιῶ. μηδ' ὀλοφύρου.
χαῖρε δὲ μᾶλλον ἐπεὶ συνέβη σοι ἔχειν ἀπολέσαι
ἔστι μὲν ἄλλως ἐπαχθὲς, ἅτις κέκτηται ἀποβάλλειν.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Hoc uide, ne rurſus leuitatis crimine damnes.
Tranquillis rebus quæ ſunt aduerſa caueto.
Rurſus in aduerſis melius ſperare memento.
Diſcere ne ceſſes, cura ſapientia creſcit.
Rara datur longo prudentia temporis uſu.
Parce laudato, nam quem tu ſæpe probaris,
Vna dies, qualis fuerit, monſtrabit amicus.
Ne pudeat, quæ neſcieris, te uelle doceri,
Scire aliquid laus eſt, pudor eſt nil diſcere uelle.
Cum Venere & bacho lis eſt, & iuncta uoluptas.
Quod lautum eſt animo complectere, ſed fuge lites.
Demiſſos animo ac tacitos uitare memento.
Qua flumen placidum eſt, forſan latet altius unda.
Qum tibi dipliceat rerum fortuna tuarum,
Alterius ſpecta, quo ſis diſcrimine peior.
Quod potes, id tenta, nam littus capere remis
Tutius eſt multo, quàm uelum tendere in altum.
Contra hominem iuſtum praue contendere noli.
Semper enim deus iniuſtas ulciſcitur iras.
Eſt iactura grauis, quæ ſunt, amittere damnis.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ἔμπης δ' εἰσὶν ἀτὰρ φορέοντα φέρειν ἐπέοικεν,
μὴ μακρὰς σαυτῷ καιροὺς βιοτῆς καθυπισχνοῦ·
ὡς σκιὰ σώματι γὰρ μόρος ἔσσεται ἢ πρὸ ἀφίξῃ.
ἱλάσκου θυέεσι θεόν. λίπε μόσχον ἀρότρῳ.
μὴ δέ μιν εὐμενίσαι δόκει αἵματι καὶ σφαγίοισι.
δὸς τόπον ἢ νορέηφι τύχης, καὶ ὕπεικε κακοθείς.
ἥρε γὰρ ἔχε λυμῆναι. χοίη καὶ ποτ' ὀνῆναι,
εἴποθ' ἁμαρτήσῃς, παίδευε σὺ σαυτὸν ἔπειτα
τραύματα δὲ θεραπεύομεν ἄλγεσιν ἄλλως ἀκεῖται
μή που πολυχρονίοιο φίλου φιλίην ἀποσείου.
ἤθεα κείνου ἄμειψε, σὺ μνώεο τῆς πρὶν ὁμήρων
ἴσθ' ὧν προσαρὴς χαρίεις, ἵνα φίλτερος εἴης
καὶ μὴ φῶσί σε γὰρ ἀρχῆς ὀλετῆρα κάκιστον.
φράζεο μήποθ' ὕποπτος ἐὼν ἀεὶ ἄθλοις εἴης
δειλοῖς δὲ καὶ ὑπόπτοις λωΐτερος μόρος ἢ ζῆν.
ἢν ὠνήσῃς σαυτῷ δμῶας πρὸς θεραπείην.
σφᾶς τε καλεῖς δούλους, κἀνθρώπους ὄντας ἐπίσω.
ἅρπαγον αἶψ' ἀλαβὼν τὴν πρωτίστος ἐπιοῦσαν.
μὴ δὲ δίωκε παλίνδρομος ὢν πάρος ἐξαθέρισας
μὴ ἐπὶ χαῖρε κακῶν θανάτοις φίλος ἐξαπιναίοις

1 Sunt quædam quæ ferre decet patienter amicum.
Tempora longa tibi noli promittere uitæ
Quocunq; ingrederis ſequitur mors, corporis umbra.
Thure deum placa, uitulum ſine creſcat aratro.
Ne credas placare deum, dum cede litatur.
Cede locum læſus, fortunæ cæde potenti,
Cedere qui potuit, prodeſſe aliquando ualebit.
Qum quid peccaris, caſtiga te ipſe ſubinde
Vulnera dum ſanas, dolor eſt medicina doloris.
2 Damnaris nunquàm poſt longum tempus amicum.
3 Mutauit mores, ſed pignora prima memento.
4 Gratior officijs quo ſis mage, charior eſto,
4 Ne nomen ſubeas, quod dicitur officiperda.
Suſpectus, caueas ne ſis miſer omnibus honoris,
Nam timidis & ſuſpectis aptiſſima mors eſt.
Qum fueris ſeruos proprios mercatus in uſus.
Et famulos dicas, homines tamen eſſe memento.
Quàm primum rapienda tibi eſt occaſio prima.
Ne rurſus quæras, quæ iam neglexeris ante.
Morte repentina noli gaudere malorum.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ὅττι καὶ ἐσθλοὶ θνήσκουσι, ὧν βίος ἄμμορος αἴσχους
πτωχὸς ἐὼν καὶ ἔχων κάλλος, περίπυστον ἄκοιτιν.
πλαττόμενον φιλίην καὶ ἐχθρὸν πάγχυ φυλάσσου
ἴσω ἐβήκεε μαθεῖν μακρὸν ἐσπουδακότα πολλὰ
σπεῦδε μαθεῖν καὶ πλείονα. φεῦγε τε τὴν ἀμελείας
θαυμάσῃς ἔπεσι συγγράψαντά με γυμνοῖς. (αρ
τῶν γὰρ νοῦ βραχύτης ἐρᾶσαι δύο ταῦτα τιθεῖσαι

τέλος.

Felices obeunt, quorum ſine crimine uita eſt.
Qum coniunx tibi ſit, nec res, & fama laboret,
Vitandum ducas inimicum nomen amici.
Qum tibi contingat ſtudio cognoſcere multa.
Fac diſcas multa, uites neſcire doceri.
Miraris uerbis nudis me ſcribere uerſus?
Hos breuitas ſenſus fecit coniungere binos.

FINIS.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΥ.

Πᾶσιν ἄρεσκε.

Καλὸν ἡσυχία.

Ἐπισφαλὲς προπέτεια.

Αἰεὶ αἱ μὲν ἡδοναὶ θνηταί.

Φίλοις ἀτυχοῦσιν ὁ αὐτὸς ἴσθι.

Κέρδος αἰσχρὸν κάκιστον.

Ὃ ἂν ὁμολογήσεις ποίει.

Ἀτυχίαν κρύπτε ἵνα μὴ τοὺς ἐχθροὺς εὐφραίνῃς.

Ἀλήθειαν ἔχου.

Πράττε δίκαια.

Ὕβριον μίσει

Ἄρχουσιν εἶκε.

Ἡδονῆς κράτει.

Ὀργῇ μὴ χρῶ.

Εὐσεβίας ἔχου.

Ἐπαίνει τὰ καλά.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

SENTENTIÆ BREVES SEPTEM SAPIENTVM.

PERIANDRI.

Omnibus placeas.

Bona quies.

Periculoſa temeritas.

Super uoluptates corruptibiles.

Amicis infelicibus eundem te præbe.

Turpe lucrum peßimum.

Quæcunque pollicitus fueris ſerua.

Infelicitatem abſconde: ne inimicos reddas lætos.

Veritatem ſerua.

Age iuſta.

Contumeliam odi.

Dominantibus pare.

Voluptatem cohibe.

Iuramento non utere.

Pietatem ſerua.

Lauda quæ bona.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

κακίας ἀπέχου.

Χάριν ἀπόδος.

Ἱκέτας ἐλέει.

Υἱοὺς παίδευε.

Σοφοῖς χρῶ.

Ἔριν μίσει.

Ἀγαθοὺς τίμα.

Ἄκουε τὰ προσήκοντα.

Αἰσχύνην φεῦγε.

Ἀποκρίνου ἐν καιρῷ.

Πράττε ἀμεταμέλητα.

Μηδενὶ φθόνει.

Ὀφθαλμῶν κράτει.

Τὸ δίκαιον μιμοῦ.

Εὐεργέτας τίμα.

Ἐλπίδας νέμε.

Διαβολὴν μίσει.

Εὐπροσήγορος γίνου.

Ἁμαρτὼν μεταβουλεύου.

Χρόνου φιλίαν φύλαττε.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

A malicia abſtine.

Gratiam refer.

Supplicibus miſerere.

Filios corripe.

Sapientibus utere.

Contentionem odi.

Bonos honora.

Audi quæ decentia.

Turpitudinem deuita.

Reſponde in tempore.

Age quorum te non pœniteat.

Nemini inuideas.

Oculos coerce.

Iuſtum imitare.

Benefactores honore proſequere.

Spem paſce.

Calumniam odi.

Comis & affabilis ſis.

Errans delibera.

Tempore amicitiam ſerua.

D

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Πᾶσιν ἀποςρέφου.

Ὁμόνοιαν δίωκε.

Τοὺς ἡγεμόνας φοβοῦ.

Μὴ λάλει πρὸς ἡδονήν.

Μὴ πίςευε χρόνῳ.

Σαυτοῦ μὴ ἀμέλει.

Πρεσβύτερον αἰσχύνου.

Θνῆσκε ὑπὲρ πατρίδος.

Μὴ ἐπὶ παντὶ λυποῦ.

Ἐξ εὐγενῶν γέννα.

Ἐλπιζε ὡς θνητός.

Φείδου ὡς ἀθάνατος.

Μὴ ἐπαίρου ἐπὶ δόξῃ.

Μυςήριον κρύπτε.

Εἶκε μεγάλοις.

Καιρὸν πρόσμενε.

Θνητὰ φρόνει.

Δωροδόκει χρησίμως.

Μὴ ἄρχου ἀδικεῖν.

Λύπην φυλάττου.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Ab omnibus auerte.

Concordiam proſequere.

Duces time.

Non loquaris ad gratiam.

Non credas tempori.

Teipſum non negligas,

Seniorem uenerare.

Obi pro patria.

Ne in omni re triſteris.

Ex ingenuis gigne.

Spera uelut mortalis.

Parce uelut immortalis.

Ne extollaris in gloria.

Secreta occultes.

Pare magnatibus.

Opportunitatem expecta.

Mortalis ſapias.

Munificus ſis utiliter.

Ne incipias iniuſte agere.

Triſticiam ſerua.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Ἐπὶ νεκρῷ μὴ γέλα.

Φίλοις χρῶ.

Συμβούλευε ἀναιτίως.

Εὔφραινε φίλους.

ΒΙΑΝΤΟΣ.

Εἰς κάτοπτρον ἐμβλέψας θεώρει. καὶ εἰ μὲν καλὸς φαίνῃ, ἄξια τούτῳ πράττε.

Εἰ δὲ αἰσχρὸς, τὸ τῆς ὄψεως ἐλλιπὲς ὡραΐζε καλοκαγαθείαις.

Περὶ θεοῦ μὴ λέγε κακῶς, ὅτι δ' ἐστὶν ἄκουε.

Ἄκουε πολλά·

Λάλει ὀλίγα.

Νόει, καὶ τότε πράττε.

Ἀνάξιον ἄνδρα μὴ ἐπαίνει διὰ πλοῦτον.

Πείσας λάβε μὴ βιασάμενος.

Στῆσαι ἐν μὲν νεότητι εὐταξίαν, ἐν δὲ γήρᾳ σοφίαν.

ΠΙΤΤΑΚΟΥ.

Ὃ μέλλεις ποιεῖν μὴ πρόλεγε, ἀποτυχὸν γὰρ γελασθήσῃ.

Παρακαταθήκην ἀπόδος.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

In mortuo ne rideas.

Amicis utere.

Conſule ex aduerſo.

Lætos redde amicos.

BIANTIS.

In ſpeculum inſpiciens ſpeculare. Et ſiquidem pulcher appareas: quæ digna ſunt iſto, agas.

Sin aũt turpis: hunc aſpectus defectum exorna probitatibus.

De deo ne loquaris male: quoniam autem exiſtit audi.

Audi multa.

Loquere pauca.

Noſce, & tunc age.

Indignum Virum ne laudes diuitiarum gratia.

Obedientiam cape non coactus.

Compone in adoleſcentia modeſtiam: in ſenectute nero (ſapientiam

PITTACI.

2 Quod intendis facere noli prædicare. nam ſi facere nequeas: rideberis.

Depoſitum cum acceperis redde.

Ἀνέχου ὑπὸ τῶν πλησίων μικρὰ ἐλαττούμενος.

τὸν φίλον κακῶς μὴ λέγε.

μὴ δὲ τὸν ἐχθρὸν φίλον ἡγοῦ.

γυναικὸς ἄρχε.

Ἅπερ αὐτὸς τοῖς γονεῦσι δράσεις, ταὐτὰ προσδέχου παθεῖν καὶ αὐτός.

Ἀργὸς μὴ ἴσθι.

Φίλων κριτὴς μὴ γίνου.

Μὴ ἔριζε γονεῦσι κἂν δίκαια λέγῃς.

Μὴ ἄρχε πρὶν ἄρχεσθαι μάθῃς.

Ἀτυχοῦντι μὴ ἐπιγέλα,

Ἡ γλῶττα μὴ προτρεχέτω τοῦ νοῦ.

Μὴ ἐπιθύμει ἀδυνάτων.

Μὴ σπεῦδε λαλῶν.

Νόμοις πείθου.

Γνῶθι σαυτόν.

Μηδὲν ἄγαν.

Πρὸ πάντων σέβου τὸ θεῖον.

Γονέας αἰδοῦ.

Φιλήκοος ἔσο.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Tolera propter propinquos, ſi parum minueris.

Amico noli maledicere.

Neq; inimicum ducas animum.

Vxori dominare.

Quod ipſe parentibus facies : hæc ipſa expecta pati & ipſe.

Ocioſus ne ſis.

Amicorum iudex ne fias.

Non contende cum parentibus: etſi iuſta dicas.

Ne domineris, prius quàm dominari diſcas.

Infelicem ne derideas.

Lingua non præcurrat mentem.

Ne deſyderes impoßibilia.

Ne feſtines loquens.

Legibus pare.

Noſce teipſum.

Ne quid nimis.

Præ omnibus cole diuinum.

Parentes uenerare.

Libenter audiens ſis

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ἡδονῆς κράτει.
ἔχθραν διάλυε.
γάμει ἐκ τῶν ὁμοίων, ἢν γὰρ ἐκ τῶν κρεισσόνων
γήμῃς, δεσπότας καὶ οὐ συγγενεῖς κτήσῃ.

ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΥ.

Μὴ ὑπερήφανος γίνου ποτέ,
τῆς οἰκίας ἐπιμελοῦ.
τὰς βίβλους διέρχου.
τὰ φίλτατα παίδευε.
τὰ δίκαια κρίνε.
τοὺς ἀγαθοὺς ἀγαθὰ ποίει.
κακολογίας ἀπέχου.
τὴν ὑπόνοιαν ἄπεχε.
τοὺς τεκόντας ὑπομονῇ νίκα.
εὐποιίας ἧς ἔτυχες μνημόνευε.
τὸν ἐλάττω μὴ ἀποσκιβαλίσῃς.
ἀλλοτρίων μὴ ἐπιθύμει.
μὴ ῥιψοκίνδυνος ἔσο.
ἀγάπα τὰ τοῦ πλησίον σου. καὶ τήρει ὡς τὰ σαυτοῦ.
ὃ σὺ μισεῖς, ἑτέρῳ μὴ ποιήσῃς.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Voluptatem cohibe.

Inimicitiam diſſolue.

Vxorem duc ex ſimilibus. Si enim ex melioribus ducas: dominos, & non affines poßidebis.

CLEOBVLI.

Ne ſuperbus fias aliquando.

Familiæ curam gere.

Libros percurre.

Quæ amicißima corripe.

Quæ iuſta iudica.

Bonis bona facias.

A maledicentia abſtine,

Suſpitionem tolle.

Parentes pacientia uince.

Beneficij in te collati fac memineri:.

Minorem ne canibus exponas.

Aliena ne deſyderes.

Ne in periculum teipſum proijcias.

Diligé quæ proximi tui: & ſerua uelut q̄ tuaipſius.

Quod tu odis, alteri ne feceris.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Μὴ ἀπείλει μηδενί· γυναικῶδες γάρ.

Θάλπε ἐπὶ ταῖς ἀτυχίαις τῶν φίλων, ἢ ταῖς εὐτυχίαις πορεύου.

Λίθος χρυσοῦ βάσανος. χρυσὸς δ' ἀνδρῶν

εὐχῆς γὰρ οὐδὲν ἐστι τιμιώτερον.

ψευδὴς καταβολὴ τὸν βίον λυμαίνεται,

ψεῦδος ὃ μισεῖ πᾶς φρόνιμος καὶ σοφός.

ΧΙΛΩΝΟΣ.

Γνῶθι σαυτόν.

Μὴ φθόνει θνητά.

Ἐγκράτειαν ἄσκει.

Αἰσχρὰ φεῦγε.

Χρόνου φείδου.

Δικαίως κτῶ.

Πλήθει ἄρεσκε.

Σοφίᾳ χρῶ.

Ἤθει δοκίμαζε.

Ὑφοροῦ μηδέν.

Μίσει διαβολάς.

Μὴ ἴσθι ἐπαχθής.

Ne mineris alicui muliebre.

Promptius ad aduerſos caſus amicorum, quã ad ſecundos ſucceſſus accurrendum.

Lapis auri index: aurum uero uirorum.

Deprecatione nihil eſt preſtantius.

Mendax pactum uitam lædit.

Mendacium uero odit omnis prudens & ſapiens.

CHILONIS.

Noſce teipſum.

Ne inuideas mortalibus.

Continentiam exerce.

Turpia fuge.

Tempori pare.

Iuſte poßide.

Multitudini place.

Sapientia utere.

Conſuetudine experire.

Suſpicare nihil.

Odi accuſationes.

Ne ſis moleſtus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ΣΌΛΩΝΟΣ.

Θεὸν σέβου.

γονεῖς αἰδοῦ.

φίλοις βοήθει.

μηδενὶ φθόνει.

Ἀλήθειαν ἀνέχου.

ὅρκῳ μὴ χρῶ.

νόμοις πείθου.

νόει τὸ δίκαιον.

θυμοῦ κράτει.

ἀρετὴν ἐπαίνει.

κακοὺς μίσει.

ΘΑΛΟΥ͂.

τὸν κρατοῦντα τίμα,

δοκίμαζε φίλους.

ὅμοιος σαυτῷ γίνου.

ἐπαγγέλλου μηδενί.

πολίταις μὴ θράσυνον.

τὸ παρὸν εὖ ποίει.

κακίας ἀπέχου.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

SOLONIS.

Deum cole.

Parentes uenerare.

Amicos iuua.

Nulli inuideas.

Veritatem retine.

Iuramento non utere.

Legibus obtempera.

Noſce quod iuſtum.

Iram refræna.

Virtutem lauda.

Malos odi.

THALETIS.

Potentem honora.

Proba amicos.

Similis tibiipſi fias.

Promitte nulli.

Ciuibus ne confidas.

Quod præſens bene fac.

A malicia abſtine.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Δόξαν Δίωκε.

Ἐπιμελοῦ βίου.

Εἰρήνην ἀγάπα.

Ἐπαινοῦ παρὰ πᾶσι.

Τίθυριν ἄνδρα ἐκβαλε σῆς οἰκίας.

Ὁ ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ.

Δεῖ φυγαδεύειν παντὶ τρόπῳ καὶ ἐκκόπτειν τὴν νόσον ἀπὸ τοῦ σώματος.

Τὴν ἀπαιδευσίαν ἀπὸ τῆς ψυχῆς. τὴν ἀσέλγειαν ἀπὸ γαστρός. τὴν στάσιν ἀπὸ πόλεως. τὴν διαφωνίαν ἀπὸ τῆς οἰκείας.

Καὶ κοινῇ ἀπὸ πάντων τὸ ἀκρατές.

Ἐκέλευσεν ὁ Σωκράτης τῶν ἐσοπτριζομένων νεανίσκων, τοὺς μὲν αἰσχροὺς ἐπανορθοῦσθαι τῇ ἀρετῇ, τοὺς δὲ καλοὺς μὴ καταισχύνειν τῇ κακίᾳ τὸ εἶδος

Ἰσοκράτης ἔφη. χρὴ τοὺς διδασκάλους πολλοὺς, μισθοὺς λαμβάνειν παρὰ τῶν μαθητῶν, παρὰ μὲν τῶν εὐφυῶν, ὅτι πολλὰ μανθάνουσι. παρὰ δὲ τῶν ἀφυῶν, ὅτι πολλοὺς κόπους παρέχουσιν.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Gloriam proſequere.

Curam habeas uitæ.

Pacem ama.

Laudare de omnibus.

Loquacem uirum eijce ex domo.

PYTHAGORAS.

Oportet fugare omni modo & excidere morbum à corpore.

Inſcitiam ab animo. Voluptatem à uentre. Seditionem à ciuitate. Diſſenſionem à domo.

Et communiter à cunctis rebus intemperantiam.

Iuſſit Socrates in ſpeculum inſpicientibus adoleſcentulis, turpes quidem rectificari uirtute: pulchros autem non deturpare malicia ſpeciem.

Iſocrates inquit. Oportet magiſtros multã mercedem capere à diſcipulis. Ab ingenioſis quidem quoniam multa diſcunt. Ab obtuſis autem: quoniam multos labores exhibent.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

NOBILI ET EXIMIO VIRO I.V.
ac geminæ literaturæ doctiſſimo Ambroſio Ypphoſero de Ypphoſerſtal, Cuſtodi & Canonico Brixinenſi, Patrono ſuo, ac Mecœnati unico, Ottomarus Luſcinius Argentinus.

S. D. *Viſum mihi perſæpe fuit, facturum te operæ pretium Ambroſi nobilitatis germanicæ, atq; adeo totius politioris literaturæ decus perenne. Si pro inſigni illa tua in utraq; lingua facultate, fœtura quapiam tanto ingenio non indigna, te & poſteris, & quod maxime omniũ uelim uernanti huic, ut uides, opti. literis ſæculo cõmendares. Quòd ex altero fructum quendam gloriæ ſenſu præſenti perciperes, qui ſementis tantarũ uigiliarũ tibi pœnitudinẽ adimeret, ex altero uitam omniũ longiſsimam, & memoriam pyramidibus quibuſuis ac coloſsis diuturniorem tibi poſsis polliceri. Vtrũq; cum primis optabile, niſi quòd inuenias qui uulgares applauſus, & profectam à muſsitante plebecula gloriolam excelſo animo norit deſpicere, at monumentũ quoddam ſui immortale inter mortales relinquere, nemo eſt qui non cupiat ex animo. Atq; poſterius illud quum ex iuſto æquo ꝗ mereatur uirtus, literæ tamẽ, & hæ ſolæ ſua benignitate id ſuppeditant, adeo, ut quod ad memoriæ perennitatem attinet, niſi adſint literæ, uirtus ſimul cum autho*

re intercidat neceſſe eſt. Notior eſt uox illa Macedonis Alexandri q̃ ut hic referatur Εὐδαίμονα νέος ὅς τοσαύτης σάλπιγξ ἦσε. Nimirum pro Homerici carminis qualitate Achillis uirtutem nunq̃ interiturã pronuntiantis. Quando igitur nihil iam eſt præter literas quod ab interitu hominẽ uindicare poſsit, perge mi doctiſs. Ἀμβρόσιε, eſſe quod diceris, atq; iſthuc imprimis curato quod labefactare nulla queat calamitas, non imminuere morbus, ad extremũ neq; mors ipſa eripere. Nihil mihi crede indole tua efficere poteris dignius, ſicubi à duodecim tabulis noſtris nimiũ anxiis ac tetricis, ad nouẽ muſas hilares plane ac periucundas diuerteris. Cæterũ ne rei huius præſentaneũ deſit exemplũ. En ego cotis uice functus, ut ait Flaccus, exors tamen ipſe ſecandi. Senarios quoſdam per otiũ uerſos in peregrinatione Romanenſi quã ſuperiori æſtate ſuſceperã, tibi, cui debeo omnia, nominatim dedico. Durã ſane prouinciã & impeditã, in qua non ſatis ſit ſententiã græci ſermonis & dictiones reddere, niſi etiã ſyllabas ipſas pari numero rependas, ſed de hoc rectius iudicabunt artifices. Nobis ſatis factũ hoc argumento arbitrabimur ſi intelligas laborem omnẽ tua cauſa ſuſceptum nobis uideri leuiorem τῷ νεάρχῳ τούτῳ φιλανθρωποτάτῳ Brixinenſi. Quippe à muſis & gratiis ipſis ad hanc celſitudinem accito, cupio uel uulgariter cõmendari. Vale.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ΓΝΩΜΑΙ ΜΟΝΟΣΤΙΧΟΙ ΚΑΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ ΕΚ ΔΙΑΦΟ ΡΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ.

εἰς ἀγαθοὺς ἄνδρας.

Νὴρ δὲ χρηστός, χρηστὸν οὐ μισεῖ ποτέ.
γνώμης γὰρ ἐσθλῆς ἔργα χρηστὰ γίγνεται.
ἐσθλῷ γὰρ ἀνδρὶ ἐσθλὰ καὶ δίδοι θεός.
ζήλου τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα καὶ τὸν σώφρονα.
[illegible] ἀνδρὸς ἐστὶν ἀνθρώποις χρόνος.

εἰς ἀλήθειαν.

ἡ γλῶσσα ἁμαρτάνουσα τἀληθῆ λέγει.

εἰς ἁμαρτίαν.

αἰσχρὸν δὲ μηδὲν πράττε, μηδὲ μάνθανε.
δὶς ἐξαμαρτεῖν ταὐτὸν οὐκ ἀνδρὸς σοφοῦ.
ἔργων πονηρῶν χεῖρ ἐλευθέραν ἔχε.
ὁ μηδὲν εἰδὼς, οὐδὲν ἐξαμαρτάνει.

εἰς ἀνάγκην.

ὑπὸ τῆς ἀνάγκης πάντα δουλοῦται ταχύ,
ὑπὸ τῆς ἀνάγκης πολλὰ ποιοῦμεν κακά.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

SENTENTIAE SINGVLIS VERSI-
*bus morales, ſecundum græcarum litera-
rum ordinem, ex diuerſis Poëtis.*

QVAE AD BONOS VIROS REFERVNTVR

*NOn oderit frugi bonum unquàm uir uirũ.
Mentem bonam, par eſt, benefacta conſequi.
Largitur & bono Deus uiro bona.
Secteris & modeſtum, & utilem, uirum.
Plane dies mores probat mortalium.*

QVAE AD VERITATEM.

*Balbutientis lingua uera prædicat.
Qualis eſt ſtultorum infantum & ebriorum.*

QVAE AD PECCATVM.

*Ne diſce turpitudinem, neu admiſeris.
Peccare denuo, haud prudentis eſt uiri.
Manum à malefactis contineto liberam.
Non peccat in re, cuius eſt quis neſcius*

QVAE AD NECESSITATEM

*Neceßitati cuncta mox inſeruiunt.
Facere cogit mala multa nos, neceßitas,*

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ἀνάπαυσίς ἐστι τῶν κακῶν ἀπραξία.
ἃ μὴ προσήκει, μήτ᾽ ἄκουε μήθ᾽ ὅρα.
βέλτιόν ἐστι σῶμά γ᾽ ἢ ψυχὴν νοσεῖν.
Εὔτακτον εἶναι τἀλλότρια δουλεύοντα δεῖ,
ἐλευθέρου γὰρ ἀνδρὸς τἀληθῆ λέγειν.
Ἐλεύθερον φύλαττε τὸν σαυτοῦ τρόπον.
Καλὸν φέρουσι καρπὸν, οἱ σεμνοὶ τρόποι.
Λάβε πρόνοιαν τοῦ προσήκοντος βίου.
Μακάριος ὅστις μακαρίοις ὑπηρετεῖ.
Ὅπλον μέγιστόν ἐστιν ἡ ἀρετὴ βροτοῖς.
Σαυτὸν φύλαττε τοῖς τρόποις ἐλεύθερον.
Ταμεῖον ἀρετῆς ἐστι σωφροσύνη μόνη.
Ψυχῆς ἐπιμελοῦ τοῦ σεαυτοῦ καθὰ δύνῃ.

Εἰς ἀχαριστίαν.

Ἀχάριστος ὅστις εὖ παθὼν ἀμνημονεῖ.
Ἀεὶ δ᾽ ὁ σωθεὶς, ἐστὶν ἀχάριστος φύσει.
Ἀμβλύνεται καὶ τέθνηκεν ἡ χάρις.
Ἐπιλανθάνονται πάντες οἱ παθόντες εὖ.
Καλὸν δὲ θησαύρισμα κειμένη χάρις.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

QVAE AD VIRTVTEM.

Dulce otium eſt bene feriatis à malis.
Ne cerne quæ parum decent, nec audias.
Corpus magis dolere quàm mentem uelis.
Non inſoleſcat qui ſuo non uictitat.
Verum loqui qui iuris eſt ſui, poteſt.
Curàto liber moribus uiderier.
Frugem bonam, mores decori, proferunt.
Prudentiam uitæ decentis accipe.
Beatus eſt inſeruiens felicibus.
Virtus uiris dat arma, multo maxima.
Seruato moribus bonis te liberum.
Virtutis eſt penus, ſola ipſa modeſtia.
Mentem tuam curato quatenus potes.

QVAE AD INGRATITVDINEM.

Ingratus, eſt beneficij parum memor.
Semper leuatus è malis ingratus eſt.
Miſertus es, ſimulq́; gratia occidit.
Affectus ut quiſq́; ex bonis, fit immemor.
Theſaurus eſt ingens mereri optime.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Μετὰ τὴν δόσιν, τάχιστα γηράσκει χάρις.
χάριν λαβὼν ἔυκαιρον, ἐυκαίρως δίδου.
χάριν χαρίζου, καθ' ὅσον ἴσχυες ὅμως.
χάριτας δικαίας καὶ δίδου καὶ λάμβανε.
χάριν λαβὼν, μέμνησο καὶ δοὺς, ἐπιλάθου.

εἰς βασιλέα.

ἀρχῆς ἐπιτετυχὼς ἴσθι ταύτης ἄξιος.
εἰκὼν δὲ βασιλεύς ἐστιν ἔμψυχος θεοῦ.

εἰς βίον.

ἀμελοῦντα τοῦ ζῆν, οὐκ ἔνεστ' εὐσχημονεῖν.
βιοῖ μὲν οὐδεὶς ὃν προαιρεῖται βίον.
βίος ἐστὶν ἄν τις τῷ βίῳ χαίρῃ βιῶν.
βίος κέκληται δ' ὡς βίᾳ πορίζεται.
βίος βίου δεόμενος οὐκ ἔστιν βίος.
γῆ πάντα τίκτει καὶ πάλιν κομίζεται.
ζῶμεν καὶ οὐχ ὡς θέλομεν, ἀλλ' ὡς δυνάμεθα.
οὐκ ἔστι βίον εὑρεῖν ἄλυπον ἐν οὐδενί.
τυφλὸν δὲ καὶ δύστηνον ἀνθρώποις βίος.
τὸ ζῆν ἀλύπως, ἀνδρός ἐστιν εὐτυχοῦς.
ὡς ἡδὺς ὁ βίος, ἄν τις αὐτὸν μὴ μάθῃ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Dato ſeneſcit gratia mox munere.

Apte datum, repone, dono accommodo.

Sis dando promptius, quatenus potes tamen.

Quæ iuſta ſunt dona, & dato, atq; ſuſcipe.

Bene immemor ſis facti, & accepti memor.

QVAE AD PRINCIPEM.

Princeps ſtudebis dignus, is uiderier.

Princeps Dei uiuam refert imaginem.

QVAE AD VITAM.

Supinus haud poteſt decenter uiuere.

Nemo unus uſquam uixit ex ſententia.

Id uiuere eſt ſolum, iucunde uiuere.

Vitam uocabis, quæ parta eſt uita optima.

Victu indigens, non recte uita dicitur.

Cuncta & parit tellus, rurſusq; illa accipit.

Dum non licet ut expeto, uiuo ut queo.

Vacuam malis uitam inuenire non licet,

Cæca, & parum felix, uita eſt mortalium.

Felicis eſt uiri, malis ſine uiuere.

Modulo ſuo uitam agere, erit iucundius.

Εἰς βοήθειαν.

ἀνὴρ γὰρ ἄνδρα καὶ πόλεις σώζει πόλιν.
χεὶρ χεῖρα νίπτει, δάκτυλός τε δάκτυλον.

Εἰς βουλήν.

ἀνὴρ ἄβουλος, εἰς κενὸν μοχθεῖ τρέχων.
ἀβουλία γὰρ πολλὰ βλάπτονται βροτοί.
ἀνὴρ ἄβουλος ἡδοναῖς θηρεύεται.
βουλῆς γὰρ ὀρθῆς οὐδὲν ἀσφαλέστερον.
βουλὴν δὲ παντὸς πράγματος προλάμβανε.
ἐν νυκτὶ βουλὴ τοῖς σοφοῖσι γίγνεται.
ἱερὸν ἀληθῶς ἐστιν ἡ συμβουλία.
σύμβουλος ἐσθλὸς μὴ κακὸς γίγνου φίλοις.
σοφοῦ παρ' ἀνδρὸς προσδέχου συμβουλίαν.
σοφή, σοφῶν γὰρ γίγνεται συμβουλία.
σύμβουλος ἴσθι τῶν ἀγαθῶν, μὴ τῶν κακῶν.

Εἰς γάμον.

ἄλυπον ἕξεις τὸν βίον χωρὶς γάμου.
γαμεῖν ὁ μέλλων εἰς μετάνοιαν ἔρχεται.
γάμος γὰρ ἀνθρώποισιν εὐκταῖον κακόν.
γαμεῖν δὲ μέλλων, βλέψον εἰς τοὺς γείτονας.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

QVAE AD AVXILIVM.

Vrbs ſeruat urbem ſtrenue, atque uir uirum.

Digitus lauat digitum, manus dein manum.

QVAE AD CONSILIVM.

Curſu laborat inſcius, uano tamen.

Nocet temeritas multum mortalibus.

Temerarium plagis uoluptas implicat.

Conſilio erit recto, nihil ſecurius.

Conſilia cunctis præſumas negotiis.

In nocte conſultare cordati eſt uiri.

Profecto res eſt ſacra conſultatio.

Bonus eſto conſultor amico haud improbus.

Conſilia præbeat tibi prudentior.

Prudentis, & conſulta ſunt prudentia.

Non conſule improbis, magis uero bonis.

QVAE AD CONIVGIVM.

Cœlebs ages uitam, præter moleſtiam.

Poſt nuptias, habebis pœnitudinem.

Optabile malum coniugium eſt mortalibus.

Viciniam ſpecta ducturus coniugem.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

δαίμων σεαυτῷ πλουσίαν γήμας ἔσῃ.
ἦθος προκρίνειν χρημάτων γαμοῦντα δεῖ,
νόμιζε γήμας δοῦλος εἶναι τοῦ βίου.
ὁ μὴ γαμῶν ἄνθρωπος οὐκ ἔχει κακά.
ῥᾷον βίον ζῇς ἂν γυναῖκα μὴ τρέφῃς.
ὡς τρὶς κακοδαίμων ὅς τις ὢν πένης γαμεῖ.

εἰς γέλωτα.

γέλως ἄκαιρος ἐν βροτοῖς δεινὸν κακόν.
γελᾷ δ' ὁ μωρός, κἄν τι μὴ γελοῖον ᾖ.

εἰς γῆρας.

ἅπαντ' ἀφανίζει γῆρας, ἰσχὺν σώματος.
γήρως γὰρ φαύλου τίς γένοιτ' ἀναστροφή.
γνῶμαι δ' ἀμείνους εἰσὶ τῶν γεραιτέρων.
ἐφόδιον εἰς τὸ γῆρας αἰεὶ κατατίθου.
ἥξει τὸ γῆρας πᾶσαν αἰτίαν φέρον.
καλὸν τὸ γηρᾶν καὶ τὸ μὴ γηρᾶν πάλιν.
ὁμιλίας δὲ τὰς γεραιτέρας φίλει.
ὀχληρὸς ἀνήρ ἐστιν ἐν νέοις γέρων.
πολιὰ χρόνου μήνυσις, οὐ φρονήσεως.
φοβοῦ τὸ γῆρας, οὐ γὰρ ἔρχεται μόνον.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Felix eris nactus locupletem coniugem.

Opibus, decet præferre mores, nuptijs.

Sunt nuptiæ, mihi crede, uitæ ſeruitus.

Cœlebs homo magna caret moleſtia.

Facilem egeris uitam, haud alis ſi coniugem.

Ter eſt miſer, pauper petit qui nuptias.

QVAE AD RISVM.

Homini graue eſt malum, riſus qui ineptus eſt.

Stultus cachinnat, non ſit & ſi occaſio.

QVAE AD SENECTAM.

Vires labant ætate, cunctaq; occidunt.

Prauam ſenectam corrigere in primis decet.

Præſtantiores ſunt ſenum ſententiæ.

Semper ſenectuti uiaticum para.

Veniet ſenecta, & ipſa cauſa haud reddita.

Senium aſſequi bonum eſt, Item non aſſequi.

Iuuat ſeniorum amaſſe conſuetudinem.

Iuuenum, ſenex homo, eſt moleſtus cœtui.

Cani indicant ætatem, non prudentiam.

Senium timebis, ſolum enim, non aduenit.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Χαλεπὸν τὸ γῆράς ἐστιν ἀνθρώποις βάρος.

Εἰς γονεῖς.

Βούλου γονεῖς πρὸ παντὸς ἐν τιμαῖς ἔχειν.
γονεῖς δὲ τίμα καὶ φίλους εὐεργέτει.
ἔλπιζε τιμῶν τοὺς γονεῖς πράξειν καλῶς.
θεοὶ μέγιστοι τοῖς φρονοῦσιν οἱ γονεῖς.
ἱκανῶς βιώσεις γηροβοσκῶν τοὺς γονεῖς.
νόμιζε σαυτῷ τοὺς γονεῖς εἶναι θεούς.
πρὸς ἡδονὴν ὀργὴν οὐκ ἔχει χρηστὸς πατήρ.

Εἰς γυναῖκα.

Βίου ϖάνις πέφυκεν ἀνδράσιν γυνή,
γυναικὶ πάσῃ κόσμον ἡ σιγὴ φέρει.
γυναικὸς ἐσθλῆς ἐστι σώζειν οἰκίαν.
γυναικὶ κόσμος, ὁ τρόπος κοὐ χρυσία.
γυνὴ δικαία τοῦ βίου σωτηρία
γυναικὸς ἐσθλῆς ἐπιτυχεῖν οὐ ῥᾴδιον.
γυναῖκα θάπτειν κρεῖσσόν ἐστιν ἢ γαμεῖν.
γυνὴ τὸ σύνολόν ἐστι δαπανηρὸν φύσει.
γυναικὶ μὴ πίστευε τὸν σαυτοῦ βίον.
γυνὴ γὰρ οὐδὲν οἶδε πλὴν ὃ βούλεται.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Senectus eſt moleſtum onus, non mortalibus.

QVAE AD PARENTES.

Cura parentes primo honore proſequi.

Parentum honori, amici rebus conſule.

Venerans parentes, felicem te credito.

Dij gloriantur maximi parentibus.

Viuax eris ſenes parentes confouens.

Deos parentes eſſe credito tuos.

Iram benigni mox remittere eſt patris.

QVAE AD MVLIEREM.

Mulier uiris affert uictus penuriam.

Mulieris eſt primum decus ſilentiū.

Aedes ſuas ſeruaſſe uxoris eſt bonæ.

Non fœminam aurum exornat, ſed mores boni.

Matrona, præſens eſt ſalus uitæ, proba.

Matrona frugi paßim non eſt obuia.

Sepeliſſe præſtat quàm duxiſſe coniugem.

Eſt omnium ſimul conſumptrix fœmina.

Ne fœminæ uitam tuam commiſeris.

Nil præter id quod gliſcit, nouit fœmina.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

γυνὴ δὲ χρηστὴ πηδάλιόν ἐστ' οἰκίας.
γυναικὶ δ' ἄρχειν οὐ δίδωσιν ἡ φύσις.
γυνὴ γὰρ οἴκῳ πῆμα, καὶ σωτηρία.
γυνὴ γυναικὸς πώποτ' οὐδὲν διαφέρει.
ἐν γὰρ γυναιξὶ πίστιν οὐκ ἔνεστ' ἰδεῖν.
ἐκ τῶν γυναικῶν ὄλλυται κόσμος μέγας.
ζῆλος γυναικὸς πάντα πυρπολεῖ δόμον.
ζήτει γυναῖκα σύμμαχον τῶν πραγμάτων.
ζῆν οὐκ ἔδει γυναῖκα καὶ πολλοὺς τρόπους.
θησαυρός ἐστι τῶν κακῶν κακὴ γυνή.
θηρῶν ἁπάντων ἀγριωτέρα γυνή,
θάλασσα καὶ πῦρ καὶ γυνὴ κακὰ τρία.
ἴσοι γυναικῶν ἔργα ἢ οὐκ ἐκκλησίαι,
ἰὸς πέφυκεν ἀσπίδος κακὴ γυνή.
ἴσον λεαίνης καὶ γυναικὸς ὠμότης.
καλὸν γυναικὸς εἰσορᾶν καλοὺς τρόπους.
καλὸν φυτὸν πέφυκεν ἐν βίῳ γυνή.
λύπη παροῦσα πάντοτ' ἐστὶν ἡ γυνή,
λέοντι συζῆν ἢ γυναικὶ συμβιοῦν.
μεστὸν κακῶν πέφυκε φορτίον γυνή.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Mulier bona, eſt temo, ſuis in ædibus.
Natura non ſinit præeſſe fœminam.
Mulier domus ſalus eſt, & calamitas.
Diſcriminis nil admodum eſt inter fœminas.
Videre non licet fidem in mulierculis.
A fœminis orbi imminet periculum.
Liuore fœminæ omnis conflagrat domus.
Vxor ferat communem opem quàm ſeliges.
Multis liceat modis carere fœmina.
Arca eſt malorum uere, fœmina improba
Mulier feris mala eſt cunctis ferocior.
Tria ſunt mala, ignis, æquor, inde fœmina.
Curare telam fœmine eſt, non dicere.
Venena geſtat aſpidis, mala fœmina.
Mulier mala & leæna par ferocitas.
Pulchrum eſt uidiſſe fœmine mores bonos.
Germen bonum producit uitæ fœmina.
Præſens mulier calamitas eſt undiq;.
Malim leonis quàm conuictum, fœminæ.
Scatens malis, onus moleſtum eſt, fœmina.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

νύμφη δ' ἄπροικος οὐκ ἔχει παῤῥησίαν.
οὐδὲν γυναικὸς χεῖρον οὐδὲ τῆς καλῆς.
πολλοὶ γυναικῶν δυστυχοῦσιν εἵνεκεν.
ῥύπος γυνὴ πέφυκεν ἢ ῥερυπωμένος.
τερπνὸν κακὸν πέφυκεν ἀνδράσιν γυνή.
ὑπερήφανον πρᾶγμ' ἐστὶν ὡραία γυνή.
ὑπὲρ γυναικὸς καὶ φίλου πονητέον.
χειμὼν κατ' οἴκους ἐστὶν ἀνδράσιν γυνή,
ὡς ἔστ' ἄπιστον ἡ γυναικεία φύσις.

εἰς δῆμον.

ἰσχυρὸν ὄχλος ἐστὶν, οὐκ ἔχει δὲ νοῦν.

εἰς δίκαιον.

ἀνδρὸς δικαίου καρπὸς οὐκ ἀπόλλυται.
ἀνὴρ δίκαιός ἐστιν, οὐχ ὁ μὴ ἀδικῶν.
ἀλλ' ὅς τις ἀδικεῖν δυνάμενος οὐ βούλεται.
βάδιζε τὴν εὐθεῖαν ἵν' ἦν δίκαιος ἦς.
βίου δικαίου γίγνεται τέλος καλόν,
δίκαιος ἴσθ' ἵνα καὶ δικαίων δὴ τύχης.
δίκαιος εἶναι μᾶλλον ἢ χρηστὸς θέλε.
δίκαια δράσας συμμάχου τεύξῃ θεοῦ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Puella non dotata, erit modeſtior.

Muliere nil eſt peius, ne bona quidem.

Ob fœminas agunt multi infeliciter.

Pædor mulier ceu argento apparet oblitus.

Mulier uiris clades multum eſt amabilis.

Quàm faſtuoſa res eſt, compta fœmina.

Laborandum amici, dein uxoris gratia.

Mulier uiris tempeſtas eſt domeſtica.

Natura fœminæ, ò he quantum eſt perfida!

QVAE AD PLEBEM.

Res eſt potens plebs, atqui mentem non habet.

QVAE AD IVSTVM VIRVM.

Iuſti uiri fructus bonus non interit.

Vir iuſtus non eſt is, nocet qui nemini,

Sed qui poteſt malum, nec uult admittere.

Incede recta, iuſtus ſic habeberis.

Vitæ bonæ, iuſtæq; erit finis bonus.

Iuſtus ſis, & iuſta aſſequeris commoda.

Iuſtum egeris magis uirum quàm accommodum.

Opem feret Deus ſi iuſta geſſeris.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

κρίνειν δίκαιον μὴ τὸ συμφέρον θέλε.
πρὸς εὐλέγοντας οὐδὲν ἀντειπεῖν ἔχω.
τρόπος δίκαιος κτῆμα τιμιώτατον.

εἰς δόξαν.

ζήτει σεαυτῷ δόξαν ἐγκαταλιπεῖν.
καλῶς ἀκούειν μᾶλλον ἢ πλουτεῖν θέλε.
κενῆς δὲ δόξης οὐδὲν ἀθλιώτερον.

εἰς δούλους.

δούλου δὲ χεῖρον οὐδὲν οὐ ἢ τοῦ καλοῦ.
εἷς ἐστι δοῦλος οἰκίας ὁ δεσπότης.
λυπεῖ με δοῦλος δεσπότου μεῖζον φρονῶν.
ὡς ἡδὺ δούλῳ δεσπότου χρηστοῦ τυχεῖν.

εἰς δυστυχίαν.

δρυὸς πεσούσης πᾶς ἀνὴρ ξυλεύεται
δεῖ τοὺς μὲν εἶναι δυστυχεῖς τοὺς δ᾽ εὐτυχεῖς.
ἐπ᾽ ἀνδρὶ δυστυχοῦντι μὴ πλάσῃς κακόν.
ἐξ ἡδονῆς γὰρ φύεται τὸ δυστυχεῖν.
μὴ μβαινε δυστυχοῦντι κοινὴ γὰρ τύχη.
μηδέποτε σαυτὸν δυστυχῶν ἀπελπίσῃς.
νόμιζε κοινὰ πάντα δυστυχήματα.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Iudex quod æquum eſt, dicta, non quod utile.

1 Aduerſus æquum nil quod dicam ſuppetit.

Candore morum eſt nil uſquàm ſublimius.

QVAE AD GLORIAM.

Ad poſteros tuam tranſmitte gloriam.

Bene audias malim quàm fias ditior.

Vana eſt, puto, erumnoſius nil gloria.

QVAE AD SERVOS.

Peius nihil ſeruo eſt, & ne bono quidem.

Melius miniſtrat nemo, quàm herus ædibus.

2 Nolim miniſtrum, qui ſit hero doctior.

Domino eſt iucundius deſeruire optimo.

QVAE AD INFELICITATEM.

Cadente quercu quiuis ligna colligit.

Habere conuenit bene illos, hos male.

3 Caue calamitoſo conſtruas malum.

Prodit uoluptate omnis infelicitas,

Noli miſero inſultare, Sors cõmunis eſt.

Animum cogat te nulla Sors demittere.

Vnam eſſe cladem communem puta omnium.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

οἴμοι, τὸ γὰρ ἄφνω δυστυχεῖν μανίαν ποιεῖ.
τῶν δυστυχούντων εὐτυχὴς οὐδεὶς φίλος.

εἰς ἐγκράτειαν.

γαστρὸς δὲ πειρῶ πᾶσαν ἡνίαν κρατεῖν.
ἡ κοιλία καὶ πολλὰ χωρεῖ ἢ ὀλίγα.

εἰς ἐλπίδας.

ἀνὴρ ἀτυχῶν δὲ σώζεται ταῖς ἐλπίσιν.
αἱ δ' ἐλπίδες βόσκουσι τοὺς κενοὺς βροτῶν.
ἔλπιζε πάντα μέχρι γήρως θνητὸς ὤν.

εἰς ἔπαινον.

ὑπὲρ σεαυτοῦ μὴ φράσῃς ἐγκώμια.
φίλων ἔπαινον μᾶλλον, ἢ σαυτοῦ λέγε.

εἰς εὐγενῆ.

ἀνὴρ ἄριστος οὐκ ἂν εἴη δυσγενής.

εἰς εὐτυχίαν.

δίκαιον εὖ πράττοντα μεμνῆσθαι θεοῦ.
κατ' ἰδίαν φρόνησιν οὐδεὶς εὐτυχεῖ.
κοινὸν δὲ καλόν ἐστι χρηστὸς εὐτυχῶν.
οὐκ ἔστιν ὅστις πάντ' ἀνὴρ εὐδαιμονεῖ.
πολλοὶ μὲν εὐτυχοῦσιν, οὐ φρονοῦσι δέ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Miſerum me,inſaniam præceps parat malum.
Felix miſerorum uere nulli amicus eſt.

QVAE AD CONTINENTIAM.

Moderari habenas uentris omnes diſcito.
Et pauca uenter accipit & plurima.

QVAE AD SPEM.

Spe plurima miſer ſolum ſeruabitur.
Spes multa conſouet uanos mortalium.
Donec ſenectus obrepat,ſpera omnia.

QVAE AD LAVDEM.

Te laudibus nolim ſtudeas extollere.
Dicas amici,non tuum præconium.

QVAE AD NOBILITATEM.

Vir optimus uere nunquàm eſt ignobilis.

QVAE AD FELICITATEM.

Meminiſſe felicem Dei, in primis decet.
Beatus eſt nemo ſua ex ſententia.
Commune dixeris bonum ſelicium.
Nemo unus agit omnino uitam proſpere.
Gens diuitum plerumq; prorſus deſipit.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

τὸν εὐτυχοῦντα καὶ φρονεῖν νομίζομεν.
τῷ γὰρ καλῶς πράσσοντι πᾶσα γῆ πατρίς.
τῶν εὐτυχούντων πάντες εἰσὶ συγγενεῖς.
ὡς εὐκόλως πίπτουσιν αἱ λαμπραὶ τύχαι.

εἰς εὐσέβειαν.

θνητὸς πεφυκὼς μὴ φρόνει ὑπέρθεα.
θεὸν σέβου, καὶ πάντα πράξεις εὐθέως.
ὑπὲρ εὐσεβείας, καὶ λάλει, καὶ μάνθανε.

εἰς εὐχήν.

ψυχῆς δικαίας οὐκ ἀνήκοος θεός.

εἰς ἐρῶντα.

γέρων ἐραστής, ἐσχάτη κακὴ τύχη.

εἰς ἔχθραν.

ἀθάνατον ἔχθραν μὴ φύλαττε θνητὸς ὤν.
ἐχθροὺς ἀμύνου μὴ ἐπὶ τῇ σαυτοῦ βλάβῃ.
ἐχθροῖς ἀπιστῶν οὔποτ' ἂν πάθοις βλάβην.
λόγον παρ' ἐχθροῦ μήποθ' ἡγήσῃ φίλον.

εἰς ζωήν.

ζῆν βουλόμενος μὴ πρᾶττε θανάτου ἄξια.
ζῆν αἰσχρὸν οἷς ζῆν ἐφθόνησεν ἡ τύχη.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Sapere æſtimatur uulgo ille, eſt qui ditior.
Patria, eſt beato tellus omnis, propria.
Felicibus iam nemo non cognatus eſt.
Quàm concidit fortuna mox felicium.

QVAE AD RELIGIONEM.

Mortalis es nil ſupra cogita Deum.
Deum cole, & ductu illius cuncta egeris.
Pro religione diſcas atque dicito.

QVAE AD PRECES.

Aequas preces nunquàm non audiet Deus.

QVAE AD AMATOREM.

Extrema ſors malorum amator eſt ſenex.

QVAE AD INIMICITIAM.

Mortalis es, mortem ſimultas ſentiat.
Tuo malo à nullo ſumatur ultio.
Hoſti nil unquàm fidens, lederis minus.
Ab hoſte dicta haud unquàm amica duxeris.

QVAE AD VITAE *quendam modum.*

Vitam cupis, ne morte digna geſſeris.
Fortunæ inamabile eſt liuore uiuere.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

πάντες καλῶς ζῆν ἐθέλομεν, ἀλλ' οὐ δυνάμεθα.
ὡς ἡδὺ τὸ ζῆν μὴ φθονούσης τῆς τύχης.

εἰς ἡδονήν.

ἡ γὰρ περισσάκαιρος ἡδονὴ, τίκτει βλάβην.
ὡς πολλὰ διὰ τὰς ἡδονὰς λυπούμεθα.

εἰ θάνατον.

βροτοῖς ἅπασι κατθανεῖν ὀφείλεται.
ζωῆς πονηρᾶς θάνατος αἱρετώτερος.
ἢ ζῆν ἀλύπως, ἢ θανεῖν εὐδαιμόνως,
θνητὸς πεφυκὼς μὴ γέλα τεθνηκότα.
καλὸν τὸ θνήσκειν οἷς ὕβριν τὸ ζῆν φέρει.
κρεῖσσον τὸ μὴ ζῆν ἐστὶν ἢ ζῆν ἀθλίως.
ὃν γὰρ φιλεῖ θεὸς ἀποθνήσκει νέος.
οὐ πώποτ' ἐζήλωσα πολυτελῆ νεκρόν.
τὸ γὰρ θανεῖν. οὐκ αἰσχρόν. ἀλλ' αἰσχρῶς. θανεῖν

εἰς θεόν.

θεὸς συνεργῶν πάντα ποιεῖ ῥᾳδίως.
θεοῦ θέλοντος κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοις.
ὁ νοῦς γὰρ ἡμῖν ἐστὶν ἐν ἑκάστῳ θεός.
πάντῃ γάρ ἐστι πάντα τε βλέπει θεός.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Iuuat bene omnes uiuere, at non poſſumus.
Modo faueat fortuna, eſt dulce uiuere.

QVAE AD VOLVPTATEM.

Nocet uoluptas multum intempeſtiuior.
O quàm cruciat comes uoluptatis dolor.

QVAE AD MORTEM.

Eſt emori nobis commune debitum.
Præſtat mori fœdam quàm uitam uiuere.
Vacem dolore, aut contingat fauſte emori.
Mortalis es, oro ne ride mortuum.
Pulchrum mori eſt, uita afferente dedecus.
Valeam bene, aut malim uita ipſa excedere.
Iuuenem eximit uita Deus, quem diligit.
Ego ſumptuoſum funus beatum haud dixerim.
Mors eſt bona, ni moriare cum ignominia.

QVAE AD DEVM.

Facile egerit cuncta, afferens opem Deus.
Deo uolente nauigabis uimine.
Sua mens habet quam quiſq;, ea eſt uere Deus.
Eſt undiq; deus, uidet quoq; omnia.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

τὸ γὰρ τρέφον με τοῦτ᾽ ἐγὼ κρίνω θεόν.

εἰς ἰατρούς.

ἰατρὸς ἀδόλεσχος, νοσοῦντι πάλιν νόσος.
πολλῶν ἰατρῶν εἴσοδός μ᾽ ἀπώλεσεν.

εἰ καιρόν.

ἅπαντα καιρῷ χάριν ἔχει τρυγώμενα.
καλὸν τὸ καιροῦ παντὸς εἰδέναι μέτρον.
καιρὸς γάρ ἐστι τῶν νόμων κρείττων πολύ.
καιροὶ δὲ καταλύουσι τὰς τυραννίδας.
καιροῦ τυχὼν γὰρ πτωχὸς ἰσχύει μέγα.
πολλῶν ὁ καιρὸς γίγνεται παραίτιος.
πολλοὺς ὁ καιρὸς ἄνδρας οὐκ ὄντας ποιεῖ.
τάχιστ᾽ ὁ καιρὸς μεταφέρει τὰ πράγματα.
τὸν καιρὸν εὔχου πάνθ᾽ ἵλεων ἔχειν.
ὡς μέγα τὸ μικρόν ἐστιν ἐν καιρῷ δοθέν.
ὥρα τὰ πάντα τοῦ βίου κρίνει καλῶς.

εἰς κάλλος.

μὴ κρῖν᾽ ὁρῶν τὸ κάλλος, ἀλλὰ τὸν τρόπον.
ὡς ἡδὺ κάλλος ὅταν ἔχῃ νοῦν σώφρονα.

εἰς κέρδος.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Deum puto id quo alimur, & ſubſiſtimus.

QVAE AD MEDICOS.

Medicus loquax, alter languenti morbus eſt.

Ingens medentium me turba perdidit.

QVAE AD OPORTVNITATEM.

Vindemiæ ſua eſt gratia, at ex tempore.

Pulchrum eſt modum cuiusq; ſcire temporis.

Occaſio iure eſt multo præſtantior.

Occaſio feras ſoluit tyrannides.

Occaſio detur, multa & pauper poteſt.

Tempore miniſtratur multis, occaſio.

Occaſio uiros qui non erant facit.

Facies poteſt rerum illico mutarier.

Votis preceris placida adeſſe tempora.

Magna & puſilla ſunt, oblata tempore.

Tempus feret de uita olim iuditium.

QVAE AD DECVS FORMAE.

Spectator haud formam ſed mores iudica.

Quàm placida forma eſt ſi accedat prudentia.

QVAE AD LVCRVM.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

βίου πορίζου πάντοθε πλὴν ἐκ κακῶν.

βουλόμεθα πλουτεῖν πάντες, ἀλλ᾽ οὐ δυνάμεθα

βέλτιστε μὴ τὸ κέρδος ἐν πᾶσι σκόπει.

ζήτει συνάγειν ἐκ δικαίων τὸν βίον.

ἦθος πονηρὸν φεῦγε καὶ κέρδος κακόν.

κέρδος πονηρὸν, μὴ λαβεῖν βούλου ποτέ.

κέρδος πονηρὸν ζημίαν ἀεὶ φέρει.

τὰ μικρὰ κέρδη μείζονας βλάβας φέρει.

τὸ κέρδος ἡγοῦ κέρδος ἂν δίκαιον ᾖ.

τὰ δ᾽ αἰσχρὰ κέρδη συμφορὰς ἐργάζεται.

εἰς κρίσιν καὶ εἰς τὴν θείαν δίκην.

κατηγορεῖν οὐκ ἔστι καὶ κρίνειν ὁμοῦ.

ἀνεξέταστον μὴ κόλαζε μηδένα.

ἄγει τὸ θεῖον τοὺς κακοὺς πρὸς τὴν δίκην.

ἔστιν δίκης ὀφθαλμὸς ὃς τὰ πάνθ᾽ ὁρᾷ.

θεοῦ γὰρ πληγὴν οὐχ ὑπερπηδᾷ βροτός.

λήσειν διὰ τέλους μὴ δόκει πονηρὸς ὤν.

ὀξὺς θεοῦ δ᾽ ὀφθαλμὸς εἰς τὸ πάνθ᾽ ὁρᾶν.

εἰς κρύφια.

ἀφεὶς τὰ φανερὰ μὴ δίωκε τἀφανῆ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Victum para undecunq; at non ex crimine.
Cunctos iuuat diteſcere, at non poſſumus.
Quæſtum optime uir, ne ſemper ſpectaueris.
Coneris ex iuſto tibi uictum querere.
Fuge perditos mores, lucellum & improbum.
Lucrum malignum ne uelis ſectarier.
Lucellum iniquum, affert plerumq; incommoda.
Lucella parua, damna maiora afferunt.
Lucrum æſtima, ex cauſa, quod iuſta obuenerit
Fœdo calamitas erit comes mox quæſtui.

QVAE AD iudicium Diuinamq; ultionem.

Nemo ſimul agit recte, atque iudicat.
Damnaueris nullum, cauſa non cognita.
Vrgentur ad pœnas ſcelerati numine.
Oculus uidet, mihi crede, ultoris omnia.
Pœnas dei nemo euadet mortalium.
Latere pœnas non intelligit improbus.
Oculum dei, & hunc acutum cernere omnia.

QVAE AD ARCANA.

Abſtruſa non ſectare, aperta negligens.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ἢ μὴ ποίει τὰ κρυπτὸν, ἢ μόνος ποίει.
ὑπόνοια δεινόν ἐστιν ἀνθρώποις κακόν.

εἰς λιμόν.

λιμὸς μέγιστον ἄλγος ἀνθρώποις ἔφυ.
λιμῷ γὰρ οὐδέν ἐστιν ἀντειπεῖν ἔπος.
πολλῶν ὁ λιμὸς γίγνεται διδάσκαλος.

εἰς λόγον.

ἰσχυρότερον δέ γ' οὐδέν ἐστι τοῦ λόγου.
λόγος γάρ ἐστι λύπης φάρμακον μόνος.
χωρὶς τοῦ εἰπεῖν πολλὰ καὶ τὰ καίρια.
ἀνδρὸς χαρακτὴρ λόγου γνωρίζεται.
λόγοις ἀμείβου τὸν λόγοις πείθοντά σε.
λύπην γὰρ εὔνους οἶδεν ἰᾶσθαι λόγος.
λόγῳ διοικεῖται βροτῶν βίος μόνῳ.
μέγιστόν ἐστιν ὀργῆς φάρμακον λόγος.
ὁ λόγος ἰατρός ἐστι τοῦ κατὰ ψυχὴν πάθους.
ῥῆμα παρὰ καιρὸν ῥιφθὲν ἀνατρέπει βίον.
ῥίψας λόγον τις, οὐκ ἀναιρεῖται πάλιν.
ψυχῆς νοσούσης, ἐστὶ φάρμακον λόγος.

εἰς λύπην.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Cælenda non agas, aut ſolus egeris.
Suſpitio, res uere grauis eſt mortalibus.

QVAE AD FAMEM.

Homini dolor natura eſt maximus fames.
Verbis inædiam repellere haud potes.
Durus fames magiſter multa perdocet.

QVAE AD SERMONEM.

Oratione nil eſt efficacius
Oratio erumnis medetur unice.
Diuerſa ſunt, & multa & apta dicere.
Sermone qualitas uiri dignoſcitur.
Et uerba uerbis &, referto, par pari.
Placidis dolor dictis recte curabitur.
Sermo gubernat ſolus res mortalium.
Iræ potiſsimum ſermo medebitur.
Sermonem adhibeas curandis affectibus.
Sermo nocet moribus intempeſtiuior.
Facile euolat uerbum, nunquàm redit tamen.
Si langueat mens, ſermone is curabitur.

QVAE AD TRISTITIAM.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ἀεὶ τὸ λυποῦν ἐκδίωκε τοῦ βίου.

ἆρ᾽ ἐστὶ συγγενές τι λύπη καὶ βίος.

βιοῦν ἀλύπως θνητὸν ὄντ᾽ οὐ ῥᾴδιον.

λῦπαι γὰρ ἀνθρώποισι τίκτουσι νόσους.

πλοίου λιμὴν μὲν, ἀλυπία δ᾽ ὅρμος βίου.

οὐκ ἔστι λύπης χεῖρον ἀνθρώποις κακόν.

τὸ ζῆν ἀλύπως, ἀνδρός ἐστιν εὐτυχοῦς.

εἰς μέθην.

ὁ πολὺς ἄκρατος, μίκρ᾽ ἀναγκάζει φρονεῖν.

εἰς τὸ μέλλον.

θνητὸς πεφυκὼς, τοὐ πίσω πειρῶ βλέπειν.

μένει δ᾽ ἕκαστον, τοῦθ᾽ ὅπερ μέλλει παθεῖν.

μή μοι γένοιθ᾽ ἃ βούλομ᾽, ἀλλ᾽ ἃ συμφέρει.

οὐδεὶς τὸ μέλλον ἀσφαλῶς βουλεύεται.

εἰς μετάνοιαν.

ἡ δὲ μετάνοια γίγνετ᾽ ἀνθρώποις κρίσις

εἰς μετριότητα

ἄνθρωπον ὄντα σαυτὸν ἀναμίμνησκ᾽ ἀεὶ

βούλου δ᾽ ἀρέσκειν πᾶσι μὴ σαυτῷ μόνον

εἰ θνητὸς εἶ βέλτιστε θνητὰ καὶ φρόνει

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Semper procul mœrorem è uita pellito.
Triſtitia uitæ cognata eſt mortalium.
Expers doloris nulli uita uiuitur.
Erumna morbos adijcit mortalibus.
Cupio in mari portum, in uita indolentiam.
Nil peius mœrore in rebus mortalium.
Caruiſſe triſtitia fœlicis eſt uiri.

QVAE AD EBRIETATEM.

Sapiat minus neceſſe eſt omnis ebrius.

QVAE AD FVTVRA.

Homo ad futura animum uelis intendere.
Vt deſtinata eſt improbis pœna, imminet.
Nolim quod lubeat, ſed magis quod commodum.
Nemo futuris certe conſultauerit.

QVAE AD POENITVENTIAM.

Res pœnitudo hominum tandem diiudicat.

QVAE AD MEDIOCRITATEM.

Mortalis es meminiſſe ſemper id uelis.
Cupias placere cunctis, non ſoli tibi.
Mortalis es, mortalia & curaueris.

G

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ὧν δ' εὐπροσηγόροισιν ἔστι τὶς χάρις.

ἴσος μὲν ἴσθι πᾶσι κἂν προὔχῃς βίῳ.

Σωτηρίας σύμφορον, ἦμος ὁ τρόπος.

τὸ γνῶθι σαυτὸν πανταχοῦ ἐστι χρήσιμον.

εἰς μητρυιάν.

δεινότερον οὐδὲν ἄλλο μητρυιᾶς κακόν.

εἰς νεότητα.

ἀκμὴ τὸ σύνολον οὐδὲν ἄνθους διαφέρει.

μέμνησο νέος ὤν, ὡς γέρων ἔσῃ ποτέ.

νέος πεφυκὼς πολλὰ χρηστὰ μάνθανε.

νέῳ δὲ σιγᾶν μᾶλλον ἢ λαλεῖν πρέπει.

νέος ὢν ἀκούειν τῶν γεραιτέρων θέλε.

εἰς νόμους.

ἰσχυρὸν ὁ νόμος ἐστίν, ἢν ἄρχοντ' ἔχῃ.

νόμῳ τὰ πάντα γίγνεται καὶ κρίνεται.

νόμοις ἕπεσθαι τοῖσιν ἐγχώροις καλόν.

βίας παρούσης οὐδὲν ἰσχύει νόμος.

ῥήτωρ πονηρὸς τοὺς νόμους λυμαίνεται.

εἰς ξένους.

ξένους πένητας μὴ παραδράμῃς ἰδών.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

In comitate parua non eſt gratia.

ſtet opibus licet par ſias omnibus.

iutis index eſt morum dexteritas.

Se noſce ubiq; conferet, & plurimum.

QVAE AD NOVERCAM.

Nullum nouerca eſt alterum grauius malum.

QVAE AD IVVENTAM.

Aeui integer ſis aut uirens, differt nihil.

Iuuenis memento te ſenectæ proximum.

Iuuenis bonis multis ſtudebis artibus.

Iuuenem ſilere quàm loqui decet magis.

Iuuenis ſenes audire cura ſedulo.

QVAE AD LEGES.

Princeps modo adſit nihil eſt lege firmius.

Diſponit lex & rite cuncta iudicat.

Aliàs ſequi leges locis aliis decet.

Multum ualet lex adſit ni uiolentia.

Temerat, malignus Rhetor, leges optimas.

QVAE AD PEREGRINOS.

Noli peregrinos uidens fugere inopes.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ξένοις ἐπαρκῶν τῶν ἴσων τεύξῃ ποτέ.

ξενίας ἀεὶ φρόντιζε, μὴ καθυστέρει.

ξένοισι, πιστοῖς, πιστὸς ὢν γίγνου φίλος.

ξένον ἀδικήσεις μηδέποτε καιρὸν λαβών.

ξένῳ μάλιστα συμφέρει τὸ σωφρονεῖν.

ξένος ὢν ἀπράγμων ἴσθι, καὶ πράξεις καλῶς.

ξένον προτιμᾶν μᾶλλον ἀνθρώποις ἔθος.

ξένον δὲ, σιγᾶν κρεῖττον, ἢ κεκραγέναι.

ξένος πεφυκὼς τοὺς ξενοδόχους σέβου.

ξένους ξένιζε, καὶ σὺ γὰρ ξένος γ᾽ ἔσῃ.

πλάνη βίον τίθησι σωφρονέστερον.

εἰς ὅρκον.

ἀνδρῶν δὲ φαύλων ὅρκον, εἰς ὕδωρ γράφε.

θεὸν ἐπιορκῶν μὴ δόκει λεληθέναι.

ὅρκον δὲ φεῦγε κἂν δικαίως ὀμνύῃς.

εἰς ὀργήν.

ἄνθρωπος ὢν γίγνωσκε τῆς ὀργῆς κρατεῖν.

γίγνου δ᾽ ἐς ὀργὴν μὴ ταχύς γ᾽ ἀλλὰ βραδύς.

βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμὸς εἰς ὀργὴν πεσών.

ζήσεις βίον κράτιστον ἂν θυμοῦ κρατῇς.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Hoſpes foueberis miniſtrans aduenis.
Curetur hoſpitalitas non excidat.
Fidus amicus, fias, fidis aduenis.
Adſit locus, nunquàm nocebis aduenæ.
Decet peregrinum in primis modeſtia.
Quietior ſit aduena, & recte egerit.
Homines ſolent mirari, & efferre aduenas.
Melius ſilere quàm clamaſſe eſt aduenam.
Olim peregrinus, peregrinos cole.
Foue aduenas, & tu futurus aduena.
Docet peregrinatio modeſtiam.

QVAE AD IVSIVRANDVM.

Viri improbi iurata aquis inſcribito.
Deum latere ne putes periuria.
Iurare quanquàm iuſte poßis, effuge.

QVAE AD IRAM.

Homo imperare noris iracundiæ.
Præceps ad iram, ne ſis, at mage tardior.
Animus uiro nocet, in iram propenſior.
Iræ imperans, uitam uiues ualidißimam.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

θυμοῦ κρατῆσαι κἀπιθυμίας, καλὸν
νίκησον ὀργὴν. τῷ λογίζεσθαι καλῶς.
ὀργὴ δὲ πολλὰ δρᾶν ἀναγκάζει κακά.
οὐδεὶς μετ' ὀργῆς ἀσφαλῶς βουλεύεται.
ὀργὴ φιλούντων μικρὸν ἰσχύει χρόνον.
ὀργὴν ἑταίρου καὶ φίλου πειρῶ φέρειν.
φεύγειν ἀεὶ δεῖ δεσπότας θυμουμένους.

εἰς παῖδας.

αὐθαίρετος λύπη 'στὶν ἡ τέκνων σπορά.
μακάριόν ἐστιν υἱὸν εὔτακτον τρέφειν.
μακάριος ὅστις εὐτύχησεν εἰς τέκνα.
στῦλος γὰρ οἴκου, παῖδές εἰσιν ἄῤῥενες,
φιλίας μέγιστος δεσμός, αἱ τέκνων γοναί.

εἰς παιδείαν.

ἀναφαίρετον κτῆμ' ἐστὶ παιδεία βροτοῖς.
ἅπαντας ἡ παίδευσις ἡμέρους ποιεῖ.
βραβεῖον ἀρετῆς ἐστιν εὐπαιδευσία.
γράμματα μαθεῖν δεῖ, καὶ μαθόντα, νοῦν ἔχειν.
διπλοῦν ὁρῶσιν οἱ μαθόντες γράμματα.
βακτηρία γάρ ἐστι παιδεία βίου.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Ponere,bonum eſt,iræ & uoluptati,modum.

Ratione ſana iram ſubito deuiceris.

Cogit furor,mala multa nos committere.

Iratus ipſe,tuto rebus nunquàm conſulet.

Iræ ualent breui momento amantium.

Coneris ferre amici iram & ſodalium.

Heri furorem ſemper fugere,conuenit.

QVAE AD FILIOS.

Malum ciebis ultro,liberos creans.

Fœlix,fouet bene moratum qui filium.

Multæ ſobolis prouentu,eris felitior.

Domus columnas æſtimato maſculos.

Prolem creaſſe,amoris arctum eſt uinculum.

QVAE AD DISCIPLINAM.

Scientia homini eſt certior poſſeßio.

1 Omnes benignos reddit eruditio.

Scientia eſt uere uirtutis præmium.

Diſcendum,& mens omnino adſit diſcentibus.

Dupliciter ij uident,ſtudent qui literis,

Bacillus uitæ eſt egregia eruditio.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

κάλλιστόν ἐστι κτῆμα παιδεία βροτοῖς.
κἀν τοῖς ἀγροίκοις ἐστὶ παιδείας λόγος.
καλὸν δὲ καὶ γέροντα μανθάνειν σφόδρα.
τὰ μὴ πέφυκε πᾶσι παιδεία βροτοῖς.
ὁ γράμματ᾽ εἰδὼς καὶ περισσὸν νοῦν ἔχει.
ὁ σοφὸς ἐν αὑτῷ περιφέρει τὴν οὐσίαν.
ὁ μὴ δαρεὶς ἄνθρωπος, οὐ παιδεύεται.
ὁ γραμμάτων ἄπειρος οὐ βλέπει βλέπων.
οὐκ ἔστι σοφίας κτῆμα τιμιώτερον.
σοφοῖς ὁμιλῶν καὐτὸς ἐκβήσῃ σοφός.
σοφία γάρ ἐστι καὶ μαθεῖν ὃ μὴ νοεῖς.
σοφῷ παρ᾽ ἀνδρὶ πρῶτον εὑρέθη λόγος.
σοφία δὲ πλούτου κτῆμα τιμιώτερον
σοφοῦ παρ᾽ ἀνδρὸς χρὴ σοφόν τι μανθάνειν.
σοφοὶ δὲ συγκρύπτουσιν οἰκίας βλάβας.
ὡς οὐδὲν ἡ μάθησις ἂν μὴ νοῦς παρῇ.

εἰς παραίνεσιν.

ἅπαντες ἐσμὲν εἰς τὸ νουθετεῖν σοφοί.
αὐτοὶ δ᾽ ἁμαρτάνοντες, οὐ γιγνώσκομεν.

εἰς πενίαν.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Hominis opes pulcherrimæ, ſunt literæ.
Vulgo ſua ratio ipſa eſt doctrinæ loco.
Etiam ſenem ſtudium apprime decet frequens.
Sunt plurimo omnibus honori literæ.
Mens amplior manet hos qui callent literas.
Sapiens in ſe omnem habet & fert ſubſtantiam.
Vapulet oportet diſciplinæ traditus.
Cæcutit & uidens ignorans literas.
Sapientia non eſt res ulla dignior.
Sapientum & ipſe ſapies conſuetudine.
Condiſcere & quæ noris ſapientis eſt.
Primum ratio penes ſapientem enituit.
Cunctis opibus ſapientia eſt præſtantior.
Sapientis eſt uiro à ſapiente diſcere.
Cælant ſua ſapientes mala domeſtica.
Studia ipſa mens adſit ni,uana ſunt.

QVAE AD SALVTARIA MONITA.

Sapimus in admonendis omnes cæteris.
Errata at ipſi noſtra non agnoſcimus.

QVAE AD INOPIAM.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

πενία δ' ἀγνώμονάς γε τοὺς πολλοὺς ποιεῖ.
καλῶς πένεσθαι μᾶλλον ἢ πλουτεῖν κακῶς.
λεπτῶς καλῶς ζῆν κρεῖσσον, ἢ λαμπρῶς κακῶς.
μισῶ πένητα πλουσίῳ δωρούμενον.
πενίαν φέρειν, οὐ παντὸς, ἀλλ' ἀνδρὸς σοφοῦ.
πένητας ἀργοὺς οὐ τρέφει ῥαθυμία.
πενία δ' ἄτιμον καὶ τὸν εὐγενῆ ποιεῖ.
πενίαν φέρειν, καὶ γῆρας ἐστὶ δύσκολον.
οὐδὲν πενίας βαρύτερόν ἐστι φορτίον.
τῶν γὰρ πενήτων εἰσὶν οἱ λόγοι κενοί.

εἰς πίστιν.

μὴ πάντα πειρῶ πᾶσι πιστεύειν ἀεί.

εἰς πλεονεξίαν.

ἰσότητα δ' αἱροῦ, πλεονεξίαν φύγε.
κακὸν μέγιστον ἐν βροτοῖς ἀπληστία.

εἰς πλοῦτον.

δύναται τὸ πλουτεῖν καὶ φιλανθρώπους ποιεῖν.
δύναμις πέφυκε τοῖς βροτοῖς τὰ χρήματα.
ἐὰν δ' ἔχωμεν χρήμαθ', ἕξομεν φίλους.
ἥδιστόν ἐστι τῶν ὑπαρχόντων κρατεῖν,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Multos male gratos reddit indigentia.

Præſtat egere, ex ſcelere quàm diteſcere.

Mage uiuam honeſte paruo, quàm male ſplendide.

Hunc pauperem qui donat odi diuiti.

Penuriam non quiuis, at ſapiens, feret.

Segnem fouet non ullum inertia pauperem.

Inopia & generoſos facit ignobiles.

Praue eſt ſenectam pertuliſſe & inopiam.

Nullam feres pauperie molem acerbius.

Parum ualent egentium ſententiæ.

QVAE AD FIDEM.

Ne cuncta ſemper oro credas omnibus.

QVAE AD AVARITIAM.

Aequum eligas habere, nimium non aue.

Cupidine inexatura nil peius eſt.

QVAE AD DIVITIAS.

Acceſſerint modo opes, potes quàm plurimum.

Adſit pecunia, amicos mox habebimus.

Iucundius nil opibus quàm dominarier.

Diues memineris, ut proſis pauperculis.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

μέμνησο πλουτῶν τοὺς πένητας ὠφελεῖν.
μὴ σπεῦδε πλουτεῖν μὴ πένης γένῃ ταχύ.
πλούτῳ πεποιθὼς ἄδικα μὴ πειρῶ ποιεῖν.
ῥᾴθυμος ὢν σὺ πλούσιος, πένης ἔσῃ.
χρυσὸς δ᾽ ἀνοίγει πάντα κᾀΐδου πύλας.

εἰς πολυπραγμοσύνην.

πολυπραγμονεῖν τἀλλότρια μὴ βούλου κακά.
πολλοὶ χολὴν ἄγουσιν εἰς τὰ χείρονα.
τὸ πολλὰ πράττειν ἐστὶ πανταχοῦ σαπρόν.
τὸ πολλὰ πράττειν, κινδύνας πολλὰς ἔχει.

εἰς πονηρούς,

ἀνὴρ πονηρὸς δυστυχεῖ κἂν εὐτυχῇ.
ἀνδρὸς πονηροῦ φεῦγε συνουσίαν ἀεί.
ἀσυλλόγιστόν ἐστιν ἡ πονηρία.
ἀνουθέτητόν ἐστιν ἡ πονηρία.
ἀνδρὸς πονηροῦ σπλάγχνον οὐ μαλάσσεται.
Δύσμορφος εἴην μᾶλλον ἢ καλὸς κακός.
τὸν δόλιον ἄνδρα φεῦγε παρ᾽ ὅλον τὸν βίον.
ἑαυτὸν οὐδεὶς ὁμολογεῖ κακοῦργος ὤν.
ἤθη πονηρὰ τὴν φύσιν διαστρέφει.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Subito parans opes, egebis otius.
Rebus tuis fidens agere haud tentes male.
Diues iners premeris mox penuria.
Nunquàm repente uir bonus ditatus eſt.
Auro patent cuncta, atq; ditis ianuæ.

QVAE AD CVRIOSITATEM.

Caue ſis alienis curioſus in malis.
Multos abuti perperam otio iuuat.
Incumbere uariis ubiq; eſt languidum.
Calamitas multa eſt multis negotiis.

QVAE AD MALIGNOS.

Felix parum eſt bonis malus & ſi floreat.
Semper malorum uita conſuetudinem.
Malignitas rationem nullam ſuſcipit.
Curat monita haud ulla improbitas admittere.
Viri improbi haud emolliuntur uiſcera.
Malim eſſe bonus informis, pulcher quàm improbus.
Verſantem auerſeris dolos, quo ad uixeris.
Nulli ſua ipſi agnoſcitur malignitas.
Naturam iniquitas morum plane inficit.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

θεοῦ δ' ὄνειδος τοὺς κακοὺς εὐδαιμονεῖν.
κακοῖς ὁμιλῶν καὐτὸς ἐκβήσῃ κακός.
καὶ ζῶν ὁ φαῦλος καὶ θανὼν κολάζεται.
κακῷ σὺν ἀνδρὶ μὴ δ' ὅλως ὁδοιπόρει.
πονηρὸν ἄνδρα μηδέποτε ποιοῦ φίλον.
φθείρουσιν ἤθη χρήσθ' ὁμιλίαι κακαί.
φασὶν κακίστους οἱ πονηροὶ τοὺς καλούς.
χρηστὸς πονηροῖς οὐ τιτρώσκεται λόγοις.
ὡς ἔργον εὖ ζῆν τῶν πονηροῖς ἤθεσιν.
ὡς πάντα τιμῆς ἐστι, πλὴν κακοῦ τρόπου.

εἰς προσοχήν.

εἰ μὴ φυλάσσεις μικρὰ ἀπολεῖς τὰ μείζονα.
τῆς ἐπιμελείας πάντα δοῦλα γίγνεται.

εἰς σιωπήν.

γλώσσης μάλιστα πανταχοῦ πειρῶ κρατεῖν.
γλώσσῃ ματαίᾳ ζημία προσγίνεται.
διὰ γὰρ σιωπῆς πικρότερον κατηγόρει.
ἐνίοις τὸ σιγᾶν, ἐστι κρεῖττον τοῦ λέγειν.
εὐκαταφρόνητόν ἐστι σιγηρὸς τρόπος.
ἡ γλῶσσα πολλοὺς εἰς ὄλεθρον ἤγαγεν.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Deo exprobratur prauorum felicitas.
Fies malus malorum contubernio.
Manet ſua turpem pœna uiuum ac mortuum.
Comite ſceleſto haud unquàm iturus utere.
Nihili uirum caue unquàm amicum feceris.
Mores bonos colloquia praua diruunt.
Viri optimi imprŏbis habentur peßimi.
Bonos uiros nihil maledicta uulnerant.
Quàm eſt operis ardui bene uixiſſe adſuetum malis.
In præcio omnia ſunt, mores ſic non mali.

QVAE AD ATTENTIONEM.

Maiora perdis parua ni retinueris.
Famulantur omnia curæ & diligentiæ.

QVAE AD SILENTIVM.

Frenare linguam ubiq; lubeat maxime.
Vanæ aduenit linguæ damnum & calamitas.
Eſt quando acerbius arguit ſilentium.
Quoſdam expedit ſilere quàm loqui magis.
Mores ſilentum ſunt qui habent deſpectui.
In perniciem lingua egit multo plurimos.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ἢ λέγε τι σιγῆς κρεῖττον, ἢ σιγὴν ἔχε.
πολλοῖς ἀπόκρισις ἡ σιωπὴ τυγχάνει.
ἡ γλῶσσα πολλῶν ἐστιν αἰτία κακῶν.
ἢ δεῖ σιωπᾶν, ἢ λέγειν ἀμείνονα.
κρεῖττον σιωπᾶν, ἢ λαλεῖν, ἃ μὴ πρέπει.
οὐδὲν σιωπῆς ἐστι χρησιμώτερον.
σιγὴ ποτ' ἐστὶν αἱρετωτέρα λόγου.
οὐ δεῖ σιωπᾶν καὶ λαλεῖν ὅπου χρεών.

εἰς συνείδησιν.

βροτοῖς ἅπασιν ἡ συνείδησις θεός.

εἰς τέχνην.

λιμὴν ἀτυχίας ἐστὶν ἀνθρώποις τέχνη.
τύχη τέχνην εὕρηκας, οὐ τέχνη τύχην.

εἰς τιμήν.

τιμώμενοι γὰρ πάντες ἥδονται βροτοί.

εἰς τόλμαν.

εὔτολμος εἶναι κρῖνε τολμηρὸς δὲ μή.
ἔστι δὲ τολμᾶν τῶν φίλ' ἀνδρὸς οὐ σοφοῦ.
προπέτεια πολλοῖς ἐστιν αἰτία κακῶν.
τὸ πολλὰ τολμᾶν, πολλ' ἁμαρτάνειν ποιεῖ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

1 Silebis aut melius dices ſilentio.

2 Silendo multis reſpondetur aptius.

Cauſa eſt malorum lingua plurium.

Decet ſilere melius, aut quid dicere.

Præſtat tacere quàm loqui indecentia.

Nil precioſius fuerit ſilentio.

Dictis ſilentium quandoq; præferas.

Non eſt tacendum, nec loquendum ubi expedit.

QVAE AD SCIENTIAM.

Cuiq; eſt Dei loco ſua conſcientia.

QVAE AD ARTIFICIVM.

Ars portus eſt confugiumq; infelicibus.

Fors artem, at haud quaquàm ars fortunam repperit

QVAE AD HONOREM.

Pergratum honore eſt affici mortalibus.

QVAE AD AVDACIAM.

Audax malis haberi quàm temerarius.

Amice ne temere quicquàm, hoc ſtulti eſt enim.

Multis malorum cauſa præcipitatio eſt.

Audere multa, peccare facit plurimum.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

εἰς τύχην.

ἄνθρωπος ὤν, μέμνησο τῆς κοινῆς τύχης.
βέβαιον οὐδὲν ἐν βίῳ δοκεῖ πέλειν.
δοὺς τῇ τύχῃ τι μικρόν, ἐκλήψῃ μέγα.
δυσπαρακολούθητον δὲ πρᾶγμ' ἐστὶν ἡ τύχη.
θεῶν μάχεσθαι δεινόν ἐστι καὶ τύχῃ.
οἷς μὲν δίδωσιν, οἷς δ' ἀφαιρεῖται τύχη.
πολλοὺς κακῶς πράσσοντας, ὤρθωσεν τύχη.
πᾶσιν γὰρ εὖ φρονοῦσι συμμαχεῖ τύχη.
ῥέγχει πρὸς ὅσης τῆς τύχης τὰ πράγματα.
στρέφει δὲ πάντα τὰν βίῳ μικρὰ τύχη.
τύχη τὰ θνητῶν πράγματ' οὐκ εὐβουλία.
ταὐτόματον ἡμῶν κάλλιω βουλεύεται.
τὰ θνητὰ πάντα μεταβολὰς πολλὰς ἔχει.
χειμὼν μεταβάλλει ῥᾳδίως εἰς εὐδίαν.
ὡς ποικίλον πρᾶγμ' ἐστὶ καὶ πλάνον τύχη.

εἰς ὕβριν.

δύσμοιρος ἴσθι μᾶλλον, ἢ κακήγορος.
ξίφος τιτρώσκει σῶμα, τὸν δὲ νοῦν λόγος.
οὐδὲν πέπονθας δεινὸν ἂν μὴ προσποιῇ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

QVAE AD FORTVNAM.

Homo es, memor ſis caſuum communium.

Nihil poteſt firmum in uita uiderier.

Sorti dato parua, accepturus maxima.

Fortuna adeo res inacceſſa prorſus eſt.

Rhamnuſiæ repugnare & deo graue eſt.

Fortuna dat quibuſdam, ab aliis accipit.

Fortuna agentes multos iuuit perperam.

Sapientibus fortuna fert opem omnibus.

Adſit fortuna, & ſtertent ipſa negotia.

Facile omnia in uita ſors parua euerterit.

Non conſilium agit, at ſors res mortalium.

Caſus ſubitus quandoq; nobis conſulet.

Viciſsitudo ingens rerum eſt mortalium.

Sequitur facile tempeſtatem ſerenitas.

Varia admodum fortuna eademq; inſtabilis eſt.

QVAE AE CONTVMELIAM,

Iniqua ſit mage ſors quàm maledicentia.

Corpus gladius, ſed uerba mentem uulnerant.

Paſſus nihil mali es, prius ni fœceris.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

εἰς ὑγείαν.

οὐκ ἔστιν ὑγείας κρεῖττον οὐδὲν ἐν βίῳ.
ὑγεία καὶ νοῦς ἐσθλὰ τῷ βίῳ δύο.

εἰς ὑπερηφανίαν.

ἀλαζονείας οὔτις ἐκφεύγει δίκην.
ὅτ᾽ εὐτυχῇς μάλιστα μὴ μέγα φρόνει.

εἰς ὕπνον.

ὕπνος δὲ θανάτου τίς προμελέτησις πέλει.
ὕπνος δὲ πᾶσίν ἐστιν ὑγίεια βίου.
ὕπνος τὰ μικρὰ τοῦ θανάτου μυστήρια.
ὕπνος πέφυκε σώματος σωτηρία.
ὕπνος δὲ πεῖναν τὴν κακέχατον δαμᾷ.

εἰς ὑπομονήν.

ἀνδρὸς τὰ προσπίπτοντα γενναίως φέρειν.
ἔνεγκε λύπην καὶ βλάβην ἐρρωμένως.
κούφως φέρειν δεῖ τὰς παρεστώσας τύχας.
νίκα λογισμῷ τὴν παροῦσαν συμφοράν.
πειρῶ τύχης ἄγνοιαν εὐχερῶς φέρειν.
ῥᾷον παραινεῖν ἢ παθόντα καρτερεῖν.
στερρῶς φέρειν χρὴ συμφορὰν τὸν εὐγενῆ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

QVAE AD SANITATEM.

Nil ſanitate eſt in uita præſtantius.

Vitæ bona ſunt, ualere & mente & corpore.

QVAE AD SVPERBIAM.

Superbiæ pœnas nemo unus effugit.

Minus efferare res tibi quom ſunt proſpere.

QVAE AD SOMNVM.

Mortis futuræ ſomnus præmeditatio eſt.

Valetudini bene confert ſomnus omnium.

Dormire quiddam habet mortis myſterij.

Sopor eſt ſalutaris, confertq́; corpori.

Famem malorum extremum, ſomnus edomat.

QVAE AD PATIENTIAM.

Toleraſſe ſtrenue quæ accidunt uiri eſt.

Feras dolorem æquo animo & damna ſtrenue.

Leniter feras oportet, ſi quid accidet.

Ratio calamitatem (ſi adſit) uicerit.

Inſcitiam ſortis grauatim non feras.

Leue eſt monere ferentem, at ferre mala graue eſt.

Animi eſt generoſi aduerſa ferre fortiter.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

τὴν τῶν κρατούντων μάθε φέρειν ἐξουσίαν.
φρονοῦντός ἐστι ζημίαν ῥᾷον φέρειν.
φέρειν ἀνάγκη θνητὸν ὄντα τὴν τύχην.

εἰς φθόνον.

αὐτὸς πενωθεὶς τοῖς ἔχουσι μὴ φθόνει.

εἰς φίλους.

ἄδικον τὸ λυπεῖν τοὺς φίλους ἑκουσίως.
ἅπασιν εὖ πράττουσιν ἥδομαι φίλοις.
ἀνδρὸς κακῶς πράσσοντος ἐκποδὼν φίλοι.
βέβαιος ἴσθι καὶ βεβαίως χρῶ φίλοις.
δεῖ τοὺς φιλοῦντας, πίστιν οὐ λόγους ἔχειν.
ἐν τοῖς δὲ δεινοῖς, χρημάτων κρείττων φίλος.
εὐχοῦ δ' ἔχειν τι κἂν ἔχῃς ἕξεις φίλους.
ἐν τοῖς κακοῖς δὲ τοὺς φίλους εὐεργέτει.
ἴσον θεῷ σοῦ τοὺς φίλους τιμᾶν θέλε.
ἰδίας νόμιζε τῶν φίλων τὰς συμφοράς.
κρίνει φίλους ὁ καιρὸς ὡς χρυσὸν τὸ πῦρ.
καλὸν τὸ μηδὲν εἰς φίλους ἁμαρτάνειν,
καλὸν θέαμα δ' ἐστὶν εὖ πράττων φίλος.
κακὸν φέρουσι καρπὸν οἱ κακοὶ φίλοι.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Magnatum oportet diſcas ferre potentiam.
Sapientis eſt pati iacturam fortiter.
Ferenda erit utcunq; ſors mortalibus.

QVAE AD INVIDIAM.

Rerum indigus, habentibus non inuide.

QVAE AD AMICOS.

Iniquum amicos præter cauſam offendere.
Felicitati applaudo amicorum omnium.
Virorum amici ſunt procul infelicium.
Conſtans eſto & conſtanter amicis utere.
Verbis opus non eſt amicis, ſed fide.
Aduerſitate opibus amicos præferes.
Habere opes cupias, amici aderunt ſimul.
Beneficus amicis eſto infelicibus.
Deorum honore amici habendi ſunt loco.
Mala eſtimes amicorum ceu propria.
Aurum ignis, at amicos tempus diiudicat.
Pulchrum eſt haud quaquàm in amiculos delinquere.
Felix amicus eſt decorum ſpectaculum.
Malorum amicorum malignus fructus eſt.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

μισοῦντα μίσει καὶ φιλοῦνθ' ὑπερφίλει.
λίαν φιλῶν σεαυτὸν, οὐχ ἕξεις φίλον,
μὴ φεῦγ' ἑταῖρον ἐν κακοῖσι κείμενον.
μακάριος ὅστις ἔτυχε γενναίου φίλου.
μηδέποτε πειρῶ δύο φίλων εἶναι κριτής.
νόμιζ' ἀδελφοὺς τοὺς ἀληθινοὺς φίλους.
οὐκ ἔστιν οὐδεὶς, ὅστις οὐχ αὑτὸν φιλεῖ.
ὀργῆς χάριν τὰ κρυπτὰ μὴ κφάνῃς φίλου.
οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα κάλλιον φίλου.
πειρῶ φίλοισι μὴ κακὸς γ' εἶναι φίλος.
πολλοὶ τραπέζης οὐκ ἀληθείας φίλοι.
τὰ χρήματ' ἀνθρώποισιν εὑρίσκει φίλους.
φίλον δι' ὀργὴν ἐν κακοῖς μὴ προΐδῃς.
φίλος φίλῳ γὰρ συμπονῶν αὑτῷ πονεῖ.
φίλου τρόπους γίνωσκε, μισήσῃς δὲ μή.
φίλος μέ βλάπτων οὐδὲν ἐχθροῦ διαφέρει.
φίλους ἔχων, νόμιζε θησαυροὺς ἔχειν.
φίλει δ' ἑαυτοῦ πλεῖον οὐδεὶς οὐδένα.
φιλίας δικαίας, κτῆσις ἀσφαλεστάτη.
φίλον βέβαιον ἐν κακοῖσι μὴ φοβοῦ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Odi odientem, at amicum amando uincito.
Amicus nulli eris te immodice diligens.
Malis caue fugias amicum expoſitum.
Felix cui amicus contigit generoſior.
Inter duos amicos caue ſis arbiter.
Amici habeantur ueri in fratrum loco.
Nemo unus eſt qui ſeſe haud quaquàm diligat.
Secreta animi tu iratus nunquàm prodito.
Nulla eſt amicorum melior poſſeßio.
Curato amicis eſſe amicus optimus.
Sunt ueri amici pauci, menſæ plurimi.
Opes amicos conciliant mortalibus.
Ne temne amicum infelicem ira percitus.
Cooperans amicis ipſe operatus eſt ſibi.
Mores amici noſcito non oderis.
Lædens me amicus nil differt ab hoſtibus.
Habens amicos theſauros hoſce æſtima.
Nemo ulli maior amicus quàm quisq; eſt ſibi.
Honeſte amicitiæ tutißima poſſeßio,
Conſtantem amicum ne time in malis.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

εἰς φιλοπονίαν.

ἔργοις φιλόπονος ἴσθι μὴ λόγοις μόνον.
ἐν μυρίοις τὰ καλὰ γίγνεται πόνοις.
μοχθεῖν ἀνάγκη τοὺς θέλοντας εὐτυχεῖν.
φιλόπονος ἴσθι καὶ βίον κτίσῃ καλόν.
ὡς ἡδὺ τοῖς σοφοῖσι μεμνῆσθαι πόνων.
ὡς πολλὰ θνητοῖς ἡ χολὴ ποιεῖ κακά.
αὐτά σε διδάσκει τοῦ βίου τὰ πράγματα.

εἰς φρόνησιν.

ἀγαθὸν μέγιστον ἡ φρόνησις ἔστ' ἀεί.
ἀνδρὸς χαρακτὴρ ἐκ λόγου γνωρίζεται.
ἄριστόν ἐστι πάντ' ἐπίστασθαι καλά.
ἂν εὖ φρονῇς τὰ πάντα γ' εὐδαίμων ἔσῃ.
ἀεὶ κράτιστόν ἐστι τ' ἀσφαλέστατον.
ἔνιοι κακῶς φρονοῦσι πράσσοντες καλῶς.
ἐμπειρία γὰρ τῆς ἀπειρίας κρατεῖ.
βλέπων πεπαίδευμ' εἰς τὰ τῶν ἄλλων κακά.
οὐδείς γε πατὴρ φρόνησιν ἀντ' ὀργῆς ἔχων.
ἥδιστόν ἐστιν εὐτυχοῦντα, νοῦν, ἔχειν.
μισῶ σοφιστήν, ὅστις οὐχ αὑτῷ σοφός.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

QVAE AD LABORANDI ſtudium.

Strenuus opere eſto, non ſolum ſermonibus.

Conſtat honos plane innumeris laboribus.

Felix haberi uis? Labor adſit improbus.

Studio & labore honeſta uita prouenit.

Quàm dulce meminiſſe laborum eſt ſapientibus.

Quàm multa hominibus mala affert otium.

Vitæ doceberis uariis è caſibus.

QVAE AD PRVDENTIAM.

Semper bonum eſt prudentia multo maximum.

Sermone qualitas uiri dignoſcitur.

Honeſta cuncta noſſe eſt longe optimum.

Felix eris, ſapies ſi recte in omnibus.

Eſt ſemper optimum, quod & tutiſſimum.

Quidam male ſapiunt etiam ſi agant feliciter.

Longe imperitia cedit experientiæ.

Periculo alieno ipſe euaſi cautior.

Iræ pater præfert mitis prudentiam.

Amœnius nihil cordato diuite.

Sapientem hunc odio qui parum ſapit ſibi.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

νοεῖν γὰρ ἐστι κρεῖττον ἢ σίαν ἔχειν.

συνετὸς πεφυκὼς φεῦγε τὴν κακουργίαν.

ὁ παρ' ἡλικίαν νοῦς, μῖσος ἐξεργάζεται.

οὐδεὶς ὃ νοεῖς μὲν οἶδεν ὃ δὲ ποιεῖς βλέπει.

οὐ πανταχοῦ δ' ὁ φρόνιμος ἁρμόττειν δοκεῖ.

τὸ μηδὲν εἰκῆ, πανταχοῦ ἐστὶ χρήσιμον.

ψυχῆς μέγας χαλινὸς ἀνθρώποις ὁ νοῦς.

ὡς οὐδὲν ἡ μάθησις ἢν μὴ νοῦς παρῇ.

εἰς φύσιν.

ἡ δοῦσα πάντα καὶ κομίζεται φύσις.

ἡ φύσις ἑκάστου τῆς φύσεως ἐστὶν πατρίς.

ἡ φύσις ἁπάντων τῶν διδαγμάτων κρατεῖ.

φύσιν πονηρὰν μεταβαλεῖν οὐ ῥάδιον.

εἰς χρόνον.

ἄγει δὲ πρὸς φῶς τὴν ἀλήθειαν χρόνος.

μακρὸς γὰρ αἰὼν συμφορὰς πολλὰς ἔχει.

πάντ' ἀνακαλύπτων ὁ χρόνος πρὸς φῶς φέρει.

σύμβουλος οὐδείς ἐστι βελτίων χρόνου.

χρόνῳ τὰ πάντα γίγνεται καὶ κρίνεται.

χρόνος δίκαιον ἄνδρα δείκνυσι μόνος.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Sapientem ego malim quàm tacitum agas uirum.
Intelligens facinus nullum commiſeris.
Præcox odioſum eſt ingenium compluribus.
Quod ſentis ullus haud ſpectat, ſed quod facis.
Non conuenit ſapiens omni negotio.
Ne quicquàm agas temere, eſt conducibile undiq;.
Habenæ animi ratio, multoq; maxime.
Doctrina quàm uana eſt, ratio ni acceſſerit.

QVAE AD NATVRAM.

Natura largitur cuncta & eadem accipit.
Cuiuſq; natura eſt patria generis ſua.
Natura diſciplinis eſt longe præſtantior.
Corrigere naturam difficile erit malam.

QVAE AE TEMPVS.

Producere in lucem uerum dies ſolet.
Aetatis eſt longe multa & calamitas.
Reuelat omnia in lucem tempus ferens.
Conſultor eſt melior nemo unus tempore.
Cuncta & dies producit & diiudicat.
Iuſtum uirum nil præter tempus iudicat.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

χρόνος δ' ἀναιρεῖ πάντα καὶ λήθην ἄγει.

εἰς χρέος.

λαβὼν ἀπόδος ἄνθρωπε καὶ λήψῃ, πάλιν.
τά δάνεια, δούλους τοὺς ἐλευθέρους ποιεῖ.

εἰς ψεῦδος.

ψευδόμενος οὐδεὶς λανθάνει πολὺν χρόνον.
ψεύδους διαβολὴ τὸν βίον λυμαίνεται.
ψεῦδος δὲ μισεῖ πᾶς σοφός. καὶ χρήσιμος.

εἰς ψόγον.

ἤθους δικαίου, φαῦλος οὐ ψαύει λόγος.
νικᾷ γὰρ αἰεὶ διαβολὴ τά κρείττονα.
τὸν αὐτὸν αἰνεῖν καὶ ψέγειν ἀνδρὸς κακοῦ.

εἰς ψυχήν.

ψυχὴν ἔθιζε πρός τὰ χρηστὰ πράγματα.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Et res ſimul tempore intereunt & memoria.

QVAE AD DEBITVM.

Concreditum redde homo, recipies denuo.

Reddendo mutuum ex ſeruo, eris iuris tui.

QVAE AD MENDACIVM.

Latere nullus nugator poteſt diu.

Mendacij nota uita ipſa læditur.

Odit ſapiens uir & frugi mendacium.

QVAE AD CONVITIVM.

Non officit bonis conuitium moribus.

Semper calumnia infenſa eſt melioribus.

Laudare eundem & execrare eſt improbi.

QVAE AD ANIMVM.

Ad optima animum exerceas negotia.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

α Θανάτους μὲν πρῶτα θεοὺς νόμῳ ὡς διάκειται
τίμα καὶ σέβου ὅρκον, ἔπειθ᾽ ἥρωας ἀγαυούς.
τούς τε καταχθονίους σέβε δαίμονας ἔννομα ῥέζων
τούς τε γονεῖς τίμα, τούς τ᾽ ἄγχις ἐκγεγαῶτας.
τῶν δ᾽ ἄλλων ἀρετῇ ποιεῦ φίλον, ὅστις ἄριστος.
πραέσι δ᾽ εἶκε λόγοις, ἔργοισί τε ἐπωφελίμοισι.
μηδ᾽ ἔχθαιρε φίλον σὸν ἁμαρτάδος εἵνεκα μικρῆς
ὄφρα δύνῃ, δύναμις γὰρ ἀνάγκης ἐγγύθι ναίει.
ταῦτα μὲν οὕτως ἴσθι, κρατεῖν δ᾽ εἰθίζεο τῶνδε,
γαστρὸς μὲν πρώτιστα, καὶ ὕπνου, λαγνείης τε,
καὶ θυμοῦ. πρήξῃς δ᾽ αἰσχρόν ποτε μήτε μετ᾽ ἄλλου
μήτ᾽ ἰδίῃ. πάντων δὲ μάλιστ᾽ αἰσχύνεο σαυτόν.
εἶτα δικαιοσύνην ἀσκεῖν ἔργῳ τε, λόγῳ τε.
μηδ᾽ ἀλογίστως σαυτὸν ἔχειν περὶ μηδὲν ἔθιζε.
ἀλλὰ γνῶθι μὲν ὡς θανέειν πέπρωται ἅπασι. (σθαι
χρήματα δ᾽ ἄλλοτε μὲν κτᾶσθαι φιλεῖ, ἄλλοτ᾽ ὀλε-
ὅσσα τε δαιμονίῃσι τύχαις βροτοὶ ἄλγε᾽ ἔχουσιν,
ὧν ἂν μοῖραν ἔχῃς, πράως φέρε. μηδ᾽ ἀγανάκτει,
ἰᾶσθαι δὲ πρέπει καθόσον δύνῃ. ὧδε δὲ φράζευ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

IM mortaleis primũ deos lege, ut diſpoſiti ſunt,
Cole, & uenerare iuſiurãdũ deinde Heroes illuſtreis
Et terrenos uenerare dæmones legitime ſacrificans.
Et parentes honora, & proxime cognatos.
Sed ex aliis uirtute fac amicum, qui optimus ſit.
Benignius aũt pare ſermonibus operibusq; utilibus,
Neq; odio habe amicum tuum peccati cauſa parui
Quoad poßis, poſſe enim prope neceßitatem habitat
Hæc quidem ſic ſcito, ſed dominari aſſueſce hiſce,
Ventri primum, & ſomno, luxuriæ,
Et iræ, facies aũt rem turpem nunq̃ neq; cum alio.
Neq; ſeparatim, omniũ aũt maxime pudeat te tui ipſiꝰ
Tum iuſticiam exerce, opereq;, uerboq;.
Neq; ſtulte teipſum habere in re ulla aſſueſce.
Sed ſcito, moriendum eſſe fato omnibus.
Pecunias aũt aliquãdo poßidere ama, aliquando ꝑdere,
Quotq; diuinis fortunis mortales dolores habent.
Horũ quãcũq; ꝑtẽ habeas æquo animo fer, neq; ægre fe
Curare aũt decet quoad poßis, ſic aũt conſidera, (ras

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

οὐ πάνυ τοῖς ἀγαθοῖς, τούτων πολὺ μοῖρα δίδωσι·
πολλοὶ δ' ἀνθρώποισι λόγοι δειλοί τε, καὶ ἐσθλοὶ
προσπίπτουσ', ὧν μήτ' ἐκπλήσσεο, μήτ' ἂρ ἐάσῃς
εἴργεσθαι σαυτόν. ψεῦδος δ' ἤν πέρ τι λέγηται,
πράως εἶχ'. ὃ δέ τοι ἐρέω, ἐπὶ παντὶ τελείσθω.
μηδεὶς μήτε λόγῳ σε παρείπῃ, μήτε τι ἔργῳ.
πρῆξαι, μηδ' εἰπεῖν, ὅτι τοι μὴ βέλτερόν ἐστι,
βουλεύου δὲ πρὸ ἔργου, ὅπως μὴ μωρὰ πέληται.
Δειλοῦ τοι πρήσσειν τε, λέγειν τ' ἀνόητα πρὸς ἀνδρός
ἀλλὰ τάδ' ἐκτελέειν, ἅ σε μὴ μετέπειτ' ἀνιήσῃ.
πρῆσσε δὲ μηδὲν, τῶν μὴ πίστασαι, ἀλλὰ διδάσκευ
ὅσσα χρεών. καὶ τερπνότατον βίον ὧδε διάξεις,
οὐδ' ὑγιείης τῆς περὶ σῶμ' ἀμέλειαν ἔχειν χρή,
ἀλλὰ ποτοῦ τε μέτρον, καὶ σίτου, γυμνασίων τε
ποιεῖσθαι. μέτρον δὲ λέγω τόδ', ὃ μή σ' ἀνιήσῃ,
εἰθίζου δὲ δίαιταν ἔχειν καθάρειον, ἄθρυπτον.
καὶ πεφύλαξό γε ταῦτα ποιεῖν, ὁπόσα φθόνον ἴσχει
μὴ δαπανᾶν παρὰ καιρὸν, ὁποῖα καλῶν ἀδαήμων
μηδ' ἀνελεύθερος ἴσθι. μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον.
πρῆσσε δὲ ταῦθ', ἅ σε μὴ βλάψῃ, λόγισαι δὲ πρὸ ἔργου

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Non ualde bonis. iſtorum multum fortuna præbet.
Multi autem hominibus ſermones, maliq; & boni.
Accidunt, quibus neq; obſtupeſce, neq; ſane permittas.
Implicari teipſum, mendacium autem ſi quod dicatur,
Aequo animo feras. Quod aũt tibi dicã omni re pficia-
Nullus neq; uerbo te decipiat, neq; re (tur.
Fac, ne dic quod tibi non melius eſt.
Conſule autem ante opus, ne ſtulta ſint.
Timidi facereq;, dicereq; ſtulta proprium uiri,
Sed ea perfice, quæ te non poſtea dolore afficiant.
Fac nihil eorum, quæ non ſcis, ſed docere
Quæcunq; neceſſe eſt, et delectabiliſsimã uitã ſic pages
Neq; ſanitatis circa corpus negligentiã habere oportet
Sed potusq; menſuram, & cibi, exercitiorumq;.
Fac, menſuram aũt dico eam, quæ te dolore nõ afficiat.
Aſſueſce autem uiuendi modum habere purũ, firmũ.
Et caue ea facere, quæ inuidiam habeant.
Ne expende præter tempus, tanquã bonorũ neſcius.
Neq; illiberalis ſis, menſura omnibus in rebus optima.
Fac aũt ea, quæ te nõ lædant. cõſydera aũt ante opus,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

μηδ᾽ ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ᾽ ὄμμασι προσδέξα·

πρίν, τῶν ἡμερινῶν ἔργων τρὶς ἕκαστον ἐπιλθεῖν (σθαι

πῆ παρέβην, τί δ᾽ ἔρεξα, τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη.

ἀρξάμενος δ᾽ ἀπὸ πρώτου, ἐπέξιθι καὶ μετέπειτα·

δειλὰ μὲν ἐκπρήξας, ἐπιπλήσσεο χρηστὰ δὲ, τέρπου

ταῦτα πόνει. ταῦτ᾽ ἐκμελέτα. τούτων χρὴ ἐρᾶν σε.

ταῦτά σε τῆς θείης ἀρετῆς εἰς ἴχνια θήσει.

ναὶ μὰ τὸν ἁμετέρᾳ ψυχᾷ παραδόντα τετρακτὺν

παγὰν ἀενάου φύσεως. ἀλλ᾽ ἔρχευ ἐπ᾽ ἔργον,

θεοῖσιν ἐπευξάμενος τελέσαι. τούτων δὲ κρατήσας

γνώσῃ ἀθανάτων τε θεῶν. θνητῶν τ᾽ ἀνθρώπων.

σύστασιν. ἧ τε ἕκαστα διέρχεται, ἧ τε κρατεῖται.

γνώσῃ δ᾽ ἣ θέμις ἐστὶ, φύσιν περὶ παντὸς ὁμοίην,

ὥστε σε μήτε ἄελπτ᾽ ἐλπίζειν, μήτε τι λήθειν.

γνώσῃ δ᾽ ἀνθρώπους αὐθαίρετα πήματ᾽ ἔχοντας.

τλήμονες. οἵ τ᾽ ἀγαθῶν πέλας ὄντων, οὐκ ἐσορῶσιν

οὔτε κλύουσι, λύσιν δὲ κακῶν παῦροι συνίσασι.

τοίη μοῖρα βροτῶν βλάπτει φρένας. οἱ δὲ κυλίνδροις

ἄλλοτ᾽ ἐπ᾽ ἄλλα φέρονται, ἀπείρονα πήματ᾽ ἔχοντες

λυγρὴ γὰρ συνοπαδὸς ἔρις βλάπτουσα λέληθεν (τες

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Neq; ſomnum mollibus in oculis ſuſcipe
Ante, q̃ diurnorum operum ter unũquodq; percurras.
Quo tranſgreſſus ſũ? qd feci qd' mihi decens nõ pfectũ
Incipiens a primo, percurre & quæ poſtea, (eſt?
Mala quidem operatus, dole, bona uero, lætare.
Hæc labora hæc meditare, hæc oportet cupere te
Hæc te diuinæ uirtutis ad ueſtigia ponent,
Næ per noſtræ animæ dantem quaternionem.
Fontem perennis naturæ, ſed uade ad opus,
Deos precatus ut perficiant, his autem impetratis.
Cognoſces immortaliũq; deorũ, mortaliũq; hominũ,
Conſiſtentiam, ut ſingula prætereunt, utq; tenentur.
Cognoſces aũt quatenus fas eſt, naturã in omni ſimilẽ,
Vt neq; inſperanda ſperes, neq; te quid lateat.
Cognoſces aũt homines ſpontanea detrimenta habẽteis
Miſeri, qui, bona prope cum ſint, non uident,
Neq; audiunt, ſolutionem aũt malorum pauci norunt.
Talis fortuna mortalium lædit menteis, hi ſed cylindris,
Ex aliis in alia feruntur, infinita nocumenta habentes.
Moleſta enim comes lis nocens latet,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

σύμφυτος, ἣν οὐ δεῖ προσάγειν, εἴκοντα δὲ φεύγειν.
Ζεῦ πάτερ, ἢ πολλῶν τε κακῶν τε λύσειας ἅπαντας,
ἢ πᾶσιν δείξαις, οἵῳ τῷ δαίμονι χρῶνται.
ἀλλὰ σὺ θάρσει. ἐπεὶ θεῖον γένος ἐστὶ βροτοῖσιν,
οἷς ἱερὰ προφέρουσα φύσις δείκνυσιν ἕκαστα,
ὧν εἴ σοί τι μέτεστι, κρατήσεις ὧν σε κελεύω
ἐξακέσας, ψυχὴν δὲ πόνων ἀπὸ τῶνδε σαώσεις.
ἀλλ' εἴργου βρωτῶν, ὧν εἴπομεν, ἔν τε καθαρμοῖς,
ἔν τε λύσει ψυχῆς κρίνων, καὶ φράζευ ἕκαστα.
ἡνίοχον γνώμην στήσας καθύπερθεν ἀρίστην,
ἢν δ' ἀπολείψας σῶμα, ἐς αἰθέρ' ἐλεύθερον ἔλθῃς,
ἔσσεαι ἀθάνατος θεός, ἄμβροτος, οὐκέτι θνητός.

τέλος τῶν χρυσῶν ἐπῶν τοῦ Πυθαγόρου.

ΣΤΙΧΟΙ ΕἸΣ ΤΟΝ ΦΩΚΥΛΙΔΗΝ.

ὁ Φωκυλίδης εὐπρεπῆ ζήσας βίον,
ὡς χρισομύστης ὡς ἀπόστολος μέγας,
ὡς ἀκροατὴς τῶν θεοῦ θεσπισμάτων.
καὶ μυσταγωγὸς τῶν ἀρίστων πρακτέων.
εὐαγγελικῶς ταῦτα λαλεῖ καὶ γράφει,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Inſita, quā non oportet te adducere, ſed cedendo fugere
Iupiter pater, uel a multis malis quieſcas omneis,
Vel omnibus oſtendas, qua nam ſorte utantur.
Sed tu confide, quoniam diuinum genus eſt mortalibus,
Quibus ſacra afferens natura oſtendit ſingula.
Quorum ſi quid tibi curæ eſt, uinces quæ te iubeo.
Medicando, animam autem laboribus iſtis liberabis.
Sed abſtine ciborum, quos diximus, inque purgatiōibus.
Inque liberatione animi dijudica, & conſydera ſingula
Aurigam iudicium conſtituens deſuper optimum.
Cum autem relicto corpore, ad æthera liberum iueris.
Eris immortalis deꝰ, incorruptibilis, nō ampliꝰ mortalis

Finis aureorum carminum Pythagoræ.

VERSVS IN PHOCYLIDEM.

PHOCYLIDES decentem uiuens uitam,
Vt Chriſti diſcipulus, ut apoſtolus magnus,
Vt auditor dei uaticiniorum.
Et Antiſtes optimorum operum,
Euangelice hæc dicit & ſcribit,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

εὑρήσα τυγχάνοντα τοῖς ἐν τῷ βίῳ.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ ἙΤΕΡΟΙ.

ταῦτα δίκης ὁσίῃσι θεοῦ βουλεύματα φαίνει.
φωκυλίδης ἀνδρῶν ὁ σοφώτατος, ὄλβια δῶρα.

Φωκυλίδου ποίημα νουθετικόν.

μήτε γαμοκλοπέειν, μήτ' ἄρσενα κύπριν ὀρίνειν,
μήτε δόλους ῥάπτειν, μήθ' αἵματι χεῖρα μιαίνειν
μὴ πλουτεῖν ἀδίκως, ἀλλ' ἐξ ὁσίων βιοτεύειν.
ἀρκεῖσθαι παρεοῦσι, καὶ ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι.
ψεύδεα μὴ βάζειν, τὰ δ' ἐτήτυμα πάντ' ἀγορεύειν.
πρῶτα θεὸν τίμα, μετέπειτα δὲ σεῖο γονῆας.
πᾶσι δίκαια νέμειν, μηδὲ κρίσιν ἐς χάριν ἕλκειν.
μὴ ῥίψῃς πενίην, ἀδίκως μὴ κρῖνε πρόσωπον.
ἢν σὺ κακῶς δικάσῃς, σὲ θεὸς μετέπειτα δικάσει
μαρτυρίην ψευδῆ φεύγειν, τὰ δίκαια ἀγορεύειν.
παρθενίην τηρεῖν, πίστιν δ' ἐν πᾶσι φυλάσσειν (σι
μέτρα νέμειν τὰ δίκαια. καλὸν δ' ἐπιμέτρον ἅπα
σταθμὸν μὴ κρούειν ἑτερόζυγον, ἀλλ' ἴσον ἕλκειν,
μήτ' ἐπιορκήσῃς, μήτ' ἀγνῶς, μήτε ἑκοντί.
ψευδορκον στυγέει θεὸς ἄμβροτος, ὅστις ὀμόσσῃ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Vtilia exiſtentia ijs,qui in uita.

IN EVNDEM ALTERI.

Hæc iuſticijs ſanctis dei conſilia declarat.
Phocylidis uirorum ſapientiſsimus,diuina dona.

Phocylidis pœma admonitorium.

Neq; nuptias furare,neq; maſculam uenerem excita.
Neque fraudes ſue,neque ſanguine manum pollue.
Ne ditare iniuſte,ſed ex iuſtis uiue.
Contentus ſis præſentibus,& alienorum abſtine.
Mendacia ne dicas,ſed uera omnia loquere.
Primum deum cole,deinde autem tuos parenteis.
Omnibus iuſta tribue,neque iudicium in gratiã trahe.
Neque repellas paupertatem, iniuſte ne iudices ꝑſonã.
Si tu male iudicaueris, te deus poſtea iudicabit.
Teſtimonium falſum fuge iuſta loquere.
Virginitatem cuſtodi.fidem uero in omnibus ſerua.
Menſuras tribue iuſtas. bona aũt menſura in omnibus,
Bilancem ne feri alteri iugem,ſed æquam trahe.
Neque peieres,neque inſcienter,neq; ſponte.
Peieratorem odit deus immortalis,quicũq; iurauerit.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

σπέρματα μὴ κλέπτειν, ἐπαράσιμος ὅς τις ἀρεῖ
μισθὸν μοχθήσαντι δίδου, μὴ θλῖβε πένητα (ται.
γλώσσῃ νοῦν σοῦ ἔχεμεν, κρυπτὸν λόγον ἐν φρεσὶν ἴσχειν
μήτ᾽ ἀδικεῖν ἐθέλῃς. μήτ᾽ οὖν ἀδικοῦντα ἐάσῃς.
πτωχῷ δ᾽ εὐθὺ δίδου. μηδ᾽ αὔριον ἐλθέμεν εἴπῃς.
πληρώσας σέο χεῖρ᾽, ἔλεον χρῄζοντι παράσχου.
ἄστεγον εἰς οἶκον δέξαι, καὶ τυφλὸν ὁδήγει.
ναυηγοὺς οἴκτειρον, ἐπεὶ πλόος ἐστὶν ἄδηλος.
χεῖρα πεσόντι δίδου. σῶσον δ᾽ ἀπερίστατον ἄνδρα.
κοινὰ πάθη πάντων ὁ βίος, τροχός, ἄστατος ὄλβος.
πλοῦτον ἔχων, σὴν χεῖρα πενητεύουσιν ὄρεξον.
ὧν σοι ἔδωκε θεός, τούτων χρῄζουσι παράσχον.
ἔστω κοινὸς ἅπας ὁ βίος, καὶ ὁμόφρονα πάντα.
οὐ ξίφος ἀμφιλαβοῦ μὴ πρὸς φόνον ἀλλ᾽ ἐς ἄμυναν
εἴθε γὰρ μὴ χρῄσοις μήτ᾽ ἔννομα, μήτε ἀδίκως.
ἢν γὰρ ἀποκτείνῃς ἐχθρόν, σέο χεῖρα μιαίνεις.
ἀγροῦ γειτονέοντος ἀπόσχεο, μηδ᾽ ἄρ᾽ ὑπερβῇς.
πάντων μέτρον ἄριστον. ὑπερβασίαι δ᾽ ἀλεειναί.
μηδὲ τιν᾽ αὐξόμενον καρπὸν λωβήσῃ ἀρούρης.
ἔστωσαν ὁμότιμοι ἐπήλυδες ἐν πολιήταις.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Semina ne furare. execrandus quicunq; ſumit.
Mercedem laboranti da, ne preme pauperem.
Linguæ mentē adhibe. celandū uerbū in mētibus tene.
Neque iniuſtum facere uelis, neq; iniuſtitiā facere ſinas.
Mendico ſtatim da, neque cras ueni dicas.
Implens tuam manum, miſericordiam indigenti præbe.
Peregrinum in domum ſuſcipe, & cæcum duc.
Naufragos miſerare, quoniam nauigatio eſt incerta,
Manum lapſo da, ſalua uero permiſerum uirum.
Cōmunes paſsiōes omniū, uita, trochus inſtabiles diuitiæ
Diuitias habens, tuam manum egenis porrige.
Quæ tibi dedit deus, ex his indigentibus præbe.
Sit communis uniuerſus uictus, & concordia omnia.
Enſem accingitor non ad cædem, ſed ad defenſionem.
Vtinam aūt non egeas neque iuſte neq; iniuſte.
Si enim occidas inimicum, tuam manum polluis.
Agri uicinantis abſtine, neq; tranſgrediaris.
Omnium modus optimus, prætergreſsiones uero malæ.
Neque ullum creſcentem fructum lædas arui.
Sint æqui honori aduenæ inter ciues.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

πάντες γὰρ πενίης πειρώμεθα τῆς πολυπλάγκτου.
χώρη δ' οὐχὶ βέβαιον ἔχει πέδον ἀνθρώποισιν.
ἡ φιλοχρημοσύνη μήτηρ κακότητος ἁπάσης,
χρυσὸς ἀεὶ δόλος ἐστὶ, καὶ ἄργυρος ἀνθρώποισιν
χρυσοῦ κακῶν ἀρχηγὲ βιοφθόρε πάντα χαλέπτων
εἴθε σε μὴ θνητοῖσι γενέσθαι πῆμα ποθεινόν.
σοῦ γὰρ ἕκητι μάχαι τε, λεηλασίαι τε, φόνοι τε.
ἐχθρὰ δὲ τέκνα γονεῦσιν, ἀδελφοί τε συναίμοις.
μὴ δ' ἕτερον κεύθῃς κραδίῃ νόον, ἄλλ' ἀγορεύων.
μηδ' ὡς πετροφυὴς πολύπους κατὰ χῶραν ἀμείβου.
ὅς τις ἑκὼν ἀδικεῖ, κακὸς ἀνήρ. ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης
οὐκ ἐρέω τὸ τέλος· βουλὴν δ' εὔθυνε ἑκάστου.
μὴ γαυροῦ σοφίῃ, μήτ' ἀλκῇ, μήτ' ἐνὶ πλούτῳ.
εἷς θεός ἐστι σοφὸς δυνατὸς ἅμα καὶ πολύολβος
μηδὲ παροιχομένοισι κακοῖς τρύχου τεὸν ἦτορ
οὐκ ἔτι γὰρ δύναται τὸ τετυγμένον εἶναι ἄλυκτον.
μὴ προπετὴς ἐς χεῖρα, χαλίνου δ' ἄγριον ὀργήν
πολλάκι γὰρ πλήξας, ἀέκων ἐξετέλεσσας,
ἔστω κοινὰ πάθη. μηδὲν μέγα, μηδ' ὑπέροπλον.
οὐκ ἀγαθὸν, πλεονάζον ἔφυ θνητοῖσιν ὄνειαρ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Omnes enim paupertatem experimur multiuagam.
Regio uero nullum firmum habet ſolum hominibus.
Auaritia mater malitiæ uniuerſæ.
Aurum ſemper dolus eſt, & argentum hominibus.
O aurum malorum princeps uitiperda, omnia minuēs.
Vtinam non mortalibus eſſes nocumentum amabile.
Tua enim cauſa pugnæq; prædæq;, cædesq;.
Inimici uero filij parentibus, fratresq; germanis.
Ne alterum celes corde intellectum, alia dicens,
Neque ſicut ſaxatilis polypus ſecundum locū muteris.
Qui ſponte iniurius eſt, malus uir, ſed ex neceſſitate.
Non dicam finem, conſilium autem dirige cuiusq;.
Neque ſuperbi ſapientia, neq; robore, neq; in diuitijs.
Vnus deus eſt ſapiens, fortis, ſimul & prædiues.
Neque præteritis malis conſume tuum cor.
Non amplius enim poteſt factum eſſe infectum.
Ne ſis præceps ad manum, fræna uero feram iram.
Sæpe enim percutiens, inuitus necem perfeciſti.
Sint communes paſſiones nihil magnum, neq; ſuperbū.
Non bonum, abundans eſt mortalibus utilitas.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ἡ πολλὴ δὲ τρυφὴ. πρὸς ἀμέτρους ἕλκει ἔρωτας.
ὑψαυχεῖ δ' ὁ πολὺς πλοῦτος, καὶ ἐς ὕβριν ἀέξει.
θυμὸς ὑπερχόμενος. μανίην ὀλοόφρονα τεύχει.
ὀργὴ δ', ἐστὶν ὄρεξις, ὑπερβαίνουσα δὲ μῆνις.
ζῆλος τῶν ἀγαθῶν, ἐσθλός, φαύλων δ', ὑπεργός.
τόλμα κακῶν ὀλοὴ μέγ' ὀφέλλει δ' ἐσθλὰ πονεῦντα.
σεμνὸς ἔρως ἀρετῆς, ὁ δὲ κύπριδος αἶσχος ὀφέλλει.
ἡδὺς, ἀγανόφρων κικλήσκεται ἐν πολιήταις.
μέτρῳ μὲν φαγέειν, καὶ πιέειν, καὶ μυθολογεύειν.
πάντων μέτρον ἄριστον, ὑπερβασίη δ' ἀλεεινή,
μὴ φθονέοις ἀγαθῶν ἑτάροις, μὴ μῶμον ἀνάψῃς
ἄφθονοι οὐρανίδαι, καὶ ἐν ἀλλήλοις τελέθουσιν.
οὐ φθονέει μήνη πολὺ κρείσσοσιν ἡλίου αὐγαῖς,
οὐ χθὼν οὐρανίοις ὑψώμασι, νέρθεν ἐοῦσα.
οὐ ποταμοὶ πελάγεσσιν, ἀεὶ δ' ὁμόνοιαν ἔχουσιν.
εἰ γὰρ ἔρις μακάρεσσιν ἔην, οὐκ ἂν πόλος ἔστη.
σωφροσύνην δ' ἀσκεῖν. αἰσχρῶν δ' ἔργων ἀπέχεσθαι
μὴ μιμοῦ κακότητα, δίκῃ δ' ἀπάλειψον ἄμυναν
πειθὼ μὲν γὰρ ὄνειαρ, ἔρις ἀντιφυτεύει.
μὴ πίστευε τάχιστα, πρὶν ἀτρεκέως πέρας ὄψει.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Multæ enim delitiæ ad immoderatos trahunt amores ,
ſuperbificant uero multæ diuitiæ, & ad iniuriã augẽt.
Furor ſubiens inſaniam exitialem parat.
Ira uero eſt appetitus, ſupergrediens autem iracundia.
Aemulatio bonorũ, bona, malorum uero, mala,
Audacia malorũ, ꝑnitioſa, multũ uero auget bona labo
Honeſtꝰ amor uirtutis, ſed ueneris dedecꝰ auget(rãteis
Iucundus, mitis uocatur inter ciueis.
Menſura comede, & bibe, & fabulare.
Omnium menſura optima. exceſſus autem malus.
Ne inuideas bona ſocijs, ne notam inuſſeris.
Ininuidi cœleſtes & inter ſe ſunt.
Non inuidet luna multo melioribus ſolis radijs
Non terra cœleſtibus ſublimitatibus, inferius exiſtens.
Non flumina æquoribus. ſemper aũt concordiã habent.
Si enim diſcordia beatis eſſet, non ſtaret cœlum.
Temperantiam exerce, turpibus operibus abſtine,
Ne imitare malitiam, iuſtitia uero deleto uindictam.
Perſuaſio enim utilitatem. lis uero litem regenerat.
Ne crede citiſsime, antequã uere finem uideas.

ἰκὰρ εὖ ἔρδοντας ἐπεὶ πλεόνεσι καθήκει.
καλὸν ξενίζειν ταχέως λιταῖσι τραπέζαις,
ἢ πλείσταις, δολίαισι, βραδύνουσαις παρὰ καιρόν.
μηδέ ποτε χρήσης πικρὸς μένῃ ἀνδρὶ πένητι.
μὴ δέ τις ὄρνιθας καλιῆς ἅμα πάντας ἑλέσθω
μητέρα δ' ἐκπρολίπῃς, ἵν' ἔχῃς πάλι τῆσδε νεοττούς
μηδέ ποτε κρίνειν ἀδαήμονας ἄνδρας ἐάσῃς.
τὴν σοφίην σοφὸς ἰθύνει, τέχνας δ' ὁμότεχνος
οὐ χωρεῖ μεγάλην διδαχὴν ἀδίδακτος ἀκούειν.
οὐ γὰρ δὴ νοέουσ' οἱ μηδέ ποτ' ἐσθλὰ μαθόντες.
μηδὲ τραπεζοκόρους κόλακας ποιεῖσθαι ἑταίρους
πολλοὶ γὰρ πόσιος καὶ βρώσιος εἰσὶν ἑταῖροι.
καιρὸν θωπεύοντες ἐπὴν κορέσασθαι ἔχωσιν,
ἀχθόμενοι δ' ὀλίγοις, καὶ πολλοῖς, πάντες ἄπληστοι
λαῷ μὴ πίστευε, πολύτροπός ἐστιν ὅμιλος.
λαός, καὶ ὕδωρ, καὶ πῦρ, ἀκατάσχετα πάντα.
μηδὲ μάτην ἐπὶ πῦρ καθίσας μινύθῃς φίλον ἦτορ.
μέτρα δὲ τεῦχε θεοῖσι, τὸ γὰρ μέτρον ἐστὶν ἄριστον.
γαῖαν ἐπιμοιρᾶσθαι ἀταρχύτοις νεκύεσσι.
μὴ τύμβον φθιμένων ἀνορύξῃς, μὴ δ' ἀθέατα

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Vincere bene operantes in pluribus decet.
Bonum hoſpitare potius frugalibus menſis,
Quã plurimis, doloſis, mor.ntibus præter tempus,
Nunquàm fœnerator amarus fias uiro pauperi.
Neque quiſquã aueis nidi ſimul omneis accipiat.
Matrem uero relinquas, ut habeas rurſus ipſius pullos.
Nunquàm iudicare imperitos uiros ſinas.
Sapientiam ſapiens dirigit, artes uero coartifex.
Non capit magnam doctrinam indoctus audiendi.
Non enim ſane intelligunt nunquã bona edocti.
Neque menſipetas aſſentatores fac ſocios.
Multi enim potus & cibi ſunt ſodales.
Tempus captantes ut ſatiari poßint.
Dolentes uero paucis, & multis. omneis inexpleti.
Populo ne crede, multimoda eſt turba,
Populus, & aqua, & ignis irretentilia omnia.
Neque fruſtra apud ignem ſedens diminuas carũ cor.
Menſuram uero fac deis, nam menſura eſt optima.
Terram impertire inſepultis mortuis,
Ne tumulum mortuorum refodias, neq; non uidenda.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Δείξῃς ἠελίῳ καὶ δαιμόνιον χόλον ὄρσῃς.
οὐ καλὸν, ἁρμονίην ἀναλυέμεν ἀνθρώποιο.
καὶ τάχα δ' ἐκ γαίης ἐλπίζομεν ἐς φάος ἐλθεῖν
λείψαν' ἀποιχομένων ὀπίσω δὲ θεοὶ τελέθονται.
ψυχαὶ γὰρ μίμνουσιν ἀκήριοι ἐν φθιμένοισι.
πνεῦμα γάρ ἐστι θεοῦ χρῆσις θνητοῖσι καὶ εἰκών.
σῶμα γὰρ ἐκ γαίης ἔχομεν, καὶ πάντες ἐς αὐτὴν
λυόμενοι, κόνις ἐσμέν ἀὴρ δ' ἀνὰ πνεῦμα δέδεκται.
πλούτου μὴ φείδου, μέμνησ' ὅτι θνητὸς ὑπάρχεις.
οὐκ ἔν ἐς ᾅδην ὄλβον ἔχειν. καὶ χρήματ' ἄγεσθαι.
πάντες ἴσοι νέκυες ψυχῶν δὲ θεὸς βασιλεύει.
κοινὰ μέλαθρα δόμων αἰώνια. μὲν πατρὶς ᾅδης.
ξυνὸς χῶρος ἅπασι, πένησί τε, καὶ βασιλεῦσιν
οὐ πολὺν ἄνθρωποι ζῶμεν χρόνον, ἀλλ' ἐπὶ καιρόν
ψυχὴ δ' ἀθάνατος καὶ ἀγήρως ζῇ διὰ παντός
μήτε κακοῖς ἄχθου, μήτ' οὖν ἐπαγάλλεο χάρμῃ.
πολλάκις ἐν βιότῳ καὶ θαρσαλέοισιν ἄπιστον.
καιρῷ λατρεύειν. μὴ δ' ἀντιπνέειν ἀνέμοισι.
πῆμα καὶ ἀχθομένοισι, κακοῦ λύσις ἤλυθεν ἄφνω.
μὴ μεγαληγορίῃ τρυφῶν, φρένα λυσσωθείης.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Oſtendas ſoli, & demonicam iram excites.
Non bonum, compagem reſoluere hominis.
Et celeriter autem ex terra ſperamus in lucem uenire.
Reliquiæ defunctorum, poſtea uero dei ſunt.
Animi enim manent incorruptibiles in mortuis.
Spiritus enim eſt dei uſus mortalibus & imago.
Corpus enim ex terga habemus, & omnes ad ipſam.
Soluti puluis ſumus, aer uero iterum ſpiritum recipit,
Diuitijs ne parcas, memento quòd mortalis es,
Nõ licet apud Plutonẽ diuitias habere, & pecũias ferre
Omnes æquales mortui, animis uero deus dominatur.
Communia tecta domorum, æterna, & patria infernus.
Communis locus omnibus, pauperibusq;, & regibus.
Non multũ homines uiuimus tempus, ſed ad tempus.
Animus uero immortalis & inſeneſcibilis uiuit ſemper.
Neque malis doleas, neque exultes gaudio,
Sæpe in uita & ſperantibus infidum.
Tempori ſerui ne contraſta uentis.
Nocumentum & dolentibus, mali ſolutio uenit cito.
Ne magniloquentia rabiens, mentem debaccheris.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

εὐεπίην ἀσκεῖν. ἥτις μάλα πάντας ὀνήσει.
ὅπλον τοι λόγος ἀνδρὶ τομώτερόν ἐστι σιδήρου.
ὅπλον ἑκάστῳ νεῖμε θεός, φύσιν ἠερόφοιτον.
ὄρνισι μὲν πολλὴν ταχυτῆτ', ἀλκὴν τε λέουσι,
ταύροις δ' αὐτοχύτοις κεράεσσι, κέντρα μελίσσαις
ἔμφυτον ἄλκαρ ἔδωκε, λόγον δ' ἔρυμ' ἀνθρώποισι.
τῆς δὲ θεοπνεύστου σοφίης λόγος ἐστὶν ἄριστος.
βέλτερος ἀλκήεντος ἔφυ σεσοφισμένος ἀνήρ.
ἀγρούς καὶ πόλιας σοφία, καὶ νῆα κυβερνᾷ.
οὐχ ὅσιον κρύπτειν τὸν ἀτάσθαλον ἄνδρα ἄλιτρον
ἀλλὰ χρὴ κακοεργὸν ἀποτροπάασθαι ἀνάγκῃ.
πολλάκι συνθνήσκουσι κακοῖς οἱ συμπαρεόντες
φωρῶν μὴ δέξῃ, κλοπίμην ἀνδρῶν παραθήκην.
ἀμφότεροι κλῶπες, καὶ ὁ δεξάμενος καὶ ὁ κλέψας
μοῖραν πᾶσι νέμειν, ἰσότης δ' ἐν πᾶσιν ἀρίστη.
ἀρχόμενος φείδου πάντων, μὴ τέρμ' ἐπιδεύῃς.
μὴ κτήνους θνητοῖο βορὴν κατὰ μέτρον ἕλκαι.
κτῆνος δ' ἢν ἐχθροῖο πέσῃ καθ' ὁδὸν συνέγειρον.
πλαζόμενόν τε βροτοῦ καὶ ἀλίτροπον μήδ' ὑπαλύ
βέλτερον ἀντ' ἐχθροῦ τυχέειν φίλου εὐμενέοντος. (ξῃς

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Beneloquentiam exerce, quæ ualde omnes iuuabit.
Telum ſane ſermo uiro incidentius eſt ferro.
Arma cuique tribuit deus, naturam aeripetam.
Auibus quidē multā uelocitatē, roburq; leonibus.
Tauris uero per ſe fuſis cornibus, aculeos apibus.
Innatū adiutoriū dedit, ratio uero ꝓpugnaculū hominibus.
Sed diuinæ ſapientiæ ratio eſt optima.
Melior forti eſt ſapiens uir.
Agros & urbes ſapientia, & nauem gubernat.
Non iuſtum celare iniuſtum uirum impunitum,
Sed oportet maleficum auerſari neceſſario.
Sæpe commoriuntur malis coaßiſtentes.
Furum ne accipias furtiuum uirorum depoſitū.
Vtrique fures & receptor & furator.
Portionē omnibus tribue, æqualitas in omnibus optima.
Incipiens parce omnibus, ne poſtremum indigeas.
Ne iumenti mortalis cibum ſecundum menſuram ſume.
Iumentum uero ſi inimici ceciderit in uia, coalleua.
Erranteṁq; hominem, & mariuagum neq; deuites.
Melius pro inimico adipiſci amicum beneuolum.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ἀρχόμενον τὸ κακὸν κόπτειν, ἕλκος τ' ἀκέσασθαι
μὴ δ' ἔτι θηροβόρον δαίσῃς κρέας. ἀργίποσιν δὲ
λείψανα λεῖπε κυσί. θηρῶν ἄπο θῆρες ἔδωνται.
φάρμακα μὴ τεύχειν μαγικῶν βίβλων ἀπέχεσθαι
νηπιάχοις ἁπαλοῖς μὴ μάρψῃ χεῖρα βιαίως,
φεῦγε διχοστασίην καὶ ἔριν, πολέμου προσιόντος
μὴ κακὸν εὖ ἔρξῃς, σπείρειν ἴσον ἔστ' ἐνὶ πόντῳ.
ἐργάζου μοχθῶν, ὡς ἐξ ἰδίων βιοτεύσῃς
πᾶς γὰρ ἀεργὸς ἀνὴρ, ζώει κλοπίμων ἀπὸ χειρῶν.
μηδ' ἄλλου παρὰ δαιτὸς ἔδοις σκυβάλισμα τραπέ
ἀλλ' ἀπὸ τῶν οἰκείων βιότευε φάτοις ἀνύβριστος. (ζης.
εἰ δέ τις οὐ δεδάηκε τέχνην, σκάπτοιτο δικέλλῃ.
ἔστι βίῳ πᾶν ἔργον, ἐπὰν μοχθεῖν ἐθέλησθα.
ναυτίλος εἰ πλώειν ἐθέλεις, εὐρεῖα θάλασσα.
εἰ δὲ γεωπονίην μεθέπειν, μακραί τοι ἄρουραι,
οὐδὲν ἄνευ καμάτου πέλει ἀνδράσιν εὐπετὲς ἔργον.
οὐδ' αὐτοῖς μακάρεσσι πόνος δ' ἀρετὴν μέγ' ὀφέλλει.
μύρμηκες γαίης μυχάτοις προλελοιπότες οἴκους.
ἔρχονται βιότοιο κεχρημένοι. ὁππότ' ἄρουραι.
λήϊα κειράμεναι, καρπῶν πλήθουσιν ἀλωάς.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Incipiens malum abſcinde, uulnusq; ſana,
Neque feriuoram edas carnem, ueloci pedibus uero.
Reliquias linque canibus, a feris feræ edantur.
Venena ne ſtrue, magicorum librorum abſtine.
Pueris tenellis ne corripias manum uiolenter.
Fuge diſcordiam & litem, bello adueniente,
Ne malo beneſeceris. ſeminare æque eſt in mari.
Operare laborans. ut ex proprijs uiuas.
Omnis enim iners uir, uiuit furtiuis à manibus.
Neque alterius ex epulo edas reliquias menſæ,
Sed ex domeſticis uictibus comedas incontumelioſus.
Si uero quis non didicit artem, fodiat ligone.
Eſt uitæ omne opus, cum laborare uelis.
Nauta ſi nauigare uelis, latum mare.
Si uero terræ laborem gubernare, longa ſane arua.
Nullum ſine labore eſt mortalibus facile opus.
Neque ipſis beatis, labor autem uirtutem ualde auget.
Formicæ terræ reconditas relinquentes domos,
Veniunt uictus egentes, quando rura
Frugibus tonſa, fructuum implent areas.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

οἱ δ' αὐτοὶ πυροῖο νεοτριβὲς ἄχθος ἔχουσιν,
ἢ κριθῶν. αἰεὶ δὲ φέρων φορέοντα διώκει.
ἐκ θέρεος ποτὶ χεῖμα βορὴν σφετέρην ἐπαγόντες
ἄτρυτοι. φῦλον δ' ὀλίγον τε λέθει πολύμοχθον.
κάμνει δ' ἠεροφοῖτος, ἀριστοπόνος τε μέλισσα,
ἢ ἐπέτρης κοίλης κατὰ χηραμόν, ἢ δονάκεσσιν,
ἢ δρυὸς ὠγυγίης κατὰ κοιλάδος ἔνδοθι σίμβλων
σμήνεσι μυριότητα κατ' ἄνθεα κηροδομοῦσα.
μὴ μείνῃς ἄγαμος, μή πως νώνυμος ὄληαι.
δός τι φύσει καὐτὸς· τέκε δ' ἔμπαλιν ὡς ἐλοχεύθης.
μὴ προαγωγεύσῃς ἄλοχον, σέο τέκνα μιαίνων.
οὐ γὰρ τίκτει παῖδας ὁμοίους μοιχικὰ λέκτρα.
μητρυιῆς μὴ ψαύε γε, δεύτερα τέκνα γονῆος.
μητέρα δ' ὣς τίμα, τὴν μητέρος ἴχνια βᾶσαν
μὴ δὲ κασιγνήτης ἐς ἀπότροπον ἐλθέμεν εὐνήν
μὴ δ' ἐπὶ παλλακοῖσι πατρὸς λεχέεσσι μιγείης
μὴ δὲ γυνὴ φθείρῃ βρέφος ἔμβρυον ἔνδοθι γαστρός
μὴ δὲ τεκοῦσα κυσὶ ῥίψῃ, καὶ γυψὶν ἔλωρα.
μὴ δέ τις ᾗ ἀλόχῳ ἐγκύμονι χεῖρα βάληται,
μὴ δ' ἂν παιδογόνον ποτὲ τέμνειν ἄρρενα κοῦρον.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Ipſæ autem tritici nuper tritum onus habent,
Aut hordeorum, ſemper uero ferens ferentē ſectatur.
Ex æſtate ad hyemem cibum ſuum auferentes.
Infatigabilem, genus aūt paruum eſt multum laborans.
Laborat autem aeriuada, optimi laborq; apis.
Aut petræ curuæ per cauernam, uel calamis.
Aut quercus antiquæ ſuper concauo intra aluearia.
Examinibus infinitatem per flores ceridomificans.
Ne maneas cælebs, ne ignominis pereas,
Da aliqd naturæ & ipſe, gigne uero rurſus, ſicut geni
Ne lenocineris Vxorem, tuos filios polluens. (tus es.
Non enim pariunt filios ſimileis mœchica cubilia.
Nouercam ne tange ſecunda cubilia patris,
Matrem uero ſicut honora matris ueſtigia uadentē.
Ne ſororis in abhorrendum ueni cubile.
Neq; in pellicaribus patris cubilibus miſcearis.
Neq; mulier corrumpat infantem fœtū intra uentrē.
Neq; cū pepit canibus iaciat et uulturibꝰ dilaniationeis
Neq; ſuis ſuæ uxori prægnanti manum iniiciat.
Neq; rurſus proligenā unq̄ ſeca maſculum puerum.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

μηδ᾽ ἀλόγοις ζώοις βατήριον εἰς λέχος ἐλθεῖν.
μηδ᾽ ὕβριζε γυναῖκα ἐπ᾽ αἰσχυντοῖς λεχέεσσι.
μὴ παραβῇς εὐνὰς φύσεως εἰς κύπριν ἄθεσμον.
οὐδ᾽ αὐτοῖς θήρεσσ᾽ ἄρσην συνέβαδεν ἐς εὐνήν.
μὴ δέ τι θηλύτεραι λέχος ἀνδρῶν μιμήσαιντο.
μηδ᾽ ἐς ἔρωτα γυναικῶν ὅλας ῥεύσῃς ἀκάθεκτον.
οὐ γὰρ ἔρως θεός ἐστι, πάθος δ᾽ ἀΐδηλον ἁπάντων.
μὴ δὲ κασιγνήτων ἀλόχων τῶν δέμνια βαίνειν
στέργε τεὴν ἄλοχον. τί γὰρ ἥδιον καὶ ἄρειον,
ἢ ὅταν ἀνδρὶ γυνὴ φρονέῃ φίλα γήραος ἄχρι,
καὶ πόσις ᾗ ἀλόχῳ. μηδ᾽ ἐμπέσῃ ἄνδιχα νεῖκος.
μὴ δέ τις ἀμνήστευτα βίῃ κούρῃσι μιγείη,
μὴ δὲ γυναῖκα κακὴν σοῖσιν οἴκοισιν ἄγεσθαι.
λατρεύεις δὲ ἀλόχῳ, λυγρῆς χάριν εἵνεκα φερνῆς.
ἵππους δ᾽ εὐγενέας δίζεσθε μὲν κατ᾽ οἶκον.
ταύρους δ᾽ ὑψιτένοντας, ἀτὰρ σκυλάκων παναρίστους.
γῆμαι δ᾽ οὐκ ἀγαθὴν ἐριδαίνομεν ἀφρονέοντες.
οὐδὲ γυνὴ κακὸν ἄνδρ᾽ ἀπαναίνεται ἀφνειὸν ὄντα.
μὴ δὲ γάμῳ γάμον ἄλλον ἄγῃς. τῶν πήματι πῆμα
παισὶ δὲ μὴ χαλέπαινε τεοῖς. ἀλλ᾽ ἤπιος ἴσθι.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Neq; brutis animalibus initorium ad cubile ueni.
Neq; iniuria afficias mulierem erubeſcendis cubilibus.
Neq; tranſgrediare cubilia naturæ in Venerē exlegem
Neq; ipſis feris maſculus complacuit ad coitum.
Neque fœminæ cubile uirorum imitentur.
Neque in amorem mulierum omnis ruas incontinentē.
Non enim amor deus eſt, paßio uero obſcura omnium.
Neque autem fratrum Vxorum ad ſtrata accede.
Ama tuam Vxorem, quid enim iucuudius & melius.
Quàm cum uiro mulier ſapit cara ſenectam uſque,
Et maritus ſuæ uxori: neque cadat in medio diſcordia.
Neq; aūt qs indeſponſatim per uim puellis ꝑmiſceatur.
Neque Vxorem malam tuis domibus inducas.
Seruis uero Vxori, malæ gratia cauſa dotis,
Equos generoſos inquirere quidem in domum,
Taurosq; alticeruices, ſed catulos perferos,
Ducere uxorem uero nō bonā contēnimus deſipientes?
Neque mulier malum uirum renuit, ſi diues ſit.
Neq; nuptijs nuptias alias ducas in nocumēto nocumē-
Filijs ne difficilis ſis, ſed mitis eſto, (tum.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ἢν δ' ἔτι παῖς ἀλίτῃ, κωλυέτω ἡ ἑὰ μήτηρ,
ἢν καὶ πρεσβύτατοι γενεῆς, ἢ δημογέροντες, (την
μὴ μὲν ἐπ' ἄρσενι παιδὶ τρέφειν πλοκαμῖδος χαί
μὴ κορυφὴν πλέξῃς, μήθ' ἅμματα λοξὰ κορύμβων
ἄρσεσιν οὐκ ἐπέοικε κόμη. χλιδαὶ δὲ γυναιξί.
παιδὸς δ' εὐμόρφου φρουρεῖν νεοτήσιον ὥρην,
πολλοὶ γὰρ λυσσῶσι πρὸς ἄρσενα μίξιν ἔρωτος.
παρθενικὴν δὲ φύλασσε πολυκλείστοις θαλάμοισι
μηδέ μιν ἄχρι γάμων πρὸ δόμων ὀφθῆναι ἐάσῃς.
κάλλος δυστήρητον ἔφυ παίδων τοκέεσσι.
συγγενέσιν φιλότητα νέμοις, ὁσίην θ' ὁμόνοιαν.
αἰδεῖσθαι πολιοκροτάφους. εἴκειν δὲ γέρουσιν.
ἕδρης καὶ γεράων πάντων. γενεῇ δ' ἀτάλαντον.
πρέσβυν ὁμήλικα πατρὸς ἴσαις τιμαῖσι γέραιρε.
γαστρὸς ὀφειλόμενον δασμὸν παρέχου θεράπουσι.
δούλῳ τακτὰ νέμοις, ἵνα τοι κατα θύμιος.
στίγματα μὴ γράψῃς ἐπονειδίζων θεράποντα.
δοῦλον μὴ βλάψῃς τι κακηγορέων πρὸς ἄνακτα.
λάμβανε καὶ βουλὴν παρ' οἰκέτου εὐφρονέοντος.
ἁγνεῖαι ψυχῆς σου σώματός εἰσι καθαρμοί.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Si uero quid puer peccet, prohibeat filium mater,
Vel ualde ſenes generis, aut populi ſeniores.
Ne in maſculo filio nutri cincinni gratia capillum.
Ne uerticem plices, neq; uittas tortuoſas corymborũ.
Maſculos non decet coma, delitiæ uero mulieribus.
Pueri autem pulchri cuſtodi iuuenilem horam.
Multi enim inſaniunt ad maſculam miſtionem amoris.
Virginem autem cuſtodi multiclauibus thalamis.
Neque ipſam uſque ad nuptias ante ædeis conſpici ſinas
Pulchritudo difficilis cuſtoditu eſt liberorũ parentibus.
Cognatis amorem tribuas, ſanctamq; concordiam.
Venerare canos temporibus, cede uero ſenibus.
Sede, & honoribus omnibus, ætati uero ſimilem.
Senem æqualem patris æquis honoribus uenerare.
Ventris debitam portionem præbe ſeruis.
Seruo ordinata tribuas, ut tibi ſecundum animum ſit.
Signa ne ſcribas improperans ſeruum.
Seruum ne lædas quid maledicens ad dominum,
Accipe & conſilium a ſeruo bene ſapiente.
Caſtitates animæ tuæ corporis ſunt purgationes.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ταῦτα δικαιοσύνης μυστήρια, οἷς βιεῦντες
ζωὴν ἐκτελέοιτ' ἀγαθὴν μέχρι γήραος οὐδοῦ.

τέλος τῶν τοῦ Φωκυλίδου ἐπῶν. καὶ θεῷ δόξα.

ΚΕΒΗΤΟΣ ΘΗΒΑΙΟΣ ΠΙΝΑΞ.

Τυγχάνομεν περιπατοῦντες ἐν τῷ τοῦ Κρόνου ἱερῷ, ἐν ᾧ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀναθήματα ἐθεωροῦμεν, ἐνέκειτο δὲ καὶ πίναξ τις ἔμπροσθε τοῦ νεὼ, ἐν ᾧ ἦν γραφή τις ξένη, καὶ μύθους ἔχουσα ἰδίους, οὓς οὐκ ἠδυνάμεθα συμβαλεῖν τίνες, καὶ πότε ἦσαν. οὔτε γὰρ πόλις ἐδόκει ἡμῖν εἶναι τὸ γεγραμμένον, οὔτε στρατόπεδον, ἀλλὰ περίβολος ἦν ἐν αὐτῷ, ἔχων ἑτέρους περιβόλους δύο, τὸν μὲν, μείζω. τὸν δὲ, ἐλάττω. ἦν δὲ καὶ πύλη ἐπὶ τοῦ πρώτου περιβόλου. πρὸς δὲ τῇ πύλῃ, ὄχλος ἐδόκει ὑμῖν πολὺς ἐφεστάναι. ἔνδον δὲ τοῦ περιβόλου, πλῆθος τι γυναικῶν ἑωρᾶτο. ἐπὶ δὲ τῆς εἰσόδου τοῦ πρώτου πυλῶνος καὶ περιβόλου, γέ-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Hæc iuſtitiæ myſteria magna degentes,
Vitam perficite bonam uſque ſenectutis limen.

Finis Phocylidis Carminum, & deo gratia.

CEBETIS THEBANI TABVLA.

FOrtuito deambulabamus in Saturni delubro, in quo cũ pleraſq; alias oblationes intuebamur, tum poſita erat & tabula quædam pro templo, in qua erat pictura peregrina, fabulas habens pecularеis, quas non poteramus conijcere que nam & quales eſſent. neque enim ciuitas uidebatur nobis eſſe quod pictum erat, neq; uallum, ſed ambitus erat in ea habens alios ambitus duos, alterum quidem maiorem, alterum minorem, Erat autem & porta in primo ambitu. in porta uero turba uidebatur nobis multa conſiſtere, at intra ſeptum multitudo quædam mulierum uiſebatur. In ingreſſu uero primi ueſtibuli, & ſepti, ſenex quidam aſtans ap=

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ρων τις ἑστὼς, ἔμφασιν ἐποίει, ὡς προστάττων τι τῷ εἰσιόντι ὄχλῳ. ἀπορούντων δὲ ἡμῶν περὶ τῆς μυθολογίας πρὸς ἀλλήλους πολὺν χρόνον, πρεσβύτης τις παρεστὼς, οὐδὲν δεινὸν πάσχετε ὦ ξένοι ἔφη, ἀποροῦντες περὶ τῆς γραφῆς ταύτης, οὐ γὰρ τῶν ἐπιχωρίων πολλοὶ ἴσασι τί ποτε αὕτη ἡ μυθολογία δύναιτο. οὐδὲ γάρ ἐστι πολιτικὸν ἀνάθημα ἀλλὰ ξένος τις πάλαι ποτὲ ἀφίκετο δεῦρο, ἀνὴρ ἔμφρων, καὶ δεινὸς περὶ σοφίαν, λόγῳ τε καὶ ἔργῳ πυθαγόρειόν τινα, καὶ παρμενίδειον ἐζηλωκὼς βίον. ὅς τό, τε ἱερὸν τοῦτο, καὶ τὴν γραφὴν ἀνέθηκε τῷ κρόνῳ. πότερον οὖν ἔφην ἐγὼ, καὶ αὐτὸν τὸν ἄνδρα γιγνώσκεις ἑωρακὼς, καὶ ἐθαύμασά γε ἔφη αὐτὸν πολὺν χρόνον, νεώτερος γὰρ ὤν. πολλὰ καὶ σπουδαῖα διελέγετο, καὶ περὶ ταύτης τε τῆς μυθολογίας, πολλάκις αὐτοῦ ἀκηκόειν διεξιόντος. πρὸς διός τοίνυν ἔφην ἐγὼ, εἰ μή τίς σοι μεγάλη ἀσχολία τυγχάνει οὖσα, διήγησαι ἡμῖν, πάνυ γὰρ ἐπιθυμοῦμεν ἀκοῦσαι. τί ποτέ ἐστιν ὁ μῦθος, οὐδεὶς φθόνος ὦ ξένοι ἔφη, ἀλλὰ τουτὶ δεῖ ὑμᾶς ἀκοῦσαι,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

parebat, quaſi imperare aliquid ingredienti turbæ, addubitantibus uero nobis de fabulæ ratione inter nos multo tempore, ſenex quidã aßiſtens, nihil abſurdi agitis o hoſpites inquit, ambigẽtes de pictura hac, non enim indigenæ multi norunt quidnam huius fabulæ ratio ualeat, neque enim eſt urbis huius oblatio, ſed hoſpes quidã olim ꝓfectus eſt huc, homo cordatus, & grauis ſapientia, ſermone uero & opere pythagoricam quandam, & parmenidicam æmulatus, uitam, qui & ſacellum hoc, & picturam dedicauit Saturno. Num igitur inquàm ego & ipſum uirum noris quem uidiſti? Etiam admiratus ſum inquit ipſum multo tempore. Iunior enim cum eſſet, multa, & erudita diſſerebat, & de huius ratione fabulæ ſæpe ipſum audiueram narrantem. Per Iouẽ ergo inquàm ego, niſi aliqd tibi magnũ negociũ fuerit expone nobis Valde enim cõcupiſcimꝰ audire que nã ſit fabula. nõ inuitus o hoſpites inqt. Sed hoc oꝑtet uos audire

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ὅτι ἐπικίνδυνόν τι ἔχει ἡ ἐξήγησις. οἷόν τι ἔφαμεν ἐγώ·
ὅτι εἰ μὲν προσέξετε ἔφη, καὶ συνήσετε τὰ λεγόμε-
να, φρόνιμοι καὶ εὐδαίμονες ἔσεσθε. εἰ δὲ μή, ἄφρο-
νες καὶ κακοδαίμονες, καὶ πικροί, καὶ ἀμαθεῖς
γενόμενοι κακῶς βιώσεσθε, ἔστι γὰρ ἡ ἐξήγησις ἐοι-
κυῖα τῷ τῆς σφιγγὸς αἰνίγματι, ὃ ἐκείνη προὔβαλλε
τοῖς ἀνθρώποις. εἰ μὲν οὖν αὐτὸ συνίει τις, ἐσώ-
ζετο, εἰ δὲ μὴ συνίει, ἀπώλλυτο ὑπὸ τῆς σφιγγός. ὡσαύ-
τως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐξηγήσεως ταύτης. ἡ γὰρ ἀφρο-
σύνη τοῖς ἀνθρώποις, σφίγξ ἐστιν. αἰνίττεται δὲ
τάδε. τί ἀγαθόν, τί κακόν, τί οὔτε ἀγαθόν, οὔ-
τε κακόν ἐστιν ἐν τῷ βίῳ ταῦτ᾽ οὖν ἐὰν μήτις
συνίῃ, ἀπόλλυται ὑπ᾽ αὐτῆς οὐκ εἰσάπαξ, ὥσπερ
ὁ ὑπὸ τῆς σφιγγὸς καταβρωθεὶς ἀπέθνησκεν, ἀλ-
λὰ κατὰ μικρὸν ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ καταφθείρεται καθά-
περ οἱ ἐπὶ τιμωρίᾳ παραδιδόμενοι. ἂν δέ τις γνῷ
ἀνάπαλιν, ἡ μὲν ἀφροσύνη ἀπόλλυται, αὐτὸς δὲ σώζε-
ται, καὶ μακάριος, καὶ εὐδαίμων γίγνεται ἐν παν-
τὶ τῷ βίῳ. ὑμεῖς οὖν προσέχετε, καὶ μὴ παρα-
κούετε. ὦ ἡράκλεις, ὡς εἰς μεγάλην τινὰ ἐπιθυμί-

quoniam periculi quippiam habet enarratio.
quid nam inquàm ego, quoniam ſi attenti fueri-
tis inquit, & intelligetis dicta, prudentes & fe-
lices eritis, ſin minus imprudentes, & infelices,
& triſtes, & rudes facti, male uitam degetis. Eſt
enim narratio ſimilis ſphingis ænigmati, quid il-
la proponebat hominibus. ſi enim ipſum intelle
xiſſet quiſpiam, ſaluus erat, ſi non intellexerat,
interficiebatur a Spinge. Eodem modo et in nar
ratione hac. Nam inſipientia hominibus ſphinx
eſt. Innuit autem & hæc quid bonum, quid ma-
lum, quid nunq̃ bonum, nunquàm malũ eſt in ui-
ta, hæc igitur niſi quis intelligat interimitur ab
ipſa non penitus, ſicut a Sphinge deuoratus inte-
rijt. ſed paulatim in tota uita abſumitur, quemad
modum ij, qui ad ſupplicium traditi ſunt. ſi uero
quis intelligat contra, inſipientia perditur. ipſe
uero ſaluus eſt & beatus, & felix fit in tota ui-
ta. Vos igitur attendite, & ne obaudite,
O Hercules, quàm in magnã quandam cupidita-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

αν ἐμβεβλήκας ἡμᾶς, εἰ ταῦθ᾽ οὕτως ἔχει. ἀλλ᾽ ἔστιν ἔφη οὕτως ἔχοντα. οὐκ ἂν φθάνοις τοίνυν διηγούμενος, ὡς ἡμῶν προσεξόντων οὐ παρέργως, ἐπείπερ καὶ τὸ ἐπιτίμιον τοιοῦτόν ἐστιν. ἀναλαβὼν οὖν ῥάβδον τινὰ, καὶ ἐκτείνας πρὸς τὴν γραφὴν, ὁρᾶτε ἔφη τὸν περίβολον τοῦτον, ὁρῶμεν. τοῦτο πρῶτον δεῖ εἰδέναι ὑμᾶς, ὅτι καλεῖται ὁ τόπος οὗτος βίος. καὶ ὁ ὄχλος ὁ πολὺς ὁ παρὰ τὴν πύλην ἐφεστὼς οἱ μέλλοντες εἰς πορεύεσθαι εἰς τὸν βίον, οὗτοί εἰσιν. ὁ δὲ γέρων ὁ ἄνω ἑστηκὼς ἔχων χάρτην τινὰ ἐν τῇ χειρὶ. καὶ τῇ ἑτέρᾳ ὥσπερ δεικνύων τί, οὗτος δαίμων καλεῖται, προστάττει δὲ τοῖς εἰς πορευομένοις, τί δεῖ αὐτοὺς ποιεῖν, ὡς ἂν εἰσέλθωσιν εἰς τὸν βίον, καὶ δεικνύει ποίαν ὁδὸν αὐτοὺς δεῖ βαδίζειν, εἰ σώζεσθαι μέλλουσιν ἐν τῷ βίῳ, ποίαν οὖν ὁδὸν κελεύει βαδίζειν, ἢ πῶς ἔφην ἐγώ, ὁρᾷς εἶπε παρὰ τὴν πύλην θρόνον τινὰ κείμενον κατὰ τὸν τόπον τοῦτον, καθ᾽ ὃν εἰσπορεύεται ὁ ὄχλος, ἐφ᾽ οὗ κάθηται γυνὴ πεπλασμένη τῷ ἤθει, καὶ πιθανὴ φαινομένη, καὶ ἐν τῇ χειρὶ ἔχου

tem inieciſti nos, ſi hæc ita ſe habent, atqui habent ſe inquit ita. Non præuenies igitur narrando, quando nos attendemus diligenter. poſtquàm & operæprecium eſt. Accepta igitur uirga quadam, & ducta ad picturam uidetis ne inquit ſeptum hoc? Videmus. Hoc primum oportet ſcire uos uocari locum hunc uitam, & turbam multam ante oſtium aſtantem ingreſſuros in uitam eſſe. Senex uero ſupra aſtans habens chartam quandam in manu, & altera tanquàm oſtendens quippiam, hic Genius uo catur. Iubet enim ingredientibus quid oportet eos facere, ut ingrediantur in uitam, et oſtendit qualem uiam eos oportet incedere, ſi ſeruandi ſunt in uita. qualẽ igitur uiã iubet ire, aut quomõ inq̃ ego? Vides ne inquit iuxta portam ſoliũ quoddam poſitum in loco eo, in quem ingreditur turba, in quo ſedet mulier ornata moribus, & perſuaſibilis apparens, & in manu habens poculum quiddam? uideo, ſed

σα ποτήριον τί; ὁρῶ, ἀλλὰ τίς ἐστιν αὕτη. ἔφην. ἀπάτη καλεῖταί φησιν, ἡ πάντας τοὺς ἀνθρώπους πλανῶσα. εἶτα τί πράττει αὕτη; τοὺς εἰσπορευομένους εἰς τὸν βίον ποτίζει τῇ ἑαυτῆς δυνάμει. τοῦτο δὲ τί ἐστι τὸ ποτόν; πλάνη ἔφη, καὶ ἄγνοια. εἶτα τί; πιόντες τοῦτο πορεύονται εἰς τὸν βίον. πότερον οὖν πάντες πίνουσι τὸν πλάνον, ἢ οὔ; πάντες πίνουσιν ἔφη, ἀλλ᾽ οἱ μὲν, πλεῖον, οἱ δὲ, ἧττον, ἔτι οὐχ ὁρᾷς ἔνδον τῆς πύλης πλῆθός τι γυναικῶν ἑταιρῶν παντοδαπὰς μορφὰς ἐχουσῶν; ὁρῶ. αὗται τοίνυν Δόξαι, καὶ ἐπιθυμίαι. καὶ ἡδοναὶ καλοῦνται, ὅταν οὖν εἰσπορεύηται ὁ ὄχλος, ἀναπηδῶσιν αὗται, καὶ συμπλέκονται πρὸς ἕκαστον, εἶτα ἀπάγουσι, ποῖ δὲ ἀπάγουσιν αὐτούς; οἱ μὲν εἰς τὸ σώζεσθαι ἔφη, αἱ δὲ, εἰς τὸ ἀπόλλυσθαι διὰ τὴν ἀπάτην ὦ Δαιμόνιε ὡς χαλεπὸν τὸ πόμα λέγεις, καὶ πᾶσαί γε ἔφη ἐπαγγέλλονται ὡς ἐπὶ τὰ βέλτιστα ἄξουσαι, καὶ εἰς βίον εὐδαίμονα, καὶ λυσιτελῆ, οἱ δὲ Διὰ τὴν ἄγνοιαν, καὶ τὸν πλάνον, ὃν πεπώκασι παρὰ τῆς ἀπάτης, οὐχ εὑρίσκουσι ποία

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

quæ nam eſt ea inquam? deceptio uocatur, inquit, omnes homines ſeducens. Tum quid facit hæc. Ingredientes in uitam bibere compellit quoad eius fieri poteſt, hæc autem quæ nam eſt potio? Error inquit atq; ignorantia. Tum quid? epota hac ingrediuntur in uitam. num igitur omnes bibunt errorem, an minime? omnes bibunt inquit, ſed aliqui plus, aliqui minus. Præterea, nonne uides intra portam multitudinem quandam mulierum meretricum diuerſas formas habentium? uideo. hæ igitur opi. & concupiſcentiæ & uoluptates appellantur. Quum igitur ingreditur turba proſiliunt hæ & complectuntur ſingulos, deinde abducunt, Quonam abducunt eos? aliæ ad ſalutẽ inquit, aliæ ad interitũ per deceptionẽ. O admirandæ ꝗ̃ difficilẽ potionẽ narras. Atq; oẽs inquit pollicentur ueluti ad optima ducturæ. et ad uitã felicem, ac cõducibilem, ipſi uero ob ignorantiam & errorẽ quẽ ebiberunt a deceptione non inueniũt quæ nã

ἐστὶν ἡ ἀληθινὴ ὁδὸς, ἡ ἐν τῷ βίῳ, ἀλλὰ πλανῶνται εἰκῆ. ὥσπερ ὁρᾷς, καὶ τοὺς πρότερον εἰσπορευομένους, ὡς περιάγονται, ὅπῃ ἂν αὐτοῖς δεικνύωσιν, ὁρῶ τοῦτον ἔφην. ἡ δὲ γυνὴ ἐκείνη τίς ἐστιν, ἡ ὥσπερ τυφλὴ, καὶ μαινομένη τις εἶναι δοκοῦσα, καὶ ἑστηκυῖα ἐπὶ λίθου τινὸς στρογγύλου, καλεῖται μὲν ἔφη τύχη. ἔστι δὲ οὐ μόνον τυφλὴ, ἀλλὰ καὶ μαινομένη, καὶ κωφή. αὕτη οὖν τί ἔργον ἔχει, περιπορεύεται πανταχοῦ ἔφη. καὶ παρ' ὧν μὲν ἁρπάζει τὰ ὄντα καὶ τὰ ὑπάρχοντα, καὶ ἑτέροις δίδωσι παρὰ δὲ τῶν αὐτῶν πάλιν ἀφαιρεῖται παραχρῆμα, ἃ δέδωκε. καὶ ἄλλοις δίδωσιν εἰκῆ, καὶ ἀβεβαίως. διὸ καὶ τὸ σημεῖον καλῶς μηνύει τὴν φύσιν αὐτῆς ποῖον γοῦν τοῦτο ἔφην ἐγώ. ὅτι ἐπὶ στρογγύλου λίθου ἕστηκεν. εἶτα τί τοῦτο σημαίνει, ὅτι οὐκ ἀσφαλὴς, οὐδὲ βεβαία ἐστὶν ἡ παρ' αὐτῆς δόσις, ἐκπτώσεις γὰρ μεγάλαι, καὶ σκληραὶ γίνονται, ὅταν τις αὐτῇ πιστεύσῃ. ὁ δὲ ὄχλος ὁ πολὺς οὗτος ὁ περὶ αὐτὴν ἑστηκώς. τί βούλεται, καὶ τίνες καλοῦνται, καλοῦνται καὶ οὗτοι ἀπροβούλευτοι, αἰτοῦσι δὲ ἕκαστος αὐτῶν.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ſit uera uia in uita. ſed errant temere quemadmodum uides & prius ingredientes ueluti circumuagantes, quo ipſæ monſtrauerint, uideo hoc inquam, ſed mulierilla quæ nam eſt, que ut cæca & inſana quædam uidetur, & inſiſtit ſuper lapide quodam rotundo? Vocatur inquit fortuna, eſt autem non ſolum cæca, ſed & inſana & ſurda, hæc itaq; quid operis habet? obambulat quocũq;, inquit, & alijs eripit facultates, alijs tradit, ab iiſdem rurſus aufert ilico, quæ tradiderat, & alijs tradit temere, & inconſtanter ideo & ſignum bene indicat naturam ipſius. Quid nam hoc inquã ego? quoniã ſuper lapide rotundo inſiſtit, tum quid hoc ſignificat? quoniam incertum & inſtabile eſt eius donum. Calamitates enim magnæ ac aſperæ fiunt, qum quiſpiam ei crediderit Turba uero multa hæc eam circumſtans quid uult, & qui nam uocantur? uocãtur hi quidẽ incõſulti petit aũt unuſquiſq; ipſorũ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ῥιπτεῖ. πῶς οὖν οὐχ ὁμοίαν ἔχουσι τὴν μορφὴν ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν δοκοῦσι χαίρειν, οἱ δὲ ἀθυμοῦσιν ἐκπετακότες τὰς χεῖρας; οἱ μὲν δοκοῦντες ἔφη χαίρειν, καὶ γελᾷν αὐτῶν, οἱ εἰληφότες τι παρὰ τῆς τύχης εἰσίν. οὗτοι δὲ καὶ ἀγαθὴν τύχην αὐτὴν καλοῦσιν. οἱ δὲ δοκοῦντες κλαίειν, καὶ τὰς χεῖρας ἐκτετακότες. εἰσὶ παρ' ὧν ἀφείλετο, ἃ δέδωκε πρότερον αὐτοῖς. οὗτοι δὲ πάλιν κακὴν τύχην αὐτὴν καλοῦσι. τίνα οὖν ἐστιν ἃ δίδωσιν αὐτοῖς, ὅτι οὕτως οἱ μὲν λαμβάνοντες, χαίρουσιν, οἱ δὲ ἀπολαβόντες, κλαίουσι; ταῦτα ἔφη ἃ παρὰ τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις δοκεῖ εἶναι ἀγαθά, ταῦτα οὖν τίνα ἐστί; πλοῦτος δηλαδή, καὶ δόξα, εὐγένεια, καὶ τέκνα, καὶ τυραννίδες, καὶ βασιλεῖαι, καὶ τἆλλα ὅσα τούτοις παραπλήσια. ταῦτα οὖν πῶς οὐκ ἔστιν ἀγαθά; περὶ μὲν τούτων ἔφη, καὶ αὖθις διαλεξόμεθα, νῦν δὲ περὶ τὴν μυθολογίαν γενώμεθα, ἔστω οὕτως. ὁρᾷς οὖν ὡς ἂν παρέλθῃς τὴν πύλην ταύτην, ἀνώτερον ἄλλον περίβολον, καὶ γυναῖκας ἔξω τοῦ περιβόλου

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

quæ conſumat. Quomõ igitur non ſimili ſunt aſpectu, ſed hi quidem uidentur gaudere, hi uero triſtantur extenſis manibus? Qui uidentur inquit gaudere & ridere, ex ipſis qui acceperunt aliquid a fortuna ſunt, hi uero & bona fortunam ipſam uocant, qui autem uidentur flere, & manus extendere, hi ſunt, a quibus abſtulit quæ dedit prius ipſis, hi autem rurſus malam fortunam ipſam appellant. Quæ igitur ſunt quæ dat eis quandoquidem ſichi quidem acceptis lætantur, hi uero amiſſis deflent? ea inquit quæ a multis hominibus uidentur eſſe bona. Ea ergo quæ ſunt? Diuitiæ ſcilcet & gloria, & nobilitas, & filij, & tyrannides & regna, & alia quæcunq; his ſimilia. Hæc igitur quomodo non ſunt bona? De his inquit alias diſputabimus, nunc in fabulæ narratiõe ſim9, ſit ita. uides igitur ubi præterieris portã hãc ſuperiorẽ aliũ ambitũ et mulieres extra ambitũ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

στήκας κεκοσμημένας ὥσπερ ἑταῖραι εἰώθασι; καὶ μάλα. αὗται τοίνυν, ἡ μὲν ἀκρασία καλεῖται, ἡ δὲ ἀσωτεία, ἡ δὲ ἀπληστία, ἡ δὲ κολακεία. τί οὖν ὧδε ἑστήκασιν αὗται. παρατηροῦσιν ἔφη τοὺς εἰληφότας τι παρὰ τῆς τύχης. εἶτα τί; ἀναπηδῶσι, καὶ συμπλέκονται αὐτοῖς, καὶ κολακεύουσι. καὶ ἀξιοῦσι παρ' αὐτὰς μένειν, λέγουσαι ὅτι βίον ἕξουσιν ἡδὺν, καὶ ἄπορον, καὶ κακοπάθειαν ἔχοντα οὐδεμίαν, ἐὰν οὖν τις πεισθῇ ὑπ' αὐτῶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ἡδυπάθειαν, μέχρι μέν τινος ἡδεῖα δοκεῖ εἶναι ἡ διατριβή, ἕως ἂν γαργαλίζῃ τὸν ἄνθρωπον, εἶτ' οὐκ ἔστιν, ὅταν γὰρ ἀνανήψῃ, αἰσθάνεται ὅτι οὐκ ἤσθιεν, ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς κατεσθίετο. καὶ ὑβρίζετο. διὸ καὶ ὅταν ἀναλώσῃ πάντα, ὅσα ἔλαβε παρὰ τῆς τύχης, ἀναγκάζεται ταύταις ταῖς γυναιξὶν δουλεύειν. καὶ πάνθ' ὑπομένειν, καὶ ἀσχημονεῖν, καὶ ποιεῖν ἕνεκεν τούτων ὅσα ἐστὶ βλαβερά. οἷον, ἀποστερεῖν, ἱεροσυλεῖν, ἐπιορκεῖν, προδιδόναι, λῄζεσθαι, καὶ πάνθ' ὅσα τούτοις

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

conſtitutas, ut meretrices ſolent: ac ualde. Harum itaq; hæc incontinentia appellatur, hæc luxuria, hac auaricia, ha c aſſentatio. Cur igitur hic aſtant hæ? Obſeruant inquit eos, qui acceperunt aliquid à fortuna. Tum quid? Exiliunt, atque amplexantur eos, & adulantur, & rogant ut apud eos maneant, dicentes uitam habituros iucundam, & ſine labore, & moleſtiam habentem nullam. Si igitur quiſpiam perſuaſus fuerit ab ipſis ingredi in uoluptatem, tantiſper ſuauis uidetur eſſe ea conuerſatio, quoad titillauerit hominem, poſtea non eſt. Vbi enim reſipuerit, intelligit, ſe non comediſſe, ſed ab ipſa comeſtum, & iniuria affectum. Quamobrem & cum conſumpſerit omnia que accepit à fortuna, cogitur ipſis mulieribus ſeruire. & omnia ſuſtinere, & turpis eſſe, & facere gratia ipſarum quæcunque ſunt pernitioſa, ut ſuripere, ſacra expilare, peierare, prodere, depredari, & omnia quæ his ſimilia. Vbi igitur

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

παραπλήσια, ὅταν οὖν πάντα αὐτοῖς ἀπολείπῃ, παραδίδονται τῇ τιμωρίᾳ. ποία δέ ἐστιν αὕτη; ὁρᾷς ὀπίσω τι αὐτῶν ἔφη ὥσπερ, θυρίον μικρὸν, καὶ τόπος στενόν τινα, καὶ σκοτεινόν; οὐκοῦν καὶ γυναῖκες αἰσχραὶ, καὶ ῥυπαραὶ, καὶ ῥάκη ἠμφιεσμέναι δοκοῦσι συνεῖναι, καὶ μάλα. αὗται τοίνυν ἔφη. ἡ μὲν τὴν μάστιγα ἔχουσα, καλεῖται τιμωρία, ἡ δὲ τὴν κεφαλὴν ἐν τοῖς γόνασιν ἔχουσα. λύπη. ἡ δὲ τὰς τρίχας τίλλουσα ἑαυτῆς, ὀδύνη. ὁ δὲ ἄλλος οὗτος ὁ παρεστηκὼς αὐταῖς δυσειδής τις, καὶ λεπτός, καὶ γυμνός, καὶ μετὰ ταῦτά τις ὁμοία αὐτῷ αἰσχρὰ, καὶ λεπτή: τίς οὖσιν; ὁ μὲν, ὀδυρμὸς καλεῖται ἔφη, ἡ δὲ; ἀδελφὴ αὐτοῦ, ἀθυμία. τούτοις οὖν παραδίδοται, καὶ μετὰ τούτων συμβιοῖ τιμωρούμενος, εἶτα πάλιν ἐνταῦθα εἰς ἕτερον οἶκον ῥίπτεται εἰς τὴν κακοδαιμονίαν, καὶ ὧδε τὸν λοιπὸν βίον καταστρέφει ἐν πάσῃ κακοδαιμονίᾳ, ἂν μὴ μετάνοια αὐτῷ ἀπὸ τῆς τύχης συναντήσῃ. εἶτα τί γίγνεται; ἐὰν ἡ μετάνοια αὐτῷ συναντήσῃ, ἐξαιρεῖ αὐτὸν ἐκ τῶν κακῶν, καὶ συν-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

omnia ipſis defecerint tradũtur ſupplicio. quodnam id eſt? uides retro quandã ex ipſis, inquit, tanquàm feneſtram paruam & locum anguſtũ quendam & obſcurum? igitur & mulieres turpes, & ſordidæ, & panno obſitæ eſſe uidentur, maxime. Ex his igitur inquit quæ flagellum tenet uocatur punitio, quæ uero caput in genibus habet, mœſticia, quæ autem capillos uellit ſuos, dolor. Sed alius hic præaßiſtens ipſis deformis quidam & macilentus & nudus, ac deinde quædam ſimilis ei turpis, & macilenta, quiſnam eſt? hic quidem luctus uocatur inquit, illa uero ſoror eius, mœſticia. His itaq; traditur, & cum his uiuens cruciatur. Tum rurſus hinc in aliam domum abijcitur ad infortunium, & ibi reliquã uitam traducit in omni infelicitate, niſi pœnitentia ei a fortuna occurrat. Tum quid fit? Si pœnitentia ei occurrat, eripit ipſum a malis,

(& im=

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

νίκησιν αὐτῷ ἑτέραν δόξαν, καὶ ἐπιθυμίαν, τὴν εἰς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν ἄγουσαν. ἅμα δὲ καὶ τὴν, εἰς τὴν ψευδοπαιδείαν καλουμένην. εἶτα τί γίγνεται, ἐὰν μὲν φησι τὴν δόξαν ταύτην προσδέξηται τὴν ἄγουσαν αὐτὸν εἰς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν, καθαρεὶς ὑπ' αὐτῆς, σώζεται, καὶ μακάριος, καὶ εὐδαίμων γίγνεται ἐν παντὶ τῷ βίῳ, εἰ δὲ μή, πάλιν πλανᾶται ὑπὸ τῆς ψευδοδοξίας, ὦ ἡράκλεις, ὡς μέγας ὁ κίνδυνος ἄλλος οὗτος. ἡ δὲ ψευδοπαιδεία, ποία ἐστὶν ἔφην ἐγώ; οὐχ ὁρᾷς τὸν ἕτερον περίβολον ἐκεῖνον, καὶ μάλα ἔφην ἐγώ. οὐκοῦν ἔξω τοῦ περιβόλου παρὰ τὴν εἴσοδον, γυνή τις ἕστηκεν, ἣ δοκεῖ πάνυ καθαρὰ, καὶ εὔτακτος εἶναι, καὶ μάλα. ταύτην τοίνυν οἱ πολλοί, καὶ εἰκαῖοι τῶν ἀνθρώπων, παιδείαν καλοῦσιν. οὐκ ἔστιδὲ, ἀλλὰ ψευδοπαιδεία ἔφη, οἱ μέντοι σωζόμενοι ὁπόταν βούλωνται εἰς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν ἐλθεῖν, ὧδε πρῶτον παραγίγνονται, πότερον οὖν ἄλλη ὁδὸς οὐκ ἔστιν ἐπὶ ἀληθινὴν παιδείαν ἄγουσα, ἔστιν ἔφη. οὗτοι δὲ οἱ ἀνθρώ-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

primit ipſi aliam opinionem & deſiderium, quod ad ueram diſciplinam ducat, ſimul uero & ad eam, quæ falſa diſciplina uocatur.
Tum quid fit? Si inquit opinionem hanc ſuſceperit, quæ ducit ipſum ad ueram doctrinam, purgatus ab ea, ſaluus fit & beatus, & felix fit in omni uita, niſi rurſus decipiatur a falſa opinione. O Hercules quàm magnum periculum aliud hoc. Sed falſa diſciplina quæ nam eſt inquàm ego? non uides aliud ſeptum illud? ac ualde inquam ego. Igitur extra ſeptum apud ingreſſum, mulier quædam aſſiſtit, quæ uidetur multum pura & bene moratá eſſe? atq; apprime, hanc igitur plærique, & ſtulti homines diſciplinam uocant, non eſt autem, ſed falſa diſciplina inquit. Qui ſane ſalui fiunt cum uolunt ad ueram diſciplinam proficiſci, huc primum ueniunt
Num itaquæ alia uia non eſt ad ueram doctrinam adducens? eſt inquit. Hi uero homi

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ποι οἱ ἔσω τοῦ περιβόλου ἀνακάμπτοντες, τίνες εἰ-
σιν; οἱ τῆς ψευδοπαιδείας ἔφη ἐρασταὶ ἠπατημέ-
νοι, καὶ οἰόμενοι μετὰ τῆς ἀληθινῆς παιδείας συ-
νομιλεῖν, τίνες οὖν καλοῦνται οὗτοι; οἱ μὲν, ποιη-
ταὶ ἔφη. οἱ δὲ, ῥήτορες, οἱ δὲ, διαλεκτικοὶ, οἱ δὲ,
μουσικοί. οἱ δὲ, ἀριθμητικοὶ, οἱ δὲ, γεωμέτραι, οἱ
δὲ, ἀστρολόγοι, οἱ δὲ, ἡδονικοί. οἱ δὲ, περιπατη-
τικοί. οἱ δὲ κριτικοί, καὶ ὅσοι ἄλλοι τούτοις εἰσὶ πα-
ραπλήσιοι. αἱ δὲ γυναῖκες ἐκεῖναι αἱ δοκοῦσαι
περιτρέχειν ὅμοιαι ταῖς πρώταις, ἐν αἷς ἔφης εἶναι
τὴν ἀκρασίαν, καὶ αἱ ἄλλαι αἱ μετ' αὐτῶν, τίνες
εἰσίν; αὗται ἐκεῖναί εἰσιν ἔφη, πότερον οὖν καὶ ὧδε
εἰσπορεύονται, μὴ Δία καὶ ὧδε, σπανίως δὲ, καὶ
οὐχὶ ὥσπερ ἐν τῷ πρώτῳ περιβόλῳ. πότερον οὖν
καὶ αἱ δόξαι; ναὶ ἔφη. ἔτι μὲν γὰρ καὶ ἐν τούτοις
τὸ πόμα, ὃ ἔπιον παρὰ τῆς ἀπάτης, καὶ ἡ ἄγνοια
μένει νὴ δία, καὶ μετ' αὐτῆς γε ἡ ἀφροσύνη, καὶ οὐ
μὴ ἀπέλθῃ ἀπ' αὐτῶν, οὔθ' ἡ δόξα, οὔθ' ἡ λοιπὴ κα-
κία, μέχρις ἂν ἀπογνόντες τῆς ψευδοπαιδίας, εἰ-
σέλθωσιν εἰς τὴν ἀληθινὴν ὁδὸν καὶ πίωσι τὴν τού-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

nes intra ſeptum declinantes, qui ſunt? Falſæ diſciplinæ inquit amatores, decepti, & opinati cum uera diſciplina familiaritatem habere. Qui igitur uocantur hi? alij Poete inquit, alij oratores, alij dialectici, alij muſici, alij arithmetici, alij geometræ, alij aſtrologi, alij uoluptuarij, alij peripatetici, alij critici, & quicũque alij his ſunt ſimiles. Mulieres autem illæ quæ uidentur circumcurrere ſimiles primis, in quibus ais eſſe incontinentiam, & aliæ cum ipſis quæ ſunt? ipſæ illæ ſunt inquit. Num igitur & huc ingrediuntur? Per Iouem & huc, raro autem, & non uelut in primo ambitu. Num quid igitur & hæ opiniones? ne inquit. Immmo enim & in his poculum, quod ebiberunt à deceptione, ac ignorantia monet per Iouem, & cum ea inſipientia, ac non diſcedet ab ipſis, neque opinio, Neque reliqua malicia, donec obliti falſæ diſciplinæ ingrediantur in ueram uiam; Et bibant huius

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

καθαρτικήν, δύναμιν καὶ ἐκβάλλωσι τὰ κακὰ πάντα ὅσα ἔχουσι, καὶ τὰς δόξας, καὶ τὴν ἄγνοιαν, καὶ λοιπὴν πᾶσαν κακίαν τότε ἂν οὕτω σωθήσονται. ὧδε δὲ μένοντες παρὰ τῇ ψευδοπαιδείᾳ, οὐδέποτε ἀπολυθήσονται. οὐδὲ ἐλλείψει αὐτοὺς κακὸν οὐδὲν ἕνεκα τούτων τῶν μαθημάτων. ποία οὖν αὕτη ὁδός ἐστιν, ἡ φέρουσα ἐπὶ τὴν ἀληθινὴν παιδείαν; ὁρᾷς ἔφη ἄνω τόπον τινὰ ἐκεῖνον, ὅπου οὐδεὶς ἐπικατοικεῖ, ἀλλ᾽ ἔρημος δοκεῖ εἶναι; ὁρῶ, οὐκοῦν καὶ θύραν τινὰ μικρὰν, καὶ ὁδόν τινα πρὸ τῆς θύρας, ἥ τις οὐ πολὺ ὀχλεῖται, ἀλλὰ πάνυ ὀλίγοι πορεύονται, ὥσπερ δυσαρόδον τινός, καὶ τραχείας, καὶ πετρώδους εἶναι δοκούσης καὶ μάλα ἔφην. οὐκοῦν καὶ βουνός τις ὑψηλὸς δοκεῖ εἶναι, καὶ ἀνάβασις στενὴ πάνυ, καὶ κρημνοὺς ἔχουσα ἔνθεν, κακεῖθεν βαθεῖς; ὁρῶ, αὕτη τοίνυν ἐστὶν ἡ ὁδός ἔφη, ἡ ἄγουσα πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν, καὶ μάλα γε χαλεπὴ προσιδεῖν. οὐκοῦν καὶ ἄνω γε περὶ τὸν βουνὸν ὁρᾷς πέτραν μεγάλην. καὶ ὑψηλὴν κύκλῳ ἀπόκρη-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

purgatoriam uirtutem, & abiecerint mala omnia quæ habent & opiniones, & ignorantiam & reliquam omnem prauitatem. Tunc ſic ſalui fient, hic autem manentes apud falſam eruditionem nunquàm abſoluentur, neq; deerit ipſis malum ullum gratia horum ſtudiorum.

Quæ igitur hæc uia eſt ducens adueram diſciplinam? Vides inquit ſupra locum illum, ubi nemo inhabitat, ſed deſertus uidetur eſſe? Video igitur & ianuam quandam paruam & uiã ante ianuam, quæ non multum frequentatur, ſed per pauci, difficilis aſcenſu & àſpera. & ſaxoſa hac incedunt, eo q; fere eſſe uideatur? & ualde inquam ego. Igitur & collis quidam excelſus uidetur eſſe, & aſcenſus anguſtus ualde, & precipitia habens hinc inde profunda? Video.

Hæc igitur eſt uia inquit ducens ad ueram diſciplinam, & ſane quàm difficilis uiſu. Itaq; & ſupra circum collem uides petram magnam circum circa præruptam? uideo inquàm. Vides

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

μνον; ὁρῶ ἔφην. ὁρᾷς οὖν καὶ γυναῖκας δύο ἑστηκυίας ἐπὶ τῆς πέτρας λιπαρὰς, καὶ εὐεκτούσας τῷ σώματι; καὶ ὡς ἐκτετάκασι τὰς χεῖρας προθύμως; ὁρῶ. ἀλλὰ τίνες καλοῦνται ἔφην αὗται, ἡ μὲν, ἐγκράτεια καλεῖται, ἔφη. ἡ δὲ. καρτερία εἰσὶ δὲ ἀδελφαί. τί οὖν τὰς χεῖρας ἐκτετάκασιν οὕτω προθύμως; παρακαλοῦσιν ἔφη τοὺς παραγινομένους ἐπὶ τὸν τόπον θαῤῥεῖν, καὶ μὴ ἀποδειλιᾶν, λέγουσαι, ὅτι βραχὺ ἔτι δεῖ καρτερῆσαι αὐτοὺς. εἶτα ἥξουσιν εἰς ὁδὸν καλήν. ὅταν οὖν παραγένωνται ἐπὶ τὴν πέτραν, πῶς ἀναβαίνουσιν, ὁρῶ γὰρ ὁδὸν φέρουσαν οὐδεμίαν ἐπ' αὐτήν. αὗται ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ προσκαταβαίνουσι, καὶ ἕλκουσιν αὐτοὺς ἄνω πρὸς ἑαυτὰς, εἶτα κελεύουσιν αὐτοὺς διαναπαύσασθαι, καὶ μετὰ μικρὸν διδόασιν ἰσχὺν, καὶ θάρσος, καὶ ἐπαγγέλλονται αὐτοὺς καταστῆσαι πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν. καὶ δεικνύουσιν αὐτοῖς τὴν ὁδὸν, ὡς ἔστι καλή τε καὶ ὁμαλὴ καὶ εὐπόρευτος καὶ καθαρὰ παντὸς κακοῦ, ὥσπερ ὁρᾷς. ἐμφαίνει νὴ δία. ὁρᾷς οὖν ἔφη

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

igitur & mulieres duas inſiſtentes ſuper petrã ſplendidas, & bona habitudine corporis, et quomõ extenderunt manus alacriter? uideo, ſed quæ uocantur inquam hæ, altera quidem continentia appellatur inquit, altera conſtantia, ſunt autem germanæ. Cur igitur manus extenderũt ſic alacriter? Hortantur inquit aduenientes in locũ conſidere, & non timere, dicentes breui adhuc tolerantia opus, dein uenturos in uiam bonã. Cũ igitur peruenerint ad petram, quomõ aſcendũt? nullam enim uideo uiam ferentem ad ipſam? ipſæ a præcipitio deſcendunt, trahunt ipſos ſupra ad ſeipſas. Hinc iubent eos quieſcere, & paulopoſt contribuunt fortitudinem, & audaciam, & promittunt eos conſtituere in ueram eruditionem, & oſtendunt eis uiam eſſe pulchram & planam & permeabilem & puram omni malo, ut uides. Oſtendit per totem. Vides igitur inquit, etiam ante lucum illum locum quendam, qui uidetur pulcher eſſe, &

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

καὶ ἔμπροσθε τοῦ ἄλσοις ἐκείνου τόπον τινὰ, ὃς δοκεῖ καλός τε εἶναι καὶ λειμωνοειδής, καὶ φωτὶ πολλῷ καταλαμπόμενον, καὶ μάλα. κατανοεῖς οὖν καὶ ἐν μέσῳ τοῦ λειμῶνος περίβολον ἕτερον, καὶ πύλην ἑτέραν; ἔστιν οὕτως. ἀλλὰ τίς καλεῖται ὁ τόπος οὗτος; εὐδαιμόνων οἰκητήριον ἔφη. ὧδε γὰρ διατρίβουσιν αἱ ἀρεταὶ πᾶσαι, καὶ ἡ εὐδαιμονία. εἶεν ἔφην ἐγὼ, ὡς καλὸν τὸν τόπον εἶναι. οὐκοῦν παρὰ τὴν πύλην ὁρᾷς ἔφη, ὅτι γυνή τίς ἐστι καλὴ, καὶ καθεστηκυῖα τὸ πρόσωπον, μέση δὲ καὶ κεκριμένη ἤδη τῇ ἡλικίᾳ, στολὴν δ' ἔχουσα ἁπλῆν καὶ καλλωπισμὸν, ἕστηκε δὲ οὐκ ἐπὶ στρογγύλου λίθου, ἀλλ' ἐπὶ τετραγώνου ἀσφαλῶς κειμένου. καὶ μετὰ ταύτης, ἄλλαι δύο εἰσὶ, θυγατέρες τινὲς δοκοῦσιν εἶναι; ἐμφαίνει οὕτως ἔχειν, τούτων ἡ μὲν ἐν τῷ μέσῳ. παιδεία ἐστίν. ἡ δὲ, ἀλήθεια. ἡ δὲ. πειθὼ, τί δὲ ἕστηκεν ἐπὶ λίθου τετραγώνου αὕτη. σημεῖον ἔφη, ὅτι ἀσφαλής τε καὶ βεβαία ἡ πρὸς αὐτὴν ὁδός ἐστι τοῖς ἀφικνουμένοις, καὶ τῶν διδομένων ἀσφαλὴς ἡ δόσις τοῖς λαμβάνου-

parati ſpecie, & lumine multo ſplendentem? & ualde. animaduertis itaq; etiam in medio prati ambitum alium, & portam aliam? eſt ita, ſed quis uocatur locus hic? fortunatorum domicilium inquit, hic enim uerſantur uirtutes omnes, & felicitas. Eſto inquam ego per pulchrum locum eſſe. Igitur apud portam uides inquit mulierem quandam eſſe pulchram, & conſtanti facie, mediaq;, & manifeſta iam ætate? habitumq; habentem ſimplicem, & ornamentum. conſiſtit aũt non ſuper rotundo lapide, ſed quadrato tute poſito, & cum ea alias duas eſſe? filiæ quædam uidentur eſſe, apparet ita eſſe. Harum igitur quæ in medio, eruditio eſt. Alia uero ueritas, alia perſuaſio. Cur uero conſiſtit ſuper lapide quadrato hæc? ſignum inquit, quòd ſecuraq; & firma quæ ad eam, uia eſt accedentibus, & datorum ſecura donatio accipientibus. & quæ ſunt, quæ tribuit hæc, confidencia & intrepiditas inquit ille. Hæc

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

τίνα ἐστὶν, ἃ δίδωσιν αὐτῇ; θάρσος καὶ ἀφοβία ἔφη ἐκεῖνος, ταῦτα δὲ τίνα ἐστὶν, ἐπιστήμη ἔφη τοῦ μηδὲν ἄν ποτε δεινὸν παθεῖν ἐν τῷ βίῳ. ἡράκλεις ὡς καλά; ἔφην τὰ δῶρα, ἀλλὰ τίνος ἕνεκεν, ἔξω τοῦ περιβόλου ἕστηκεν οὕτως; ὅπως τοὺς παραγενομένους ἔφη θεραπεύῃ. καὶ ποτίζῃ τὴν καθαρτικὴν δύναμιν, εἶθ' ὅταν καθαρθῶσιν οὕτως αὐτοὺς εἰσάγῃ πρὸς τὰς ἀρετάς πῶς τοῦτο ἔφην ἐγώ. οὐ γὰρ συνίημι, ἀλλ' συνήσεις ἔφη. ὡς ἂν εἴτις φιλοτίμως κάμνων ἐτύγχανε, πρὸς ἰατρὸν ἂν δήπου γενόμενος, πρότερον καθαρτικοῖς ἐξέβαλε πάντα τὰ νοσοποιοῦντα, εἶτα οὕτως ἂν αὐτὸν ὁ ἰατρὸς εἰς ἀνάληψιν καὶ ὑγίειαν κατέστησεν, εἰ δὲ μὴ ἐπείθετο οἷς ἐπέταττεν εὐλόγως ἂν δήπου ἀπωσθεὶς ἐξώλετο ὑπὸ τῆς νόσου. ταῦτα συνίημι ἔφην ἐγώ, τὸν αὐτὸν τοίνυν τρόπον ἔφη καὶ πρὸς τὴν παιδείαν, ὅταν τις παραγίγνηται, θεραπεύει αὐτὸν, καὶ ποτίζει τῇ ἑαυτῆς δυνάμει, ὅπως ἐκκαθάρῃ πρῶτον. καὶ ἐκβάλῃ τὰ κακὰ πάντα ὅσα ἔχων ἦλθε, ποῖα ταῦτα; τὴν ἄ-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

autem quæ ſunt? Scientia inquit nihil unquàm graue patiendi in uita O Hercules quã pulchra inquàm dona. Sed quare extra ambitum conſiſtit ita? ut accedentes inquit curet, & bibere faciat purgatoriam uim. Inde ubi purgati fuerint, ſic eos introducat ad uirtutes. Quomodo hoc inquam ego? Non enim intelligo. ſed intelliges inquit, quemadmodum ſiquis grauiter ægrotans ad medicum profectus primum purgatoriis exegit omnia morbificantia, deinde ſic ipſum medicus in conualeſcentiam & ſanitatem conſtituit, ſi uero non paruit iJs quæ iuſſerat, merito repulſus peremptus eſt morbo. Hæc intelligo inquam ego, Eodem modo igitur inquit & ad diſciplinam quum quis peruenerit, curat ipſum, & bibere facit ſuam uirtutem, ut purget primum, & eiJciat mala omnia, quæ habens uenerat. Quæ hæc? Ignorantiã et errorẽ, quẽ ebiberat a deceptiõe et ar-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

λαζονείαν. καὶ τὴν ἐπιθυμίαν, καὶ τὴν ἀκρασίαν, καὶ τὸν θυμόν. καὶ τὴν φιλαργυρίαν. καὶ τὰ λοιπὰ πάντα ὧν ἀνεπλύσθη ἐν τῷ πρώτῳ περιβόλῳ. ὅταν οὖν καθαρθῇ, ποῦ αὐτὸν ἀποστέλλει; ἔνδον ἔφη πρὸς τὴν ἐπιστήμην, καὶ πρὸς τὰς ἄλλας ἀρετάς. ποίας ταύτας; οὐχ ὁρᾷς ἔφη ἔσω τῆς πύλης χορὸν γυναικῶν, ὡς εὐειδεῖς δοκοῦσιν εἶναι καὶ εὔτακτοι, καὶ στολὴν ἀθρύφερον καὶ ἁπλῆν ἔχουσιν, ἔτι τε ὡς ἄπλαστοί εἰσι, καὶ οὐδαμῶς κεκαλλωπισμέναι ὥσπερ αἱ ἄλλαι; ὁρῶ ἔφην ἀλλὰ τίνες αὗται καλοῦνται; ἡ μὲν πρώτη ἐπιστήμη ἔφη καλεῖται. αἱ δὲ ἄλλαι ταύτης ἀδελφαί, ἀνδρεία, καὶ δικαιοσύνη. καλοκαγαθία, σωφροσύνη. εὐταξία. ἐλευθερία. ἐγκράτεια, πρᾳότης. ὦ κάλλισται ἔφην ἔγωγε, ὡς ἐν μεγάλῃ ἐλπίδι ἐσμέν. ἐὰν συνῆτε ἔφη, καὶ ἕξιν περιποιήσεσθε ὧν ἀκούετε, ἀλλὰ προσέξομεν ὡς μάλιστα ἔφην ἔγωγε. τοιγαροῦν ἔφη σωθήσεσθε. ὅταν οὖν παραλάβωσιν αὐτὸν αὗται, ποῖ ἀπάγουσιν; πρὸς τὴν μητέρα ἔφη. αὕτη δὲ τίς ἐστιν; εὐδαιμονία

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

rogantiam, & concupiſcentiam, & intempe-
rantiam, & furorem, & auaritiam, & reliqua
omnia, quibus oppletus fuerat in primo ambi-
tu. Cum igitur purgatus fuerat, quo
ipſum mittit? intro inquit ad ſcientiam, & ad
alias uirtutes. ad quas nam? Non uides in
quit intra portam cœtum mulierum, quòd bo-
næ indolis uidentur eſſe, & bene inſtitutæ, &
quòd habitum incultum, & ſimplicem habent.
Etiamq; quòd incomptæ ſunt, & non accurate
ornate ut aliæ? Video inq̃. Sed quæ hæ appellan
tur? prima ſcientia inquit appellatur, aliæ au-
tem huius ſorores, fortiudo, & iuſtitia, probitas
temperantia, modeſtia. liberalitas. Continentia.
manſuetudo. O optimæ inquam ego, quàm in
magna ſpe ſumus. Si intellexeritis inquit, et habi
tum adquiretis eorum, quæ auditis. Sed attende-
mus q̃ maxime inquã ego. Igitur inquit ſalui eri-
tis. Qum igitur acceperint ipſum hæ, quo abdu-
cũt? ad matrẽ inqt. Hæc autem quæ nam eſt? ſeli

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ἔφη. ποία δὲ τῶν αὕτη; ὁρᾷς τὴν ὁδὸν ἐκείνην τὴν φέρουσαν ἐπὶ τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο, ὅ ἐστιν ἀκρόπολις τῶν περιβόλων πάντων; ὁρῶ, οὐκοῦν ἐπὶ τοῦ προπυλαίου γυνὴ καθεστηκυῖα εὐειδής τις καθῆσθαι ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ κεκοσμημένη ἐλευθέρως, καὶ ἀπεριέργως, ἐστεφανωμένη στεφάνῳ εὐανθεῖ πάνυ καλῶς, ἐμφαίνει οὕτως; ἔχειν, αὕτη τοίνυν ἐστὶν ἡ εὐδαιμονία ἔφη. ὅταν οὖν ὧδε τίς παραγένηται, τί ποιεῖ; στεφανοῖ αὐτὸν ἔφη τῇ ἑαυτῆς δυνάμει ἡ εὐδαιμονία, καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι ἀρεταί, ὥσπερ τοὺς νενικηκότας τοὺς μεγίστους ἀγῶνας, καὶ ποίους ἀγῶνας νενίκηκεν αὐτὸς ἔφην ἐγώ; τοὺς μεγίστους ἔφη καὶ τὰ μέγιστα θηρία, ἃ πρότερον αὐτὸν κατήσθιε, καὶ ἐκόλαζε, καὶ ἐποίει δοῦλον· ταῦτα πάντα νενίκηκε καὶ ἀπέρριψεν ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ κεκράτηκεν ἑαυτοῦ, ὥστε ἐκεῖνα νῦν τούτῳ δουλεύουσι, καθάπερ οὗτος ἐκείνοις πρότερον. ποῖα λέγεις ταῦτα τὰ θηρία; πάνυ γὰρ ἐπιθυμῶ ἀκοῦσαι. πρῶτον μὲν ἔφη, τὴν ἄγνοιαν, καὶ τὸν πλάνον, ἢ οὐ δοκεῖ σοι θηρία ταῦ-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

citas inquit. Quæ uero eſt hæc? uides uiam illam ducentem in altum illud, quæ arx ambitum omnium? uideo. Igitur in ueſtibulo mulier aſtans bonæ cuiuſdam indolis ſedet in throno alto, ornata libere, et inaccurate, & coronata corona florida per pulchre? uidetur ſic habere. hæc igitur eſt felicitas inquit, cum igitur huc quis peruenerit, quid facit? coronat ipſum inquit ſua potentia felicitas, & aliæ omneis uirtutes, ſicut eos qui uicerunt maxima certamina. & quæ certamina uicit, inquam ego? maxima inquit, & maximas feras, quæ prius ipſum abſumebant & affligebant, & faciebant ſeruum, has omneis uicit, & expulit a ſe, & dominatus eſt ſibi, qua propter illæ nunc huic ſeruiunt, quemadmodum ipſe illis prius.

Quas dicis feras? ualde enim cupio audire. Primum inquit ignorantiam, & deceptionem, an non uidentur tibi feræ hæ eſſe: & malæ quidem.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

τα εἶναι; καὶ πονηρά γε ἔφην ἐγώ. εἶτα τὴν λύπην, καὶ τὸν ὀδυρμὸν, καὶ τὴν φιλαργυρίαν, καὶ τὴν ἀκρασίαν, καὶ τὴν λοιπὴν ἅπασαν κακίαν· πάντων τούτων κρατεῖ καὶ οὐ κρατεῖται ὥσπερ τὸ πρότερον ὢ καλῶν ἔργων ἔφην ἐγὼ καὶ καλλίστης νίκης ἀλλ' ἐκεῖνο ἔτι μοι εἰπὲ, τίς ἡ δύναμις τοῦ στεφάνου, ᾧ ἔφης στεφανοῦσθαι αὐτόν; εὐδαιμονικὴ ὦ νεανίσκε, ὁ γὰρ στεφανωθεὶς ταύτῃ τῇ δυνάμει εὐδαίμων γίγνεται, καὶ μακάριος. καὶ οὐκ ἔχει ἐν ἑτέροις τὰς ἐλπίδας τῆς εὐδαιμονίας, ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ, ὡς καλὸν τὸ νίκημα λέγεις, ὅταν δὲ στεφανωθῇ. τί ποιεῖ, ἢ ποῖ βαδίζει; ἄγουσιν αὐτὸν ὑπολαβοῦσαι αἱ ἀρεταὶ πρὸς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅθεν ἦλθε πρότερον, καὶ δεικνύουσιν αὐτῷ τοὺς ἐκεῖ διατρίβοντας ὡς κακῶς, καὶ ἀθλίως ζῶσι, καὶ ὡς ναυαγοῦσιν ἐν τῷ βίῳ, καὶ πλανῶνται, καὶ ἄγονται κατακεκρατημένοι, ὥσπερ ὑπὸ πολεμίων, οἱ μὲν, ὑπ' ἀκρασίας, οἱ δὲ, ὑπ' ἀλαζονείας, οἱ δὲ, ὑπὸ φιλαργυρίας, ἕτεροι δὲ ὑπὸ κενοδοξίας, οἱ δὲ, ὑφ' ἑτέρων κακῶν, ἐξ ὧν οὐ δύνανται ἐκλῦ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

inquam ego. hinc dolorem & luctum & aua-
ritiam & intemperantiam & reliquam om-
nem malitiam, omnibus his dominatur, & non
imperatur ut prius. o pulchra opera inquàm
ego, & pulcherrimam uictoriam, ſed illud etiam
mihi dic quæ potentia coronæ, qua inquis co
ronare ipſum beatifica o Iuuenis, nam corona-
tus hac potentia felix fit, & beatus, & non ha-
bet in aliis ſpes felicitatis, ſed in ſe. quàm pulchrã
uictoriam dicis? Cum uero coronatus fuerit,
quid facit, uel quo uadit? ducunt ipſum accipi-
entes uirtutes ad locum illum, Vnde uenit
prius, & oſtendunt illi, qui illic uerſantur,
quàm male, & miſere uiuant, & quonam mo-
do periclitantur in uita, & errant, & ducun-
tur uicti ſicut ab inimicis. Aliqui quidem
ab intemperantia, aliqui a ſuperbia, aliqui ab
auaritia, aliqui quidem ab inani gloria, aliqui
ab alijs malis ex quibus non poſſunt ſolue-

N

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

σαι ἑαυτοὺς τῶν δεινῶν, οἷς δέδεικται, ὥς τε σωθῆ-
ναι, καὶ ἀφικέσθαι ὧδε, ἀλλὰ ταράττονται διά, παν-
τὸς τοῦ βίου. τοῦτο δὲ πάσχουσι, διὰ τὸ μὴ δύνα-
σθαι τὴν ἐνθάδε ὁδὸν εὑρεῖν, ἐπελάθοντο γὰρ τὸ
παρὰ τοῦ δαιμονίου πρόσταγμα, ὀρθῶς μοι δο-
κεῖς λέγειν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο πάλιν ἀπορῶ, διὰ
τί δεικνύουσιν αὐτῷ τὸν τόπον ἐκεῖνον αἱ ἀρεταί,
ὅθεν ἧκε τὸ πρότερον. οὐκ ἀκριβῶς ᾔδει, οὐδὲ ἠπί-
στατο ἔφη οὐδὲν τῶν ἐκεῖ, ἀλλ' ἐνεδοίαζε, καὶ διὰ
τὴν ἄγνοιαν, καὶ τὸν πλάνον, ὃν ἐπεπώκει, τὰ
μὴ ὄντα ἀγαθά, ἐνόμιζεν ἀγαθὰ εἶναι, καὶ τὰ μὴ
ὄντα κακὰ. κακά, διὸ καὶ ἔζη κακῶς ὥσπερ οἱ ἄλ-
λοι οἱ ἐκεῖ διατρίβοντες. νῦν δὲ ἀπειληφὼς τὴν ἐπι-
στήμην τῶν συμφερόντων, αὐτός τε καλῶς ζῇ. καὶ
τούτους θεωρεῖ ὡς κακῶς πράσσουσιν. ἐπειδὰν οὖν
θεωρήσῃ πάντα, τί ποιεῖ, ἢ ποῖ βαδίζει; ὅπου ἂν
βούληται ἔφη. πανταχοῦ γάρ ἐστιν αὐτῷ ἀσφα-
λεία. ὥσπερ τὸ κωρύκιον ἄντρον ἔχοντι. καὶ
πανταχοῦ οὗ ἂν ἀφίκηται, πάντα καλῶς βιώ-
σεται μετὰ πάσης ἀσφαλείας, ὑποδέξον-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

re ſe a calamitatibus quibus deuincti fuerant ut, ſalui ſint, & perueniant huc. Sed pertur bantur per omnem uitam, hoc uero patiuntur, quia non poſſunt, quæ huc, uiam inuenire. Obliti enim ſunt quod a genio, mandatum. Recte mihi uideris dicere, ſed & hoc rurſus dubito. Quare oſtendunt ei locum uirtutes unde uenit prius? non exacte nouerat, neq; ſciebat inquit aliquid eorum, quæ ibi ſed dubitabat, & propter ignorantiam & errorem, quem ebiberat, quæ nõ ſunt bona, putabat bona eſſe, et quæ nõ ſunt mala, mala. ideo et uiuebat male, ut alij illic cõmorantes, nunc autem aſſumpta ſcientia conducibiliũ. ipſeque bene uiuit & alios ſpeculatur male uiuere. Cum igitur ſpeculatus fuerit omnia, quid facit, uel quo uadit? Quo uoluerit inquit, ubique enim eſt ei ſecuritas, ſicut corycium antrum habitanti, & ubique quo acceſſerit in omnibus bene uiuit cum omni ſecuritate, ſuſcipient

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ται γὰρ αὐτὸν ἀσμένως πάνυ, καθάπερ τὸν ἰα-
τρὸν οἱ πάσχοντες. πότερον οὖν κἀκείνας τὰς γυ-
ναῖκας. ἃς ἔφης θηρία εἶναι, οὐκ ἔτι φοβεῖται. μή-
τι πάθῃ ὑπ' αὐτῶν; οὐδὲν, οὐ μὴ διοχληθήσεται οὔ-
τε ὑπὸ ὀδύνης, οὔτε ὑπὸ λύπης. οὔτε ὑπ' ἀκρασί-
ας, οὔτε ὑπὸ φιλαργυρίας, οὔτε ὑπὸ πενίας, οὔτε
ὑπ' ἄλλου κακοῦ οὐδενός. ἁπάντων γὰρ κυριεύει. καὶ ἐ-
πάνω πάντων ἐστὶ τῶν πρότερον αὐτὸν λυπούντων
καθάπερ οἱ ἐχιόδηκτοι. τὰ γὰρ θηρία δήπου πάν-
τας τοὺς ἄλλους κακοποιοῦντα μέχρι θανάτου,
ἐκείνους οὐ λυπεῖ διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον αὐ-
τοὺς τοῦτο. καὶ τοῦτον οὐδὲν λυπεῖ διὰ τὸ ἔχειν
ἀντιφάρμακον. καλῶς ἐμοὶ δοκεῖς λέγειν. ἀλλ'
ἔτι τοῦτό μοι εἰπέ. τίνες εἰσὶν οὗτοι οἱ δοκοῦντες
ἐκεῖθεν ἀπὸ τοῦ βουνοῦ παραγίγνεσθαι, καὶ οἱ μὲν αὐ-
τῶν ἐστεφανωμένοι, ἔμφασιν ποιοῦσιν εὐφροσύνης
τινός, οἱ δὲ ἀστεφάνωτοι. οἱ μὲν, ἀπεγνωσμένοι
καὶ τὰς κνήμας, καὶ τὰς κεφαλὰς δοκοῦσι τετρῖφ-
θαι, κατέχονται δὲ ὑπὸ γυναικῶν τινων; οἱ μὲν
ἐστεφανωμένοι, σεσωσμένοι εἰσὶ πρὸς τὴν παι-

enim ipſum libenter omnes, ſic medicum patientes. Nunquid igitur & illas fœminas, quas dicis beſtiolas eſſe non etiam timet, ne quid patiatur ab ipſis? nihil non perturbabitur, neq; a dolore, neque a mœſticia, neque ab intemperantia, neque ab auaritia, neque a paupertate, neque ab alio malo ullo. Omnibus enim dominatur, & ſupra omnia eſt prius ipſum mœſtificantia, ſicut a uipera morſi. Nam beſtiolæ certe omnibus alijs maleſacientes uſque ad mortem illos non mœſtificant, quod habent remedium ipſi hoc, & hunc nihil mœſtificat, quia habet remedium. bene mihi uideris dicere. Sed adhuc hoc mihi dic, qui ſunt hi qui uidentur illud a colle proſiciſci, & qui eorum coronati ſunt præ ſe ferunt læticiam quandam, ſed qui incoronati ſunt, hi quidem deſperata re & tibias & capita uidentur attriti. Tenentur enim a mulieribus quibuſdam? Qui coronati ſunt, ſalui-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

δείαν, καὶ εὐφραίνονται τετυχηκότες αὐτῆς, οἱ δὲ ἀστεφάνωτοι. οἱ μὲν ἀπεγνωσμένοι ὑπὸ τῆς παιδείας ἀνακάμπτουσι, κακῶς, καὶ ἀθλίως διακείμενοι, οἱ δὲ, ἀποδεδειλιακότες, καὶ ἀναβεβηκότες πρὸς τὴν καρτερίαν, πάλιν ἀνακάμπτουσι. καὶ πλανῶνται ἀνοδίᾳ, αἱ δὲ γυναῖκες αἱ μετ' αὐτῶν ἀκολουθοῦσαι, τίνες εἰσὶν αὗται; λύπαι ἔφη, καὶ ὀδύναι, καὶ ἀθυμίαι, καὶ ἀδοξίαι, καὶ ἄγνοιαι, πάντα κακὰ λέγεις αὐτοῖς ἀκολουθεῖν. νὴ Δία, πάντα ἔφη ἀκολουθοῦσιν. ὅταν δὲ οὗτοι παραγένωνται εἰς τὸν πρῶτον περίβολον πρὸς τὴν ἡδυπάθειαν. καὶ τὴν ἀκρασίαν, οὐχὶ αὐτοὺς αἰτιῶνται, ἀλλ' εὐθὺς κακῶς λέγουσι, καὶ τὴν παιδείαν, καὶ τοὺς ἐκεῖσε βαδίζοντας, ὡς ταλαίπωροι, καὶ ἄθλιοί εἰσι, καὶ κακοδαίμονες οἱ τὸν βίον, τὸν παρ' αὐτοῖς ἀπολιπόντες, κακῶς ζῶσι, καὶ οὐκ ἀπολαύουσι τῶν παρ' αὐτοῖς ἀγαθῶν, ποῖα δὲ λέγουσιν ἀγαθὰ εἶναι; τὴν ἀσωτίαν, καὶ τὴν ἀκρασίαν, ὡς εἴποι ἄν τις ἐπὶ κεφαλαίου. τὸ γὰρ εὐωχεῖσθαι βοσκημά

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

facti ſunt a diſciplina. Et exultant aſſecuti ipſam, ſed qui incoronati ſunt, Hi quidem quia deſperarunt a diſciplina redeunt, male, & miſere affecti, hi uero, Interriti, & profecti ad conſtantiam, rurſus reflectunt, & errant uia. ſed mulieres poſt eos ſequentes, quæ ſunt hæ? Triſtitiæ inquit, & dolores, & anxietates, & ignominæ, & ignorantiæ. Omnia mala dicis eos ſequi. ita per Iouem inquit ſequuntur. Quum igitur hi peruenerint ad primum ambitum ad uoluptatem & incontinentiam, non ſeipſos accuſant, ſed ſtatim maledicunt & de diſciplina, & de illuc accedentibus, quòd calamitoſi, & miſeri ſũt, et infilices, qui uita quæ apud ipſos eſt, relicta, male uiuunt, & non fruuntur quæ apud ipſos ſunt, bonis. Quæ autem dicunt bona eſſe? luxuriam, & intemperantiam, ut dixerit quiſpiam in ſumma. Nam conuiuari pecu-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

τὸν τρόπον, ἀπόλαυσιν μεγίστων ἀγαθῶν ἢ γνῶναι εἶναι. αἱ δὲ ἕτεραι γυναῖκες αἱ ἐκεῖθεν παραγιγνόμεναι ἱλαραί τε καὶ γελῶσαι, τίνες καλοῦνται; Δόξαι ἔφη, καὶ ἀγαγοῦσαι πρὸς τὴν παιδείαν τοὺς εἰσελθόντας πρὸς τὰς ἀρετὰς, ἀνακάμπτουσιν, ὅπως ἑτέρους ἀγάγωσι, καὶ ἀναγγείλωσιν ὅτι εὐδαίμονες ἤδη γεγόνασιν, οὓς τότε ἀπήγαγον, πότερον ~~οὖν ἔφην~~ ἐγὼ αὗται εἴσω πρὸς τὰς ἀρετὰς εἰσπορεύονται; ἔφη οὔ, οὐ γὰρ θέμις δόξαν εἰσπορεύεσθαι πρὸς τὴν ἐπιστήμην, ἀλλὰ τῇ παιδείᾳ παραδιδόασιν αὐτούς. εἶτα ὅταν ἡ παιδεία παραλάβῃ, ἀνακάμπτουσιν αὗται πάλιν ἄλλους ἄξουσαι. ὥσπερ αἱ νῆες τὰ φορτία ἐξελόμεναι πάλιν ἀνακάμπτουσι, καὶ ἄλλων τινῶν γεμίζονται. ταῦτα μὲν δὴ καλῶς μοι δοκεῖς ἔφην. ἐξηγεῖσθαι, ἀλλ' ἐκεῖνο οὐδέπω ἡμῖν δεδήλωκας, τί προστάττει τὸ δαιμόνιον τοῖς εἰσπορευομένοις εἰς τὸν βίον ποιεῖν, θαῤῥεῖν ἔφη. διὸ καὶ ὑμεῖς θαῤῥεῖτε. πάντα γὰρ ἐξηγήσομαι, καὶ οὐδὲν παραλείψω, καλῶς λέγεις ἔφην ἐγώ. ἐκτείνας οὖν τὴν

dum more fruitionem maximorum bonorum exiſtimant eſſe, ſed aliæ mulieres illuc accedentes lætæq; & ridentes, quæ uocantur? opiniones inquit, & ductis ad diſciplinam, ingreſſis ad uirtutes, redeunt, ut alios adducant, & nuncient quòd felices iam facti ſunt, quos olim adduxerant. Num quid igitur inquam ego, hæ intro ad uirtutes ingrediuntur? inquit non, Non licet enim opinionem ingredi ad ſcientiam, ſed diſciplinæ tradunt eos. Hinc cum diſciplina accepit, retrocedunt hæ rurſus alios adducturæ, ſicut naues oneribus exoneratæ rurſus redeunt, & alijs quibuſdam implentur. Hæc quidem bene mihi uideris inquam expoſuiſſe, Sed illud nondum nobis declaraſti. Quid iubet numen ingredientibus in uitam facere. Confider. inquit, quare & uos confidite. Omnia enim exponam, & nihil relinquam, benedicis inquam ego, Extenſa igitur manu ite

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

χεῖρα πάλιν, ὁρᾷς τι ἔφη τὴν γυναῖκα ἐκείνην
ἣ δοκεῖ τυφλή τις εἶναι, καὶ ἐπὶ λίθου στρογγύ-
λου ἑστάναι ἣν καὶ ἄρτι ὑμῖν εἶπον, ὅτι τύχη κα-
λεῖται ὁρῶμεν. ταύτῃ κελεύει ἔφη μὴ πιστεύειν,
καὶ βέβαιον μηδὲν πιστεύειν, μὴ δὲ ἀσφαλὲς ἔχειν
ὅ, τι ἂν παρ᾽ αὐτῆς λάβῃ τις, μὴ δὲ ὡς ἴδια ἡγεῖ-
σθαι. οὐδὲν γὰρ κωλύει ταῦτα πάλιν ἀφελέ-
σθαι, καὶ ἑτέρῳ διδόναι, πολλάκις γὰρ τοῦ-
το εἴωθε ποιεῖν καὶ διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν
κελεύει πρὸς τὰς ἑαυτῆς δόσεις ἥττους γίγνεσθαι
καὶ μήτε χαίρειν, ὅταν διδῷ, μήτε ἀθυμεῖν, ὅ-
ταν ἀφέληται, καὶ μήτε ψέγειν αὐτὴν, μήτε ἐ-
παινεῖν. οὐδὲν γὰρ ποιεῖ μετὰ λογισμοῦ, ἀλλ᾽
εἰκῇ, καὶ ὡς ἔτυχε πάντα, ὥσπερ πρότερον ὑμῖν
ἔλεξα. διὰ τοῦτο οὖν, τὸ δαιμόνιον κελεύει, μὴ
θαυμάζειν, ὅ, τι ἂν πράττῃ, αὕτη μὴ δὲ γίγνεσθαι
ὁμοίους τοῖς κακοῖς τραπεζίταις, καὶ γὰρ ἐκεῖνοι, ὅταν
μὲν λάβωσι τὸ ἀργύριον παρὰ τῶν ἀνθρώπων, χαί-
ρουσι. καὶ ἴδιον νομίζουσιν εἶναι ὅταν δ᾽ ἀπαιτῶνται,
ἀγανακτοῦσι, καὶ δεινὰ οἴονται πεπονθέναι, οὐ μνη-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

rum, uidete inquit mulierem illam, quæ uidetur cæca quædam eſſe, & in lapide rotundo inſiſtere, quam & nuper uobis dixi, quòd fortuna uocatur? uidemus, Huic iubet inquit non credere. & firmum nihil credere, neque tutum habere, quod ab ea acceperit quis neque ut poprìa exiſtimare. Nihil enim prohibet hæc rurſus auferre, & alij tradere. Sæpe enim hoc ſolet facere, & ob hanc igitur cauſam iubet eius munera paruipendenda eſſe, & neq; gaudere, cum tradiderit, neq; triſtari, cum abſtulerit, et neque uituperare ſe, neq; laudare. nihil enim facit cum ratione, ſed temere, & ut contingit omnia, ut prius uobis dixi. Ob hoc igitur numen iubet, non admirari quidnam faciat ipſa, neque eſſe ſimiles malis numularijs, nam illi cum acceperint argentum ab hominibus, gaudent, & ſuum eſſe arbitrantur, cum uero repetuntur, ægre ferunt. Et mala putant ſe paſſos, nonme-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

μονεύοντες, ὅτι ἐπὶ τούτῳ ἔλαβον τὰ θέματα, ἐφ᾽ ᾧ οὐδὲν κωλύειν τὸν θέμενον. πάλιν κομίσασθαι. ὡσαύτως τοίνυν κελεύει ἔχειν τὸ δαιμόνιον καὶ πρὸς τὴν παρ᾽ αὐτῆς δόσιν, καὶ μνημονεύειν, ὅτι τοιαύτην ἔχει φύσιν ἡ τύχη, ὥστε ἃ δέδωκεν, ἀφελέσθαι, καὶ ταχέως πάλιν δοῦναι πολλαπλάσια, αὖθις δὲ μόνον ἀφελέσθαι, ἃ δέδωκεν, οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ τὰ προϋπάρχοντα. ἃ γοῦν δίδωσι κελεύει λαμβάνειν παρ᾽ αὐτῆς, καὶ συντόμως ἀπελθεῖν ἔχοντα πρὸς τὴν βεβαίαν καὶ ἀσφαλῆ δόσιν· ποίαν ταύτην ἔφην ἐγώ, ἣν λήψονται παρὰ τῆς παιδείας, ἣν διασωθῶσιν ἐκεῖ. αὕτη οὖν τίς ἐστίν; ἡ ἀληθὴς ἐπιστήμη ἔφη τῶν συμφερόντων, καὶ ἀσφαλὴς δόσις, καὶ βεβαία, καὶ ἀμετάβλητος. φεύγειν οὖν κελεύει συντόμως πρὸς ταύτην, καὶ ὅταν ἔλθωσι πρὸς τὰς γυναῖκας ἐκείνας, ἃς καὶ πρότερον εἶπον, ὅτι ἀκρασία, καὶ ἡδυπάθεια καλοῦνται, καὶ ἐντεῦθεν κελεύει συντόμως ἀπαλλάττεσθαι, καὶ μὴ πιστεύειν μηδὲ ταύταις μηδέν, ἕως ἂν πρὸς τὴν ἀπαλλάττεσθαι, καὶ μὴ πιστεύειν

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

mores, quòd ob id ſuſceperunt depoſitum, quo nihil prohiberet eum, qui depoſuit rurſus referre, pari modo igitur iubet affectos eſſe genius ad eius etiam munus, & meminiſſe, quòd talem habet naturam fortuna, ut quæ tradidit transferat, & ſtatim rurſum præbeat multiplicia. Interdũ autem ſolum auferat, quæ dedit, non ſolũ etiam ſed et quæ prius erant, quæ igitur dederit, iubet accipere ab ipſis, & breuiter abire habentem ad firmum & tutum donum. Quodnam hoc inquam ego? quod acceperint ab eruditione, ſi ſalui fuerint illic. Ipſa erga quænam eſt? uere ſcientia inquit conducibilium, & ſecurum donum, & firmum, & immutabile. Fugere igitur iubet confeſtim ad ipſam, & cum ierint ad mulieres illas, quas & prius dixi quòd incontinentia, & uoluptas uocantur, & hinc iubet ſtatim diſcedere, & non credere ipſis aliquid, donec ad falſam diſciplinam uenerint, iu-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

λεύει οὖν αὐτοῖς χρόνον τινὰ ἐνδιατρίβειν. εἶτα λαβεῖν ὅ, τι ἂν βούλωνται παρ' αὐτῆς, ὥσπερ ἐφόδιον· εἶτα ἐντεῦθεν ἀπιέναι πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν συντόμως. ταῦτ' οὖν ἐστιν ἃ προστάσσει τὸ δαιμόνιον, ὃς ἂν τοίνυν παρ' αὐτὰ τι ποιῇ, ἢ παρακούῃ, ἀπόλλυται κακὸς κακῶς. ὁ μὲν δὲ μῦθος ὦ ξένοι, ὁ ἐν τῷ πίνακι, τοιοῦτος ἡμῖν ἐστιν, εἰ δὲ δεῖ τι προσπυθέσθαι περὶ ἑκάστου τούτων, οὐδεὶς φθόνος, ἐγὼ γὰρ ὑμῖν φράσω. καλῶς λέγεις ἔφην ἐγώ. ἀλλά τί κελεύει αὐτοὺς τὸ δαιμόνιον λαβεῖν παρὰ τῆς ψευδοπαιδείας; ταῦθ' ἃ δοκεῖ εὔχρηστα εἶναι. ταῦτ' οὖν τίνα ἐστί, γράμματα ἔφη, καὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων, ἃ καὶ πλάτων φησὶν ὡσανεὶ χαλινοῦ τινος δύναμιν ἔχειν τοῖς νέοις, ἵνα μὴ εἰς ἕτερα περισπῶνται, πότερον δὲ ἀνάγκη ταῦτα λαβεῖν εἰ μέλλοι τὶς ἥξειν πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν, ἢ οὔ; ἀνάγκη μὲν οὐδεμία ἔφη. χρήσιμα μὲν τοι πρὸς δὲ τὸ βελτίους γενέσθαι οὐδὲν συμβάλλεται ταῦτα, οὐδὲν ἄρα λέγεις ταῦτα χρήσιμα εἶναι. πρὸς τὸ βελτίους γενέσθαι ἄνδρας;

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Iubet itaq; ipſis, tempus quoddam immorari, & accipere quicquid uolucrint ab ipſa tanquam uiaticum. deinde hinc abire ad ueram eruditionem ilico. hæc ſunt quæ iubet genius. quicunque igitur præter hæc aliquid facit, uel obaudit, perit malus male, fabula tamen, o hoſpites, quã in tabula, talis nobis eſt. ſi autem oportet aliquid percunctari e ſingulis his nulla inuidia. Ego enim uobis dicam. bene dicis inquã ego, ſed quid iubet ipſos genius accipere a falſa diſciplina. hæc quæ uidentur uſu digna eſſe. hæc igitur quæ ſunt literæ inquit, & aliæ diſciplinæ, quas & Plato dicit ſicut fræni cuiuſpiam poteſtatem habere iuuenibus, ne ad alia uertantur. Vtrum autem neceſſe hæc accipere ſi debet quis ire ad ueram diſciplinam, an non? neceßitas quidem nulla inquit, utilia tamen ſunt, ſed ut meliores fiant, nihil conferunt hæc. Nihil ergo ais hæc utilia eſſe, ut in meliores euadant uiros, licet enim & ſine ipſis meliores euadere, tamen nõ utilia, & illa

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ἔστι γὰρ καὶ ἄνευ τούτων βελτίους γενέσθαι, ὅμως δὲ οὐκ ἄχρηστα κἀκεῖνά ἐστιν ὡς γὰρ δι' ἑρμηνέως συμβάλλομεν τὰ λεγόμενά ποτε, ὅμως μέντοιγε, οὐκ ἄχρηστον ἦν καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς τὴν φωνὴν ἀκριβεστέραν ἔχειν ἄν τι συνήκαμεν, οὕτω, καὶ ἄνευ τούτων τῶν μαθημάτων, οὐδὲν κωλύσει γενέσθαι. πότερον οὐδὲν προέχουσιν οὗτοι οἱ μαθηματικοὶ, πρὸς τὸ βελτίους γενέσθαι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, πῶς μέλλουσι προέχειν, ἐπειδὰν φαίνωνται ἠπατημένοι, περὶ ἀγαθῶν, καὶ κακῶν, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ ἔτι κατεχόμενοι ὑπὸ πάσης κακίας. οὐδὲν γὰρ κωλύει εἰδέναι μὲν γράμματα, καὶ κατέχειν τὰ μαθήματα πάντα, ὁμοίως δὲ μέθυσον καὶ ἀκρατῆ εἶναι, καὶ φιλάργυρον, καὶ ἄδικον, καὶ προδότην, καὶ τὸ πέρας ἄφρονα, ἀμέλει πολλοὺς τοιούτους ἐστὶν ἰδεῖν. πῶς οὖν οὗτοι προέχουσιν ἔφη εἰς τὸ βελτίους ἄνδρας γενέσθαι, ἕνεκα τούτων τῶν μαθημάτων, οὐδαμῶς φαίνεται ἐκ τούτου τοῦ λόγου, ἀλλὰ τί ἐστιν ἔφην ἐγὼ τὸ αἴτιον; ὅτι ἐν τῷ δευτέρῳ περιβόλῳ, διατρίβουσιν ὥσπερ ἐγγίζοντες πρὸς

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ſunt.ſicut enim per interpretem conijcimus dicta aliquando,tamen non inutile erat & nos ipſos uocem diligentiorem habere, ſiquidem perceperimus, ſic & ſine his mathematicis nihil Prohibet fieri. nunquid nihil excellunt iſti mahematici,ut meliores fiant alijs hominibus? Quo nam modo poſſunt excellere,qum uideantur decepti de bonis & malis, ſicut & alij, & etiam detenti ab omni prauitate. Nihil euim prohibet ſcire quidem literas, & tenere diſciplinas omnes,ſimiliter autem ebrium & intemperantem eſſe, & auarum, & iniuſtum, & proditorem, & tandem inſipientem. profecto multos tales licet uidere, quomodo igitur hi excellunt inquit, ut meliores uiri fiant gratia harũ diſciplinarum? non uidetur ex hac ratione.ſed quæ eſt inquam ego cauſa? quia in ſecundo ambitu uerſantur tanquam appropinquantes ad ueram diſciplinam. & quid hoc iuuat ipſos inquã? quum ſæpe licet uidere peruenientes ex primo

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

μὲν ἀληθινὴν παιδείαν. Ἔτι τί τοῦτα ὠφελεῖ αὐτοὺς ἔφην. ὅταν πολλάκις ἔστιν ἰδεῖν παραγινομένους ἐκ τοῦ πρώτου περιβόλου ἀπὸ τῆς ἀκρασίας, καὶ τῆς ἄλλης κακίας εἰς τὸν τρίτον περίβολον πρὸς τὴν παιδείαν τὴν ἀληθινὴν, οἳ τούτους τοὺς μαθηματικοὺς παραλλάττουσιν. ὥστε πῶς ἔτι προέχουσιν, ἄρα ἢ ἀκινητότεροι ἢ δυσμαθέστεροί εἰσι. πῶς ἔφην τοῦτο ἐστιν; ὅτι ἐν τῷ δευτέρῳ περιβόλῳ εἰ μηδὲν ἄλλο. ὃ προσποιοῦνταί γε ἐπίστασθαι. οὐκ οἴδασιν. ἕως δ' ἂν ἔχωσι ταύτην τὴν δόξαν, ἀκινήτους αὐτοὺς ἀνάγκη εἶναι πρὸς τὸ ὁρμᾶν πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν. εἶτα τὸ ἕτερον οὐχ ὁρᾷς; ὅτι καὶ αἱ δόξαι ἐκ τοῦ πρώτου περιβόλου εἰσπορεύονται πρὸς αὐτοὺς ὁμοίως. ὥστε οὐδὲν οὗτοι ἐκείνων βελτίους εἰσὶν, ἐὰν μὴ καὶ τούτοις συνῇ μεταμέλεια, καὶ πεισθῶσιν ὅτι οὐ παιδείαν ἔχουσιν ἀλλὰ ψευδοπαιδείαν. δι' ἣν ἀπατῶνται, οὕτω διακείμενοι, οὐκ ἄν ποτε σωθεῖεν, καὶ ὑμεῖς τοίνυν ὦ ξένοι ἔφη ἐὰν μὴ οὕτω ποιῆτε, καὶ ἐνδιατρίβητε τοῖς λεγομένοις μέχρις ἂν ἕξιν λαβεῖν, ἀλλὰ περὶ τῶν αὐτῶν πολλάκις δεῖ ἐπισκοπεῖν, καὶ μὴ

διαλεί

ambitũ ab incõtinẽtia, et alia malicia ad terciũ ambitum ad diſciplinam ueram, qui hos mathematicos prætereunt. Igitur quomodo etiam excellunt, utiq; uel immobiliores, uel indociliores ſunt? quomodo inquam ego? quoniam in ſecundo ambitu ſi nihil aliud, quod ſimulant ſcire, neſciunt, donec habent hanc opinionem immobiles eos neceſſe eſt eſſe, ut proruant ad ueram diſciplinam. deinde aliud non uides, quòd & opiniones ex primo ambitu ingrediuntur ad ipſos ſimiliter, quare nihil hi illis meliores ſunt, niſi et his inſit pœnitentia, & perſuadeantur ꝙ non diſciplinam habent, ſed falſam doctrinam, ob quã decipiuntur, ſic affecti nunq̃ ſalui eſſent, & uos igitur o hoſpites inquit niſi ſic feceritis. & immorati fueritis dictis, donec habitum accepiſtis, ſed de ipſis ſæpe oportet conſyderare, & non intermittere alia autem præter rem exiſtimare ſin minus nulla utilitas erit eorum quæ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

περ. τὰ δὲ ἄλλα πάρεργα ἡγήσασθαι, εἰ δὲ μή, οὐδὲν ὄφελος ἔσται ὧν νῦν ἀκούετε, ποιήσομεν. τοῦτο δὲ διήγησαι πῶς οὐκ ἔστιν ἀγαθὰ ὅσα λαμβάνουσιν οἱ ἄνθρωποι παρὰ τῆς τύχης, οἷον. τὸ ζῆν τὸ ὑγιαίνειν. τὸ πλουτεῖν, τὸ εὐδοξεῖν. τὸ τέκνα ἔχειν, τὸ νικᾶν, καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα τούτοις παραπλήσια. ἢ πάλιν τὰ ἐναντία πῶς οὐκ ἔστι κακά; πάνυ. γὰρ ἡμῖν παράδοξον καὶ ἄπιστον δοκεῖ τὸ λεγόμενον. ἄγε τοίνυν πειρῶ ἔφη ἀποκρίνεσθαι τὸ φαινόμενον περὶ ὧν ἄν σε ἐρωτῶ. ἀλλὰ ποιήσω τοῦτο ἔφην ἐγώ. πότερον οὖν ἂν κακῶς τις ζῇ, ἀγαθὸν ἐκείνῳ τὸ ζῆν. οὔ μοι δοκεῖ. ἀλλὰ κακὸν ἔφην ἐγώ. πῶς οὖν ἀγαθόν ἐστι τὸ ζῆν ἔφη εἴπερ τούτῳ ἐστὶ κακόν. ὅτι τοῖς μὲν κακῶς ζῶσι κακόν μοι δοκεῖ εἶναι τοῖς δὲ καλῶς, ἀγαθόν. καὶ κακὸν ἄρα λέγεις τὸ ζῆν καὶ ἀγαθὸν εἶναι; ἔγωγε. μὴ οὖν ἀπιθάνως λέγε. ἀδύνατον γὰρ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, καὶ κακὸν, καὶ ἀγαθὸν εἶναι. οὕτω μὲν γὰρ καὶ ὠφέλιμον, καὶ βλαβερὸν ἂν εἴη, καὶ αἱρετὸν, καὶ φευκτὸν ἅμα ἀεί. ἀπίθανον μέν. ἀλλὰ πῶς, εἰ τὸ κακῶς ζῆν, ᾧ ἂν ὑπάρ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

nunc auditis, faciemus, hoc autem expone, quomodo non ſunt bona quæ accipiunt homines à fortuna, ut uiuere, ſanum eſſe, diteſcere, glorioſum eſſe, filios habere, uincere, & reliqua quæcunque his ſimilia, uel rurſus contraria quomodo non ſunt mala? Valde enim nobis præter opinionem & incredibile uidetur dictũ. age igitur enitere inquit reſpõdere quid uidetur de qbus te interrogabo, ſed faciam hoc inquã ego nũquid igitur ſi male quis uiuat, bonum illi uiuere? mihi non uidetur, ſed malum inquam ego, Quomõ igitur ſi bonũ eſt uiuere inquit, ſi ei eſt malũ? quoniam male quidem uiuentibus malum mihi uidetur eſſe, bene aũt bonum, & malũ igitur dicis, uiuere & bonũ eſſe? ego equidem, Ne igitur abſurde loquere. Impoßibile enim eandem rem & malam bonam eſſe. ſic enim & utilis et noxia fuerit, & eligenda & fugienda ſimul ſemper, abſurdũ quidẽ. ſed quomodo ſi male uiuere cui affuerit malũ quoddã ineſt ipſi, malũ ipſum

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

χοι, κακόν τι ὑπάρχει αὐτῷ, ἢ κακὸν αὐτὸ τὸ ζῆν ἐ-
στιν; ἀλλ' αὐτὸ αὐτῷ ἔφη ὑπάρχει τὸ ζῆν τῷ κακῶς
ζῆν. ἢ οὐ σοὶ φαίνεται; ἀμέλει οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ τὸ
αὐτὸ εἶναι. τὸ κοινὸν ζῆν. οὐ κακόν ἐστιν, ἐπεὶ εἰ ἦν
κακόν, τοῖς ζῶσι καλῶς, κακὸν δὴ ὑπῆρχεν, ἐπεὶ
τὸ ζῆν αὐτοῖς ὑπῆρχεν, ὅπερ ἐστὶ κακόν. ἀληθῆ
μοι δοκεῖς λέγειν. ἐπεὶ τοίνυν ἀμφοτέροις συμ-
βαίνει τὸ ζῆν, καὶ τοῖς κακῶς ζῶσι, καὶ τοῖς κα-
λῶς. οὐκ ἂν εἴη οὔτε ἀγαθὸν εἶναι τὸ ζῆν, οὔτε κα-
κόν, ὥσπερ οὐδὲ τὸ τέμνειν. ¶ καὶ νῦν ἐν τοῖς ἀρ-
ρωστοῦσιν ὅτι νοσερόν, καὶ ὑγιεινόν. οὐκοῦν οὕτω
καὶ τὸ τοῦ ζῆν ἐστι ταῦτα. σὺ τοίνυν οὕτω θεωρή-
σιν, πότερον ἂν βούλοιο ζῆν κακῶς, ἢ ἀποθανεῖν κα-
λῶς καὶ ἀνδρείως; ἀποθανεῖν ἔγωγε καλῶς. οὐ-
κοῦν οὐδὲ τὸ ἀποθανεῖν κακόν ἐστιν, ἐπειδὴ αἱρετώ-
τερον ἐστι πολλάκις τὸ ἀποθανεῖν τοῦ ζῆν, ἐστὶ ταῦ-
τα. οὐκοῦν ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τοῦ ὑγιαίνειν, καὶ νοσεῖν.
πολλάκις γὰρ οὐ συμφέρει ὑγιαίνειν, ἀλλὰ τοὐναντί-
ον, ὅταν ἡ περίστασις τοιαύτη. ἀληθῆ λέγεις. ἄγε δή,
σκεψώμεθα καὶ περὶ τοῦ πλουτεῖν οὕτως, εἴγε θεωροῦν

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

uiuere eſt? ſed nõ idẽ inquit eſt uiuere, quod male uiuere, an non tibi uidetur? quippe neq; mihi uidetur idẽ eſſe. Ipſum igitur uiuere nõ malũ eſt, quoniã ſi eſſet malũ uiuẽtibus bene malũ ſane in eſſet, quia uiuere ipſis ineſſet, quod eſt malũ. uera mihi uideris dicere, quoniam igitur utriſq; cõtingit ipſum uiuere & uiuentibus male & bene non utiq; poterit neq; bonũ eſſe uiuere neq; malum, ſicut neq; ſecare & urere in ægrotantibus eſt morboſum & ſanũ, igitur ſic & in ipſo uiuere ſunt hæc, tu igitur ita, contemplare, utrum ueli uiuere male, an mori bene & fortiter, mori ego quidem bene, Igitur neq; mori malum eſt cum eligibilius ſit ſæpenumero mori quã uiuere, ſunt hæc. igitur eadem ratio & de ipſo ualere, & ægrotare, ſæpe enim non conducit ualere, ſed contrarium cum fuerit caſus talis. Vera dicis. Age igitur conſyderemus & de diuitiis ſic, ſiquidem contemplare licet, ut ſæpenumero eſt uidere ineſſe cuipiã diuitiis, male aũt uiuere

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ἐστὶν ὡς πολλάκις ἐστὶν ἰδεῖν ὑπάρχοντα αὐτοῖς πλοῦτον. κακῶς δὲ ζῶντας τούτους καὶ ἀθλίους. καὶ διὰ πολλούς γε. οὐκοῦν, οὐδὲν τούτοις ὁ πλοῦτος βοηθεῖ εἰς τὸ ζῆν καλῶς. οὐ φαίνεται, αὐτοὶ γὰρ φαῦλοί εἰσιν. οὐκοῦν τὸ σπουδαίους εἶναι, οὐχ ὁ πλοῦτος ποιεῖ, ἀλλὰ ἡ παιδεία, εἰκός γε ἐκ τούτου ἄρα τοῦ λόγου που ὁ πλοῦτος ἀγαθόν ἐστιν, εἴπερ οὐ βοηθεῖ τοῖς ἔχουσιν αὐτὸν εἰς τὸ βελτίους εἶναι; φαίνεται οὕτως. οὐδὲ συμφέρει ἄρα ἐνίοις πλουτεῖν, ὅταν μὴ ἐπίστανται τῷ πλούτῳ χρῆσθαι. δοκεῖ μοι. πῶς οὖν τοῦτο ἄν τις κρινεῖ ἀγαθὸν εἶναι, ὃ πολλάκις οὐ συμφέρει ὑπάρχειν; οὐδαμῶς. οὐκοῦν εἰ μέν τις ἐπίσταται πλούτῳ χρῆσθαι καλῶς, καὶ ἐμπείρως, εὖ βιώσεται εἰ δὲ μή, κακῶς. ἀληθέστατά μοι δοκεῖς τοῦτο λέγειν καὶ τὸ σύνολον δὲ τὸ τιμᾶν ταῦτα, ὡς ἀγαθὰ ὄντα, ἢ ἀτιμάζειν ὡς κακά, τοῦτό ἐστι τὸ ταράττον τοὺς ἀνθρώπους καὶ βλάπτον, ὅταν τιμῶσι τε αὐτά. καὶ οἴονται διὰ τούτων μόνων εἶναι τὸ εὐδαιμονεῖν. καὶ πάνθ' ὑπομένουσι πράττουσιν ἕνεκα τούτων, καὶ τὰ ἀσεβέστατα δοκοῦντα εἶναι, ταῦτα δὲ πάσχουσι διὰ τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἄγνοιαν.

Τέλος Κέβητος πίναξ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

hunc & miſere, per Iouem multos quidem, igitur nihil his diuitiæ auxilio ſunt ad bene uiuendũ nõ uidetur. Ipſi enim praui ſunt, igitur ſtudioſos eſſe nõ diuitiæ faciunt, ſed eruditio ueriſimile quidẽ ex hac igitur ratiõe ubi diuitiæ bonũ ſũt, ſi nõ iuuãt habẽtes ipſas, ut meliores ſint? uidetur ita, neq; confert igitur nonnullis diteſcere, cum neſciunt diuitijs uti, uidetur mihi, quomodo igitur? Id quiſpiam iudicabit bonũ eſſe, quod ſæpenumero nõ conducit in eſſe, minime igitur ſiquis ſciat diuitiis uti bene, & experte bene uiuet. ſin minus, male. ueriſsime mihi uideris hoc dicere & in uniuerſum uero, colere hæc ut bona exiſtentia, aut ſpernere ut mala, hoc eſt quod peturbat homines & lædit, qum colant ipſa & exiſtimẽt per hæc ſola conſtare felicitatem, & omnia conſequenter agunt gratia horum, quæ impijſsima uidentur, hæc aũt patiuntur propter boni ignorantiam.

Finis Cebetis Tabulæ.

O V

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

CONSVLTISSIMO IVRIS. V. DOctori Ambroſio Yphofer, cuſtodi atq; canonico Brixinen. maiori ſuo, ac patrono obſeruando, Ottomarus Luſcinius. S. D.

Reducem me nuper ex Italia, Doctor omnifariam erudite, quom grauis morbus, ſubito incautum corripuiſſet quærenti diu quibus artibus horas ſolito longiores fallerem: commodùm nobis hic libellus, qui nobiliſsimi cuiuſq; græcorum, inſignem de uirtute ſententiam, atq; adeo perennẽ ac perpetuò ſpirantẽ refert imaginem, ſeſe obtulit. Diſtracti enim, & ueluti lucianicus ille Menippus ex præſenti luce abducti, in priſci cuiuſdam æui concilium, dum hunc legeremus, admiſsi uidebamur. Vbi dictu mirum, q̃ ſalutaria & ad uitam probe inſtituendam cõducibilia, auidiſsime hauſimus. Acceſſit interim grauitati amœna quædam urbanitas, & genuinus attici ſermonis lepos, quibus deliniti, graſſantis in nos morbi ſæuitiam ſubinde declinauimus. Proinde dum aliud agere

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

languor prohiberet: hæc inſignia præſtantiſsimorum Græcorum placita, latinitate donaui. non aliam ſane ob cauſam, q̃ ut hoc quantulocunq; labore maiorem ualetudinis laborem quatenus liceret effugerem. Deinde, quo ethnicorum tanta recte uiuendi exempla, ſi quem Chriſti dei & ſeruatoris noſtri monita parum moueant: in ſũmam Chriſtianæ deſidie notam, & grauiſsimi in rebus præclare per uirtutem gerendis ueterni publicitus imitanda exponeremus. Quis enim eſt ex noſtris, quem ſui non pudeat inſtituti, ſi Chriſtianis legibus uacuos, ad uirtutem capeſsendam propenſiores conſpexerit? tibi Ambroſi uirtutis totius, ſummæq; eruditionis columen, nominatim dedicamus ac muneri mittimus. Neq; iſthuc ſane, quo leuiculis hiſce rebus, cõſidam9 aliq̀d amplitudini tuæ poſſe accedere Sed q̃a preter multitudinis ſtudiũ quando aliò trahere poterat: generis nobilitas, opum affluentia, uirens etiam dum ætas, exuperans doctrina, Cæſaris noſtri Maximiliani beneuolentia, & alia id genus quæ tibi cum primis ampla obtigerunt: tu tamen immotus, ueluti Marpeſia cautes, rigidum uirtutis callem.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

mordicus tenes: corpus inedia maceras atq; uigilia: litas Christo crebrius, & ſacrificas: plæbeculam ſalutaribus monitis ne peſſum eat ſeruas. Atq; interim ſacris literis plurimum temporis impertis, nec minus Græcis, ſine quibus temere alios uideas ad Theologiam ἀνίπτοις, ὥς καλῶς εἴρηται, ποσὶν ἀναβαίνειν. Deniq; ut omnia paucis complectar, qum tu pietatem ſummæ doctrinæ coniũxeris, dignus mihi haberis quem libellus hic noſter patronum adeat. Breuis eſt totus, partibus breuiſsimus undiq; incipias: undiq; deſinas licebit. nihil eſt quo faſtidioſam longitudinem incuſare poſſis, uihil quo ieiunam breuitatem. Quanq̃ apud te nil opus ſit hæc commemorare, qui non es neſcius q̃ recte dictum ſit χάρις βαιοῖσιν ὅπως δεῖ. Vale Doctor præſtantiſsime: & Franciſcũ rupilium communem amicum ac congerronem noſtrũ, uirum iuxta bonum & inſigniter doctum, noſtris uerbis ſaluere iubeto. Ex argentina Idibus Iuniis. Anno redditæ ſalutis. 1518.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

HIERONYMI GEBVILERI DE-
caſtichon, in operis præconium.

Huc puer huc cirrata cohors, quam pallados ardor
Sollicitat, celeri currere perge gradu.
Nam liber hic profert mordacia ſcommata, mixtis
Iucundis ſalibus, dogmatibus q; ſacris.
Quæ liquit poſt ſe græcis monumenta Stobæus:
Ottomarus latio reddidit eloquio.
Ottomarus ſimul Aonidum decus, atq; Trebotum.
Quo duce uel Voſagus, dorica uerba ſonat.
Neſtoris hunc Superi faxint ſupereſſe diebus.
Quo nitet Alſatici gloria magna ſoli.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ὀνόματα ἀνδρῶν ἐπισήμων. ὧν εἶναι λέγονται ἑπόμεναι ἐφεξῆς γνῶμαι.

Α

αἰσχύλος
ἀλέξανδρος
ἄμφις
ἀνάχαρσις
ἀνταγόρας
ἀντισθένης
ἀπελλῆς
ἀρίσταρχος
ἀρίστϊππος
ἀριστώνυμος

αἰσχίνης
αἴσωπος
ἄμασις.
ἀναξαγόρας
ἀνεξαμήνϊος
ἀντίγονος
ἀντιφάνης.
ἀπολλώνιος
ἀριστείδης
ἀριστοτέλης
ἀρκεσίλαος

Β

βαρνάβας
βενέδικτος
βίας

βαβύλας
βασίλειος
βεσελεήλ
βλάσιος

Γ

γάϊος

γελάσιος

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ILLVSTRIVM GRAECORVM

nomina, quorum ſententiæ eſſe feruntur quæ ſuo ordine hic habentur.

A

AEſchines.

AEſchylus.

AEſopus.

Alexander,

Amaſis.

Amphis.

Anaxagoras.

Anacharſis.

Anaxamenius.

Antagoras.

Antigonus.

Antiſthenes.

Antiphanes.

Apelles.

Apollonius.

Ariſtarchus.

Ariſtides.

Ariſtides iuſtus.

Ariſtippus.

Ariſtoteles.

Ariſtonymus.

Arceſilaus.

B

Babila,

Barnabas.

Baſilius magnus.

Benedictus.

Beſeleel.

Bias.

C

Chryſoſtomus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Γεννάδιος	Γερβάσιος
Γερμανός	Γερόντιος
Γρηγόριος	Δ
Δημάδης	Δημήτριος ὁ φαληρεύς
Δημόκριτος.	Δημοσθένης
Δημῶναξ	Διαγόρας
Δίδυμος	Διογένης
Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος	Δίων
Ε	Ἐμπεδοκλῆς
Ἐπίκουρος	Ἐπίκτητος
Εὐκλείδης	ἔυκριτος
ἔυπολις	Εὐριπίδης
Εὐσέβειος	Θ
Θαλῆς	Θεανώ
Θεμιστοκλῆς	Θεόκριτος
Θεόπεμπτος	Θεοφύλακτος
Θεόφραστος	Θουκυδίδης.
Ι	Ἰσοκράτης
Ἰωάννης ὁ κλίμαξ.	Λ
Λύκων	Μ

Μενέδημος Σ Σολωμών Χ Χρυσόστομος

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Demades.
Demetrius.
Democritus.
Demoſthenes.
Demonax.
Diagoras.
Didymus.
Diogenes.
Dionyſius,
Dion philoſo.

E

Empedocles.
Epicurus,
Epictetus.
Euclides.
Eucritus.
Eupolis.
Euripides.
Euſebius.

G

Gaius.
Gelaſius,
Gennadius.
Germanus.
Geruaſius.
Gerontius.
Gregorius.
Gregorius niſſenus.

I

Iſocrates.
Ioannes climax.

M

Menedemus.

T

Thales.
Theanus.
Themiſtocles.
Theocritus.
Theopompus.
Theophilactus.
Thucydides.
Theophraſtus.

P

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

A ισχίνης εἶπε, τὸ πέρα καθεύδειν τοῦ πρέποντος τοῖς τεθνηκόσι μᾶλλον ἤπερ τοῖς ζῶσιν ἁρμόζει.

αἰσχύλου

Κάτοπτρον εἴδους χαλκός ἐστι. οἶνος δὲ νοῦ.

αἰσώπου

Αἴσωπος πρὸς τὸν τῷ κάλλει κακῶς κεχρημένον εἶπεν ὁ ποίῳ ἱματίῳ ἠμφιεσμένος κακῶς αὐτὸ ἀποδύσει.

τοῦ αὐτοῦ

ὁ αὐτὸς ἔφη δύο πήρας ἕκαστον ἡμῶν ἔχειν τὴν μὲν ἔμπροσθεν. τὴν δὲ ὄπισθεν. καὶ εἰς μὲν τὴν ἔμπροσθεν ἀποτιθέναι τὰ τῶν ἄλλων ἁμαρτήματα εἰς δὲ τὴν ὄπισθεν τὰ ἑαυτῶν.

τοῦ αὐτοῦ

ὁ αὐτὸς ὀνειδιζόμενος ὅτι χαλεπὴν ἔχει τὴν ὄψιν ἔφη. μή μου τὸ εἶδος ἀλλ' εἰς τὸν νοῦν δεῖ προσέχειν.

τοῦ αὐτοῦ

ὁ αὐτὸς θεασάμενος νεανίσκον καλλωπιζόμενον, ἔφη. εἰ μὲν πρὸς ἄνδρας, ἀτυχεῖς. εἰ δὲ πρὸς γυναῖκας ἀδικεῖς.

τοῦ αὐτοῦ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

AESCHINIS.

AEſchines dicebat. Sõno indulgere licentius q̃ par eſt, nõ perinde uiuis ut mortuis cõgruit.

AESCHYLI.

AEre hominis faciem ſpectes licebit, at mentem uino.

AESOPI.

AEſopus taxans forma abutentẽ. Veſte inquit, qua amictus erat, ea ſe per improbitatem nudauit.

EIVSDEM.

Manticas idem ait, geminas cuiq; noſtrũ eſſe: quarũ altera præ oculis ſita ſit: altera à ſcapulis tergoq; dependeat. Atq; in priorẽ illã nos aliena errata recondere: in eã quæ dorſo imminet, propria.

EIVSDEM.

Idem cum per conuicium, facie, deformi eſſe, atq; turpi notaretur. Iniquus plane cenſor es inquit. qui de forma mea pronunciaturus, uultum damnas: animi ſpeciẽ non intueris.

EIVSDEM.

Idem comatulum iuuenem, nimium affectato ornatu cõſpicuũ intuitus. Si te inquit tam exquiſite comas uirorũ gratia: plane ludis operam. ſin mulierũ: iniquus es et improbus.

EIVSDEM.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ὁ αὐτὸς θεασάμενος μειράκιον εὔμορφον, καὶ διὰ τοῦτο φιλούμενον ἔφη· ὦ μειράκιον σπούδασον τοὺς τοῦ σώματος ἐραστὰς ἐπὶ τὴν ψυχὴν μεταγαγεῖν.

ἀλεξάνδρου.

ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς ἰδὼν Διογένην κοιμώμενον ἐν πίθῳ ἔφη, πίθε μεστὲ φρενῶν. ὁ δὲ φιλόσοφος ἀναστὰς ἔφη ὦ βασιλεῦ μέγιστε. θέλω τύχης σταλαγμὸν ἢ φρενῶν πίθον. ἧς μὴ παρούσης δυστυχοῦσιν αἱ φρένες.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐπιστολὴν παρὰ τῆς μητρὸς ἀναγινώσκων αἰτίας ἀπορρήτους κατ' ἀντιπάτρου καὶ διαβολὰς ἔχουσαν. ἅμα τοῦ ἡφαιστίωνος ὥσπερ εἰώθει συναγινώσκειν οὐκ ἐκώλυσεν. ὡς δ' ἀνέγνω. τὸ δακτύλιον ἀφελόμενος τὸ ἑαυτοῦ ἐν τῷ στόματι ἐκείνου τὴν σφραγῖδα ἐπέθηκεν.

τοῦ αὐτοῦ

ὁ αὐτὸς. ὅστις λόγους παρακαταθήκης λαβὼν ἐξεῖπεν, ἄδικος ἐστὶν, ἢ ἀκρατὴς ἄγαν. ὁ μὲν διὰ κέρδος ἄδικος. ὁ δὲ τούτῳ ἀκρατής. ἴσως δέ γ' εἰσὶν ἀμφότεροι κακοί.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

1

Idem adoleſcentem conſpicatus, ob inſignem formam ab omnibus amatum. Coneris ait. adoleſcens, eos qui corporis gratia tibi affecti ſunt, animi tui amatores facere.

ALEXANDRI.

Alexander rex uidens Diogenem dolio decumbentẽ. O uas ait, ſapientia refertum. At philoſophus aſſurgens Regũ omniũ inquit, maxime, unam abs te fortunæ guttã expeto uel doliũ hoc (ut tu uocas) ſapiẽtiæ illeſũ mihi ꝑmaneat: quo ſine parũ feliciter cũ ſapientia agitur.

EIVSDEM.

Idem epiſtolam à genitrice miſſam, quæ occultas accuſationes & calũnias in Antipatrũ cõtinebat legens. Epheſtionẽ quidẽ amicũ. ſimul (uti cõſueuerat) eandẽ legere paſſus eſt. ſed ea lecta, anulũ ipſe ſibi digito detraxit: & ori illius ſigillum, ueluti reticentiæ ſymbolum impreſſit.

EIVSDEM.

Quiſquis ſermonẽ ſecreto cõmiſſum diuulgauerit, malignus eſt: aut certe nimium immodeſtus. Et ſi quidem eſt qui lucri ſtudio id egerit: improbus nimirũ recte dicitur. aut nulla ſpe quæſtus allicitur: tũ incõtinens habebitur. Sed ꝗdẽ æquæ profecto uterq; iniquus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τίνα μᾶλλον ποθεῖ τὸν πατέρα Φίλιππον ἢ Ἀριστοτέλην τὸν διδάσκαλον, ἔφη ὁ μὲν γὰρ τοῦ γενέσθαι, ὁ δὲ τοῦ καλῶς γενέσθαι αἴτιος.

Τοῦ αὐτοῦ

Ὁ αὐτὸς βαρύτι ἐπιταττούσης τῆς μητρὸς Ὀλυμπιάδος, ἔφη ἐν παντὶ τῷ βίῳ τρεῖς μεταμελείας εἶναι. μίαν μὲν τῷ τῇ γυναικὶ πιστεῦσαι λόγον ἀπόρρητον. ἑτέρον δὲ πλεύσας, ὅπου δυνατὸν πεζεῦσαι. τὴν δὲ τρίτην. ὅτι μίαν ἡμέραν ἀδιάθετος ἔμεινεν.

Τοῦ αὐτοῦ

Ὁ αὐτός τινα τῶν Ἰνδῶν τῶν ἄριστα δοκούντων καὶ λεγομένων διὰ δακτυλίου τὸν ἰστὸν ἀφιέναι, ἐκέλευσεν ἐπιδείξασθαι, καὶ μὴ βουλόμενον, ὀργισθεὶς ἀνελεῖν προσέταξεν. ἐπεὶ δὲ ἀπαγόμενος ὁ ἄνθρωπος ἔλεγε πρὸς τοὺς ἄγοντας ὅτι πολὺς χρόνος ἐστὶν ἀφ᾽ οὗ τῶν χεῖρας τὸ τόξον οὐ κατέλαβον. καὶ τὸ ἀποτυχεῖν ἐφοβήθην. ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος ἐθαύμασε καὶ ἀπέλαβε μετὰ δώρων αὐτόν, ὅτι μᾶλλον ἀποθανεῖν

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

EIVSDEM.

Interrogatus ipſe, utri magis eſſet affectus. Philippo parenti, an Ariſtoteli præceptori? Reſpondit. Ille mihi ut eſſem cauſa fuit: hic uero ut bonus eſſem.

EIVSDEM.

Idem, matre ſua Olympiade rem uehementer moleſtam imperante. In uniuerſa inquit uita triũ me cœpit pœnitudo. Primum: ꝙ fœminæ id q̃d cœlari uellem, crediderim. Secũdo: ꝙ naui illac profectus ſum qua pedibus ire itidem licuiſſet. Tertio: ꝙ unã diem inteſtatus egerim.

EIVSDEM.

Idem ex indicis ſagittariis præſtantiorem nactus, qui etiam per anulum telum torquere inſtructus uulgo iactabatur: hunc cum iuſſiſſet artis ſuæ facere periculum atq; ille ſedulo negaret. Ira percitus Allexander, necari hominem imperauit. Atque is cum ad ſupplicium duceretur, ad ducentes ait: multum interceſſiſſe temporis quo arcum manu non contrectaſſet: ſubuereri. igitur ſeſe, ne imperitius ab inſtituto aberret. Id admiratus Alexander, uirum muneribus donatum dimiſit. eo quòd mortem ſubire potius in animum induxerit.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ὑπέμεινεν ἢ τῆς δόξης ἀνάξιον φανῆναι.

τοῦ αὐτοῦ

Ὁ αὐτὸς ἀκούσας ὅτι Δαρεῖος τριάκοντα μυριάδας εἰς παράταξιν ἄγει, ἔφη εἷς μάγειρος πολλῶν προβάτων οὐ πτοεῖται. τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ αὐτὸς κατασκόπου λέγοντος αὐτῷ πλείους εἶναι τοῦ Δαρείου εἶπε, καὶ τὰ πρόβατα πλείονα ὄντα, ὑφ᾽ ἑνὸς ἢ δευτέρου λύκου χειροῦνται.

τοῦ αὐτοῦ

Ὁ αὐτὸς ἰδὼν τινὰ τῶν γερόντων βαπτόμενον τὰς τρίχας, εἶπε μὴ τὰς τρίχας βάπτε, ἀλλὰ τὰ γόνατα. τοῦ αὐτοῦ

Ὁ αὐτὸς νοσήσας μακρὰν νόσον, ὡς ἀνέρρωσεν ἔφη οὐδὲν ἐμοὶ γέγονε χεῖρον. ὑπέμνησε γὰρ ἡμᾶς ἡ νόσος μὴ μέγα φρονεῖν θνητοὺς ὄντας.

ἀμάσιδος.

Ἄμασις ὁ τῶν αἰγυπτίων βασιλεὺς φίλῳ ἀποβαλόντι υἱὸν γράφων παραμυθητικῶς εἶπεν, ὅτε οὐδέποτε ἦν, οὐκ ἐλυποῦ, μὴ δὲ νῦν ὅτε μηκέτι ἔστι λυπηθῇς.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

quàm ulla in parte expers gloriæ uideri.

EIVSDEM.

Idem cum audiret Darium tringinta milia bellatorum in aciẽ produxiſſe. Vnus inquit, coquus multas oues nõ exhorret.

EIVSDEM.

Idem in expeditione aduerſus Darium, exploratore dicente Darij exercitũ militibus eſſe locupletiorem. Et plures ait oues, ab uno nunc lupo, aut altero diripiuntur.

EIVSDEM.

Idem quom in uetulum incidiſſet capillos tingentem. Senex inquit, non tibi cæſaries tingenda eſt, ſed magis genua.

EIVSDEM.

Idem quom longo affectus morbo, ſanitati paulum redderetur. Nihil nobis accidit mali ait, quando mortales nos eſſe, & ab arrogantia faſtuq; abſtinere languor ſubmonuit.

AMASIDIS.

Amaſis ægyptiorum rex, amicum qui extulerat filium literis ſolatus. Antea quàm tibi eſſet filius, inquit, nõ cruciabaris. quippe nullus tum uſpiã erat. Sic eum qui poſt hac non erit, ne lugeas.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Ἄμφιδος.

Ἄμφις ἔφη. ὅστις ὀμνύων μηδὲν πείθεται αὐτῷ ἐπιορχεῖν ῥαδίως ἐπίσταται

ἀναξαγόρα.

ἀναξαγόρας εἶπε δύο διδασκάλους εἶναι θανάτου τόντε πρότου γενέσθαι χρόνον καὶ τὸν ὕπνον.

ἀναχάρσιδος.

ἀνάχαρσις κιρναμένου κρατῆρος ἐφεσίου τὸν μὲν πρῶτον εἶπεν ὑγιείας πέρι πίνεσθαι. τὸν δὲ δεύτερον περὶ ἡδονῆς. τὸν δὲ τρίτον ὕβρεως, τὸν δὲ τέταρτον μανίας.

τοῦ αὐτοῦ,

ὁ αὐτὸς τὸν φθόνον εἶπεν ἕλκος εἶναι τῆς ἀληθείας καὶ γὰρ ἡ τῶν ἀγαθῶν ἔρις ὠφελεῖ τὸν ζηλοῦντα. μὴ βλάπτουσα τὸν ζηλούμενον. ὥσπερ οὐκ ἂν ἐκώλυον οἱ νόμοι ζῆν ἕκαστον κατ᾽ ἰδίαν ἐξουσίαν εἰ μὴ ἕτερος ἕτερον ἐλυμαίνετο. φθόνος γὰρ στάσεως ἀρχὴν ἀπεργάζεται.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἀγαθὸν εἶπεν εἰ οὐκ ἦν ἀνθρώποισιν ἐν βίῳ φθόνος. πάντες ἂν ἦσαν ἀξία πεφυκότες;

© Centré d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

AMPHIDIS.

Amphis dicebat. Propenſum eſſe illum ad deierandum facile liquet, qui ut ſacramenta præſtet ultro ſeſe offert.

ANAXAGORAE.

Anaxagoras duas res eſſe aiebat, q̄bus mors q̄d eßet edoceretur, eius temporis quod uitā noſtrā præceſſerit memoriam. & ſomnū.

ANACHARSIDIS.

Anacharſis miſcente cyathū Epheſtio, Primū ait poculū ad ſanitatē pertinet. Secundū ad uoluptatē. Tertium ad contumeliam & rixam. Quartum ad inſaniam.

EIVSDEM.

Idem inuidiam eſſe ait hulcus, quod paſſim uerum ſua ui contraheret. Equidem liuido in primis prodeſt, boni eius cui inuidet obſeruatio, citra tamen illius offenſam. Vnde perſpicuum eſt: inuidum haud quaquàm in leges delinquere: quæ ſuo quemq; more uiuere ſinunt, dummodo alium non offendat. Deinde inuidiam minime ſeditionis materiam hominibus miniſtrare.

EIVSDEM.

Idē bonū eſſe dicebat, ſi penitus a rebus humanis inuidia exularet: quo liberius q́ſq; ad honeſti ſtudiū accingeretur.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ αὐτός ποτε ἀστραγαλίζων καὶ ἐπιτιμηθεὶς ὅτι παίζοι ἔφη καθάπερ τὰ τόξα διὰ παντὸς ἐντεταμένα ῥήγνυται, ἐὰν δ᾽ ἀνεθῇ εὔχρηστα γίγνεται πρὸς τὰς χρείας, οὕτω καὶ ὁ λογισμὸς ἀεὶ ἐν τῷ αὐτῷ μένων.

Ἀνεξαμηνίου.

Ἀνεξαμήνιος εἶπεν ὅσοι τὰ καλῶς ῥηθέντα ἢ πραχθέντα διὰ φθόνον οὐκ ἐπαινοῦσι, πῶς οὗτοι ἐν τοῖς ἔργοις ὠφελήσουσιν;

Ἀνταγόρα

Ἀνταγόρας εἶπεν ὅταν ἐπαινῶσί με πολλοί, τότε νομίζω μηδενὸς ἄξιος εἶναι. ὅταν δὲ ὀλίγοι σπουδαῖον ἄνθρωπον,

Ἀντιγόνου.

Ἀντίγονος κύνα πάγκαλον ἔχων ἑπτάκις χιλίων δραχμῶν ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὴν οὐράν, ὅπως ἔφη τοῦτο λέγωσιν ἀθηναῖοι περὶ ἐμοῦ, καὶ μηδὲν ἄλλο πολυπραγμονῶσιν.

Ἀντισθένους

Ἀντισθένης τοῖς μέλλουσι σώζεσθαι ἔφη. φίλων δεῖ γνησίων ἢ διαπύρων ἐχθρῶν. οἱ μὲν γὰρ νουθετοῦντες τοὺς ἁμαρτάνοντας, οἱ δὲ λοιδοροῦντες ἀποτρέπουσιν.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

EIVSDEM.

Idem quom ad talos ludens, a quodam aleonem ſe eſſe male audiret. Perinde ait, atq; arcus ſẽper intenſus rumpitur: ſi uero remittatur, utilis redditur & tractabilis. Ita & de animo ſentiendũ eſt: ſi nunq̃ ab inſtituto deflectat, hebetiorẽ fieri.

ANAXAMENII.

Anaxamenius dicebat. Qui cœlo affecti, recte facta dictaq; nullo præconio dignantur: quẽ oro fructũ ipſi ex ſuis bene factis ſperare audebũt?

ANTAGORAE

Antagoras ait. Dũ me laudãt multi: agnoſco plane, quãtũ ueræ mihi deſit gloriæ, ceterum ſi paucitas, iã me ſtudioſũ diligentẽq; exiſtimo uirũ.

ANTIGONI.

Antigono canis erat ſpecie exuperãti, cuiꝰ æſtimatio ad ſeptẽ milia drachmarũ accedebat: huic caudã præſcindẽs aiebat. Iã futurũ eſt: ut de me loquantur Athenienſes, & alia negocia, minus curioſi, miſſa faciant.

ANTISTHENIS.

Antiſthenes ad bonam frugem aſpirantibus, opus eſſe ait, ingenuis amicis, & acerrimis hoſtibus. ſic enim & libere admoniti, & ſeueriſſime obiurgati reſipiſcent.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς. τί δή ποτε οὐχ οἱ πλούσιοι πρὸς τοὺς σοφοὺς ἀπιᾶσιν. ἀλλ' ἀνάπαλιν. εἶπεν ὅτι οἱ σοφοὶ μὲν ἴσασιν ὧν ἐστὶν αὐτοῖς χρεία πρὸς τὸν βίον. οἱ δὲ οὐκ ἴσασιν. ἐπεὶ μᾶλλον σοφίας ἢ χρημάτων ἐπεμελοῦντο.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τί ἐστιν ἑορτή; ἔφη γαστριμαργίας ἀφορμή.

ἀντιφάνους.

ἀντιφάνης εἶπε. τὰ πονηρὰ κέρδη τὰς μὲν ἡδονὰς ἔχει μικράς. τὰς δὲ λύπας μακράς.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εἴρηκεν. εἰ θνητὸς εἶ βέλτιστε, θνητὰ καὶ φρόνει.

ἀπελλοῦ.

ἀπελλῆς ὁ ζωγράφος ἐρωτηθεὶς διὰ τί τὴν τύχην καθημένην ἔγραψεν, εἶπεν. οὐκ ἔστι γὰρ ἀλλ' ἄνθρωπος ὢν μέμνησο τῆς κοινῆς τύχης.

ἀπολλωνίου.

ἀπολλώνιος τὸ τῆς ὀργῆς πάθος μὴ καθομιλούμενον μηδὲ θεραπευόμενον φυσικὴ νόσος γίνεται, ἔφη.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

EIVSDEM.

Idem interrogatus: qua ratione fiat, ut ſapiẽtes plæruq; opulentos adeant: ſed nõ illi uiciſſim ſapientes? Quia inquit ſapientia præſtantes, quæ ad uitam tutandã neceſſaria ſibi ſunt proſpiciũt: quo contra iſti nil præter opes curant.

EIVSDEM.

Idem querenti, q̃d eſſet feſtiuitas? Rñdit, uentris fartiendi occaſio.

ANTIPHANIS.

Antiphanes dicebat Quæſtũ iniquũ breues habere delitias, longã calamitatẽ.

EIVSDEM.

Idem dixit. Mortalia curato uir optime, quandoquiquidem tibi quoq; eſt moriendum.

APELLIS.

Apelles pictor, quom ab eo quidam percontaretur: qua potiſſimũ ratione fortunã ſedentem depinxiſſet. Quandoquidem inquit, ſtare non nouit. Itaq; & tu quom homo ſis, communem memineris eſſe fortunam.

APPOLLONII.

Appollonius iræ affectũ ait, niſi diligẽtia ac uerbis placidis temperetur, ingenuinũ quẽdã morbũ excreſcere.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς οὐ περὶ μικρῶν ἁμαρτημάτων ἀνυπερβλή-
τως ὀργιζόμενος, ἔφη, οὐκ ἐᾶ διαγνῶναι τὸν ἁ-
μαρτάνοντα, πότε ἔλαττον καὶ πότε μεῖζον ἠδί-
κησε.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς πολλὴν ἐπιμέλειαν ἔφη ποιεῖσθαι περὶ τοῦ
μὴ λέγειν ἃ μὴ δεῖ. παντελῶς γὰρ ἀπαιδεύτου
τινός ἐστι τὸ μὴ δύνασθαι σιωπᾶν. ἀλλ' ἐκλα-
λεῖν τὰ μὴ καλῶς ἔχοντα.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔφη πολλοὶ πολλὰς φάλματα ἔχουσι τὸ
δὲ σιγᾶν ἀσφαλές.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εἴρηκεν οὐ φθονητέον. ἀγαθοὶ μὲν γὰρ ἄξι-
οι, κακοὶ δὲ, ἂν ἀτυχῶσι, κακῶς ζῶσιν.

ἀριστάρχου.

Ἀρίσταρχος καλούμενος ἐπὶ δεῖπνον οὐ πρότερον
ὡμολόγησεν ἢ πείθεσθαι τῶν κεκλημένων ἕκα-
στον. ἔφη γάρ· ὅτι σύμπλους ἀγνώμονα δεῖ φέρειν
καὶ σύσκηνον, οἷς πλεῖν ἀνάγκη καὶ στρατεύεσθαι. πρὸς
δὲ τὸ συμπόταις ἑαυτὸν ὡς ἔτυχεν καταμιγνύειν,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Idem ait. Quiſqis erga leuia errata uehemẽtius q̃ par ſit iraſcitur: is delinquentẽ non ſinit inter culpam extremã & mediocrẽ quid interſit dignoſcere. EIVSDEM.

Idẽ ait, ſommo ſtudio adnitendũ, ne temere nobis uerba parũ decẽtia elabantur. Cõſtat enim primo, q̃ inurbanũ ſit, ſilere nõ poſſe: tũ effutire in palam cum turpitudine quæ honeſtius obticuiſſes. EIVSDEM.

Idẽ dicebat. Quom in alios atq; alios errores, & pericula homines labi palã ſit: mirũ quantã ſecuritatẽ præſtare queat taciturnitas. EIVSDEM.

Idem ait, prorſus nõ eſſe inuidendũ. Boni enim qbus bona eueniant, digni ſunt. Flagitioſi aũt in quantauis proſperitate ſunt infelices. ARISTARCHI.

Ariſtarchus uocatus ad cœnam, non prius uenturum ſe pollicitus eſt q̃ nomenclaturã eorum qui ſimul uocati erant, didiciſſet. Dicebat enim cum nauigandum eſt. aut in expeditione militandum, contubernium utcunque ferat commorantium neceſſe eſt. Cæterum, citra delectum ſeſe potatorum turbæ immiſcere, homi-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

οὐ νοῦν ἔχοντος ἀνδρός ἐστιν.

Ἀριστείδου.

Ἀριστείδης εἶπε πάντας ὡς ἔπος εἰπεῖν τοὺς μὲν ὑπηρετοῦντας αὐτῶν ταῖς ἐπιθυμίαις ἀποδέχονται. καὶ νομίζουσιν οὐ μόνον εὔνους, ἀλλὰ καὶ μόνους ἄνδρας ὡς ἀληθῶς εἶναι, τοῖς δὲ σωφρονεῖν ἐπιχειροῦσιν, ἀηδῶς ἔχουσιν.

τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ αὐτὸς, οὐθ' ἅρμα ἀναβαίνειν ἔφη θαρσήσειεν ἄντις τὸν κρημνὸν ὁρῶν, εἰδὼς ὡς οὐχ οἷός τε ἐστὶ μένειν ἔποχος. οὔτε πραγμάτων τοιούτων ἐπιβαίνειν. ὧν ἐκπεσὼν, εὐθὺς κείσεται. ὁ γὰρ μείζονα ἢ καθ' ἑαυτὸν ὄγκον ἀναιρούμενος κἂν παραχρῆμα ἐνέγκῃ, ῥαδίως μετὰ μικρὸν ἀπώλετο συντριβείς;

Ἀριστείδου τοῦ δικαίου.

ἀριστείδης ὁ δίκαιος ἐρωτηθεὶς πόσον δεῖ τὸν ἄνθρωπον καλὸν ζῆν ἔφη ἕως ἂν ὑπολάβῃ τεθνάναι τοῦ ζῆν κρεῖττον εἶναι.

ἀριστίππου.

ἀρίστιππος ὁ κυρηναῖος φιλόσοφος παρεκελεύετο τοῖς νέοις τοιαῦτα ἐφόδια κτᾶσθαι. ἅτινα αὐτοῖς

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

nis eſt impudentis & parum cordati.

ARISTIDIS.

Ariſtides dicere ſolebat. Ita eſt ingenium hominũ: ut facile admittant eos, qui ſciũt (ut uerbo priſco dicitur) obſequi cuiuſq; ac inſeruire ſtudijs. ij enim ſoli iam benigni, & uere uiri exiſtimantur. At contra uidere eſt: ꝙ rigidi putentur, qui modeſtiam inducere moliuntur.

EIVSDEM.

Idem dicebat, currum non admodum confidentur eſſe conſcendendum, attento præcipitio, quippe in quo hominis ſeßio perinde uarietur. Quomõ enim ſe qs recipiat in locũ, à quo excuſſus ſubito, porrectus iacere uideatur Quanꝙ fieri poßit: ut maiora forte, aut ſimilia currus onera ſuſtulerit: facile tamen futurũ, ut mox diſciſſus pereat.

ARISTIDIS IVSTI.

Hic interrogatus, quatenus deceat hominem uiuere? Tantiſper ait, dũ deprehendat emori præſtare, quàm in tot calamitatibus uiuere,

ARISTIPPI.

Ariſtippus cyrenæus philoſophus, iuuenes ea ſibi iußit comparare uiatica quæ cum naufragis

ἐν ναυαγήσασι συγκολυμβήσει. τοῦ αὐτοῦ

ὁ αὐτὸς θεασάμενός τινα ὀργιζόμενον καὶ διὰ τῶν λόγων χαλεπαίνοντα ἔφη. μὴ συνθηκῶν λόγους ὀργῆς ἄγωμεν. ἀλλ᾽ τὴν διὰ τῶν λόγων καταπαύωμεν. τοῦ αὐτοῦ.

ἀρίστιππος λέγοντός αὐτῷ τινος διὰ σὲ ἀπόλωλεν ὁ ἀγρός. οὐκοῦν ἔφη κάλλιον δι᾽ ἐμὲ τὸν ἀγρὸν ἢ διὰ τὸν ἀγρὸν ἐμέ. ἀριστοτέλους

ἀριστοτέλης ἔφη ὥσπερ ὁ καπνὸς ἐπιδάκνων τὰς ὄψεις οὐκ ἐᾷ προσβλέπειν τὸ κείμενον ἐν ποσὶν οὕτως ὁ θυμὸς ἐπερχόμενος τῷ λογισμῷ ἐπισκοτεῖ καὶ τὸ συμβησόμενον ἐξ αὐτοῦ ἄτοπον οὐκ ἀφίησι τῇ διανοίᾳ προβλέπειν. τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εἶπεν ὁ μὴ εἰδὼς σιωπᾶν οὐκ οἶδε διαλέγεσθαι. ἀλλ᾽ ἐρωτηθεὶς καὶ ὑπό τινος τί δυσκολώτατον ἐστὶν ἐν βίῳ εἶπεν τὸ σιωπᾶν ἃ μὴ δεῖ λέγειν

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς τοὺς ἐναργὰ πράγματα πειρωμένους δεικνύναι ὁμοίους ἔφη εἶναι τοῖς διὰ λύχνου τὸν ἥλιον φιλοτιμουμένοις δεικνύναι.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ſimul enatare poſſent. EIVSDEM.

Idem cõtemplatus quempiã ira æſtuantẽ, & ob uerba quædã ſæuientẽ. Nullũ nobis inquit, cũ uerbis illis negociũ eſt, è quibus ſuo quodã iure uidetur ira obrepere: ſed magis libet ꝑ uerba irã ſedare. EIVSDEM.

Ariſtippus cuidam obijcienti. Per te perijt ager. Melius igitur ait, ager per me, quàm ego per agrum.

ARISTOTELIS.

Ariſtoteles dicebat. Perinde atq; fumus occulos cõmordet, & aſpectum ita conturbat, ut neq; ea nobis uidendi poteſtas fiat quæ ſunt ante pedes: ita oborta ira rationi caligo ſuffunditur, ut ſe delinquere nulla cogitatione deprehendere poßit. EIVSDEM.

Idem dicere ſolitus eſt. Qui ſilere non nouit, is neq; loqui admodũ ſciet. Nam quærente quodam. quæ res homini eſſet in uita difficilima. Ait ſilere tacenda.

EIVSDEM.

Idem, manifeſta monſtrare conantes, ſimiles eſſe aiebat, ſolem lucerna quo magis agnoſcatur iuuare geſtientibus.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς χρὴ φησὶ τὸν υἱὸν δοῦλον εἶναι τοῦ πατρὸς. ἢ τὸν οἰκέτην, ὁ μὲν γὰρ φύσει τοῦ πατρὸς δοῦλος ἐστὶν, ὁ δὲ, νόμῳ.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς θεασάμενος νεανίσκον κατωφρυώμενον μηδὲν ἐπισάμενον. νεανίσκε ἔφη, οἷος μὲν δοκεῖς αὐτὸς εἶναι, ἐγὼ γενοίμην, οἷος δὲ τῇ ἀληθείᾳ ὑπάρχεις, τοιοῦτοι μοι οἱ ἐχθροὶ γένοιντο.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς κατανοήσας μειράκιον ἐπὶ πολυτελείᾳ τῆς χλαμύδος σεμνυνόμενον οὐ παύσῃ μειράκιον ἔφη. σεμνυνόμενον ἐπὶ προβάτων ἀρετῇ.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εἶπεν ἀξίωμα μέγιστον ἐστὶν οὐ τὸ τιμαῖς κεχρῆσθαι. ἀλλὰ ἂν τὸ ἄξιον ἑαυτὸν εἶναι νομίζεσθαι

τοῦ αὐτοῦ.

ἀριστοτέλης ὥσπερ φασὶν ἔφη ἐν ἰατρικῇ, τὰ μὴ καθαρὰ τῶν σωμάτων. ὁπόσῳ ἂν θέλῃς θρέψειν μᾶλλον βλάψεις ὕλην βάλλων κακχυμείας. οὕτω καὶ ψυχὴν μοχθηροῖς δόγμασι προκατειλημμένην ὁπο

EIVSDEM.

Ait idem. Patri primo ut ſeruiat filius oportet: deinde familia. Illam enim quaſi potiorem ſeruitutem introduxit natura: hanc minus arctam leges.

EIVSDEM.

Idem adoleſcentem indoctum, ſed gloriabundum intuitus. Adoleſcens inquit, qui tibi uideris ego me eſſe uelim: at qui uere es, eiuſmodi mihi hoſtes dari exopto.

EIVSDEM.

Idem quom adoleſcentem ſumptuoſiori toga comptum uideret. Adoleſcens ait num aliquando à cultu iſto immodico temperabis, ouium uirtute parto?

EIVSDEM.

Summa, ait idem, dignitas eſt: non fungi honoribus, ſed ab aliis dignum honore iudicari.

EIVSDEM.

Ariſtoteles (ut fama eſt) dicebat. Quēadmodū in medicina prauæ habitudinis corpora, nutrimēto lædūtur: utpote, quo corrupto humori materia adijcitur. Ita animum flagitioſo dogmate præoccupatū, ſi recta docere cone-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

σαν διδάξης μᾶλλον βλάψεις. μείζονας ἀρχὰς αὐτῇ τῆς ψευδοδοξίας παρέχων.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔλεγεν. φθόνος ἀνταγωνιστής ἐστι τῶν εὐτυχούντων. καὶ ὁ μὲν ζῆλος ἐπιεικές ἐστι καὶ ἐπιεικῶν. τὸ δὲ φθονεῖν φαύλων. καὶ φαύλων ὁ μὲν γὰρ αὐτὸν παρασκευάζει διὰ τὸν ζῆλον τῶν ἀγαθῶν τυγχάνειν. ὁ δὲ τὸν πλησίον μὴ ἔχειν διὰ τὸν φθόνον.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔφη τὰ πόῤῥω σφόδρα, οὐ φοβοῦνται. ἴσασι γὰρ πάντες ὅτι ἀποθανοῦνται. ἀλλ᾽ ὅτι οὐκ ἐγγὺς οὐδὲν φροντίζουσι.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εἰρήκει ἐκ τοῦ βίου κράτιστον ὑπεξελθεῖν ἐστὶν ὡς ἐκ συμποσίου μήτε διψῶντα μήτε μεθύοντα.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔφη. ὁ ἐν νόσῳ διαθήκας γράφων παραπλήσια πάσχει, τοῖς ἐν χειμῶσι θαλαττίοις εὐτρεπίζειν ἀρχομένοις τὰ τῆς νηὸς ὅπλα.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς βλασφημούμενος ὑπ᾽ ἀνθρώπου ἀσελγοῦς

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ris, magis ex hoc offendas. quippe ſeminarium ſubinde falſæ doctrinæ miniſtraueris. EIVSDEM.

Idem dicebat, inuidiã collucłatorẽ ex aduerſo eſſe bonorũ uirorũ. AEmulatio enim bona eſt: & bonos potiſsime decet. Inuidia cõtra turpis eſt: & à fœdo hominum genere occupata. Atqui uideas bonos ita ſe comparare: ut æmulatiõe, honeſtiq; ſtudio, quæ ſũt optima ſectentur Inuidos aũt contra, ꝑ liuorẽ bonos, quatenus poſſunt, ab inſtituto ſuo arcere. EIVSDEM.

Idẽ, quæ longiſsimo inq̃t, tractu à nobis abſunt nemo metuit. Nã quom moriturũ ſeſe nemo ignoret: mortẽ tamẽ quã prope eſſe non ſuſpicamur, minime expaueſcimus.

EIVSDEM.

Idem ait. E uita migrare eſſe optimũ, ueluti è cõuiuio nõ ſitibundũ, nec temulentũ. EIVSDEM.

Idẽ dicere ſolitus eſt. Quiſq; morbo graui correptus tabulas teſtamẽti cõſcribit: ſimilis eſt ijs qui marinis fluctibus uehemẽter agitati, tũ primũ incipiũt nautica armamenta debito ordine tractare. EIVSDEM.

Idem conuitijs laceſsitus à nebulone impudente & pe-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ἔφη σὺ καὶ ἀκούεις τὰ κακὰ ῥαδίως, καὶ λέγεις εὐχερῶς, ἐμοὶ δὲ καὶ λέγειν ἀηδὲς καὶ ἀκούειν ἀηδές.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔφη τὸ μὴ αἰσχύνεσθαι κακὸν ὄντα κακίας ὑπερβολή.

ἀριστωνύμου.

ἀριστώνυμος εἶπεν. ὥσπερ τὸ μέλι τὰ ἑλκόμενα δάκνει. τοῖς δὲ κατὰ φύσιν ἡδὺ ἐστὶν, οὕτω καὶ οἱ ἐκ φιλοσοφίας λόγοι.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εἶπεν ὁ φθόνος ὥσπερ φαῦλος δημαγωγὸς ταῖς καλαῖς ἀντιπολιτεύεται πράξεσιν.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εἶπεν. ἔοικεν ὁ βίος θεάτρῳ. διὸ πολλάκις χείριστοι τὸν κάλλιστον ἐν αὐτῷ κατέχουσι τόπον.

ἀρκεσιλάου.

ἀρκεσίλαος ἔλεγεν. ὥσπερ ὅπου φάρμακα πολλὰ καὶ ἰατροὶ. ἐνταῦθα νόσοι πλεῖστοι. οὕτω καὶ ὅπου νόμοι πολλοὶ, ἐνταῦθα πλείστους κακοὺς εἶναι εἰκός ἐστι καὶ ἀδικίαν μεγίστην.

βαβύλα.

βαβύλας εἶπεν ἥκιστα κακὰ οὐχ ὑφορᾶται τὸ κακίας ἐλεύθερον.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

tulante. Tu *inquit, & facile mala audis, & ad maledicē dum compoſitus es: at mihi dicere talia inſolitū eſt, & audire parū iucundum.* EIVSDEM.

Idem, *malorū omniū pelagus, & ſentinā eſtimabat, ubi qs flagitiis ſcatens, neſciat erubeſcere.* ARIſtonymi.

Ariſtonymus *ait.* Quemadmodū *mel direptū aluearijs, quanq̄ dulce ſit natura, tñ conſequētes habet aculeos.* Ita *ſunt ex media philoſophia depromptæ rationes.*

EIVSDEM.

Idem *dicebat.* Inuidia, *ueluti flagitioſus imperator, arma conuertit in ciues bonos & innoxios.* EIVSDEM

Vita, *ait idem, ꝓpemodū uti theatrum eſt: ubi plærūq; peßimi optima loca obtinent.* ARCESILAI.

Aceſilaus *dixit.* Perinde *atq; medicorū aſſluētia, et plurima pharmaca, non paucos ſignificant loci alicuius morbos.* Sic *ubi innumeras uideris leges, illic certū eſt, homines eſſe improbos, & inexhauſtam morum iniquitatem.* BABILAE.

Babylas *dixit peccandi licentiam ad minima non reſpicere.*

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Βαρνάβας, ὁ ἀπόστολος ἔφη. ἐν ἁμίλλαις πονηραῖς
ἀθλιώτερος ὁ νικήσας· διότι ἀπέρχεται πλέον ἔ-
χων τῆς ἁμαρτίας. Βασιλείου

Βασίλειος ὁ μέγας ἔφη. ἀρετῆς ἄσκησιν τίμιον μὲν
κτῆμα τῷ δὲ ἔχοντι ἥδιον δὲ θέαμα τῷ ἐντυγχάνον-
τι. Τοῦ αὐτοῦ.

Βασίλειος ὁ μέγας εἶπε. πολλὰ τῶν καλῶν οὐ
δοκεῖν εἶναι τοιαῦτα. τοῖς τὸ κριτήριον τῆς δια-
νοίας οὐκ ἀκριβὲς κεκτημένοις. Τοῦ αὐτοῦ

τῶν ἀγαθῶν ἔργων αἱ χάριτες, ἐπὶ τοὺς διδόντας
ἐπαναστρέφουσιν. Τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εἴρηκεν. ὅτι πολλάκις ἀκρασία δήμου τὸν
χείριστον, εἰς ἀρχὴν προεστήσατο. Τοῦ αὐτοῦ.

βίαιον γὰρ μάθημα οὐ πέφυκεν παραμένειν. τὸ
δὲ μετὰ τέρψεως καὶ χάριτος εἰσδόμενον μο-
νιμώτερον πως ταῖς ψυχαῖς ἐνιζάνει.

Τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔλεξε. τί ὀργῆς ἀφρονέστερον ἐὰν μαίνης, ἀ-
όργητος ἤσχυνας τὸν ὑβρίσαντα. ἔργῳ τὴν σωφρο

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

BARNABAE.

Barnabas apoſtolus ait. Ex *ſcelerato cõflictu uictor mi-ſerior egreditur. quippe qui ſcelerum copiã immodicã inde reportat.*

BASILII.

Baſilius magnus, uirtutis exercitiũ ait, honeſtũ eſſe præmiũ eam habenti, non iniucundũ proinde ſpectaculũ illi q eiuſce admodũ eſt ſtudioſus.

EIVSDEM.

Idem dicebat, ex boni atq; honeſti aceruo multa qualia ſint quibuſdã non uideri: nimirum ob iudicij de his rebus inopiam.

EIVSDEM.

Idem ait, Charites gentilitatis deas, quæ beneficẽtiæ præſunt, ad eos ſe conuertere qui ad munificentiã & liberalitatẽ ſunt propenſiores.

EIVSDEM.

Idẽ dixit, nõ raro accidere: ut populi intẽperantia peſſimꝰ præpoſtero ordine, ad principatũ euehatur. Eiuſdẽ

Idẽ dicebat, doctrinã uiolenter inculcatã, uiribus nõ ſubſiſtere. Eam *aũt quæ feſtiuis qbuſdã oblectamẽtis & cũ quadã gratia in animo extruitur, radices illic agere & firmiter conſidere.*

EIVSDEM.

Idẽ ait, ira qd eſſe poteſt imprudentius? qua ad inſaniã homines rapiuntur, at q lenis iraq; uacuus cõtumelioſũ pudefacies, ac

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

συνὴρ ἐπιδειξάμενος. τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔλεγε βέλτιον ἀποροῦντας σιωπᾶν, καὶ πιστεύειν ἢ ἀπιστεῖν διὰ τὸ ἀπορεῖν. τοῦ αὐτοῦ

ὁ τῶν ἀλλοτρίων ἐρῶν, μετ' οὐ πολὺ θρηνήσει τῶν ἰδίων ἀποστερούμενος. τοῦ αὐτοῦ.

εὐγνώμονες παῖδες μεγάλα ποιοῦσι τὰ τῶν πατέρων ἐγκώμια. τοῦ αὐτοῦ.

ὥσπερ τῆς τομῆς ἢ τοῦ καυτῆρος οὐχ ὁ ἰατρὸς αἴτιος, ἀλλ' ἡ νόσος, οὕτω καὶ οἱ τῶν πόλεων ἀφανεῖς μοι. ἐκ τῆς ἀμετρίας τῶν ἁμαρτανομένων τὴν ἀρχὴν ἔχοντες. τὸν θεὸν ἁπάσης μέμψεως ἀπολύουσι. τοῦ αὐτοῦ.

ὥσπερ τὰς μελίττας καπνὸς φυγαδεύει καὶ τὰς περιστερὰς ἐξελαύνει δυσωδία. οὕτω τὸν φύλακα τῆς ζωῆς ἡμῶν ἄγγελον, ἡ πολύδακρυς καὶ δυσώδης ἀποστήσειν ἁμαρτία ἀλλὰ καὶ κακία σιωπηθεῖσα, νόσος ὕπουλός ἐστιν τῇ ψυχῇ.

τοῦ αὐτοῦ.

τὰ ὄντι θεραπευόμενα τὰ ὑπερήφανα ἤθη. ἑαυτὸν ὑπεροπτικώτερον πέφυκε γίνεσθαι.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

modeſtiã, operę te habere teſtaberis. EIVSDEM.

Idem ait, couducibilius ſibi uideri: ut in re aliqua addubitantes, ſileant & credant: quã ꝙ ancipites in incredulitatem labantur. EIVSDEM.

Quiſquis aliena auidius ſectatur, poſt puſillum propria per incuriã amiſſa lugebit. EIVSDEM.

Bonæ indolis liberi, magnam partem, gloriæ parentum adijciunt. EIVSDEM.

Vt inciſioni aut aduſtioni languentium, medici non afferunt cauſam, ſed morbi. Ita tutelares dij urbium, inique accuſantur, pereuntibus ob immodeſtiam improborum rebuſpublicis. EIVSDEM.

Quemadmodũ apes fumo fugantur, et columbas fœtor expellit. Sic uitæ noſtræ cuſtodem angelũ, lugubre ac putens abigit peccatum. Sed & delicti cuiuſpiam reticentia, latens eſt animi morbus.

EIVSDEM.

Si cui per ſuperbiam, & tumidam morum inſolentiã ferocienti ex animo ſeruitur: hũc conſentaneũ eſt, maiore ex hoc elatione mentis inflatum iri.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Μή με νομίσης ὥσπερ μητέρα τινὰ τροφὸν ψευδῆ σοι μορμολυκεῖα ἐπισείειν. ὥσπερ ἐκεῖναι ποιεῖν, τῶν τὸ νήπια τῶν παίδων εἰώθασιν ὅταν θρηνῶσιν ἄτακτα καὶ ἀπέραντα. καὶ δὴ ἐπὶ πλάσει τῶν δειγμάτων κατασιγάζουσι. ταῦτα γὰρ οὐ μῦθος. ἀλλ' λόγος ἀψευδὴς προσκεκηρυγμένος φωνῇ. καὶ ἴσθι ἀκριβῶς ὅτι γενήσεται τῶν βεβιωμένων ἔλεγχος ἀκριβής.

τοῦ αὐτοῦ.

Ἀνεπιστήμων ἰατρὸς πρὸς κάμνοντας εἰσιὼν ἀντὶ τοῦ εἰς ὑγίειαν αὐτοὺς ἐπαναγαγεῖν, καὶ τὸ μικρὸν λείψανον τῆς δυνάμεως ἀφαιρεῖται.

τοῦ αὐτοῦ.

Ὥσπερ ἡ ἐρυσίβη ἴδιον ἐστὶ τοῦ σίτου νόσημα. οὕτως ὁ φθόνος φίλων ἐστὶν ἀρρώστημα.

τοῦ αὐτοῦ

Βασίλειος ὁ μέγας εἴρηκεν ἐκ λογικοῦ γὰρ καὶ ἀλόγου κατὰ τὸ ἑλληνικὸν πρὸς φυσιολόγου πλάσμα ὥσπερ τινὰ κένταυρον συνθεὶς ὁ δημιουργός. ὅλον ἄνθρωπον τὸν ἀνθρωπομόρφῳ ἀπὸ κεφαλῆς ἕως στέρνων ἄνωθεν μέχρι τὸ ἀπ' ὀμφαλοῦ καὶ ὀσφύος καθά-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

EIVSDEM.

Ne arbitreris nos ea quæ de pctō diximus, tibi ueluti matrem infantis nutricē, falſo per laruas minitari. Sic enim illis agere mos eſt, ubi pueros præter cauſam plorantes, conficta quadā narratione, & nugacibus fabulamentis compeſcunt: Non hic fabulis locus eſt: uera hæc, & infallibili uoce prodita ſunt. Atq; certo certius noris: nobis uita functis, futurum eſſe; ut euidentiſsima harum rerum argumenta palam fiant.

EIVSDEM.

Imperitus medicus, quom inducendæ ſanitatis gratia, uiribus affectos accedit: reſiduum uirtutis qd' in effœto corpore ſupereſt, miſeris adimit.

EIVSDEM.

Vt rubigo peculiaris eſt frumenti calamitas, ſic inuidia præcipuum amicorum malum.

EIVSDEM.

Baſilius magnus ait. Si quando iuxta græcam fictionē artifex quiſpiam effigiandorum corporum, ex rationali & bruto, iuxta naturarum rationem, unū animal ueluti centaurum compoſuerit, ei parti quæ à uertice uergit in pectus, humanam prorſus formam accommo-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

περὶ ἵππου φύσιν. πρός τι τὰς γαστρὸς ἡδονὰς κτη-
νωδῶς ὑπάρχον καὶ πρὸς τὰς μίξεις ἀλόγως κινού-
μενον κάτωθεν φέρων προσήρμοσεν, οὐχ ὑπὸ ἀλό-
γου μέρους τὸ λογικὸν ἐξαρπάζεσθαι βουληθείς. ἀλ-
λὰ τὸ λογικὸν ὑποβεβλημένον ἔχοντι τὸ ἄλογον
μέρος, ἡνιοχεῖσθαί τε πρὸς τὰς τῆς φύσεως ἀνά-
γκας πανσόφως. τοῦ αὐτοῦ.

Ἐὰν οἱ σώφρονες τοὺς φαύλους ἴδωσιν ἀτιμαζο-
μένους πολὺ προθυμότερον τῆς ἀρετῆς ἀνθέξονται

τοῦ αὐτοῦ.

ἡ ἐπὶ πλεῖστον ἐνταῦθα διατριβὴ, πλειόνων κακῶν
ἐστὶν ἀφορμή. τοῦ αὐτοῦ.

ὅσον ἐστὶ τῆς εἰρήνης ἀγαθὸν, τί χρὴ λέγειν πρὸς ἄν-
δρας υἱοὺς τῆς εἰρήνης. οὐδὲν γὰρ οὕτως ἴδιον χρισ-
τιανοῖς, ὡς τὸ εἰρηνοποιεῖν. διότι καὶ τὸν ἐπ᾽ αὐτῷ μι-
σθὸν μέγιστον ἡμῖν ὁ κύριος ἐπηγγείλατο.

τοῦ αὐτοῦ.

ἐπαινῶ τὸν εἰπόντα τὰς ἐλπίδας εἶναι γρηγορούν-
των ἐνύπνια. τοῦ αὐτοῦ.

αἱ πονηραὶ τῶν γυναικῶν διαθέσεις τὰς ἀσθενεῖς

dabit. ſuccedēs deinde ab umbilico & lūbis portio, equinā naturā imitabitur. Vnde iā palā eſt, uentris uoluptates, belluinū quiddā ſapere: & iuxta hanc compagē, ex imo citra rationē ſuperiora moueri. quom conſulto irrationalis pars, rationali ſit ſubiecta: ut ab illa guberne tur, nō illam dilaceret & tyrannidē in eā exerceat. Id certe eſt, qd' omnino ſapienter naturali neceſsitate, hoc ſimulachro oſtenditur.

EIVSDEM.

Si boni uiri ſceleratos uideāt deſtitui honorib9, in prōptu eſt, ut uirtus floreat ac teneat primas.

EIVSDEM.

Plærūq; uitæ huius conſuetudo ꝑ contubernaliū cōditione multorū exiſtit malorū occaſio.

EIVSDEM.

Pax quantum ſit bonum, nihil attinet uerbis attollere apud homines pacis filios. Nihil ſane tam chriſtiano conuenit, quàm pacis formandæ ſtudium: unde mercedem nobis Dominus ob eam multto maximam pollicitus eſt.

EIVSDEM.

Haud immerito huius ego dictū probauerim. q ſpes uigilantiū ſomnia eſſe diffiniuit.

EIVSDEM.

Pernicioſi mulierum affectus, commorantium ſibi

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ψυχὰς τῶν συνοικούντων καταβαπτίζουσιν.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς πλέον τῶ ἐνὶ τοῖς ἐν θριξὶ λευκότερος εἰς πρεσβυτέρου σύστασιν. τὸ γὰρ φρονῆσαι πρεσβυτικόν.

βενεδίκτου.

βενέδικτος ὁ ῥήτωρ εἶπεν. ἡ ἀντίλογος τὸ αὐτοκρατορικὸν καὶ ἀνυπότακτον δείκνυσι καὶ γὰρ σχῆμα τῆς ταπεινώσεως γίνεται.

βεσελεήλ.

βεσελεὴλ ὁ τεχνικὸς ἔφη. διαφέρει τοῦ νηπίου καθ᾽ ἡλικίαν οὐδὲν ὁ γὰρ ταῖς φρεσὶ νηπιάζων.

βίαντος.

βίας ὁ σοφὸς εἶπε βραδέως ἐγχείρει τοῖς πράγμασιν ἐγχειρήσας δὲ πράττε βεβαίως.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τίς ἄριστος σύμβουλος ἔφη ὁ καιρός.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔφη δεῖ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα. μεμνῆσθαι μὲν τῶν γεγενημένων πράττειν δὲ τὰ ἐνεστῶτα. περὶ δὲ τῶν μελλόντων ἀσφαλίζεσθαι.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εἴρηκε. αἱ τόπων μεταβολαὶ οὔτε φρόνησιν. διδάσκουσιν οὔτε ἀφροσύνην ἀφανίζουσιν.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

uirorum imbecilles animos inficiunt.

EIVSDEM.

Idem canos habens plurimos, ſenilem præter annos prudentiam, prætulit caniciei.

BENEDICTI.

Benedictus rhetor dicebat. Cõtradictio quanq̃ in tenui orationis ſtilo uerſetur, uires tñ adeſſe homini q̃bus ſe tueatur, et ſui iuris uirũ plane indicat. BESELeelis.

Beſeleel artificio præſtans dicebat. Nihil à puero mihi differre uidetur, qui in animo deſipit ſuo. BIANTIS.

Bias ſapiens ait. Cunctabundus negocia aggredere: aggreſſa celeriter conſice.

EIVSDEM.

Interrogatus idem, quis omnium ſalubrius conſultaret? Tempus, ait. EIVSDEM.

Idem dicebat. Expedit uiro bono, ut recordetur præteritorum: præſentia adminiſtret: futura caute prouideat.

EIVSDEM.

Idem ait. Sedium ſubinde mutationẽ, neq; ad ſapientiam diſponere, neq; dementiam deponere.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

τοῦ αὐτοῦ.

Μακάριος ἐστὶν ὁ πλουτῶν καὶ ὧν ἐπιθυμεῖ ἀπολαύων ὁ δὲ μὴ ἐπιθυμῶν μακαριώτερος.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς μέλλων θανάτου καταδικάζειν ἐδάκρυσεν· εἰπόντος δέ τινος τί παθὼν καταδικάζων, κλαίεις, εἶπεν ὅτι ἀναγκαῖον ἐστὶ τῇ μὲν φύσει τὸ συμπαθὲς ἀποθεῖναι. τῷ δὲ νόμῳ τὴν ψῆφον.

τοῦ αὐτοῦ.

Βίας ἔλεγε τοὺς αἰτουμένους παρὰ τοῦ θεοῦ φρένας ἀγαθὰς, καὶ μὴ ἑαυτοὺς παιδεύοντας. ἀναισθήτους εἶναι. οὔτε γὰρ ζωγράφον εὐχόμενον τοῖς θεοῖς δοῦναι αὐτῷ εὔχροιαν καὶ γραμμὴν λαβεῖν ἂν μὴ μάθῃ τὴν τέχνην. οὔτε μουσικὸν γενέσθαι ποτ᾽ ἂν ἕνεκεν εὐχῆς εἰ μὴ τὰ μουσικὰ μάθῃ. τὸν δ᾽ αὐτὸν τρόπον, οὐδ᾽ ἂν φρόνιμον γενέσθαι τινὰ εὐχόμενον εἰ μὴ τούτων τὴν μάθησιν λάβῃ.

τοῦ αὐτοῦ,

ὁ αὐτὸς εἰρήκει ἐοίκασι τοῖς ὄμμασι τῆς γλαυκὸς οἱ περὶ τὴν ματαίαν σοφίαν ἠσχοληκότες· γὰρ ἐν

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

EIVSDEM.

Beatũ idem exiſtimabat, ex uulgi opinione, qui opes ex animi ſententia aſſequeretur. Verum multo beatiorem, qui ne deſyderaret quidem,

EIVSDEM.

Idem capitalem in quempiam ferendo ſententiam, dum colla chrymaret: & quidam eius rei cauſam ab eo ſciſcitaretur. Quoniam inquit, natura duce, morituro compatior: lege autem ut condemnem noxium oportet.

EIVSDEM.

Bias ait. Eos qui mentem ſibi à deo bonam largiri precarentur, nec tamen diſciplinam capeſſerent, parũ cordatos eſſe. Quando neq; ut pictor qſq; bonus euadat. dari ſibi à deo bonos colores, & lineam exoptat quin magis artem perdiſcit. Sicut nec uotis proficit qui muſicus eſſe cupit, niſi artem conſectetur. Adeo nil prodeſt circa præces occupari, niſi recte uiuendi ſtudio tenearis.

EIVSDEM.

Idem dicebat, non admodum abſimiles eſſe uanæ diſciplinæ intentos. ijs qui cæſiis ſunt oculis. Nam ſicut

κείνης αἱ ὄψεις, νυκτὸς μὲν ἔῤῥωνται ἡλίου δὲ λάμψαντος ἀμαυροῦνται. καὶ τούτων ἡ διάνοια ὀξυτάτη μὲν ἐστὶν πρὸς τὴν ματαιότητος θεωρίαν. πρὸς δὲ τὴν τοῦ ἀληθινοῦ φωτὸς κατανόησιν ἐξαμαυροῦνται.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εἶπεν ὡς ἔθελε τὸ φέρον στέργειν· φέρον ἂν δὲ ἀπειθήσῃς καὶ σαυτὸν βλάψεις καὶ τὸ φέρον στέργει.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς, ἀτυχῆσαι ἔφη τὴν ἀτυχίαν μὴ φέροντα.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς, τί δυσχερὲς, τὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον. ἔφη μεταβολὴν εὐσεβῶς ὑπενεγκεῖν.

τοῦ αὐτοῦ.

ὢν ἄκοσμος ὁ βίος τούτοις σιωπὴ μέγιστος κόσμος.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ὀνειδιζόμενος ὑπό τινος ὅτι τὸ στόμα δυσῶδες εἶχε. πολλὰ εἶπεν αὐτῷ τῶν ἀποῤῥήτων ἐγκατασάπη.

τοῦ αὐτοῦ.

βίας μειρακίου παρὰ πότον ληροῦντος πολλάκις καὶ μὴ βουλομένου σιωπῆσαι ἔφη μειράκιον. πῶς

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

hi interdiu ad ſolis ſplendorem nihil uident: noctu fir-mior ipſis redditur uiſus. Ita *illi quom circa inanem ſpeculationem ſint oculatiſsimi, ad ueram diſciplinam & lucidiſſimam cæcutiunt.*

EIVSDEM.

Idem ait, Viciſsim uult ut feras quicqd te fert: Nam *renitens fato, teipſum lædes, & rapieris nihilominus quo nolis.*

EIVSDEM.

Idem, infelicem eſſe dicebat, qui infelicitatem tolerare non poſſet.

EIVSDEM.

Interrogatus, quæ moleſtia eſſet grauior? reſpõdit quæcunq; religionis prætextu in peius faceret mutationẽ.

EIVSDEM.

Idem dixit, apprime decorũ illis eſſe ſilentiũ, qbus indecora impuraq; ſit uita.

EIVSDEM.

Idem, quom ſibi uitio à quodã daretur, ꝙ os graue oleret. Multa *inqt me fugiunt, quæ uiſcerum malicia feram oportet.*

EIVSDEM.

Bias, *adoleſcente quodam intempeſtiuas nugas crebro iactante, adeo, ut neq; modum eſſet habiturus, neq; finẽ*

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

παρ' οὗ ἔμαθες λαλεῖν, παρ' αὐτοῦ τὸ σιωπᾶν οὐκ ἔμαθες.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τί ἂν εἴη τῶν κατὰ τὸν βίον ἄφοβον, εἶπεν ὀρθὴ συνείδησις.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς μὲν ἔν τινι συμποσίῳ σιωπῶν καὶ σκωπτόμενος ὑπό τινος ἀδολέσχου καὶ τίς ἂν ἔφη δύναιτο μωρὸς ὢν ἐν οἴνῳ σιωπᾶν;

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔφη. ἀγαθὸς εἶ, ἀγαθῷ δὲ οὐδεὶς περὶ οὐδενὸς οὐδέποτε γίνεται φθόνος.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔφη κράτιστον εἶναι δημοκρατίαν ἐν ᾗ πάντες ὡς τύραννον φοβοῦνται τὸν νόμον.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εἴρηκε, τὸν βίον οὕτω μετρεῖν ὡς καὶ πολὺν καὶ ὀλίγον χρόνον βιωσόμενος.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐπικαλουμένου τινὸς τὸν θάνατον ἐπί τινων ἀπωλείᾳ ἔφη. τί αὐτὸν καλεῖς ἄνθρωπε. ὃν κἂν μὴ καλέσῃς οὐχ ἥξει.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς ποῖος τῶν θανάτων κακὸς ἔφη. ὁ ὑπὸ τῶν νόμων ἐπαγόμενος.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Adoleſcens inquit, qui factum eſt, ut à quo ſcatere uerbis didiciſti, ſilere non didiceris? EIVSDEM.

Idem quærenti ex eo, quid eſſet in uita liberius? Reſpondit. Mens ſibi bene conſcia. EIVSDEM.

Idem quom in conuiuio tacitus a nugatore quodam mordaci ſcommate impeteretur. Quis ſtultus ait, præſente uino linguã cohibere poteſt? EIVSDEM.

Idem ait. Vir bonus es: at huiuſmodi nunq̃ inuidet alteri ne ullã quidẽ ob cauſam. EIVSDEM.

Idem dicebat, præſtantiſſimum eſſe multitudinis principatum, in quo omnes æquæ ac tyrannum leges formidarent. EIVSDEM.

Idem, Vitã inquit, perinde atq; urbem modereris oportet: etiã ſi noris te breui uicturũ. EIVSDEM.

Idem, uocante quodam ob rerũ iacturã mortem. Quid ait, homo eum adeſſe iubes? qui ſolet uenire non uocatus

EIVSDEM.

Idem ſciſcitante quodam, quam mortem parum honeſtam arbitraretur? Reſpondit. A legum ſeueritate introductam.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Βίας θεασάμενος τὴν μάχαιραν ἐῤῥιμμένην, ὦ καινὶς ἔφη τίς σε ἀπώλεσεν ἢ τίνα σύ

βλασίου.

Βλάσιος εἶπεν τὸ κατ᾽ ὄναρ εἰδεῖν τὰ ποθούμενα, φέρει τοῖς ἀγαπῶσι παραμυθίαν.

γαΐου.

Γάϊος ἔφη. σωφρονέστερον τοῦ μετὰ τὸ παθεῖν ἐγκαλεῖν, τὸ πρὶν παθεῖν, φυλάξασθαι τὸ μὴ παθεῖν

γελασίου τοῦ ῥήτορος.

Γελάσιος ὁ ῥήτωρ. εἶπεν. ἡ τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ δογμάτων δύναμις τοῖς μὲν ἐπιεικέσιν ἀρετῆς ὅπλον. τοῖς δὲ μοχθηροτέροις κέντρον κακίας γίνενεται.

τοῦ αὐτοῦ,

Ἀδέσποτον γάρ ἡ ἀρετὴ καὶ ἑκούσιον καὶ ἀνάγκης ἐλεύθερον,

γενναδίου

Γεννάδιος ἔφη, ποιήσατα δικαιοσύνης ὅπλον τὸ μὴ θανάτου παίδευσιν.

γερβασίου.

Γερβάσιος εἶπεν οὐκ ἔστιν ἄλλην κακίας γένεσιν ἐννοῆσαι ἢ ἀρετῆς ἀπουσίαν.

γερμανοῦ.

Γερμανὸς ἔφη. οὐχ ὑπομένει τὸ σκότος τὴν τοῦ φω

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

EIVSDEM.

Idem uidens enſem ruptum, ait. Quis te o mucro perdidit? aut quem tu? BLASII.

Blaſius dixit, uidere in ſōnis illud cuius deſyderio qs capitur, nōnullā affert amatoribus cōſolationē. GAII.

Gaius ait, prudentius ſibi actum uideri: ſi prius caueas ne iniuriam poßis accipere, quàm ut iniuria laceſſitus, tum demū ad querimoniā confugias. GELASII.

Gelaſius rhetor dixit. Doctrinæ eius quam philoſophia ſuppeditat uis, bonis quidem ad uirtutem arma miniſtrat: uerum flagitioſis ad maliciæ exercitium ſtimulos relinquit. EIVSDEM.

Virtus (idem ait) ſpontaneum quippiam eſt et liberum, ac nullius ſubditum imperio. GENNADII.

Gennadius dixit. Efficite arma iuſticiæ non mortis inſtituta. GERVASII.

Geruaſius dicebat, nullam aliā maliciæ generandæ uiā cogitari poſſe: quā ſi quis uirtutes negligens earundem prorſus laboret inopia. GERMANI.

Germanus dixit. Caligo nō ſuſtinet lucis præſentiā. Nō

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

τὸς παρουσίαν, οὐ νόσος ὑγιείας ἐπιλαβούσης ἵσταται οὐκ ἐνεργεῖ τὰ πάθη τῆς ἀπαθείας παρούσης.

γεροντίου.

γερόντιος ἔφη. ἐλευθέραν εἶναι προσήκει παντὸς φόβου τὴν ἀρετὴν καὶ ἀδέσποτον.

γρηγορίου τοῦ θεολόγου.

γρηγόριος ὁ θεολόγος φησί. ποιεῖ γὰρ περιβοήτους οὐ δεξιὰ πρᾶξις μόνον ἀλλὰ καὶ κακία νικῶσα πονηρῶν εὐδοκίμησιν.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εἶπεν. ὁ γὰρ τὸ τοῦ ὄφεως φρόνιμον περὶ τὸ κακὸν τῷ τῆς περιστερᾶς ἀκεραίῳ περὶ τὸ καλὸν ἀναμίξας. οὔτε τὸ φρόνιμον ἐάσει κακοῦργον γενέσθαι οὔτε τὸ ἁπλοῦν ἀνόητον.

τοῦ αὐτοῦ.

γρηγόριος ὁ θεολόγος ἔφη ἀεὶ προτίμα τοὺς καλοὺς τῶν μὴ καλῶν. κακοῖς δὲ ὁμιλῶν κακὸς πάντως ἔσῃ κακοῦ παρ' ἀνδρὸς μή ποτε χρηστὸν πάθῃς. ζητεῖ γὰρ ὧν βεβίωκε συγνώμην ἔχειν. ἔχθρας ὅρους γίνωσκε φιλίας δὲ μή.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς τὸ ποιεῖν εὖ. τοῦ πάσχειν τιμιώτερον καὶ περισπουδαστότερον κέρδους ἔλεγε.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

languor conſiſtit ſanitate reddita. Sic nec affectu: quicq̃ moliri poſſunt in homine paſsionibus libero.

GERONTII.

Gerontius, uirtutem omni prorſus uacare metu cõſentaneũ eſſe dicebat: ſuiq; iuris GREGORII. theologi

Gregorius theologus ait. Vt celebris euadas ac nobilis, nõ dextra ſolũ rebus ſtrennue geſtis comparari poteſt. Quãdo maior triũphus profligatis uitijs, atq; uictoria multo ſpecioſior manet uirtuoſos. EIVSDEM.

Idẽ inqt. Quiſqs ſerpentis prudentiã circa improbitatẽ & columbæ ſimplicitatẽ circa honeſtũ, ꝑ cõmiſtionem quandã tẽperat: id agit, ne prudentia ſinat labi in maliciã neq; ſimplicitas in imperitiam. EIVSDEM.

Gregorius theologꝰ ait. In deferẽdis honoribꝰ prior ſemper honeſtorũ ratio habẽda eſt: malos negligere cõuenit. Quòd ſi ſceleſtis tibi cõmorandũ eſt, tã actũ eſſe noris de tua ꝓbitate. A uiro nebulone & nihili nullã frugẽ bonã ſperare licebit. obſeruat enim potiſsimũ ad mala pronos, q uitijs ſuis facile ignoſcant. Cæterũ hoſtẽ huiuſmodi habeas licebit amicũ nõ item. EIVSDEM.

Idem honeſtius eſſe cenſuit bene de alijs mereri, q̃ beneficijs affici. Equidẽ benignitas & miſericordia circa illuſtrius ſtudiũ uerſantur, q̃ ullus rerũ quæſtus

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

τοῦ αὐτοῦ.

οὐ γὰρ ὁ τῷ λόγῳ σοφὸς οὗτος ἐμοὶ σοφὸς. οὐδ' ὅστις γλῶσσαν εὔστροφον ἔχοι ψυχὴν δὲ ἄστατον καὶ ἀπαίδευτον ἀλλ' ὅστις ὀλίγα μὲν ἀρετῆς φθέγγεται. πολλὰ δὲ τοῖς ἔργοις παραδείκνυσι. καὶ τὸ ἀξιόπιστον τῷ λόγῳ διὰ τοῦ βίου προστίθησιν.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εἶπεν. μὴ ἄλλους ἰατρεύειν ἐπιχειρήσωμεν αὐτοὶ βρύοντες ἕλκεσιν.

γρηγορίου τοῦ νυσσέως.

γρηγόριος ὁ νυσσεὺς ἔφη. πάσης οὕτως κακίας οἷόν τι δέλεαρ ἡ ἡδονὴ προβληθεῖσα εὐκόλως τὰς λιχνοτέρας ψυχὰς ἐπὶ τὸ ἄγκιστρον τῆς ἀπωλείας ἐφέλκεται:

τοῦ αὐτοῦ.

ὥσπερ τὰ εὐώδη τῶν ἀρωμάτων τῆς ἰδίας εὐπνοίας τὸν παρακείμενον ἀέρα ποιεῖ· οὕτως ἀνδρὸς ἀγαθοῦ παρουσία τοὺς πέλας ὀνίνησιν.

τοῦ αὐτοῦ

ὁ τῷ πτωχῷ κοινωνήσας. εἰς τὴν μερίδα τοῦ δι' ἡμᾶς πτωχεύσαντος ἑαυτὸν καταστήσει.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

EIVSDEM.

Idem ait. Nõ mihi ſapiẽs uidetur, quẽ alij ex ſermone ſapientẽ iudicant: q̄ linguã habet uolubilẽ, & animũ incõſtantẽ, omniſq; diſcipline penitus expertẽ: ſed magis cui breuis de uirtute ſermo eſt, & multa rerũ bené geſtarũ documenta: quibus firmam fidem per uitæ curſum uerbis ſuis quæſierit. EIVSDEM.

Idem ait. Quàm abſurdũ eſt, ſi alienis conemur mederi languoribus, ipſi nos uomicis ſcatentes & hulceribus.

GREGORII Niſſeni.

Gregorius niſſenus dicebat. Omnis maliciæ quædã eſſe irritamenta, uidelicet uoluptates: quæ auidioribus animis ꝓpoſitæ, mirũ q̄ facile eos ineſcare queant, et ad hamũ perditionis attrahere. EIVSDEM

Quẽadmodũ ſuauia aromatũ odoramenta, ꝓpriũ quid dã ꝑ aerem continentẽ ſpirant, q̄bus præſentes recreentur. ita uir bonus, toto ſibi cõmorantiũ contubernio ſalutaris eſt & iucundus. EIVSDEM.

Qui cũ inope partitur, ipſe ſibi ea qua eget parte miniſtrat neceſſaria: ut nõ tã dare tũ uideatur q̄ accipere.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

τοῦ αὐτοῦ.

ἡ μὲν ἀταξία τῆς ἀναρχίας ἐστὶ γνώρισμα· ἡ δὲ τάξις τὸν ἡγεμονεύοντα δείκνυσιν. τοῦ αὐτοῦ.

ἅπτεται οὐ τῶν πολλῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀρίστων ὁ μῶμος. τοῦ αὐτοῦ.

τὸ καλῶς ἔχειν ὀλίγα πολὺ τιμιώτερον τοῦ κακῶς ἔχειν πολλά. τοῦ αὐτοῦ.

βουλοίμην δ' ἂν ἐγὼ τῶν ἀγαθῶν τι λεγόντων ἀκούειν μᾶλλον ἢ λέγειν αὐτός. ὥσπερ παντὶ γὰρ εὐτυχέστερον ἀμείνοσιν ἐντυγχάνειν ἢ χείροσιν.

τοῦ αὐτοῦ.

εὔηχος ἐστὶν ἐκείνη ἡ φωνή, καὶ μέχρι τῆς θείας ἀναβαίνουσα ἀκοῆς, οὐχὶ μετά τινος διατάσεως γινομένη, ἀλλ' ἡ ἀπὸ καθαρᾶς συνειδήσεως ἀναπτομένη ἐνθύμησις. τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔφη, βαρύ τι χρῆμα τὸ χρυσίον ἐστὶ, κοῦφον δέ τι καὶ ἀνωφερὲς πρᾶγμα ἡ ἀρετή.

τοῦ αὐτοῦ.

γρηγόριος ἔφη, μήτε ἀθυμῶν ἀπελπίσῃς εὐημερίαν, μήτε καλῶς πράττων ἀθυμίαν, εἰς ἐνιαυτοὺς τέσ

EIVSDEM.

Dum confuſe omnia citra ordinẽ fiunt, magiſtratus aut negligens eſt, aut omnino ſopitus. Ordo enim exactus rerũ gerendarũ, magiſtratũ indicat. EIVSDEM.

Qui omnes carpit, is nec ab optimis quibuſq; abſtinebit

EIVSDEM.

Maiore gloria pauca recte aguntur, quàm multa perfunctorie & perperam. EIVSDEM.

Malim ego ex aliis audire quod operepreciũ ſit, quàm meũ ſermonem ingerere. Equidẽ in uniuerſum felitius eſt a melioribus nõnihil accipere incrementi, q̃ ab his q ſorte ſunt inferiores. EIVSDEM.

Arguta ſane plurimũq; concinna hæc uox eſt, & cœlos penetrans, quam non muſica quædam ratio ad demulcendũ auditũ conſtituit, ſed quã conſcientiæ puritas in animo iuſti dictat. EIVSDEM.

Idem ait. Auri pretium commendat grauitas: at uirtus leuis eſt, ideoq; ſublimis. EIVSDEM.

Gregoriũ dicere ſolitum accepimus. Sicubi aduerſa laboras fortuna, ne futuram deſperes felicitatem.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

σαρας ὥρας ἔχει. μία καιροῦ ῥοπὴ πολλὰς πραγμάτων μεταβολάς. τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εἶπε. τυφλὸν ὁ θυμὸς καὶ ἐπίλυπον. καὶ μάλιστα ὅταν τῷ δικαίως ἀγανακτεῖν μὴ παρῇ.

Δημάδου.

Δημάδης ἔφη τοῖς μὲν δούλοις ἡ ἀνάγκη νόμος, τοῖς δὲ ἐλευθέροις νόμος ἀνάγκη.

Δημητρίου τοῦ φαληρέως.

Δημήτριος ὁ φαληρεὺς εἶπε τὸν μὴ δυνάμενον γενναίως φέρειν ἀτυχίαν ἔφη δύνασθαι.

Δημοκρίτου.

Δημόκριτος ἔφη θεοῦ ἄξιον σε ποιήσει τὸ μηδὲν ἀνάξιον αὐτοῦ πράττειν. τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς οἷσιν ὁ κόσμος εὔτακτος. τουτέοισι καὶ ὁ βίος συντέτακται. τοῦ αὐτοῦ.

φρονήσεως ἔργον, μέλλουσαν ἀδικίην φυλάξασθαι. ἀναλγησίην δὲ γινομένης καὶ ἀμύνασθαι.

τοῦ αὐτοῦ.

Ἔνιοι πολέμῳ μὲν δεσπόζουσι, γυναιξὶ δὲ δουλεύουσι. τοῦ αὐτοῦ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

deniq; rebus proſpere cedentibus, ſuſpecta tibi ſemper ſit aduerſitas. Annus unus quatuor cõſtat partibus: unicum temporis momentũ uariam ſecum affert rerũ mutationem.

EIVSDEM.

Idem. Cæca res inqt, ira eſt & mœſta, potiſſimũ ſi iniqua ſit indignandi ratio.

DEMADIS.

Demades ait. Illiberali atq; ſeruili ingenio præditis legẽ imponit neceſſitas: uerũ ingenui legem neceſſitatẽ eſſe putant.

DEMETRII PHALEREI.

Demetrius phalereus dicebat. Qui fortunã aduerſam ſtrẽnue, & generoſo animo tolerare neqret, eũ neq; pſperã ſatis cõmode ferre poſſe.

DEMOCRITI.

Democritus ait. Dignum te deo reddideris, ſi nullũ facinus indignũ admiſeris.

EIVSDEM.

Morũ conſtantia, uitæ probe inſtitutæ non leue eſt argumentum.

EIVSDEM.

Vt iniuriam declines prudentia opus: ut offenſam, matura defenſione.

EIVSDEM.

Plærumq; inuenias qui bello aliis ſunt ſuperiores: atque iidem tamen mulierculis miſere famulantur.

EIVSDEM.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Δημόκριτος ἔφη ὑπὸ γυναικὸς ἄρχεσθαι ὕβρις ἂν ἐσχάτη. τοῦ αὐτοῦ.

πατρὸς σωφροσύνη μέγιστον τέκνοις παράγγελμα. τοῦ αὐτοῦ.

Τράπεζαν πολυτελέα μὲν, τύχη παρατίθησιν αὐταρκέα δὲ σωφροσύνη. τοῦ αὐτοῦ.

Μὴ ταχὺ ἐπὶ σεαυτῷ μέγα φρονήσῃς. πολλὰ γὰρ λανθάνομεν ἑαυτοὺς οὐδὲ δαμακόπτες τὴν ἐπιθυμίαν ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς μᾶλλον ἐνοχλούμενοι.

τοῦ αὐτοῦ.

Ἡδονὴν οὐ πᾶσαν. ἀλλὰ τὴν ἐπὶ τὸ καλὸν αἱρεῖσθαι δεῖ. τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔφη ἀνδρεῖος οὐχ ὁ τῶν πολεμίων κρατῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁ τῶν ἡδονῶν κρείσσων.

τοῦ αὐτοῦ.

Δημόκριτος εἶπε ξένοις μεταδίδου καὶ τοῖς δεομένοις ἐκ τῶν ἐνόντων ὁ γὰρ μὴ διδοὺς δεομένῳ οὐδ' αὐτὸς λήψεται δεόμενος. τοῦ αὐτοῦ.

Δημόκριτος ἔφη αἱ μικραὶ χάριτες ἐν καιρῷ μέγισται εἰσὶ τοῖς λαμβάνουσι ταύτας ἐν περιστάσ

Idem ait. Mulierem omnis diſſenſionis materiam abunde miniſtrare. EIVSDEM.

Inſtitutiones uehementer ſalutares, filiis ex parentum modeſtia ac frugalitate parantur. EIVSDEM.

Cœnas lautas & ſumptuoſas, ſuppeditare poteſt fortuna: at contra faciles, & quæ ſufficiant neceßitati, temperantia. EIVSDEM.

Nemo de ſe nimiũ præſumat. Siquidem multa ſunt quæ cognitionem noſtram ſuffugiunt, quanquàm in nobiſipſis gerantur. ut eſt effrænis affectuum tyrãnis.

EIVSDEM.

Oblectamenta admittere conuenit, non quidem omnia, ſed quæ honeſtati ſunt coniuncta. EIVSDEM.

Idem dicere ſolebat: uirilem ſe non eſtimare eum ſolum qui armis cæteros præcelleret: ſed & qui cum uoluptatibus pugnam capeſſens, ſpecioſam reportaſſet uictoriam. EIVSDEM.

Peregrinis & egentibus ex iis quæ ſuppetunt miniſtra alimoniam. Equidẽ quiſqs indigenti uictũ negat, is neq; ab alio quicquàm accipiet dum eguerit.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

τοῦ αὐτοῦ.

Μικρὰ διδόναι βούλου μᾶλλον ἢ μεγάλα ἐγγυᾶν, ὅτε γὰρ κίνδυνος ἄπεστι. καὶ ὁ λαβὼν ἔργου, οὐ λόγου χρείαν ἔχει.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔλεγεν ὥ τινι τὴν χάριν καταθείς. θᾶττον τὴν χάριν δίδου. ἡ γὰρ βραδυτὴς λυμαίνεται τὴν δόσιν.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς κρεῖσσον τοῦ λέγειν τὸ πράττειν ἔφη.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἰδὼν τινὰ προχείρως πᾶσι χαριζόμενον, καὶ ἀνεξετάστως ὑπηρετούμενον. κακῶς ἀπόλοιο, ὅτι τὰς χάριτας παρθένους οὔσας πόρνας ἐποίησας.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εἶπε δυνάμενος χαρίσασθαι μὴ βράδυνε, ἀλλὰ δίδου, ἐπιστάμενος μὴ εἶναι τὰ πράγματα μόνιμα.

τοῦ αὐτοῦ.

Δημόκριτος εἶπε πονηρὰ φύσις ἐξουσίας ἐπιλαμβανομένη δημοσίας ἀπεργάζεται συμφοράς.

τοῦ αὐτοῦ.

Δημόκριτος εἶπε δἰ ἕνεκα ἐπὶ πᾶσιν ἀνθρώποις

EIVSDEM.

Idem dicebat. Beneficiũ pro tempore exile, ingens red di ijs qui illud in extrema neceßitate acciperent.

EIVSDEM.

Coneris ad exigua largiendũ, q̃ ad plura ꝓmittendũ eſſe propenſior: potißimũ ſi fieri poßit citra iacturã. Nã penuria laborantibus donũ uel præexiguũ ꝓdeſt, uerba et magnificæ pollicitatiões nulli ſũt utiles. EIVSDEM

Si bene mereri de aliquo uoles, citißime aliqđ in illũ beneficiũ conferas. Mora enim ingratũ redditur & parũ amabile quicquid dederis. EIVSDEM.

Præſtat multis partibus facere q̃ dicere. EIVSDEM.

Idẽ dũ quendã ad gratificandũ aliis ſtudioſißimũ, uilem nihilominus uicißim uideret cõpenſationem accipere. Ohe, inqt, qui beneficia perdideris, nũ te nõ pudet Gratias gẽtilitatis deas, quæſtus gratia proſtituere, quæ uirgines eſſe traduntur. EIVSDEM

Idem. Si facultas adeſt inquit, aliis gratificandi, ne differas. Noſti enim q̃ mutabilis ſit rerũ omniũ ſtatus.

EIVSDEM. Idem ait. Ingeniũ ad facinora procliue,

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

τοῦ πλούτου ἐπιθυμία μὴ κτηθεῖσα μὲν γὰρ τρύχει. κτηθεῖσα δὲ βασανίζει ταῖς φροντίσιν ἀποκτηθεῖσα δὲ ταῖς λύπαις.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔλεγεν οὐχ ὁ πλουτῶν. ἀλλ᾽ ὁ μὴ χρήζων πλούτου μακάριος.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔφη εἰ μὴ πολλῶν ἐπιθυμεῖς, τὰ ὀλίγα, πολλὰ δόξασεις. μικρὰ γὰρ ὄρεξις. πενίαν ἰσοσθενῆ πλούτου ποιήσει.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς, πῶς ἄν τις γένηται πλούσιος, ἔφη ἐὰν τῶν ἐπιθυμιῶν ἔσαι πένης.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εἴρηκε τὰ μέγιστα τῶν κακῶν οἱ πένητες ἐκπεφεύγασιν. ἐπιβουλὴν. φθόνον, καὶ μῖσος. οἷς οἱ πλούσιοι καθ᾽ ἡμέραν συνοικοῦσιν.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εἶπεν ἐν μὲν τοῖς ἐσόπτροις. ὁ τῆς ὄψεως. ἐν δὲ ταῖς ὁμιλίαις. ὁ τῆς ψυχῆς χαρακτὴρ βλέπεται.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ λόγος ὥσπερ πλάστης ἀγαθὸς, τῇ ψυχῇ περιτίθησι σχήματα.

τοῦ αὐτοῦ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

11
9

nacta poteſtate, cõmunem ſuſcitabit reipub. calamitatẽ.

EIVSDEM.

Democritus, Vna ait cupiditas cunctorũ mortaliũ extimulat animos, ut opes aſſequantur. Atqui uidemus iiſdem congeſtis, diſcruciari nihilominus cogitationes. Tũ illis amiſsis relinqui triſtitiam, luctũq; perpetuum.

EIVSDEM. Idem inquit, diuites nõ eſſe beatos, ſed eos magis q̃ diuitias ſcirẽt partius cõcupiſcere. Eiuſdẽ. Idẽ dicebat. Si multa nõ expetes, pauca tibi multa uidebuntur; Parua enim appetentia ex inopia diuites facit.

EIVSDEm. Idẽ quærenti ex eo quæ uia eſſet facile ditescendi? Reſpondit. Si q̃s inopi ſuerit deſyderio EIVSDẽ Idem ait. Malorũ omniũ colluuiem atq; ſũmam, paupe res longe a finibus ſuis propulſarunt. Nempe inſidias, odiũ, & liuorẽ, quibus de rebus quotidianum negotiũ eſt diuitibus iugeq; commercium. EIVSDEM.

In ſpeculo (ait idem) faciei figura, in uerbis animi qualitas deprehenditur. EIVSDEM.

Oratio ueluti bonus figulus, animo alias atq; alias rerũ formas proponit. EIVSDEM.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

αἱ μὲν χελιδόνες εὐδίαν ἡμῖν προσημαίνουσιν, οἱ δὲ ἐκ φιλοσοφίας λόγοι ἀλυπίαν. τοῦ αὐτοῦ.

Δημόκριτος τὴν μὲν ῥίζαν τῆς παιδείας ἔφη εἶναι πικρὰν τοὺς δὲ καρποὺς γλυκεῖς.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔφη. ἡ παιδεία εὐτυχοῦσι μὲν ἐστὶ κόσμος ἀτυχοῦσι δὲ καταφύγιον. τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔφη τῆς παιδείας ὥσπερ χρυσοῦ τὸ καλὸν ἐν παντὶ τόπῳ τίμιον. τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς θεασάμενος τινὰ πολλὰ ἀπαίδευτον ὁμιλοῦντα εἶπε, διαλέγεσθαί μοι δοκεῖ δυνατὸς ἀλλὰ σιωπᾶν ἀδύνατος. τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς χρήματα μὲν πορίζειν οὐκ ἀχρεῖον. ἐξ ἀδικίας δὲ πάντων μακρὸν κάκιον.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔλεγε. κρεῖσσον τὰ οἰκεῖα ἐλέγχειν ἁμαρτήματα, ἢ τὰ ἀλλότρια. τοῦ αὐτοῦ.

Δημόκριτος εἶπε παῖδας μὲν ὄντας ἡμᾶς οἱ γονεῖς παιδαγωγῷ παρέδοσαν ἐπιβλέποντι πάντα χρὴ πρὸς τὸ μὴ βλάπτεσθαι. ἄνδρος δὲ γενομένους.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Noctuæ quietem nobis proximo imminere indicant. Sic ex philoſophia depromptæ rationes perturbationum ſedationem. EIVSDEM.

Idem radices eruditionis amaras eſſe dixit, fructum nõ inſuauem. EIVSDEM.

Literæ (ut idem ait) diuitibus nõnihil addunt honeſtamenti: inopia laborantibus aſylum & unicum exiſtunt uitæ præſidium. EIVSDEM.

Idem dicebat, doctrinæ haud aliter q̃ auro quolibet in loco ſuum eſſe precium. EIVSDEM.

Idem, quom indoctũ quempiã uerbis inanibus obſtrepere diu tuliſſet: Ad blaterandũ inquit, inſtructus mihi uideris, ad ſilendum impos EIVSDEM.

Idem ait, haud abſurde exiſtimatũ eſſe pecunias ex ſcelere, omniũ rerũ præbere longius ac diuturnius malum. EIVSDEM. Idem ait, magis conſulto fieri, ſi ꝓpria errata reprehendas, q̃ ſi aliena. EIVSDEM.

Democritus dicebat. Dũ pueri ſumus, parentes nos pedagogo in diſciplinam tradunt: atque illius omnis circa nos cura inuigilat, ne quouis modo ledamur. Porro ui-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ὁ θεὸς παραδίδωσι τῷ ἐμφύτῳ συνειδήσει φυλάτ-
τειν. ταύτης οὖν τῆς φυλακῆς μηδαμοῦ καταφρο-
νητέον. ἐπεὶ καὶ τῷ θεῷ ἀπάρεστοι καὶ τῷ ἰδίῳ συ-
νειδότι ὑπεύθυνοι καθιστάμεθα. τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔλεγεν οἱ ἀπαίδευτοι καθάπερ οἱ ἁλιευόμε-
νοι ἰχθύες ἑλκόμενοι σιγῶσιν. δημοσθένους.

Δημοσθένης λοιδορούμενος ὑπὸ ἀσώτου εἶπεν ᾧ οὐ-
δὲν ἐστὶν ἱκανόν. τούτῳ οὐδὲ εἰπεῖν αἰσχρὸν οὐδὲν ἐ-
στίν. τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐρομένου τινὸς ἄνδρα πρεσβύτην ὄντα εἰ
ἔτι γυναικὶ χρῆται, εὐφήμει ἔφη. ἐπὶ τούτῳ γὰρ
τῷ γήρᾳ πλείστην ἔχω χάριν, ὅτι με ἐξελύσατο
τῶν τοιούτων ἐπιθυμιῶν. τοῦ αὐτοῦ

ὁ αὐτὸς εἴρηκεν ὥσπερ οἰκίας οἶμαι καὶ πλοίου
καὶ τῶν ἄλλων τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυρότα-
τα εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς
καὶ τὰς ὑποθέσεις. ἀληθεῖς καὶ δικαίας.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔφη δεῖν τὸν εὖ φρονοῦντα τὸν λογισμὸν
ἀεὶ τῶν ἐπιθυμιῶν κρείττω πειρᾶσθαι ποιεῖν.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

rilem togam ſumentes, ingenio noſtro relinquimur. atq; id quidem ſatis commode nos tueri poteſt. Quando haud quaq̃ contemnenda huiuſmodi tutela eſt quæ deo ſit authore, cui ſi delinqmus quom ſemp ſit præſto, cōſcientia accuſante mox reddimur obnoxij

EIVSDEM.

Idem inquit. Indocti quemadmodum piſces tacite prendũtur: ita illi poſtq̃ capti ſunt obmuteſcũt.

Demoſthenis

Demoſthenẽ dũ intemperans quidã conuitijs laceſſeret Cui nihil ſatis eſt inqt, eum neq; uerba ſatiant, ne etiam turpia quidem & pudenda.

EIVSDEM.

Idem interrogatus. Nũ in ſenili ætate aliquando cũ mulieribus rẽ haberet? Bona uerba, inquit. Ego ſenectæ ea cauſa maximã habeo gratiã, q me hiſce deſyderijs uacuũ, liberam uitam, & a iuuenilibus illecebris ſolutam uiuere fecerit.

EIVSDEM.

Idem dicebat. Quemadmodũ nauigij atq; ædium baſes firmiſsimas eſſe conuenit: ita operũ initia ac argumenta ueritati decet æquitatiq; maxime eſſe conſinia.

Eiuſdẽ.

Sapientis, idem eſſe dicebat: nunq̃ animo cōniuere, neq; affectibus quoquo modo licentius indulgere. ne effrenati, rationis imperiũ deſerant.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Τοῦ αὐτοῦ.

Δημοσθένης ὀνειδιζόμενος, ὅτι πονηροῖς συνδιατρίβει, ἐκεῖνος ἔφη ἄριστος ἰατρός ἐστιν, ὃς τοὺς ὑπὸ πάντων ἀπεγνωσμένους ἀναλαμβάνει. Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ αὐτὸς ἔλεγεν ὅτι τὸ πᾶσιν ἀρέσκειν δυσχερέστατόν ἐστιν. Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ αὐτὸς ἔφη. ὥσπερ ὁ οἶνος κιρνᾶται τοῖς τῶν πινόντων τρόποις οὕτω καὶ φίλος τοῖς τῶν χρωμένων ἤθεσιν. Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ αὐτὸς ἔφη. δίκαιόν ἐστιν ἐλεεῖν οὐ τοὺς ἀδίκους τῶν ἀνθρώπων ἀλλὰ τοὺς παρὰ λόγον δυστυχοῦντας.

Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ αὐτὸς ἐγκαλούντων αὐτῷ τινῶν φίλων. ὅτι πονηρῷ τινὶ κρινομένῳ συνεῖπε. τοὺς χρηστοὺς ἔφη μὴ δεῖσθαι βοηθείας. Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ αὐτὸς ἔφη τὸ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται.

Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ αὐτὸς ἔλεγεν, ἡ μάχαιρα μὲν τέμνει. ἡ δὲ διαβολὴ χωρίζει φίλους. Τοῦ αὐτοῦ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

EIVSDEM.

Demoſthenes quom ꝓbro ſibi daretur, q̧ improborũ ute retur contubernio. Optimus inquit, is eſt medicus, qui ab omnibus deſertos ægrotos, & penitus deploratos, ſuſcipit curandos. EIVSDEM.

Idem, Vnum placere omnibus, longe ait eſſe difficilimũ.

EIVSDEM.

Idem, Vt uinũ inqt, moribus potatorum ſeſe cõmiſcet: Sic amicus cõſuetudini ſe inſinuat ſodalibꝰ. EIVSDẽ.

Idem ait. AEquũ ſibi uideri, ut pauperes pie foueantur: cũ delectu tamen, ita ut dimiſſis improbis, illorũ ratio potiſſimũ habeatur qui præter culpam egeſtate premuntur. EIVSDEM.

Idem dũ uitio ſibi daretur ab amicis, q̧ nebulonis cuiuſdam cauſam tutaretur. Boni inquit, nullius egent patrocinio. EIVSDEM.

Idẽ ait, De indignis bene mereri, imprudentibus ingerit male ſentiendi de uirtute occaſionẽ. EIVSDEM.

Idem dicebat. Gladius conſcindit, uerũ calumnia prorſus ſeparat amicos. EIVSDEM.

T

ὁ αὐτὸς ἔφη τὸν κόλακα τούτῳ διαφέρειν τοῦ κόρακος ὅτι ὁ μὲν ζῶντας, ὁ δὲ νεκροὺς ἐσθίει.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς θεασάμενός τινα ἐκφερόμενον φιλάργυρον ἔφη. οὗτος βίον ἀβίωτον βιώσας, ἑτέροις βίον κατέλιπεν.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς πυνθανομένου τινός, πῶς ἄν τις ἑαυτοῦ διδάσκαλος γένηται ὑπὲρ ὧν ἐπιτιμᾷ τοῖς ἄλλοις ἔφη καὶ ἑαυτῷ ἐπιτιμῶν μάλιστα.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς λέγοντός αὐτῷ τινος ὅτι τοῦ ἀγροῦ ἀμελεῖς ἑαυτοῦ δὲ σχολάζεις εἶπε. τούτου ἐπιμελοῦμαι δι' οὗ καὶ τὸν ἀγρὸν ἐκτησάμην.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ποτὲ πρεσβεύων ὑπὲρ ἀθηνέων πρὸς φίλιππον καὶ παρρησίᾳ διαλεγόμενος, ὁ φίλιππος οὐ φοβῇ μὴ τὴν κεφαλήν σου προστάξω ἀφαιρεθῆναι. φησὶν οὔ. ἐὰν γάρ σύ μοι ταύτην ἀφέλῃς, ἡ πατρίς μου αὐτὴν ἀθάνατον ἀναθήσει.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔφη. δεῖ τοὺς πόνους διώκειν, ἀφ' ὧν τὰ μεγάλα καὶ λαμπρὰ γίνεται τοῖς ἀνθρώποις

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Idē inqt, Inter adulatorē & coruū hoc intereſſe: ꝙ hic mortuorū laniatu paſceretur, ille uiuorū.

EIVSEDM.

Idem dū auari cuiuſdā funus efferri uideret. Ohe ait, recte tecū agitur, qui uitam nulli uiuendam uixiſti: ut alijs uitam bonam poſt te, delicatamq; relinqueres.

EIVSDEM.

Idem interrogatus, Quomodo ſui præceptor, in eo quo alios reprehenderet, quiſpiam fieret. Ait. Si acrius ſeſe cæteris obiurgaret. EIVSDEM.

Idem dicenti ſibi. Agrum negligis, ſed tui diligentē curam geris, ait. Illius ego reſpectum ago cuius gratia etiā agrum ipſum mercatus ſum

EIVSDEM.

Idem, dum pro Athenienſibus & libertate uerba faceret: & Philippus diceret. Nū times ne caput abs te auferri præcipiam? Non inqt, nam & ſi ipſum loco moueris, patria immortalitate donabit. Labores (ait idē) ſectari homines æquū eſt, quibus ardua honoris atq; amplitudinis ornamenta parantur. EIVSDEM.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

του αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς ὑπό τιν⟨ος⟩. πῶς τῆς ῥητορικῆς περιεγένετο ἔφη πλέον ἔλαιον. ἢ περὶ οἶνον συνδεδαπάνηκα.

του αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐν συμποσίῳ τινὶ πρὸς τὸν πολλὰ λαλοῦντα, ἔφη ει τοσαῦτα ἐφρόνεις, οὐκ ἂν τοσαῦτα ἐλάλεις.

του αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς διατὶ μίαν γλῶτταν ἔχομεν ὦτα δὲ δύο εἶπεν. ὅτι διπλάσιον δεῖ ἀκούειν τοῦ λέγειν.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εἶπεν οὐ τοσοῦτον ὁ λόγος. ὅσον χρηστὸς τρόπος δυνάμενος.

του αὐτοῦ.

Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ ἔφη πόλεως εἶναι ψυχὴν τοὺς νόμους ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα στερηθὲν ψυχῆς πίπτει. οὕτω καὶ πόλιν μὴ ὄντων νόμων καταλύεσθαι.

του αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς ὑπό τιν⟨ος⟩ τί περιποιεῖ ἡ ῥητορικὴ τοῖς μανθάνουσιν, εἶπεν. ἀρκεῖ γὰρ ἐπαμύνασθαι ὅτι τὶς πρότερον χαλεπήνῃ.

Δημώνακτ⟨ος⟩.

EIVSDEM.

Idem, interroganti quomodo rhetoricen diſcens labori ſuperauerit: Plus inq̄t olei cōſumpſi, minus uini.

EIVSDEM.

Idem in conuiuio ad loquacem dixit. Si multum ſaperes, non multa loquereris.

EIVSDEM.

Idem quom cauſam ſciſcitaretur quidam unius tantum linguæ, & geminarum aurium ait. Quoniam in duplo magis audire homini expedit q̄ loqui.

EIVSDEM.

Idem ait, haud quaq̄ tantas eſſe in oratione uires, quantas in frugi operibus.

EIVSDEM.

Demoſthenes rhetor, leges ait urbis cuiuſq; eſſe animā. Nam ſicut corpus decedente anima concidit: ita ſublatis legibus actum eſt de repub.

EIVSDEM.

Idem dum quidam rogaret, quid præſtare poſſet pro feſſoribus ſuis rhetorice. Homini perdito, ait, præſentem opem ferre.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Δημώναξ ἔφη τοσοῦτον εἰς ἀρετὴν προσθήσεις, ὅσον ἂν ἀφέλῃς τῶν ἡδονῶν. Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ αὐτὸς ἔφη αἰσχρὸν ἐν ἄλλοις μὴ ἀποδέχεσθαι τὰς ἀρετὰς, ἐν ἑαυτοῖς δὲ ἔχειν τὰς κακίας.

Τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ αὐτὸς ὠνείδισε τοὺς τῶν σωμάτων ἐπιμελουμένους, ἑαυτῶν δὲ ἀμελοῦντας. ὡς τῶν μὲν οἴκων ἐπιμελουμένους τῶν δὲ ἐνοίκων ἀμελοῦντας.

Τοῦ αὐτοῦ.

Δημώναξ ἔφη ἀλλοτρίοις παραδείγμασι παίδευε σεαυτὸν καὶ ἀπαθὴς τῶν κακῶν ἔσῃ. Τοῦ αὐτοῦ

Δημώναξ καταιτιωμένου τινὸς τῶν ἑταίρων αὐτοῦ καὶ φήσαντος, οὐκ ἐχρῆν σε τῶν ἐχθρῶν μου φίλον εἶναι σέ. μὴν οὖν ἔφη οὐκ ἐχρῆν τῶν φίλων μου εἶναι.

Τοῦ αὐτοῦ.

Δημώναξ εἴρηκεν ἐλάσσω κακὰ πάσχουσιν οἱ ἄνθρωποι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, ἢ ὑπὸ τῶν φίλων. τοὺς μὲν γὰρ ἐχθροὺς δεδιότες φυλάσσονται, τοῖς δὲ φίλοις ἀνεῳγμένοι εἰσὶ καὶ γίνονται σφαλεροὶ καὶ ἐπιβούλευτοι. Τοῦ αὐτοῦ.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Demonax dicebat. Recte fieri, ut uirtuti accedat quicq̄d uoluptati ademptū fuerit.

EIVSDEM.

Idem ait, fœdum eſſe quom ipſe uitijs ſcateas, in alijs nō admittere uirtutem.

EIVSDEM.

Idem uehementer eos coarguit, qui corpora ſummo ſtudio curarent, atq; ſeſe omnino negligerent: haud diſsimiles eos ratus ijs, quorum omnis ſollicitudo in extruendis ædificiis uerſaretur, & hominum qui ædes habitarent nullam penitus haberent rationem.

EIVSDEM.

Ait demonax. Aliorum edoctus exemplis, facile pericula ſuffugeris.

EIVSDEM.

Demonax, cum quidam ſugillato apud ſe amico, diceret Non æquū eſt, ut inimici mei tu ſis amicus. Neq; uero par eſt inq̄t, te amici mei hoſtem eſſe.

EIVSDEM.

Demonax ait, minori malo ab inimicis homines affici q̄ amicis. Eos quos hoſtes habent uerentur, & caute obſeruant. Amicos quom ad omnia paratos habeant, negligētes erga illos euadunt ac lubrici.

EIVSDEM.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ὁ αὐτὸς ἔλεγε φεύγειν δεῖ κακῶν φιλίαν καὶ ἀγαθῶν ἔχθραν. Τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔφη· ἰατρὸν καὶ φίλον οὐ τὸν ἥδιον, ἀλλὰ τὸν ὠφελιμώτερον ἐκλέγεσθαι δεῖ. Τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔφη ἀπ' οὐδενὸς δοκήσει φιλεῖσθαι τις μηδένα φιλῶν. Τοῦ αὐτοῦ

ὁ αὐτὸς ἔλεγεν οὔτε οἱ ἄμουσοι τοῖς ὀργάνοις, οὔτε οἱ ἀπαίδευτοι ταῖς τύχαις δύνανται συναρμόσεσθαι. Τοῦ αὐτοῦ.

Δημῶναξ ἄλλων ἐξεταζόντων εἰ ὁ κόσμος ἐκφρόνως ἔμψυχος καὶ σφαιροειδής. ὑμεῖς εἶπε περὶ μὲν τοῦ κόσμου πολυπραγμονεῖτε, περὶ δὲ τῆς σαυτῶν ἀγνοίας οὐ φροντίζετε. Τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔλεγεν τοῖς ὠσὶ πλέον ἢ τῇ γλώττῃ χρῶ.

Διαγόρα.

Διαγόρας ποτὲ πλέων καὶ κινδυνεύων τῶν οὖν συμπλεόντων λεγόντων ὅτι δι' αὐτὸν ἀπόλλυνται, δείξας αὐτοῖς ἕτερα πλοῖα ἐπίσης χειμαζόμενα ἔφη μὴ καὶ ἐκεῖ Διαγόρας; Τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ληφθεὶς ὑπὸ ἀθηναίων. καὶ μέλλων ὑπ' αὐ-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Cauendas idem eſſe ait improborum amicitias. & bonorum uirorũ ſimulates. EIVSDEM.

Idẽ ait, ſeligendũ eſſe medicũ, atq; amicũ, non ꝓut ſors tulerit omnẽ, ſed ut qſq; eſt melior atq; utilior. EIVſdẽ

Idem dicebat. Amorem quandã habere uiciſsitudinem, adeo, ut niſi ames, a nullo uidearis amari. EIVSDEM.

Perinde, ait idem, atq; muſicæ expertes nullã neruorũ concinnitatem reddere poſſunt: ſic indocti animũ componere haud norunt, ut concors fiat. EIVSDẽ.

Demonax alijs curioſa indagine diſquirentibus an mũdus rationis exors ſit, aut anima præditus, & ſphæræ nihilominus figurã teneat. Vos inqt, plus æquo de mundo ſolliciti, ueſtrã ipſorũ immunditiẽ interea parũ prouida conſyderatione penſiculatis. EIVSDEM.

Idem maiore inquit ſtudio auribus, q̃ lingua utaris.

DIAGORAE.

Diagoras quom aliquãdo nauigio uectus, periculo eſſet ꝓximus: & q̃ ſimul nauigabant dicerent tui cauſa perimus. En inqt, alias naues quæ nõ minorem tempeſtatem ferunt, à quibus longe abeſt Diagoras. EIVSDEM.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

τῷ ἐπὶ θανάτῳ ἄγεσθαι, ἐπὶ τοὺς θεοὺς μὴ ὀνο-
μάζειν ἀνατείνας τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν ἔφη.
ὦ θεοὶ εἰ ἐστὲ θεοὶ σώσατέ με. Διδύμου.

Δίδυμος τὸ εἰδέναι τινὰ ὅτι ἀγνοεῖ σοφίας ἐστὶν
εἶπεν. ὡς καὶ τὸ εἰδέναι ὅτι ἠδίκησε δικαιοσύνης

Διογένους.

Διογένης εἰπόντος τινὸς τί μάλιστα γηράσκει παρ'
ἀνθρώποις εἶπε χάρις. τοῦ αὐτοῦ.

Διογένης ὁ κύων ἔφη. οὐκ ἔστιν κυνὸς ἀντάξιος οὐδ'
ὃν δεινὸς ἀνὴρ καὶ ἄναλκις ὑπὸ πλούτου καὶ μαλα
κίας διερυηκώς. τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς θεασάμενος Δημοσθένην ἐν καπηλείῳ αἰ-
σχυνόμενον καὶ ὑποχωροῦντα εἶπεν ὅσον μᾶλ-
λον ὑποχωρεῖς τοσοῦτον μᾶλλον ἐν τῷ καπηλίῳ
ὑπάρχεις. τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς θεασάμενος μειράκιον μεμυρισμένον εἶ
πεν, ἡ περὶ τῆς κεφαλῆς σου μυρωδία καὶ εὐωδία δυ
σωδίαν σου τῷ βίῳ ἐμποιεῖ,

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος διατὶ κύων καλεῖται

Idem ab Athenienſibus comprehenſus, & iam rapiendus ad mortem deos quidem nõ nominans, ſed protenſis in cœlum manib9, O dij inqt, ſi dij eſtis ſeruate me.

DIDYMI.

Didymus, ſcire ait ſe neſcire ſapientia eſt, perinde atq; ſi intelligas te iniuria aliquem affeciſſe iuſtitia eſt.

DIOGENIS.

Diogenes quærenti quid apud homines celerius ſeneſceret. Beneficium inquit. EIVSDEM.

Diogenes cinicus ait. Indignum ſe nouerit canis nomine, qui ab opibus & delitijs ſeſe cohibere non poteſt.

EIVSDEM.

Idem Demoſthenem uidens in caupona, pudore intro fugientem, ait, quo longius fugeris, eo in caupona magis eris. EIVSDEM.

Idem quom adoleſcentem unguento delibutum cerneret Vungenti inquit, & boni odoris in capite tuo refragrãtia, morum ſecum & uitæ nulli tollerandum fœtorem affert. EIVSDEM.

Idem interrogatus, quam ob cauſam canis uocaretur.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

εἶπε Διὸς τοὺς μὴ δόντας, ὑλακτῶ. τοὺς δὲ διδόντας σαίνω. τοὺς δὲ πονηροὺς δάκνω.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος διὰ τίνα αἰτίαν ἄνθρωποις τοῖς μὴ προσαιτοῦσι διδόασι. τοῖς δὲ φιλοσοφοῦσιν, οὔ. πάνυ τι εἶπεν. ὅτι χωλοὶ μὲν ἴσως καὶ τυφλοὶ ἐλπίζουσι γενέσθαι. φιλόσοφοι δὲ. οὔ.

τοῦ αὐτοῦ.

Διογένης ὀνειδίσαντος αὐτόν τινος ὡς εἰς ἀκαθάρτους τόπους εἰσέρχεται, ἔφη καὶ ὁ ἥλιος ἀλλ' οὐ μιαίνεται. τοῦ αὐτοῦ.

Διογένης δεινὸν ἔλεγεν εἰ οἱ μὲν ἀθληταὶ καὶ οἱ κιθαρῳδοὶ γαστρὸς κρατοῦσι καὶ ἡδονῶν. οἱ μὲν τῆς φωνῆς χάριν οἱ δὲ τοῦ σώματος. σωφροσύνης δὲ ἕνεκα πῶς τούτων οὐ καταφρονήσωμεν

τοῦ αὐτοῦ.

Διογένης ἐρωτηθεὶς, πῶς ἄν τις πολιτεύοιτο ἔφη, καθάπερ πυρὶ μήτε λίαν ἐγγὺς εἶναι μήτε πόρρω ἵνα μὴ ῥιγῶσιν. τοῦ αὐτοῦ

Διογένης λοιδορούμενος ὑπό τινος φαλακροῦ. εἶπεν

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Quia inquit non dantibus allatro, largientibus aſſentor perniciosos inſequor.

EIVSDEM.

Idem quærenti, cur alijs egentibus quanquàm nihil pete rent tribueretur, porro nemo eſſet qui ſua ſponte philo ſophorum inopiam leuaret. Recte ait id aguut qui clau dos ſe aliquando, aut cæcos futuros augurantur, philolo phos non item

EIVSDEM.

Idem reprehenſus q̃ loca parum munda ingrederetur. Num ait uides idem agere ſolem, qui tamen minime cõ taminatur.

EIVSDEM.

Diogenes abſurdũ uideri ait, ſi athletæ et muſici uentrẽ doment, ac uoluptates uocis gratia ac corporis, noſq; ea ob temperantiam negligere.

EIVSDEM.

Idem quærente quodam, quibus artibus commodius reſ pub. adminiſtraretur. Si inquit ueluti ignis non nimium prope adſit magiſtratus: neq; procul admodum abſit, ſic enim reſpub. refrigeſceret.

EIVSDEM.

Diogenes a caluo quodam contumelia affectus, Non

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

σὲ μὲν οὐχ ὑβρίζω. τὰς δὲ τρίχας σου ἐπαινῶ ὅτι κακοῦ κρανίου ἐξέφυγον, τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς τινὸς προδότου κακῶς αὐτὸν λέγοντος ἔφη χαίρω ἐχθρός σου γενόμενος. σὺ γὰρ οὐ τοὺς ἐχθροὺς ἀλλὰ τοὺς φίλους κακῶς ποιεῖς.

τοῦ αὐτοῦ.

Διογένης ἐπὶ τῆς κολακίας ἔφη. ὥσπερ ἐπὶ μνήματος αὐτὸ μόνον τὸ ὄνομα τῆς φιλίας ἐπιγέγραπται. τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τί τῶν θηρίων κάκιστα βλάπτει ἔφη τῶν μὲν ἀγροίκων συκοφάντης. τῶν δὲ ἡμέρων κόλαξ. τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τί γῆ βαρὺ βαστάζει, ἔφη ἄνθρωπον ἀπαίδευτον. τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἰδὼν τοὺς ἀναξιμένους οἰκέτας πολλὰ σκεύη παραφέροντας, ἤρετο, τίνος ταῦτα. τῶν δὲ εἰπόντων ἀναξιμένους, ἔφη. οὐκ αἰδεῖται ταῦτα ἔχων ἅπαντα, αὐτὸς ἑαυτὸν μὴ ἔχων. τοῦ αὐτοῦ

Διογένης ἔφη τοὺς ῥήτορας δίκαια μὲν ἐσπουδακέναι λέγειν. πράττειν δὲ οὐδαμῶς.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ait tecũ mihi cõtentio eſt:ſed capillos tuos laudo,qa peſtiferũ caput fuga arrepta dereliquerint. EIVSDẽ.

Idem quom proditor quidam multa in eum maledicta iactaret. Gaudeo inquit quia te inimicũ habeo,tu enim male de amicis non de hoſtibus mereri ſoles.

EIVSDEM.

Diogenes in aſſentationem inuehens. Adulatio inquit, ueluti ſtatua, nomen ſolum amicitiæ habet inſcriptum.

EIVSDEM.

Idem interrogatus,quæ beſtiæ acrius lederent. Ex agreſtibus ait homo contumelioſus. ex domeſticis adulator.

EIVSDEM.

Percontanti ex eo,quæ tellus grauiorem geſtaret molẽ. Quæ hominem ait,rudem et indiſciplinatum portat

EIVSDEM.

Idem quom Anaximenis familiam multa precioſa uaſa circumferre uideret,quæſiuit. Cuius nam hæc? Et illi. Anaximenis. Num igitur inqt,non pudet tanta habere cũ qui ſeſe non habet.

EIVSDEM.

Idẽ rhetores dicebat circa dicẽdi & iuſta æquaq; ſuadendi ſtudiũ,nõ ſegniter laborare,at remiſſos interim

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

τοῦ αὐτοῦ

ὁ αὐτὸς εἶπε, νεκρὸν ἰατρεύειν καὶ γέροντα νουθετεῖν ταυτὸν ἐστίν.

τοῦ αὐτοῦ.

Διογένης ἐρωτηθεὶς ποῖα θηρία εἴη χαλεπώτερα, εἶπεν ἐν μὲν τοῖς ὄρεσιν, ἄρκτοι καὶ λέοντες. ἐν δὲ ταῖς πόλεσι, πόρναι καὶ συκοφάνται.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔφη ὥσπερ τὸ ἄλειμμα οὐ τὸ ἡδὺ καλόν. οὐ δὲ τὸ πικρὸν ἀλλὰ τὸ ὑγιεινόν οὕτω καὶ τροφὴ οὐχ ἡδεῖα καλὴ οὐδὲ ἡ πολλή, ἀλλ᾽ ἡ ὑγιεινή.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐν συμποσίῳ τινὶ πολλοῦ οἴνου αὐτῷ διδομένου τοῦτον ἐξέχεε. ἐπεὶ δέ τινες αὐτὸν ἐμέμφοντο. ἔφη ἐὰν γὰρ αὐτὸν ἐκπίω οὐ μόνον αὐτὸς ἀπόλλυται. ἀλλὰ κἀμὲ πρὸς ἀπόλλυσιν.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς μειράκιον ἐκστατικὸν ἰδὼν καὶ παραφρονοῦν ἔφη. νεανίσκε ὁ πατὴρ μεθύων σε ἔσπειρε.

τοῦ αὐτοῦ.

Διογένης προσελθόντος τινὶ μειρακίῳ καταβεβρω-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

actione. EIVSDEM.

Mortuis mederi idem æque poſsibile ait, ut apud ſenem monitis aliquid tentare, ac recte uiuendi præceptis.

EIVSDEM.

Interrogatus Diogenes, quæ ex belluis eſſent moleſtiores. In montibus (inquit) urſi & leones: uerum in urbibus, publicis præpoſiti officiis, & calumnia ac litibus ſcatentes. EIVSDEM

Idem dicebat. Sicut unctio non commendatur dulcedine aut acerbitate: ſed ſi ſana ſit ita non admodum curandum eſt, multum alimenti, aut edulia ſuauia accipiamus dummodo conueniant ualetudini.

EIVSDEM.

Idem uinum plurimum in conuiuio quodam dono acceptum effudit: quod cum quidam indigne ferrent. Si inquit uinum omne ebiberem, non tam liquorem, quàm meipſum quoq; perderem. EIVSDEM.

Idem adoleſcentem ſtupidum mero, & prorſus deſipientem intuitus. Adoleſcentule ait, temulento ſatus es patre. EVSDEM.

V

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

κότι τὰ πατρῷα, ἤτει αὐτὸν δέκα δραχμὰς δεκατίαν εἶπεν· ὅτι παρὰ μὲν τῶν ἄλλων ἐλπίζω λήψεσθαι πολλάκις. παρὰ δὲ σοῦ οὐκ ἔτι.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἡμέρας οὔσης ποτὲ λύχνον ἅψας περιῄει τὴν ἀγοράν. πυνθανομένων δέ τινων πρός τί τοῦτο ποιεῖ ἔλεγεν ἄνθρωπον ζητεῖν.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς τῶν ἀνθρώπων ἔφη, ἐνίους τὰ δέοντα λέγοντας ἑαυτοῦ οὐκ ἀκούειν, ὥσπερ καὶ τὰς λύρας καλὸν φθεγγομένας οὐκ αἰσθάνεσθαι.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ὀδυρομένου τινὸς ὅτι ἐπὶ ξένης ἔμελλε τελευτᾶν. ἔφη, τί ὀδύνῃ ὦ μάταιε πανταχόθεν γὰρ ἡ αὐτὴ ὁδὸς εἰς ᾅδην,

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς κοινολογουμένας γυναῖκας θεασάμενος ἔφη. ἀσπὶς παρ' ἐχίδνης φάρμακον δανείζεται.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς τί νομίζει τὸ γῆρας εἶναι ἀπεκρί-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Diogenes adoleſcentem accedens qui patrimoniū omne cōſumebat, decē ſibi drachmas dari poſcebat. Quandoquidē inquit, ab aliis crebro me accepturū aliquid ſpero, tu quod des poſt puſillum non habebis.

EIVSDEM.

Idem, aliquando interdiu incenſa lucerna forum obambulabat: & dum percontarentur nonnulli qua illud ageret ratione. Hominem ait quæro.

EIVSDEM.

Idem ait, eſſe quoſdam homines qui ſalutaria dicentes, ipſi ſeſe haud quaquàm audirent, quemadmodum lyra quom dulce & amœnum ſonaret, ipſa tamen nullo ſonorum argutorum ſenſu caperetur.

EIVSDEM.

Idem lugente quodam, quia apud exteros in exilio eſſet moriturus. Quid luges inquit ſtulte? Vndiq; eadem ad inferos patet uia.

EIVSDEM.

Idem quom uideret uiciſſim mulieres garrulas miſcere ſermones. Aſpis inquit, à uipera uenenū mutuo accipit.

EIVSDEM

Idē quærenti quid eſſet ſenecta. Reſpondit. Vita bruma

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ναῖον τοῦ ζῆν χειμῶνα.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἰδὼν γραῦν καλλωπιζομένην εἶπεν. εἰ μὲν πρὸς τοὺς ζῶντας πεπλάνησο, εἰ δὲ πρὸς νεκροὺς μὴ βράδυνε;

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔφη εἰ μὲν ἦν μαθεῖν ἃ δεῖ παθεῖν. καὶ μὴ παθεῖν. καλὸν τὸ μαθεῖν. εἰ δὲ παθεῖν δεῖ τί δεῖ μαθεῖν, παθεῖν γὰρ χρή.

Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου.

Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος ἐρωτηθεὶς τί ἄνθρωπος ἔχει ὅμοιον θεῷ ἔφη τὸ εὐεργετεῖν καὶ ἀληθεύειν.

Δίωνος τοῦ φιλοσόφου.

Δίων ὁ φιλόσοφος υἱόν τινος αὐτῷ συνιστάνοντος καὶ περὶ μισθοῦ διαλεγομένου καὶ τρεῖς χιλίας δραχμὰς αἰτοῦντος, τοῦ δὲ εἰπόντος ὡς ἄμεινον ἀνδράποδον πριάσασθαι νὴ δία ἔφη κἀγὼ συναινῶ. ἕξεις γὰρ ἀνθ᾽ ἑνὸς δύο ἀνδράποδα.

τοῦ αὐτοῦ.

Δίων ὁ ῥωμαῖος ἔφη. ἀδύνατόν ἐστι τὰ ἐναντία τῇ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ſis, tempeſtatibus obnoxia. EIVSDEM.

Idem mulierem aniculam ſe curioſius exornantẽ intuitus. Si uiuos ait, lenocinio allicere uoles, plurimũ falleris Sed ſi defunctorũ umbras, ne oro diu cuncteris.

EIVSDEM.

Idẽ dicebat Si ulla diſciplina id præſtare poſſet ut præſciremus quæ ferenda ſunt, atq; eadem amoliri a nobis certa ratione ualeremus: egregium ſane illud eſſet & longe optimum artificium. Sed ſi ordine inuiolabili, ac lege inconcuſſa quippiam tollerandũ eſt, ad quid attinet tale malum prænoſcere? DIONYSII ſenioris.

Dioniſius ſenior interrogatus, quid hominem deo ſimilem redderet. Si uerax fuerit reſpondit, & beneficus.

DIONIS philoſophi.

Dion philoſophus quodã filiũ in diſciplinã ſibi tradente quũ in paciſcẽdo de mercede tria trachmarũ milia peteret, illo dicente melius fore, ut ea pecunia ſeruũ emeret Tecũ in hoc ait, ſentio. Sic enim ꝓ uno duo habebis mãcipia filio indiſciplinato in numerũ redacto. EIVSDẽ.

Dion Romanus ait inpoßibile eſſe, ut diuerſa quis agat

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

ἃ τοῖς οὐκ ὀρθῶς ἔχουσι πράττοντα. καὶ ἀγαθοῦ τινὸς ἀπ᾽ αὐτῶν ἀπολαῦσαι.

τοῦ αὐτοῦ.

Δίων ὁ χρυσόστομος εἴρηκεν. ὅσῳ δ᾽ ἄν τις τοὺς φίλους χρηστοτέρους ποιοῖ, οὗτος χρηστότερος γίνεται.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔφη. ὁ τοῖς φίλοις χαριζόμενος, ἥδεται διδοὺς ἅμα δὲ ὡς αὐτὸς κτώμενος.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἔλεγεν. δεῖ τὸν ἑταίρων μέλλοντα ἄρξειν αὐτὸν ἑαυτοῦ πρῶτον ἄρχειν.

τοῦ αὐτοῦ.

Δίων καταγελάστους εἶναι ἔλεγεν τοὺς σπουδάζοντος περὶ τὸν πλοῦτον. ὃν τύχη μὲν παρέχει. ἀνελευθερία δὲ φυλάττει, χρηστότης δὲ ἀφαιρεῖται.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἰδὼν τινὰ φθονερὸν σφόδρα κεκυφότα, εἴπερ ἢ τούτῳ μέγα κακὸν συμβέβηκεν, ἢ ἄλλῳ μέγα ἀγαθόν,

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος πότερον οἱ ζῶντες πλεί

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

& ſibi repugnantia, unde ſpes ſit fructũ aliquẽ cõſequi

EIVSDEM

Dion os aureum dicebat. Quanto amplius quiſq; præſidij in amicos contulerit, tanto ualidiorem ipſe ſe effecerit.

EIVSDEM.

Idem dicebat. Beneficia in amicos collata haud aliter dantes uoluptate afficiunt, q̃ ſi apud eos dona ſua remanerent.

EIVSDEM.

Idem dicere ſolitus eſt. Congruum uideri, ut qui in alios ſit habiturus imperium, ipſe ſibi prius imperet.

EIVSDEM.

Dion ridendos eos putabat, quorum omne ſtudium in coaceruandis opibus uerſaretur: quas fortuna primum exhibet, ſordida & illiberalis parcitas ſeruat, honeſta liberalitas aufert.

EIVSDEM.

Contemplatus idem inuidum quendam animo conſternatum. Aut inquit, huic ingens accidit malũ, aut alij boni quippiam.

EIVSDEM.

Idem, interrogatus uiuos ne plures eſſe putaret, an mor

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

οὓς εἰσὶν ἢ οἱ τεθνηκότες. τοῦτο μὲν ἔφη εὐχερέστε-
ρον ἐστὶν εὑρεῖν, διαπορεῖν δὲ τοὺς πλέοντας ἐν πο-
ποτέροις θείην, τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εἶπε. δικαίως μεμηχανῆσθαι τὴν φύσιν ἡ-
μῖν δύο μὲν ὦτα, μίαν δὲ γλῶσσαν, ἵνα ἀκούσω-
μεν πλείονα ἢ λαλῶμεν.

ἐμπεδοκλέους.

ἐμπεδοκλῆς ἐρωτηθεὶς διατί σφόδρα ἀγανακ-
τεῖς κακῶς ἀκούων, ἔφη. οὐδὲ ἐπαινούμενος. ἡσθή-
σομαι. εἰ μὴ κακῶς ἀκούων ἀχθήσομαι.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν λέγοντα ὅτι οὐδένα σοφὸν εὑρεῖν
δύναμαι κατὰ λόγον. εἶπε. τὸν γὰρ ζητοῦντα σο-
φὸν αὐτὸν πρότερον εἶναι δεῖ σοφόν.

ἐπικούρου.

ἐπίκουρος εἰ ταῖς τῶν ἀνθρώπων εὐχαῖς ὁ θεὸς
κατηκολούθει, ἔφη θᾶττον ἂν ἀπώλλυντο πάντες ἄν-
θρωποι συνεχῶς πολλὰ καὶ χαλεπὰ κατ' ἀλλή-
λων εὐχόμενοι τοῦ αὐτοῦ.

ἐπίκουρος ἔφη μὴ φεῦγε μικρὰ χαρίζεσθαι. δόξεις

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

tuos. Reſpondit facile id quidem inuentu eſſe, modo à dubitatione illa liberaretur. Num nauigantes inter hos aut illos ſint habendi.

EIVSDEM.

Idem ait naturam probe egiſſe, quæ geminas aures & linguã unicam nobis fabricarit quo ad audiendũ eſſem9 ꝗ ad loquendum promptiores.

EMPEDOCLIS.

Empedocles quærente quodam, quamobrẽ grauiter et iniquo animo tuliſſet maledicta? Quia inquit nulla me uoluptate laudantis uox afficeret, niſi conuitia eſſent moleſta.

EIVSDEM.

Idem dum nullum ſe quidam ſapientem oratorem inuenire potuiſſe iactaret. Oportet inquit, eum qui ſapientẽ inquirit primo ſapientem eſſe.

EPICVRI.

Epicurus dicebat. Si mortalium omnium uotis deus reſponderet, prope futurum eſſe, ut uniuerſum genus hominum pereat, quando uidere eſt, tantas, diras, & exitiales imprecationes uiciſſim hincinde uulgo effundi.

EIVSDEM.

Ne detrectes in re exigua, hominibus gratificari, uide-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

γὰρ καὶ πρὸς τὰ μεγάλα τοιοῦτος εἶναι.

τοῦ αὐτοῦ.

ἐπίκουρος εἶπεν οὐ προσποιεῖσθαι φιλοσοφεῖν, ἀλλ' ὄντως φιλοσοφεῖν. οὐ γὰρ προσδεόμεθα τοῦ δοκεῖν φιλοσοφεῖν.

ἐπικτήτου.

οἱ μὲν κόρακες τῶν τελευτηκότων τοὺς ὀφθαλμοὺς λυμαίνονται. ὅταν αὐτῶν οὐδὲν ἔστι χρεία. οἱ δὲ κόλακες τῶν ζώντων τὰς ψυχὰς καὶ διαφθείρουσι τὰ τούτων ὄμματα τυφλοῦσι.

τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς πιθήκου ὀργὴν καὶ κόλακος ἀπειλὴν ἐν ἴσῳ θετέον.

τοῦ αὐτοῦ.

ἐπίκτητος νεανίσκου τινὸς ἐν θεάτρῳ ἐναβρυνομένου καὶ λέγοντος ὅτι σοφός εἰμι. πολλοῖς γὰρ ὡμίλησα σοφοῖς εἶπε. κἀγὼ πολλοῖς πλουσίοις ἀλλὰ πλούσιος οὐκ εἰμί.

τοῦ αὐτοῦ

ὁ αὐτὸς ἔφη οὐ καλὸν πεπαιδευμένον ἐν ἀπαιδεύτοις διαλέγεσθαι. ὥσπερ οὐδὲ νήφοντα μεθύουσιν.

τοῦ αὐτοῦ.

ἐπίκτητος ἐν εὐτυχίᾳ φίλον εὑρεῖν εὐπορώτατον

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

beris enim in rebus magnis, idem aliquando agere.

EIVSDEM.

Epicurus dicere ſolebat. Philoſophari ſe citra ſimulationem, neq; agere ad oſtentationem ut philoſophetur.

EPICTETI.

Epictetus corui ait, mortuorũ cadaueribus oculos euellunt. neq; id iniuria. Nullus enim uita functo luminis uſus eſt. Porro adulatores uiuentium animos corrumpentes, omnem illis uiſum adimunt.

EIVSDEM.

Idem ſymeæ iram, & aſſentatoris minas iuxta offendere cenſuit.

EIVSDEM.

Epictetus dum adoleſcens quidem in theatro gloriaretur, ſe ſapientem ideo eſſe, quia frequens cum ſapientibus ſibi fuiſſet conuerſatio. Et ego inquit cum multis diuitibus commerciũ habens, inopia laboro.

EIVSDEM.

Idem ait, Indecorum eſſe, doctum cum literarum expertibus miſcere ſermones: non minus quàm ſobrium cum temulentis.

EIVSDEM.

Epictetus, facilimum ait in felici rerum ſucceſſu inue-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

εἶπεν. ἐν δὲ δυστυχίᾳ, πάντων ἀπορώτατον. ἡ γὰρ ἡ τῶν περιστάσεων ἀνάγκης, τοὺς μὲν φίλους δοκιμάζει. τοὺς δὲ ἐχθροὺς ἐλέγχει.

τοῦ αὐτοῦ.

ἐπίκτητος ἐρωτηθεὶς τίς ἐν ἀνθρώποις, πλούσιος εἶπεν. ὁ αὐταρκής. τοῦ αὐτοῦ.

ἐπίκτητος ἡ αὐτάρκια ἔφη καθάπερ ὁδὸς βραχία καὶ ἐπιτερπὴς χάριν μὲν ἔχει μεγάλην, πόνον δὲ μικρόν. εὐκλείδου.

εὐκλείδης ὁ φιλόσοφος ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος ὁποῖοι τινὲς εἰσὶν οἱ θεοὶ καὶ τίνι χαίρουσι. τὰ μὲν ἄλλα οὐκ οἶδα ἔφη τοὺς μὲν τοι φιλοπράγμονας ὅτι μισοῦσι ἀσφαλῶς οἶδα εὐκρίτου.

εὔκριτος ὁ χῖος ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος πότερον ἂν θέλοι γενέσθαι κροῖσος ἢ σωκράτης ἔφη, ζῶν μὲν κροῖσος, ἀποθανὼν δὲ σωκράτης. εὐπόλεως.

εὔπολις ὁ τῶν κωμῳδιῶν ποιητὴς πυνθανόμενος ὅτι ἀλκιβιάδης τὰς τῶν πολιτῶν γυναῖκας μοιχεύει ἔφη. ἀλκιβιάδης μὴ ὢν ἀνὴρ, πολλῶν γυναικῶν ἐστὶν ἀνήρ. εὐριπίδου.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

nire amicum: uerum ubi præter uotum uiuitur, perquã ambiguum. Aduerſæ enim fortunæ neceſſitas amicos explorat, hoſtes certis argumentis depræhendit.

EIVSDEM.

Idẽ interrogatus, q̃s eſſet inter homines diues. Cui ſatis eſt inq̃t, quod habet.

EIVSDEM.

Epictetus, Sufficientia ait, ueluti breuis & amœna uia, oblectamenta ſua habet, & ea q̃ plurima, paruum deinde laborem.

EVCLIDIS.

Euclides philoſophus à quodam interrogatus, quomodo dij eſſent morati: aut quibus gauderent? Aliarum ſane rerum inquit, neſcius ſum: ſed q, negocioſis ſint infenſi: compertum habeo.

EVCRITI.

Eucritus chius, quærenti ex eo, uter eſſe mallet. Crœſus, an Socrates? Reſpondit. Viuens Crœſus, è uita decedens Socrates.

EVPOLEOS.

Eupolis comœdiarum ſcriptor, audiens Alcibiadem ciuium uxores adulterio contaminaſſe. Mirum ait, effœminatum hunc & minime uirum, multis ſe mulieribus uirum præbere poſſe.

EVRIPIDIS.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Εὐριπίδης ὁ τῶν τραγῳδιῶν ποιητὴς ἐπειδὴ ὀψωνοῦντος αὐτοῦ ἐπελάβετό τις λέγων. ὅτι σοφοκλῆς, τοῦτο διὰ δόλου ποιεῖ ἔφη τοι γὰρ οὖν ὁ σοφοκλῆς ἐσθίει ὄψον ὁποῖον ἂν αὐτῷ τῷ οἰκέτῃ ἀρέσῃ ἐγὼ δὲ ὁποῖον ἂν ἐμοί.

Τοῦ αὐτοῦ

Εὐριπίδης εἶπεν ὅτι λείψανα τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀφαιρεῖται χρόνος. ὧν δ' ἀρετὴ καὶ θανοῦσι λάμπει.

Εὐσεβείου.

Εὐσέβειος εἶπεν. οἱ μάταιοι τῶν ἀνθρώπων, τοὺς μὲν μεγάλα χρήματα ἔχοντας καὶ φαύλους ὄντας τιμῶσί τε καὶ θαυμάζουσι. τῶν δὲ σπουδαίων, ἐπειδὰν ἀχρηματίαν καταγνῶσιν ὑπερφρονοῦσι.

Θάλου τοῦ μιλησίου.

Θαλῆς ὁ μιλήσιος ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος τί ἐστὶν ἀγαθὸν καὶ κακὸν εἶπεν ἡ γλῶττα.

Θεανοῦς.

Θεανὼ ἡ πυθαγορικὴ φιλόσοφος ὀργισθεῖσά ποτε ἰδίᾳ θεραπαίνᾳ ἔφη ἐμαστίγωσα ἂν εἰ μὴ ἐθυμούμην.

Θεμιστοκλέους.

Θεμιστοκλῆς ὁ τῶν ἀθηναίων στρατηγὸς θεασάμενος

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Euripides tragœdiarum ſcriptor, ſublato ſibi a quodam obſonio, dicente, Sophocles hoc ſeruo impertit. Sophocles igitur ait, quod ſeruo collubitum eſt manducat: at ego quod mihi,

EIVSDEM.

Euripides dicere ſolebat. Bonis uiris nihil decedere temporis diuturnitate, quando etiam uita defunctis uirtus ſua coruſcaret.

EIVSEBII.

Euſebius ait. Vanos eſſe & dementes mortales, qui opulentiſsimum quemq; etiam nebulonem ac nequàm, honore afficerent & admirarentur: uirtuoſos penuriam rerum ſuſtinentes flocciſacerent.

THALETIS.

Thales mileſius interrogatus a quodam, quid idem & bonum eſſet & malum. Lingua inquit.

THEANVS.

Theano mulier ex pythagorea philoſophorum cohorte excandeſcens aliquando in ancillam. Vapulares iam inquit, niſi irata eſſem.

THEMISTOCLES.

Themiſtocles Atenienſium dux, dum eum qui-

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

τινὸς αὐτὸν νύκτωρ περιπατοῦντα, καὶ ἐρωτήσαντος. τί δὴ μόνος ἀθηναίων ἐγρήγορεν, ὅτι ἔφη οὐκ ἐᾷ με τὰ μυλτιάδου τρόπαια καθεύδειν.

τοῦ αὐτοῦ

Θεμιστοκλῆς χωρίον πωλῶν ἐκέλευσε κηρύττειν ὅτι καὶ γείτονα χρηστὸν ἔχει. Θεοκρίτου.

Θεόκριτος ὁ χῖος παραγενόμενός ποτε εἰς ῥόδον, καὶ θεασάμενος τοὺς ῥοδίους τὰς μὲν οἰκίας λιθίνας ἔχοντας καὶ κατασκευάζοντας. ὀψωνοῦντας δὲ λυσιτελῶς ἔφη. ῥόδιοι οἰκονομοῦσι μὲν ὡς ἅπαντα βιωσόμενοι τὸν αἰῶνα. ὀψωνοῦσι δὲ ὡς αὔριον ἀποθανούμενοι. τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἐλθὼν εἰς τὸ βιζάντιον καὶ εὑρὼν αὐτοὺς πολλὰ λαλοῦντας, εὐλόγως ἔφη ὑμεῖς ἐπὶ τοῦ στόματος οἰκεῖτε. τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἀφυοῦς ποιητοῦ ἀκρόασιν ποιουμένου. καὶ ἐρωτώμενος ὑπ' αὐτοῦ ποῖα δοκεῖ ἃ καλῶς εἴρηκε ἔφη ἃ παρέλιπες. Θεοπέμπτου.

Θεόπεμπτος ἔφη μήτε αἴτιον κακῶν τὸ θεῖον ὑπολάμβανε μήτε χωρὶς αὐτοῦ δυστυχεῖν ἡμᾶς νόμιζε

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

dam noctu obambulantem cerneret: & percontare-tur, qua ratione ductus, ex Athenienſibus ſolus ſomnũ non caperet. Quoniã ait, Myltiadi trophæa me dormi-re non ſinunt.

EIVSDEM.

Themiſtocles agrum uenundans, præconem exclamare iuſsit, quia uicinum bonum haberet.

THEOCRITI.

Theocritus chius, dum aliquando Rhodum appelleret, et Rhodios uideret ædes lapideas magno ſumptu extru ere, ac opiparis ueſci cibis. Rhodij inquit, tanq̃ ſemper uicturi ædificant & manducant ueluti cras morituri.

EIVSDEM.

Idem quom ueniret Bizantium, & uerborũ prodigos homines inueniret. Recte inqt, de uobis dicitur: q̧ in ore omnis uobis ſuppellex eſt & unicũ domiciliũ.

EIVSDẽ

Idem cum poeta lucubrationẽ inconditã afferret, quæ rens quæ uiderentur benedicta, Reſpondit ea quæ tu præteriens non attigiſti.

THEOPEMPI.

Theopẽpus dicebat. Quanq̃ citra dei culpã mala acci-dant: nõ tñ ſine illo calamitatẽ nobis immitti arbitreris

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς εὐγενεῖς εἶναι νόμιζε ἔλεγεν μὴ τοὺς ἐκ τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν γεγεννημένους. ἀλλὰ τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ προαιρουμένους.

Θεοφυλάκτου.

Θεοφύλακτος ὑπέρπλαστος ἔπαινος ἀτιμότερος ψόγου ἔφησε.

Τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς ἃ λόγοις ἁμαρτάνομεν ἔργοις τὴν τιμωρίαν ὑφέξομεν.

Θουκυδίδου.

Θουκυδίδης εἶπε γενναίων γὰρ ἀνδρῶν πᾶσα γῆ τάφος.

Θεοφράστου.

Θεόφραστος ἔφη τοὺς μοχθηροὺς τῶν ἀνθρώπων οὐχ οὕτως ἥδεσθαι ἐπὶ τοῖς ἰδίοις ἀγαθοῖς ὡς ἐπὶ τοῖς ἀλλοτρίοις κακοῖς.

Ἰσοκράτους.

Ἰσοκράτης ὁ ῥήτωρ θεασάμενος τινὰ τῶν μαθητῶν τοῦ μὲν ἀγροῦ ἐπιμελούμενον τῆς δὲ πράξεως ἀμελοῦντα ὅρα φησὶ ὦ οὗτος μὴ τὸν ἀγρὸν ἐξημερὸς αἰβουλόμενος τὴν ψυχὴν ἀγριώσῃς.

Τοῦ αὐτοῦ.

ὁ αὐτὸς Ἀντιγόνου αὐτῷ τοῦ βασιλέως ἀπειλήσαντος θάνατον ἠγνόουν ἔφη ὦ βασιλεῦ κωνείῳ σε τὸ αὐτὸ δύνασθαι.

Τοῦ αὐτοῦ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

EIVSDEM.

Idem dicebat. Generoſos arbitreris eſſe non eos qui ex bonorum & illuſtrium ſtirpe prognati ſunt, ſed qui honeſtatem omnibus rebus præpoſuerunt.

THEOPHILACTI.

Theophilactus, Laus inquit ſordida, uituperio eſt abiectior.

EIVSDEM.

Quæcunq; (ait idem) uerbis delicta contrahimus, ea rebus luimus.

THVCYDIDIS.

Thucydides. Omne inq̄t ſolum uiris fortibus ſepultura

THEOPHRASTI.

Theophraſtus dicebat. Pernicioſi homines et ſceleſti nõ tã ꝓprijs gaudẽt bonis, q̃ aliorũ malis.

ISOCRATIS.

Iſocrates rhetor, uidens ex diſcipulis quendam agri ſui colendi ſtudioſum, cæterum in exornandis moribus deſidem. Vide inquit, ne agrum mitiorem cultioremque faciens, tu incultus animo atq; agreſtis prorſus euadas.

EIVSDEM.

Idem Antigono rege mortẽ ſibi cõminante, ignorabã inq̄t, O rex parẽ tibi cũ ueneno poteſtatẽ eſſe.

EIVSDẽ

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

βούλου τὰς τῆς ἀρετῆς εἰκόνας ὑπομνήματα μᾶλ-
λον ἔλεγεν ἢ τοῦ σώματος καταλιπεῖν.

τοῦ αὐτοῦ.

βουλευόμενος παραδείγματα ποιοῦ τὰ παρεληλυθό-
τα τῶν μελλόντων. τὸ γὰρ ἀφανὲς ἐκ τοῦ φανεροῦ
ταχίστην ἔχει τὴν διάγνωσιν.

τοῦ αὐτοῦ

ὁ κακῶς διανοηθεὶς περὶ τῶν οἰκείων, οὐδέποτε κα-
λῶς βουλεύσεται περὶ τῶν ἀλλοτρίων.

ἰωάννου τοῦ κλίμακος.

ἰωάννης ὁ κλίμαξ ἔφη ἐκ συνηθείας κακῶν δεῖ ἡμᾶς
τὸ κουφότερον ἐξελέξασθαι.

Λύκωνος.

Λύκων ὁ σοφὸς τὴν παιδείαν ἔλεγεν ἱερὸν ἄσυ-
λον εἶναι.

Μενεδήμου.

Μενέδημος νεανίσκου τινὸς εἰπόντος μέγα ἐστὶν
τὸ τυχεῖν ὧν ἄν τις ἐπιθυμεῖ εἶπε πολλῷ μεῖζον ἐ-
στὶ. τὸ μὴ δὲ ἐπιθυμεῖν ὧν μὴ δεῖ.

Σολομῶνος.

Σολωμὼν εἴρηκε. στολισμὸς γὰρ ἀνδρὸς. βῆμα
ποδὸς καὶ γέλως ὀδόντων ἀναγγελεῖ τὰ ἀνθρώπινα

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

Coneris, ait, monumēta uirtutis poſt te, magis quàm corporis imaginem relinquere.

EIVSDEM.

Conſiliū captaturus, præterita exempla conferto futuris, ſic enim celerrime id quod latet, ex eo quod in propatulo eſt deprehendas licebit.

EIVSDEM.

Qui inops conſilij eſt in rebus propriis, nunquàm recte conſulet alienis. IOANNIS Climacis.

Ioannes climax dicebat. Ex malorum commiſtione cōueniet nos id quod eſt leuius eligere.

LICONIS.

Licon ſapiens, dicebat eruditionem ſacrum aſylum eſſe

MENEDEMI.

Menedemus dicente quodam iuuene. Magnum eſt ut id quiſpiam aſſequatur quod expetit, ait. Maius eſt, nō expetere quod aſſequi non licet.

SOLOMONIS.

Solomon dixit, Ex ueſtitu, greſſu, riſuq; licebit hominis qualitatem inueſtigare.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

χρυσοσόμου.

οὐκ ἄρα, τὸ δοῦναι ἐλεημοσύνην, ἀλλὰ τὸ ἐς χρῆ δῦναι διὰ τοῦτο δοῦναι.

τοῦ αὐτοῦ.

ὡς εἴγε μιᾶς ἡμέρας μόνον μετὰ ἀκριβείας τὰ ἁμαρτήματα ἡμῶν ἐλογιζόμεθα, τότε ἂν ἔγνωμεν καλῶς πόσων ἂν εἴημεν ὑπεύθυνοι κακῶν.

τέλος.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

CHRYSOSTOMI.

Chryſoſtŏmus ait. Inopi largiri tum recte diceris, cum ut res poſtulat, & ob iuſtam cauſam largiris.

EIVSDEM

Si per diem unam dumtaxat diligenter errata noſtra diſcuſſerimus, mirum quàm facile didicerimus quantis ſimus malis obnoxij.

FINIS.

AVGVSTAE VINDELICORVM, PER
Simpertum ruff, Expenſis D. Sigiſmundi
Grim, menſe Decembri, reparatæ ſalutis Anno. 1523.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours

MONSTRORVM PROFLIGÁ TOR HERCVLES.

יהוה לי לא אירא מה-יעשה לי אדם

Tu ne cæde malis, ſed contra audentior ito.

© Centre d'Études Supérieures de la Renaissance - Tours